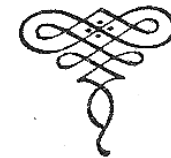

Edmond Van Cauwenberghe
Leeraar in de Boomteelt aan de Rijkstuinbouwschool te Vilvoorde

DE KERSEN

Monographie
Standaardisatie en Cultuur

1945

DRUKKERIJ DE BREUCK & Co
58, Kazernestraat, 58
BRUSSEL

Rijkstuinbouwschool te Vilvoorde

Ieder exemplaar draagt de handtekening van den schrijver.

J. Raaijmakers

Alle rechten voorbehouden

Te bekomen bij de schrijver :

41, Groenstraat, Vilvoorde (België) - Postchekrekening 979.33
en bij de boekhandelaars.

INHOUDSTAFEL

Een woord vooraf	11	Loon	87
Inleiding	13	Black Eagle	89
EERSTE HOOFDSTUK		Simonis	91
Botanische stamvormen, oorsprong en verspreiding der gekweekte variëteiten	21	Bigarreau Esperen	93
Indeeling der verschillende variëteiten in klassen of rassen	23	Bigarreau Gros rouge	95
Nederlandsche classificatie volgens Ir. I. Rietsema	26	Bigarreau Napoléon	97
Samenvattende tabel aangaande de rangschikking van kersen in klassen of rassen	26	Abbesse de Mouland	100
Beschrijving van kersenvariëteiten met hunne rangschikking in kersenweken	28	Bigarreau noir de Moravie	103
Früheste der Mark	30	Blanquette	105
Cerise Arlicot	32	Hedelfinger Riesenkirsche	107
Précoce Bruant	33	Bigarreau Empereur François	140
Guigne d'Annonay	35	Ossokoppen	112
Précoce de Boppard	37	Bigarreau Gros Cœur	114
Pijlen	39	Bigarreau Pélissier	117
Guigne hâtive de Berny	41	Bigarreau Bordron	119
Early Rivers	43	Bigarreau Gustave Dupau	121
Moreau	46	Bigarreau noir de Chlumac	123
Ramon Oliva	48	Germersdorfer	125
Bigarreau Jaboulay	51	Kastanje	127
Schrecken's Kirsche	53	Buttner's Yellow	129
Ohio's Beauty	55	Schneider's späte Knorpekirsche	131
Polsche	57	Noble	133
May Duke	59	Bigarreau noir d'Espagne	135
Glazen	62	Grosse schwarze Knorpekirsche	138
Kernielsche	64	Bigarreau tardif de Meinger	141
Amarelle Royale hâtive	66	Noordkriek	143
Kleine Waalsche	70	Schaarbeeksche kriek	145
Montmorency à courte queue	72	Tabel met de samenvattende rangschikking der beschreven variëteiten in kersenweken en in klassen of klassen	147
Bigarreau Elton	74	Kersenkeuringen.	
Witte Kraaibek	76	I. In Limburg	150
Waalsche	78	II. In de provincie Luik	156
Reine Hortense	81	Enkele beschouwingen over de benaming der kersenvariëteiten in andere Belgische kersenstreken	158
Bigarreau de Montauban	84		

TWEDE HOOFDSTUK

STANDAARDISATIE	161
I. Standaardisatie der variëteiten	161
<i>Standardsortimenten</i>	164
Standardsortiment voor de Belgische kersenteelt	164
Engelsch basissortiment	116
Duitschland's basissortiment	157
Nederlandsch kersensortiment	168
Frankrijk's kersensortiment	170
Rangschikking der voornaamste kersenvariëteiten in Frankrijk	171
II. Standaardisatie van de productie	174
Het plukken	174
Het sorteeren	179
Het verpakken.	
Inpakkings- en vervoermateriaal	183
<i>Spaankorven</i> :	
a) punnets	183
b) chips	185
c) billots	187
<i>Kistverpakking</i> :	
a) kleine kisten	189
b) kratten of platte kisten	192
<i>Pootjesbakken</i> :	
a) kleine pootjesbak	195
b) groote pootjesbak	197
Samenvattende tabel voor sorteering en verpakking	200

DERDE HOOFDSTUK

Teelt van den kerseboom	201
Voorname groeieigenschappen	201
Enkele botanische eigenschappen	202
Klimaat	202
Ligging	203
Grondseizoen	204
Teeltcentra in België	206

Vermenigvuldiging

Het zaaien	208
Het veredelen, enten en oculleeren	209
Het markotteeren	211

ONDERSTAMMEN VOOR KERSEBOOMEN

a) <i>Onderstammen voor zoete kersen</i>	213
Vogelkers	213
Mahaleb of St. Lucia hout	215
Zaailingen van gelwoekte variëteiten	215
b) <i>Onderstammen voor de zure kersen</i>	216

Vegetatief vermenigvuldigde onderstammen . . . . .

F. 2/1	219
F. 5/1	219
F. 5/2	221
F. 12/4	221
F. 5/3	223
F. 5/4	223
F. 12/1	225
F. 2/2	226
E. 1/1	227
F. 9/1	229
Mahaleb	229

Cultuurwijzen . . . . .

Aanplantingen van zoete kersen	233
Aanplantingen van zure kersen	237

Onderhoudszorgen.

Het snoeien	241
De jaarlijksche bemesting	245
Het toedienen van mest en meststoffen	249

Keus der variëteiten . . . . .

Samenvattende lijst met de bekomen resultaten van kruisbestuivingsproeven te Vilvoorde	256
Rangschikking en verdeling der variëteiten met de planting	260

INSECTEN EN ZIEKTEN.

— HUN BESTRIJDING 263

I. Beknopt overzicht der verschillende voornaamste insecten en hun bestrijding.

De Wintervlinders	263
De Bladluizen	265
Roode spin of Plantenmijt	266
Slakvormige Bastaardrups	267
Kersenvlieg	268
Pruimenboorder	270
Scheutafstekers	270
Kersenschorren	271
Schildluizen	271
De ongelijke houtschorkever	272

II. Beknopt overzicht der verschillende voornaamste ziekten en hun bestrijding.

Het gommen	274
Verticillium	276

Bastziekte of Bacteriënbrand	277
Rijnlandsche ziekte	278
Loodglansziekte	279
Heksenbezems	282
Hagelschotziekte	282
Het bruin worden der kersenbladeren (Gnomonia)	283
Geelziekte	284
Monilia	284
Kersenschurrit	286
Sproeischema voor kerseboomen	287
De nachtvorstbestrijding	288
Beschouwingen over de kersencultuur	292

<i>De Vitamine C waarde van kersen, door M. A. Bauwen, Landbouw Ing.</i>	294
Vitamine C gehalte van kersen	296

Rangschikking der beschreven kersenvariëteiten in alphabetische orde

Abbesse de Moland	100	Guigne d'Annonay	35
Amarelle Royale hâtive	66	Guigne hâtive de Berny	41
Black Eagle	89	Hedelfinger Riesenkirsche	107
Blanquette	105	Kastanje	127
Bigarreau Bordron	119	Kleine Waalsche	70
Bigarreau Elton	74	Kernielsche	64
Bigarreau Empereur Fran- çois	110	Loon	87
Bigarreau Esperen	93	May Duke	59
Bigarreau Gros Coëuret	119	Montmorency à courte queue	72
Bigarreau Gros rouge	95	Moresu	46
Bigarreau Gustave Dupau	121	Noble	133
Bigarreau Jaboulay	51	Noordkriek	143
Bigarreau de Montauban	84	Ohio's Beauty	55
Bigarreau Napoléon	97	Ossekoppen	112
Bigarreau noir de Chlumatic	123	Polsche	57
Bigarreau noir d'Espagne	135	Pylen	39
Bigarreau noir de Moravie	103	Précoce de Boppard	37
Bigarreau Pélissier	117	Précoce Bruant	33
Bigarreau tardif de Meini- ger	141	Ramon Oliva	48
Buttner's Yellow	129	Reine Hortense	81
Cerise Arlicot	32	Schaarbeeksche kriek	145
Early Rivers	43	Schneider's späte Knorpel- kirsche	131
Früheste der Mark	30	Schrecken's Kirsche	53
Germersdorfer	125	Simonis	91
Glazen	62	Waalsche	78
Grosse schwarze Knorpel- kirsche	138	Witte Kraaibek	76

EEN WOORD VOORAF

De kersen zijn sappige, verfrisschende en gezonde zomer- vruchten; het zijn de eerste van het nieuwe fruitjaar. Het is tot groot genoegen van de consumenten, in het begin van de maand Juni de eerste kersen op de markt te zien aankomen, en gedurende gansch het kersenseizoen worden ze gretig gekocht. Kersen moeten er zijn, ja, veel kersen; dit beduidt dat men kersen moet kweken, en er worden kersen gekweekt. Wij hebben in ons land belangrijke streken voor de kersenteelt, zelfs gekend in het buitenland, namelijk de omstreken van St. Truiden, het hart van de Limburgsche fruitteelt.

Men heeft zich gedurende het laatste eeuwkwartaal beijverd de fruitteelt te verbeteren te rationaliseeren, voornamelijk betere kwaliteit voort te brengen en behoorlijk te vermarkten. Dit is vooral bewerkt geweest voor de appels en de peren, nadien voor de pruimen en nu is het de beurt aan de kersen.

Ja, de kersenteelt heeft ook recht op verbetering, op rationaliseering en standaardiseering. Het is zelfs een noodzakelijkheid voor de toekomst van de kersenteelt, gezien het verbruikende publiek en de fruithandel veel eischend geworden zijn.

De teelt van de kerseboom is eenvoudig vergeleken met de andere fruitsoorten, het is een zeer geschikte fruitsoort voor de grasboomgaardcultuur welke gepaard gaat met veeteelt. Bijgevolg staat de cultuur vooral in het kader van den landbouw en kan den landbouw eene zeer belangrijke bron van inkomsten geven.

Doch de kerseboomen dienen ook verzorgd te worden, ze stellen groote eischen aan den grond en vragen veel hand-

arbeid voor het plukken. Benevens eene doelmatige aanpassing aan den grond en het toepassen van de noodige cultuurzorgen, dient er aan de kersencultuur een bijzondere aandacht geschonken te worden aan de uitlezing van de variëteiten en het standaardiseeren van de productie; namelijk: het sorteeren en verpakken.

Dank aan de kersenkeuringen welke in de voornaamste kersenstreken gedaan geweest zijn en aan de reeds tamelijk uitgebreide kersenverzameling der afdeling fruitteelt der Rijkstuinbouwschool te Vilvoorde, aan de beijvering van den Heer A. Vanwijngaerden, Bestuurder der Rijkstuinbouwschool, om betrekkingen aan te knopen in het buitenland en ons in de gelegenheid stelt steeds onze verzamelingen te verrijken met buitenlandsche variëteiten en geselecteerd plantmateriaal, welke ons toelaten menigvuldige onderzoekingen en aantekeningen te doen, is het ons mogelijk over de verschillende variëteiten objectievelijk te oordeelen, een ontwerp van standaardisatie voor de variëteiten, voor het sorteeren en het verpakken op te stellen, gesteund op ervaringen.

Moge dit werk hoe onvolledig het ook moge wezen het zijne bijdragen tot de verbetering van de kersencultuur, tot de opheldering in de bestaande verwarringen voor de benaming der variëteiten en tot de verwezenlijking van een degelijke standaardisatie in zake variëteitenkeus, sorteeren en verpakken.

Het is mij een aangename plicht, hier mijn welgemeenden en hartelijken dank te betuigen aan den heer Paul De Wit cultuuroverste, en den Heer Marcel Meerbergen, hoofdhoornier der afdeling fruitteelt en boomkweekerij aan de Rijkstuinbouwschool te Vilvoorde, voor de uitvoering der teekeningen en de hulp welke ze besteed hebben in de uitvoering van de reeds menigvuldige kruisbestuivingsproeven welke gedaan werden.

Maart 1945

DE SCHRIJVER.

INLEIDING

Vooraleer met de monographie van den kerseboom aan te vangen, hebben wij het nuttig geacht ten gebruike van onze lezers in het kort het historisch gedeelte samen te vatten, dat André Leroy in zijn *Dictionnaire de Pomologie* heeft laten verschijnen.

In zijn *Historia naturalis* wijst Plinius er op dat de kerseboom in Italië niet bekend was vóór de nederlaag die Mithridates vanwege Licinius Lucullus geleden had. Deze zou dus, naar Plinius beweert, omstreeks het jaar 680 van de Romeinsche jaartelling, den kerseboom uit Pontos meegebracht hebben. Later lieten Latijnsche schrijvers uit de 3^e en de 4^e eeuw van onze jaartelling den naam van den kerseboom opklimmen tot dien van de stad Kerasonte in Pontos, waaruit Lucullus hem ingevoerd had. Nadien zou deze boom in Gallië geacclimatiseerd zijn. Van de 18^e eeuw af echter deden talrijke plantkundigen o. a. Duhamel, La Bretonnerie en de priester Rozier afbreuk aan deze bewering en drongen met klem aan op het feit dat de kerseboom met zijn typische soorten sedert alle tijden een inheemsche boom bleek te wezen in de wouden van West-Europa. Lamarck, Pirolle, Louis Noisette en Poiteau deelden eveneens deze meening.

Anderzijds gewaagde de Grieksche geneesheer Diphilos, tijdgenoot van Alexander den Grooten, al 250 jaren vóór de geboorte van Lucullus van drie verschillende soorten van kersen en noemde deze vruchten Kerasias, wat de etymologie die door de hooger vermelde Latijnsche schrijvers wordt aangenomen blijkbaar den bodem inslaat. Naar alle waarschijnlijkheid is het de stad Kerasonte integendeel, die haar naam verschuldigd is aan de belangrijke aanplantingen van kerseboomen

in haar omgeving. Een volle eeuw trouwens vóór Diphilos beschreef Theophratos den Kerasos in zijn *Geschiedenis van de Planten*. Volgens Porta, die in de XVIIe eeuw leefde, verklaarde de grammaticus Servus dat de Romeinen ten tijde van Lucullus al een soort kerseboom met harde vruchten bezaten, (*cerises cornes*), die later den naam kregen van *Duracines* en *Bigarreaux*. Wat Lucullus uit Pontos meebracht was waarschijnlijk een variëteit van den *Prunus cerasus*, want de *Prunus avium* was spontaan in Europa zoowel als in Klein-Azië.

Drie eeuwen vóór onze jaartelling kweekte men al in Griekenland verschillende soorten van kerseboomen, want Diphilos vermeldt als de beste die met roode vruchten en de Miletaansche (van Miletos, een stad in Anatolië). Aan deze variëteiten voegt Plinius er nog twee andere toe: den kerseboom van Macedonië, in het hedendaagsche Roemelië gekweekt, en den Kamai Kerasion. De eerste bereikte maar 1 m. 50, terwijl de tweede nog kleiner was.

Plinius somt overigens 10 soorten op die in Italië gekweekt werden. Ziehier deze opsomming:

1° **Aproniana**, de roodste van alle, misschien de *griottes communes*.

2° **Lutatia**, die de zwartste kersen zijn; Fée en anderen meenen dat dit zekere zwarte *griottes* zouden kunnen wezen.

3° **Cociliana**, rond van vorm, sommigen denken dat hij hier onze *guigne* bedoelt.

4° **Juniana**, goed van smaak maar met zoo'n week vleesch dat hun vervoer onmogelijk is en men ze als het ware op den boom moet eten; alles laat toe ze met onze *guignes* te vereenzelvigen, ook de tijd van hun rijpheid (Juni), die door hun benaming wordt aangeduid.

5° **Duracina**, (in Campanië *Pliniana* genoemd), die de beste kersen zijn; hun hard en vast vleesch zou ze met onze *bigarreaux* vereenzelvigen.

6° **Lusitania**, vooral door de Belgen gewaardeerd. Zouden dit de *Griottes de Portugal* wezen?

7° **Tertii Colores**, van de Rijnrovers, zwart, rood en groen die den indruk maken dat ze altijd beginnen te rijpen; dit is waarschijnlijk de *grosse griotte à ratafia*.

8° **Laurea**, aldus genoemd omdat ze op den laurierboom geënt zijn; gewaardeerd ondanks hun bitterheid; proefamingen hebben bewezen dat deze geënte boom niet lang kan leven en in alle geval geen vruchten draagt.

9° **Macedonica**, (kerseboom van Macedonië), reeds hooger vermeld en die waarschijnlijk overeenstemt met onze vroege *griottier nain précoce*.

10° **Chamaecerasus**, die gelijk met den grond groeit. Waarschijnlijk dezelfde als de voorgaande, maar een ander type. Deze draagt de vroegste vruchten, wat er de waarde van uitmaakt.

Het kweken van den kerseboom maakte geen vorderingen in Italië; in 1554 vermeldde Dr. Mattioli nog maar een vijftiental variëteiten. In den loop van de XVIIe en de XVIIIe eeuw verschenen maar zeven nieuwe soorten.

In Duitschland daarentegen werd de kerseboom met voorliefde gekweekt, niet alleen in boomgaarden maar ook aan den rand van de wegen.

In Holland bleef de kerseboom minder populair; hij was het nog in geringere mate in Engeland.

Al in de VIIe eeuw werden verschillende soorten in Frankrijk gekweekt. In sommige streken zooals in Normandië werd in de XVIe eeuw al een belangrijke handel in kersen gedreven.

Heden ten dage worden de meeste kerseboomen nog in Duitschland gekweekt. Het aantal gecatalogiseerde soorten was er in 1877 al tot het indrukwekkend getal 232 gestegen en nu is dit getal nog merkkelijk hooger. Daarop volgt Amerika met 250, daarna Engeland en België met ieder 150 soorten.

In Spanje en in Italië is het kweken van den kerseboom altijd weinig populair gebleven. In Frankrijk zijn de vorderingen in het kweken en de verbetering van den kerseboom ook maar traag geweest.

In zijn *De Rustica* geeft de Latijnsche agronoom Paladius ons kostbare inlichtingen over de wijze waarop de boomkwekers in zijn tijd den kerseboom behandelden. Ziehier hoe hij zich over dit ontwerp uitlaat : « De kerseboom houdt van « koude luchtstreken en van vochtige gronden en gedijt slecht « in een gematigd klimaat ; de hitte kan hij niet verdragen. « Heuvels en bergachtige streken passen hem volkomen. In « October en in November verplant men de voeten van de « wilde kerseboomen en in de eerste dagen van Januari ent men « ze, als ze weer wortel geschoten hebben. Men kan ook een « kwekerij van kerseboomen tot stand brengen door, in den « loop van dezelfde maanden, de pitten te zaaien, die zeer ge- « makkelijk zullen kiemen. Een feit heeft me trouwens ge- « openbaard met welke snelheid deze boom groeit : in een « wijngaard heb ik de stokken van kerseboomen, waarvan « ik mij als leistaken bediende, zich namelijk tot onderstam- « men zien ontwikkelen. De pitten mogen nog in Januari ge- « zaaid worden. November is de voordeeligste maand voor « het enten van den kerseboom ; als dit niet mogelijk is, kan « men hem ook nog enten op het einde van Januari. Sommi- « gen geven ook de maand October op voor deze bewerking, « welke Martialis voorschrijft op den stam uit te voeren. Wat « mij betreft, ik voer ze altijd met goed gevolg uit tusschen « schors en hout. Zij die, zooals Martialis, op den stam wil- « len enten, moeten het dons verwijderen waarmee hij be- « dekt is, als zij een goeden uitslag willen bekomen. Op de « volgende wijze kan men de vorming van kersen zonder pit- « ten verwekken : twee oogen van den grond een jongen « kerseboom afsnijden, hem splijten tot aan den wortel, met « een schrapijzer het merg van iedere helft vernietigen en dan « de twee deelen onmiddellijk door opbinden vereenigen ; ver- « volgens de overlansche spleten en het bovenste van den « stam goed met mest bestrijken ; het dichtgaan van de sple- « ten duurt een jaar. Dan zal men den boom enten, maar met « een twijg die nog geen vruchten gedragen heeft. Volgens

« Martialis kan men op deze wijze vruchten zonder pitten « winnen ....

« Het is onmogelijk den kerseboom of 't is gelijk welk « anderen gomboom te enten als de gom begint te vloeien ; « dit moet geschieden vóór of na den vloeitijd. Men ent hem « op hemzelf, op den pruimeboom of op den plataan, of ook, « naar sommigen beweren, op den populier. Hij houdt van « diepe putten, veel ruimte en veel spitten. Zijn rotte en dorre « takken moeten verwijderd worden ; waar de takken te dicht « groeien, moeten ze verdund worden. Eindelijk is hij een « vijand van den mest waarvan de werking hem doet ont- « aarden.

In de XVe eeuw lezen wij het volgende in « *Traité utiles et délectables de l'agriculture* » : « Opdat de kersen lekker « zouden wezen als fijne specerijen en om ze te kunnen be- « waren tot aan de nieuwe, enten op *franc Meurier* en de ent « à l'entaire bevochtigen met honig en er een weinig poeder « van goede specerijen op doen, als kruidnagel, *mugette* en « kaneel. Om kersen met Allerheiligen te bekomen entten an- « deren op *franc Meurier*, of op *Sauget*, een soort van wilden « pereboom, aldus genoemd wegens zijn kleverig gebladerte, « gelijkend op dat van de gemeene salie.

« Wil men de vrucht van den kerseboom vervroegen en « verhaasten, dan moet men kalk aan den voet doen en de « worstels dikwijls besproeien met warm water, maar dit doet « de vrucht ontaarden en haar natuurlijke lekkeren smaak « verliezen. »

In 1560 gaf broeder David den raad wortelstekken te nemen voor de vermenigvuldiging van den kerseboom. Dezelfde monnik beweerde ook dat de pitten en wilde scheuten goed waren, dat de zure kerseboomen niet zoo lang leefden als de *Bigarreautier (Heaumier)* ; deze kon niet dik genoeg worden om de enten van den *Heaumier* te voeden. Dan marcotteerde men de enten van den *Heaumier*, wortels ontstonden, wortel-

scheuten ontwikkelden zich en men kon ze gebruiken om de soort te vermenigvuldigen.

Omstreeks denzelfden tijd zegde Nicolas Dumesnil dat men druiven kon doen rijpen op den kerseboom : men moet een gat boren door den stam van een kerseboom en er een wijngaardrank doorsteken ; als deze twee knoppen uitsteekt, het gedeelte in den stam van den kerseboom ontschorsen en de twee gaten dichtstoppen ; na drie jaar zal men den wijngaard kunnen kortsnoeien.

Op het einde van de XVIIe eeuw gebruikte Olivier de Serres den kerseboom voor de beplanting van doolhoven, ter verwanging van den *hagebeuk*, het *palmboompje* en den *gewonen Taxus*.

In 1653 schreef de priester Legendre : « Om kweekerijen « van kerseboomen en andere roode vruchten aan te leggen, « moet men loten van witte en roode wilde kerseboomen plan- « ten, omdat hun sap zoeter en voedzamer is dan dat van den « zwarten wilden kerseboom. Toch bestaan er goede wilde « kerseboomen waarvan de vruchten bitter zijn en waarop « men den kerseboom en den *Bigarreaulier* kan enten, die er « zoo groot en sterk op worden als op de andere soorten ; « maar aan de verbinding van de enting ontstaat dan een « dikke knoop, die afbreuk doet aan de schoonheid van den « boom en die bewijst dat deze soort van wilden kerseboom « een zuurder en bitterder sap heeft, daar zijn stam niet kan « dikken in dezelfde verhouding als de ent. Om vroege ker- « seboomen te enten is het beste plantsoen dat van de jonge « loten, te meer daar de kersen dan vroeger rijpen. Welis- « waar worden ze niet zoo dik noch zoo mooi en de boom « zelf wordt minder sterk als wanneer men ent op goede wilde « kerseboomen. Het plantsoen van den kerseboom past ook « beter dan dat van den wilden kerseboom om er *grosses* « *grottes* op te enten : daar deze boomsoort gewoonlijk over- « vloedig bloeit maar weinig opbrengt, dragen ze meer op den « kerseboom en bewaren er beter hun vrucht, omdat het sap

« van den kerseboom niet zoo overvloedig is als dat van den « wilden kerseboom. »

De kerseboomen en andere ronde vruchten houden van zachten en zandachtigen grond, omdat hun wortels teer zijn en dicht bij de oppervlakte loopen ... Zij moeten niet van boven gesnoeid noch ingehouden worden, maar alleen van binnen gezuiverd en verdund ; om die reden passen ze niet voor struiken.

Noch Legendre noch La Quintinie bevelen het gebruik van leiboomen aan voor den kerseboom.

In 1712 gaf Angran de Rueneuve den volgenden raad om dikke late kersen te winnen : « Wie kersen wenscht die twee maand en half later op den boom staan als de andere, moet ze planten naar het noorden in de bescherming van een zeer hoogen muur. Men zal er dan lekkere en dikke vruchten kunnen van plukken op 15 of op 20 September, op voorwaarde dat de boom natuurlijk late kersen drage en dat hij laag op den stam geënt weze, indien hij hoogstammig is.

De Grieken en de Romeinen hielden veel van kersen, zoowel om hun lekkeren smaak als om hun diëtische hoedanigheden. Men schreef hun inderdaad het vermogen toe om de maag te zuiveren, het bloed te reinigen en de steenen in de nieren op te lossen. In de middeleeuwen geloofde men ook dat zij de pijnen verzachten van de jichtlijders en van de epileptici. Heden ten dage gebruikt men nog een infusie van kerseselen als urineafdrijvend middel.

In onzen tijd blijven de kersen zeer gewaardeerd als tafelvrucht. Ze bereikten vroeger soms zeer' hooge prijzen. Onder Lodewijk XV betaalde men 80 fr., voor 80 vroege kersen, die bestemd waren voor een luisterrijk banket, aangeboden door de stad Parijs.

De Romeinen bewaarden de kersen door ze te laten drogen in de zon. In 1560 verzekerde een Florentijnsch landbouwkundige, Gorgole de Corne, dat men de kersen verschillende maanden kon bewaren door het volgende middel :

« Als ge rijpe kersen wilt bewaren, zegt hij, bedekt ze met « een halven voet vette potaarde en hang ze in den wind in « een overdekte plaats, waar geen regen kan vallen. Als ge « ze wilt eten, laat ze weeken in het wáter om ze daarna « zorgvuldig te wasschen ; gij zult ze in hun eersten staat « terugvinden, zij het in de vasten of met Paschen. »

Iedereen kent de talrijke wijzen waarop de kersen heden ten dage gebruikt worden. Buiten hun gebruik als tafelvruchten dienen zij ook tot het maken van moes, konfituur, vruchten op brandewijn, gekonfijt fruit, fijne likeuren, enz.

Het hout van den kerseboom is zeer gezocht voor zekere werken, inzonderheid door stoel- en meubelmakers.

EERSTE HOOFDSTUK.

BOTANISCHE STAMVORMEN.

Classificatie der gekweekte variëteiten.

De kersen behooren tot de groote familie der Roosachtigen (Rosaceae) en vormen een onderdeel van het omvangrijke geslacht *Prunus*. Heden ten dage omvat dit geslacht ook die soorten welke vroeger in afzonderlijke geslachten waren gerangschikt, namelijk *Cerasus*, dat ons voor 't onderhavig werk nu interesseert ; zoodat we nu spreken van het geslacht *Prunus-Cerasus* voor de aanduiding van den kerseboom.

De menigvuldige kersenvariëteiten welke in Europa voorkomen en gekweekt worden, stammen hoofdzakelijk af van drie wilde kersensoorten, namelijk : 1° *Prunus-Cerasus*, *L. Prunus-Cerasus acida*, *Koehne* (zure kers) welke de stamvorm is van de zure kersen ; 2° *Prunus avium*, *L. Cerasus avium*, *Moench* (Vogelkers of zoete kers) welke de stamvorm is van de zoete kersen ; 3° *Prunus Mahaleb*, *L. Cerasus Mahaleb*, *Mille* (Weichselboom). In iedere soort treft men verschillende vormen aan, kruisingen onder hen, alsook kruisingen van zure en zoete kersen hebben menigvuldige variëteiten en bastaarden gegeven, welke als fruitvariëteiten voor de kersenopbrengt worden gekweekt.

Plaatselijke en pomologische variëteiten.

Zooals uit de inleiding blijkt, is de teelt van kersen zeer oud. Het ontstaan van de verschillende kersenvormen en -variëteiten zal in hoofdzaak door zaad plaats gehad hebben. Van af het begin van het tijdperk der boekdrukkunst, waar-

door ook litteratuur over kersen is ontstaan, zijn er bewijzen bij de hand dat er toen reeds verschillende vormen van kersen bestonden; doch over het ontstaan van deze ontbreken de gegevens of zijn ze zeer vaag; vandaar de oorzaak dat de afstamming en den ouderdom van zeer vele variëteiten onbekend zijn.

Steeds is het aantal vormen van de kersen en van de variëteiten grooter geworden. De vermenigvuldiging van kersenvariëteiten zal niet altijd, zooals heden ten dage, uitsluitend door enten plaats gehad hebben. Vroeger zeker, doch ook nog in het begin der vorige eeuw en nog later, zal men de kersenvariëteiten ook gezaaid hebben en zoo kerseboomen hebben aangekweekt van de beste en meest gewaardeerde variëteiten en dit in iedere streek in het bijzonder. De alzoo bekomen boomen welke goede vruchten gaven zal men als dusdanig onder een plaatselijke benaming behouden hebben en deze welke op gebied van vruchtenhoedanigheid niet voldeden, zal men met andere variëteiten afgeënt of door andere boomen vervangen hebben.

Onder de kerseboomen uit zaad gewonnen zullen in iedere streek er menige geweest zijn welke op alle gebied uitblonken tegenover andere. Het is dan ook niet te verwonderen dat in iedere kersenstreek, en dit in ieder land in het bijzonder, verschillende kersenvariëteiten bestaan welke een plaatselijke benaming hebben en een plaatselijk sortiment uitmaken, waarvan afstamming en ouderdom niet het minste bekend zijn; en dat men daarbij in oude kersenboomgaarden een groote verscheidenheid van variëteiten aantreft zonder benaming en welke nooit verder verspreid geweest zijn. Zoo spreekt men bijvoorbeeld in zake locale benamingen, in Limburg van *Kernielsche, Polsche*; in 't Waasland van de *Lokersche*, de *Pijlen*; in Brabant van *Brabanders*; in de omstreken van Landegem en Sleidinge van de *Lindekers*, enz., zonder verder melding te maken van de benamingen: *roode krakers*, *zwarte krakers*, *vroege krakers*, *late krakers*, enz., enz.

Door het ontstaan der boomkwekerijen, welke het aanplanten van fruitboomen bij alle belanghebbenden heeft vergemakkelijkt, zijn de variëteiten dan hoofdzakelijk door het veredelen vermenigvuldigd geworden en meer algemeen verspreid geraakt met hunne locale benaming; deze verspreiding is dan ook zeer in de hand gewerkt geweest door den handel en de verkeers- en vervoermogelijkheden.

Door de verspreiding van de variëteiten met hunne locale benamingen welke dan somtijds nog veranderd werd, door het gemis eener juiste pomologische beschrijving, door het gebrek aan een goed verzorgde pomologische kersenverzameling, is er dan ook een groote verwarring ontstaan in zake benaming van kersenvariëteiten. Verwarring in de benaming der variëteiten bestaat bij alle fruitsoorten, doch ze is voorzeker het grootst bij de kersen en bij geen enkele fruitsoort treft men zooveel verschillende locale benamingen aan als bij deze.

Het is maar eerst nadat men de groote nadeelige gevolgen van deze verwarring heeft ondervonden, dat men aandacht aan de beschrijving der variëteiten is gaan besteden en dat de kerspomologie is ontstaan, tot groot nut van de meest verdienstelijke variëteiten.

INDEELING DER VERSCHILLENDE VARIËTEITEN in klassen of rassen.

De verschillende variëteiten kunnen naar gelang hunne vastheid van vleesch, smaakeigenschappen en kleur in verschillende klassen of rassen gerangschikt worden.

Deze rangschikking verschilt eenigszins volgens de auteurs en ook van het eene land tot het andere.

Wij kunnen ze volgender wijze samenvatten:

I. — **ZOETE KERSEN**: (in 't Fransch: *cerises sucrées*; in 't Engelsch: *Sweet Cherries*; in 't Duitsch: *süsse Kirschen*).

a) **Eigenlijke kersen** : (in 't Fransch : *Guignes* ; in 't Engelsch : *Geans* ; in 't Duitsch : *Herzkirschen*).

In deze klas rangschikken we de variëteiten met zacht vleesch en zoeten smaak ; de kleur der vruchten is verschillend volgens de variëteiten, ze is rood, bont, donkerrood, of zwart ; kleurend of niet kleurend sap ; in deze klas hebben we ook de vroegste variëteiten. De boomen zijn sterkgroeiend, met stevige zware takken en vertakkingen ; de ontwikkeling der boomen is bolrond opgaande of verbreed ; bijvoorbeeld : *Early Rivers, Ohio's Beauty, Kernielsche*.

b) **Knapkersen of krakers** : (in 't Fransch : *Bigarreaux* ; in 't Engelsch : *Bigaroons* ; in 't Duitsch : *Knorpelkirschen*).

In deze klas rangschikken we de variëteiten met vast krakend vleesch en zoeten smaak ; de kleur der vruchten is verschillend volgens de variëteiten ; ze is bont, rood, donkerrood, donker bruinrood, kastanjebruin, zwart of geel roomkleurig ; kleurend of niet kleurend sap. De vorm der vruchten is ook verschillend volgens de variëteiten, hij is rond, hartvormig of langwerpig. In deze klas hebben wij de laatstrijpende variëteiten ; de vruchten verdragen goed het vervoer doch barsten gemakkelijk bij regenachtig weder, vooral rond het tijdstip van de rijpheid. De boomen zijn sterkgroeiend met stevige zware takken en vertakkingen, de ontwikkeling is in 't algemeen bolrond ; bijvoorbeeld : *Bigareau Esperen, Hedelfinger Riesenkirsche, Abbessé de Moulant, Buttner's Yellow*.

II. — **ZUUR-ZOETE KERSEN of eigenlijke krieken**, op sommige plaatsen ook Portugeezen genaamd : (In 't Fransch : *cerises proprement dites* ; in 't Engelsch : *Dukes* ; in 't Duitsch : *gewöone suss-sauerische Kirschen*).

In deze klas rangschikken we de variëteiten met zacht vleesch en zoeten aangenaam zuren smaak, de vruchten zijn zeer verfrisschend, de kleur is meestal rood en donkerrood, somtijds ook bont, het sap kleurend of niet kleurend. De

boomen zijn van gematigden groei, met middelmatig zware takken en vertakkingen ; de ontwikkeling der boomen is in 't algemeen bolrond ; bijvoorbeeld : *Reine Hortense, May Duke*.

III. — **ZURE KRIEKEN** : (in 't Fransch : *cerises acides* ; in 't Engelsch : *Sour Cherries* ; in 't Duitsch : *Sauerkirschen*).

a) **Amarellen**, op sommige plaatsen ook waterkrieken genaamd : (in 't Fransch : *Amarellés* ; in 't Engelsch : *Amarellés* ; in 't Duitsch : *Amarellen*).

In deze klas rangschikken we de variëteiten welke zuur of zuur aangenaam zoet van smaak en van bleekroode kleur zijn, een doorschijnende huid, roomkleurig vrucht vleesch en geen kleurend vruchtensap hebben.

De boomen zijn van middelmatige ontwikkeling, bolrond verbreed, hebben middelmatige zware takken en tamelijk fijn vruchthout ; bijvoorbeeld : *Montmorency à courte queue* (Brugsche kortsteel).

b) **Morellen of Noordkrieken** : (in 't Fransch : *Griottes* ; in 't Engelsch : *Morellos* ; in 't Duitsch : *Weichsel*).

In deze klas rangschikken we de variëteiten welke zuur van smaak en donkerrood gekleurd zijn, welke rood vrucht vleesch en rood gekleurd sap hebben. De boomen zijn van zeer gematigde ontwikkeling, de takken middelmatig sterk, de vruchttakken eerder dun, lang en eenigszins neerhangend als de boomen in opbrengst zijn ; bijvoorbeeld : de *Noordkriek, Griotte de Thiange*.

c) **Dwergkrieken**, ten onzent algemeen genaamd *Schaarbeeksche kriek* : (in 't Fransch : *Griottier main* ; in 't Engelsch : *Ground Cherry* ; in 't Duitsch : *Zwergweichsel*).

In deze klas rangschikken we de variëteiten met zure, ronde, kleine vruchten, donkerrood van kleur, met gekleurd vruchtensap. De boomen zijn laagblijvend, de takken matig sterk en zwak, fijn lang klein hout, eenigszins neerhangend ; bijvoorbeeld : onze algemeen gekende *Schaarbeeksche kriek*.

NEDERLANDSCHE CLASSIFICATIE volgens Ir. I. Rietsema.

In het diep uitgewerkt werk : « Beschrijving en rangschikking van in Nederland voorkomende kersenvormen », geeft Ir. I. Rietsema een classificatie welke in de hoofdtrekken met bovenstaande rangschikking overeenstemt, doch waarvan de benamingen zeer verschillen.

Ter vergelijking volgt hieronder de samenvatting van de rangschikking door Ir. I. Rietsema, welke de kersenvariëteiten in drie groote klassen rangschikt, namelijk : *Krieken*, *Rojalen* en *Walen*.

In de klas der **Krieken** worden gerangschikt alle zoete kersenvariëteiten zowel kersen als knapkersen en worden onderverdeeld in drie groepen, namelijk : de groep der *Was-krieken* waarin de variëteiten met bleke kleur worden gerangschikt ; de groep der *Spaansche krieken* waarin de bontkleurige variëteiten voorkomen en de groep der *Bloedkrieken* welke de donkere variëteiten omvat.

In de klas **Rojalen** worden al de zuurzoete variëteiten gerangschikt, ze wordt onderverdeeld in twee groepen namelijk : de *Glaskersen* waarin de bleke variëteiten voorkomen, en de *Muscadellen*, waarin de donkere variëteiten worden gerangschikt.

In de klas **Walen** worden de zure variëteiten gerangschikt ; ze wordt ook onderverdeeld in twee groepen, namelijk : de *tamme Walen*, welke onderverdeeld worden in *Rubellen*, waarin de variëteiten met bleke vruchten voorkomen, en de *Morellen*, deze met de donkere vruchten ; de *wilde Walen*, waarin de *doorbloeiende Waal* of *altijdbloeiende kerseboom* wordt gerangschikt en de *Naentjes*, deze laatste zijn vermoedelijk onze Schaerbeeksche krieken.

SAMENVATTENDE TABEL VAN DE HIERBOVEN BEHANDELDE RANGSCHIKKING.

Smaak-eigenschap.	Vruchthuid en vruchtvleesch	Vlaamsch	Fransch	Engelsch	Duitsch	Nederlandsche rangschikking I. Rietsema
Zoete kersen :	Zacht vleesch Vast vleesch.	Eigenlijke kersen. Knapkersen of Krakers.	Guignes. Bigarreaux.	Geans. Bigarpoons.	Herzkirschen. Knoepel-kirschen.	Wasatriek, bleekvruchtige. Spaansche, bontvruchtige. Bloedkriek, donkervruchtige.
Zuur-zoete kersen :	Bleke of donkerroode huid.	Eigenlijke krieken.	Cerises proprement dite.	Dukes.	Gewone sussenische Kirschen.	Glaskers, bleekvruchtige. Muscadel, donkervruchtige.
Zure krieken :	Bleekroode huid, doorschijnend, vruchtsap niet gekleurd. Donkerrood, rood vruchtvleesch en vruchtsap.	Amarellen. Morellen. Dwerg-krieken.	Amarelles. Griottes. Griottiers natna.	Amarelles. Morelleg. Ground Cherry.	Amarellen. Weichsel. Zwerg-weichsel.	Rubel, bleekvruchtige. Morel, donkervruchtige. Wilde Waal. Gewone tamme Walen. Naentjes. Doortbloeiende Waal.

BESCHRIJVING VAN KERSENVARIËTEITEN met hunne rangschikking in kersenweken

Zooals reeds gezegd bestaat er groote verwarring in de benaming van de kersen variëteiten. Deze verwarring bestaat ongelukkig ook in de boomkwekerij van waaruit ze steeds meer en meer verspreid wordt.

Ten einde aan deze verwarring eenigszins te verhelpen, de variëteiten met hun juiste pomologische of locale benamingen te helpen verspreiden en een degelijk kersensortiment te kunnen samenstellen, hebben we ons in de afdeeling Fruitteeld der Rijkstuinbouwschool te Vilvoorde beijverd een kersenverzameling aan te planten, om de variëteiten op alle gebied te onderzoeken, te beschrijven en naar hun juiste waarde te klasseeren. De boomen welke deze verzameling uitmaken zijn voor het meerendeel in struikvorm gekweekt, hebben hun volledige ontwikkeling en zijn meerdere jaren in opbrengst; hieronder volgt hun beschrijving (fig. 1).

De variëteiten zijn gerangschikt in volgorde hunner rijpheid, volgens het tijdstip waarop het plukken een aanvang neemt. Het is niet mogelijk het juiste rijpheidstijdstip met vermelding van benaderende plukdata op te geven, daar dit eenigszins verschilt volgens de streken en het seizoen van het jaar, in verhouding tot de weersgesteldheid.

Kersen zijn sappige zomervruchten welke rijp geplukt worden, ze bewaren slechts enkele dagen, ze dienen versch en snel verhandeld te worden. Het kersenseizoen begint met de vroegst rijpende variëteiten de laatste week van de maand Mei en eindigt met de laatst rijpende variëteiten de laatste week van Juli en eerste dagen van Augustus; dit maakt in 't algemeen en op zijn langst genomen tien weken; practisch genomen hebben we acht volzette kersenweken.

Ten einde een zoo juist mogelijke aanduiding te geven voor wat betreft het rijpheidstijdstip van iedere variëteit in het

bijzonder en de belangstellenden toe te laten een rationeele variëteitenkeus te kunnen doen, om alzoo een regelmatige opeenvolging te hebben van af het begin tot op het einde van het kersenseizoen, zullen we de variëteiten volgens hun betrekkelijk rijpheidstijdstip indeelen en rangschikken in kersenweken en tevens voor iedere variëteit aanduiden in welke week het rijpheidstijdstip valt.

FRUHESTE DER MARK

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *bladschijf* : middelmatig groot tot middelmatig klein, regelmatig ovaal, regelmatig puntig toeloopt aan de spits, afgerond aan de basis. *Bladranden* : onregelmatig gezaagd tot dubbel gezaagd. *Bladklieren* : één of twee roode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, somtijds ontbreken ze. *Bladsteel* : bruin gekleurd, fijn gegroefd, gemiddeld 2,5 cm. lang, aan de basis regelmatig van twee steunblaadjes voorzien.

In de lente, bij het hernemen van den groei zijn de jonge scheuten bronskleurig.

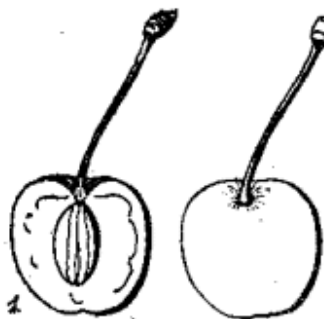
Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk. *Kleur* : grijs met bruine streepjes en bruine vlekken. *Knoppen* : conisch puntig, middelmatig dik, donkerbruin, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 3 tot 3,4 cm.

Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke groei, middelmatig zware vertakkingen, matig veel bijvertakkingen, tamelijk breede bolvormige ontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : zeer vroeg.

Vruchtbaarheidsverschijnse-
len : een weinig zelffertil 1,2 %.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : eigenlijke kers. *Rijp-*
heidstijdstip : eerste kersenweek,
einde Mei begin Juni. *Vrucht-*
steel : tamelijk kort, gemiddeld
30 mm. lang, fijn, diepe tamelijk
breede steelholte. *Vorm* : licht
hoekig rond, een weinig ingedeukt
op den rugkant. *Dikte* : gemid-

deld 19 mm. in dwarse doorsnede en 19 mm. in lengte-
doorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de*
plukrijpheid : levendig rood met bleekrood gestreept; b) *bij*
de volledige rijpheid : bloedrood met bleekrood gestreept.
Stempelmerk : goed geteekend, bleekgrjs in een kleine indeu-
king. *Rugnaad* : donker bloedrood. *Vruchtvolesch* : zacht,
sappig, bleek kersrood bij de plukrijpheid en donker kersrood
bij de volledige rijpheid, aangenaam zoet en verfrisschend.
Vruchtsteen : half aanklevend.

Beoordeeling. — Van belang voor hare vroege rijpheid ;
het is met deze variëteit dat het kersen seizoen ingezet wordt.
Vruchtbaarheid goed als de mogelijkheid van kruisbestuiving
verzekerd is. Verdienstelijke liefhebbersvariëteit ; ook voor
den handel voor zooveel geen andere dikkervruchtige variëtei-
ten voor de hand zijn ; nog weinig in België verspreid ; in
Duitschland en Oostenrijk heeft ze een zekere verspreiding
en bekendheid.

Herkomst. — Duitschland, werd door Küpper in Guben
gewonnen en eerst onder den naam van Küppers Frühkirsche
in den handel gebracht ; werd als Früheste der Mark in de
kersenstreek van Werder aangeplant en onder dezen naam
verder in Duitschland verspreid. « Anbauwürdige obstsor-
ten van E. Junge Geisenheim, 1932 ».

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

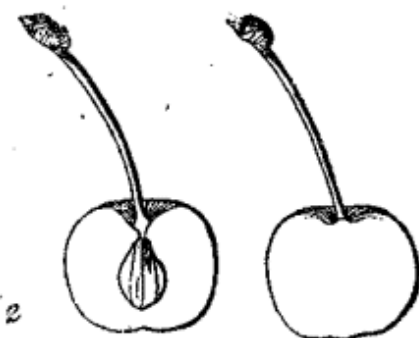
Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtze ting
Ramon Oliva	21,5
Early Rivers	12,1

CERISE ARLICOT

Deze kersenvariëteit hebben we betrokken van het kweekershuis Barbier & Co, Orléans, Frankrijk, in 1936.

De variëteit is op alle gebied overeenstemmend met de hiervoren beschreven variëteit « Früheste der Mark ».

Bloeitijd en rijpheidstijdstip zijn ook overeenstemmend; de vruchtbaarheid is regelmatig.

UITSLAG VAN KRUIBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Eigen stuifmeel</i>	4,1
<i>May Duke</i>	4,3
<i>Reine Hortense</i>	3,9
<i>Amarille Royale hâtive</i>	3,3

PRECOCE BRUANT

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, langwerpig ovaal, regelmatig puntig toeloopend aan de spits, afgerond aan de basis. *Bladranden* : onregelmatig enkel of dubbel gezaagd. *Bladklieën* : twee boonvormige donkerbruine, op den bladsteel aan de basis van de bladschijf. *Bladsteel* : bruin gekleurd, fijn gegroefd, gemiddeld 4 cm. lang, aan de basis regelmatig van twee fijne steunblaadjes voorzien.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, kort. *Kleur* : donkerbruin met grijze stippels. *Oogen* : conisch regelmatig in punt toeloopend, dik, bruin tot licht donkerbruin, meestal in verwijderden somtijds ook in half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 2 tot 3, meestal 2,5 cm.

Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke groei, middelmatig zware vertakkingen, opgaande half opengespreide groeiwijze.

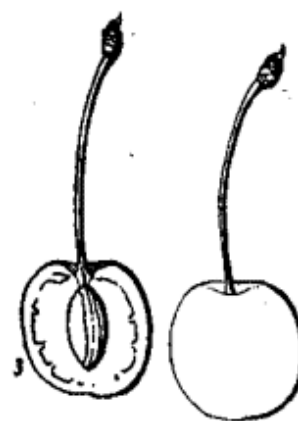
PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : zeer vroeg.

Vruchtbaarheidsverschijnselen : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : eerste kersenweek. *Vruchtsteel* : dun, tamelijk lang, 37 tot 45 mm., smalle tamelijk diepe steelholte. *Vorm* : tonvormig, groote doormeter te midden

der vrucht, licht ingedeukt aan de twee polen, lichtjes afgeplat langs de twee kanten. *Dikte* : gemiddeld 15 mm. in dwarse doorsnede en 18 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : bleek zalmkleurig rood ; b) *bij de volledige rijpheid* : bloedrood met fijne donkerder streepjes. *Stempelmerk* : klein, bleekgrijs, in een kleine indeuking. *Rugnaad* : fijn, licht geteekend, donkerrood. *Vruchtvliesch* : zacht, bleekrood, zeer sappig, goed gesuikerd, aangenaam en verfrisschend van smaak. *Vruchtsteen* : plat lang, komt tamelijk gemakkelijk van het vruchtvliesch los.

Beoordeeling. — Van belang voor hare vroege rijpheid ; vruchtbaarheid laat te wenschen over, in het algemeen hangen de vruchten er dun op gezaaid, de oorzaak is wellicht te zoeken in den zeer vroegen bloei en in het feit dat op dit tijdstip andere gelijk bloeiende variëteiten ontbreken om de kruisbestuiving te verzekeren.

Herkomst. — Ons *onbekend* ; in de verzameling ter Rijkstuinbouwschool aangeplant in 1939 en betrokken als nieuwigheid van het kweekershuis Barbier te Orléans, Frankrijk.

GUIGNE D'ANNONAY

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, regelmatig ovaal, donkerblinkend groen, regelmatig puntig toeloozend aan de spits, afgerond aan de basis. *Bladranden* : regelmatig dubbel gezaagd. *Bladkliezen* : één of twee donkerroode bladkliezen aan de basis van den bladrand of op den bladsteel dicht tegenaan de basis van de bladschijf ; somtijds ontbreken ze. *Bladsteel* : donkerrood tot bruinrood gekleurd, fijn gegroefd, acmidelid 4.5 cm. lang, één of meer fijne steunblaadjes aan de basis, somtijds ontbreken ze.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, matig lang. *Kleur* : grijs met bruine vlekken. *Knoppen* : conisch puntig tot ovaal, donker bruinrood, middelmatig dik, in half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 2.5 tot 3.5 cm., meestal 3 cm.

Groei-eigenschappen. — Middelmatig sterke groei, middelmatig zware vertakkingen, talrijke matig sterke bijvertakkingen, opgaande bolvormige regelmatige groeiwijze.

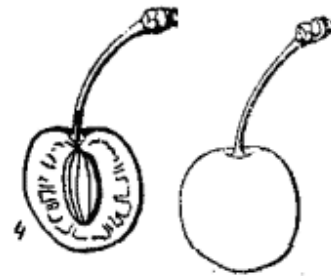
PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : vroeg.

Vruchtbaarheidsverschijnselen : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : eerste kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik, tamelijk kort, 35-40 mm., zachtgroen van kleur, verbreed inplantingspunt, houdt stevig aan de vrucht vast, zeer ondiepe steelholte. *Vorm* : rond tonvormig, licht geteekende rugnaad. *Dikte* :

gemiddeld 18 mm. in dwarse doorsnede en 19 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : levendig vermiljoen karmijnrood, een weinig geelabrikooskleurig rondom den vruchtsteel, fijn rood gestippeld over gansch de oppervlakte : b) *bij de volledige rijpheid* : donker karmijnrood, met donkerder karmijnroode vlekjes. *Stempelmerk* : zeer klein, bleekgrijs. *Rugnaad* : fijn geteekend, donkerrood. *Vruchtvliesch* : zacht, rose, sappig, zeer nagenoam licht zoet, zeer verfrisschend. *Vruchtsteen* : aan het vruchtvliesch aanklevend.

Beoordeeling. — Een der meest verdienstelijke vroegrijpende variëteiten, vruchtbaarheid zeer goed en regelmatig, voor zooveel echter de mogelijkheid van kruisbestuiving bestaat.

Herkomst. — Oude variëteit waarvan de oorspronkelijke naam *Guigne Marbrée Précoce* was. Is herbenaamd geworden in Engeland door Thomas omdat de vruchten niet gemarmerd zijn en daardoor verwarring kon ontstaan met andere variëteiten; daar de variëteit verspreid is geworden door M. Jacquenet-Bonnefond, Boomkweker te Annonay in Frankrijk heeft men ze *Guigne d'Annonay* genaamd. Of Jacquenet-Bonnefond de winnaar er van is staat niet vermeld.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Abbesse de Mauland</i>	36,7
<i>Early Rivers</i>	18,9

PRECOCE DE BOPARD

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : eerder klein vergeleken met andere variëteiten, regelmatig elliptisch ovaal, puntig toeloozend aan de spits, afgerond aan de basis. *Bladranden* : dubbel getaagd. *Bladklieën* : twee donkerroode bladklieën op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand. *Bladsteel* : bruin, fijn gegroefd, gemiddeld 3 cm. lang en aan de basis van twee steunblaadjes voorzien.

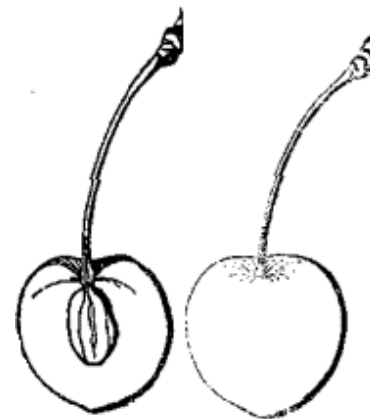
Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, tamelijk kort. *Kleur* : dof bruin met dofje grijze stipfels. *Knoppen* : rond ovaal, stomppantig, donkerbruin, in half verwinterden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 2 tot 3 cm.

Groeieigenschappen. — Matig zwakke groei, enkele zware vertakkingen, matig veel en middelmatig sterke zijvertakkingen, eenigszins neerhangende half opgaande groeiwijze.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : vroeg tot zeer vroeg.

Vruchtbaarheidsverschijnselen : te onderzoeken.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : einde eerste kersenweek. *Vruchtsteel* : dun, middelmatig lang, 40 tot 45 mm., bleekgroen van kleur, middelmatig diepe en breede steelholte. *Vorm* : hartvormig. *Dikte* : gemiddeld 20 mm. in dwarse doorsnede en 20 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend.

Huidkleur : a) bij de plukrijpheid, levendig zalmkleurig rose-rood, gemarmerd op gansch de oppervlakte; b) bij de volledige rijpheid : levendig kersrood, rood gemarmerd en bleek kersrood gestippeld. *Stempelmerk*: klein, bleekgrijs. *Rugnaad*: rood, niet altijd duidelijk afgeteekend. *Vruchtvolesch* : middelmatig vast, roomkleurig rose, sappig, aangenaam zoete smaak. *Vruchtsteen* : half aanklevend.

Beoordeeling. — Goede vroege variëteit, vruchtbaarheid regelmatig.

Herkomst. — Vermoedelijk *Duitschland*, uit Boppard aan den Rijn; verder geen gegevens desaangaande; op de school te Vilvoorde betrokken uit de kweekerij Barbier, Orléans, Frankrijk.

Synonimie : Boppard Frühe.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Ramon Oliva</i>	36
<i>Early Rivers</i>	16,3
<i>Abbesse de Moulant (I)</i>	1,3

(1) Slechts één onderzoek.

PIJLEN

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot tot groot, ovaal, ondiep generfd, gewoon groen van kleur, puntig toeloopend aan de spits, afgerond aan de basis. *Bladranden* : regelmatig meestal dubbel gezaagd. *Bladklieren* : meestal twee roode klieren, dicht tegen elkaar staande op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand. *Bladsteel* : dun, bruin violetrood, fijn gegroefd, gemiddeld 3,5 cm. lang, dikwijls ontbreken de steunblaadjes, bij sterkgroeiende scheuten bevinden zich meestal twee fijne steunblaadjes aan de basis van den bladsteel.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, tamelijk dun, lang. *Kleur* : roodbruin met grijze stippels. *Knoppen* : conisch rond, stomppuntig, middelmatig dik, tamelijk dik bladkussen, bruin tot licht donkerbruin, in half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 4 tot 5,5 cm.

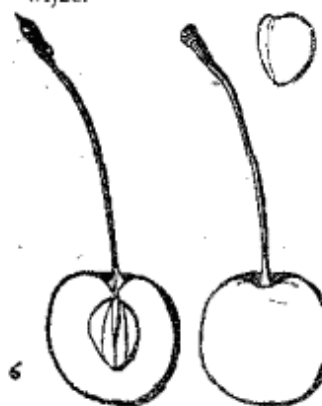
Grocieigenschappen. — Middelmatig sterke tot sterke groei, middelmatig zware vertakkingen, hoogopgaande groeiwijze.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : vroeg tot middelmatig vroeg. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : te onderzoeken.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : einde eerste kersenweek. *Vruchtsteel* : gemiddeld 35 tot 40 mm. *Vorm* : tonvormig, afgeplat langs de twee kanten.

Dikte : gemiddeld 17 mm. in dwarse doorsnede en 17 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : donker kersrood met licht roodvioletkleurigen doorschijn. *Stempelmerk* : bleek grijs, klein. *Rugnaad* : zeer fijn, nauwelijks geteekend. *Vruchtvliesch* : zacht, kersrood, sappig, zoet, aangenaam van smaak. *Vruchtsteen* : middelmatig dik, komt gemakkelijk van het vruchtvliesch los bij volledige rijpheid.

Beoordeeling. — Goede kersenvrucht, van belang voor haar vroege rijpheid; zeer verspreid en gewaardeerd in het Waasland, in de omstreken van St-Niklaas, vooral in de gemeenten Belsele, Zwijndrecht, Beveren, alwaar het kersenseizoen wordt ingezet met de variëteit Pylen en waar ze in de cultuur gelocaliseerd blijft. *Vruchtbaarheid bevredigend.*

Herkomst. — *Onbekend.*

GUIGNE HATIVE DE BERNY

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot tot groot, langwerpig ovaal met verbreed gedeelte aan de bovenhelft van het blad, puntig toeloopend aan de spits, afgerond aan de basis. *Bladranden* : regelmatig gezaagd ook dubbel gezaagd. *Bladklieren* : één of twee roodbruine of bleekroode klieren aan de basis van den bladrand, dikwijls staat er één klier op de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel en één op den bladsteel dicht tegenaan den bladrand. *Bladsteel* : bruin, fijn gegroefd, gemiddeld 4 cm. lang, aan de basis voorzien van twee steunblaadjes.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, tamelijk lang. *Kleur* : dof zwartbruin, met dof grijze vlekken en bruinrijze stippels. *Knoppen* : rond ovaal, stomppuntig, dik, bruin tot donkerbruin, in half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 2,5 cm., bij uitzondering tot 4 cm.

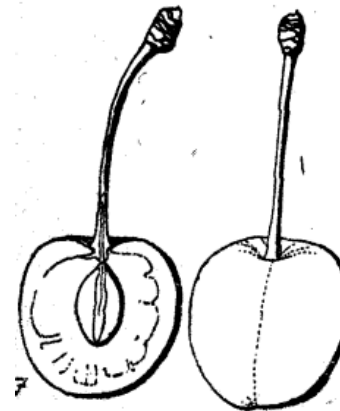
Groeieigenschappen. — Sterke groei, zware vertakkingen, opgaande bolronde groeiwijze.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : midden seizoen tot middelmatig laat. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : begin tweede kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik, tamelijk kort tot nauwelijks middelmatig lang, lengte

gemiddeld 35 tot 40 mm.; bleekgroen van kleur, licht bruinrood getint, breede middelmatig diepe steelholte. *Vorm* : conisch stomp, hartvormig. *Dikte* : gemiddeld 20 mm. in dwarse doorsnede en 22 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : levendig vermiljoenrood, rose gestippeld; b) *bij de volledige rijpheid* : donker kersrood, bleek kersrood gestippeld. *Stempelmerk* : bleekgrijs, zeer klein doch duidelijk geteekend. *Rugnaad* : fijn geteekend, donkerrood. *Vruchtvliesch* : middelmatig vast, bleekrose bij de plukrijpheid, donkerrose bij volledige rijpheid, zeer sappig, zoet, zeer fijne smaak. *Vruchtsteen* : middelmatig dik, komt gemakkelijk van het vruchtvliesch los.

Beoordeeling. — Extra als vroege variëteit om te volgen op Guigne d'Annonay, vruchtbaarheid regelmatig en goed doch niet overdreven.

Herkomst. — De variëteit werd onder deze benaming op de school aangeplant en betrokken uit de kweekerij Barbier & Co te Orléans in 1930.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Early Rivers</i>	9,8
<i>Ramon Oliva</i>	6,9
<i>Bigarreau gros rouge</i>	2,4
<i>Abbesse de Mouland</i>	0,7

EARLY RIVERS

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : groot, lang elliptisch ovaal, regelmatig puntig toelopend aan de spits, ook puntig toelopend aan de basis. *Bladranden* : grof dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee donkerroode klieren op den bladsteel ongeveer 1/2 cm. onder den bladrand. *Bladsteel* : middelmatig dik tot dik, bruin, diep gegroefd, gemiddeld 5 cm. lang, aan de basis voorzien van twee steunblaadjes.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, middelmatig lang. *Kleur* : dofbruin met grijze vlekken en stippels. *Knoppen* : rond ovaal tot conisch ovaal, puntig, bruin tot donkerbruin, middelmatig dik tot dik; in half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 3 cm.

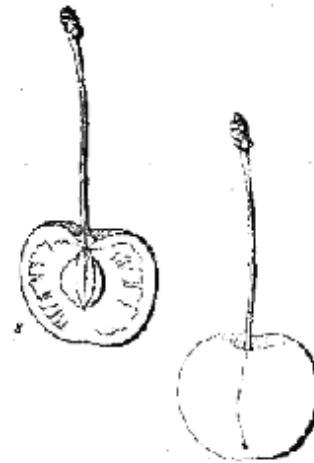
Groeieigenschappen. — Sterke groei, zware vertakkingen, matig veel middelmatig sterke bijvertakkingen eenigszins neerhangend en door elkaar groeiend, half opgaande open gespreide groeiwijze.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : vroeg tot middelmatig vroeg. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : auto-steriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : tweede kersenweek. *Vruchtsteel* : lengte tamelijk verschillend, 35 tot 45 mm., middelmatig dik, breede en diepe steelholte. *Vorm* : breed rond, lichtjes conisch. *Dikte* : gemiddeld 24 mm. in dwarse doorsnede en 22 mm.

in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) bij de plukrijpheid : levendig donker kersrood, rose gestreept en gestippeld ; b) bij de volledige rijpheid : donker bloedrood fijn kersrood gestippeld. *Stempelmerk* : duidelijk geteekend, bleekgrijs in een kleine indeuking ingedrukt. *Rugnaad* : fijn, duidelijk geteekend, donkerrood. *Vruchtvliesch* : middelmatig vast, bleek kersrood bij de plukrijpheid en licht rose gestreept en gestippeld ; donker bloedrood bij de volledige rijpheid en licht kersrood gestippeld ; zeer sappig, zoet, zeer aangenaam en verfrisschend van smaak. *Vruchtsteen* : is van het vruchtvliesch los bij volledige rijpheid.

Beoordeeling. — Standaardvariëteit als vroege kers ; zeer verspreid in de verschillende kersenstreken van ons land ; regelmatige vruchtbaarheid voor zooveel kruisbestuiving en gunstig weder de bevruchting mogelijk maken.

Herkomst. — Uit Engeland : gewonnen door Thomas Rivers, van Early Purple Gean en in den handel gebracht in 1872.

Synonimie : Précoce Rivers. Wordt verder onder verschillende locale benamingen aangetroffen in de verschillende streken waar ze gekweekt wordt zoodat we hier dan spreken van een locale synonimie ; onder andere in Limburg : onder den naam van « Fransche » en « Fransche Vroege » ; in 't Luiksche : « Les Françaises » ; in 't Waasland : « Engelsche kers » en « Blinkaars » in de streek van Landegem en Sleidinge onder de naam van « Lindekers ». In de provincie Luik geeft men den naam van Rivers of Précoce Rivers aan verschillende vroege kersenvariëteiten, zoodat deze benaming niet altijd de pomologisch benaamde variëteit Early Rivers aanduidt en oorzaak is van verwarring. Hetzelfde kan gezegd worden voor de provincie Limburg, waar men beweert dat er verschillende variëteiten Fransche of vroege Fransche bestaan, hetgeen voortkomt uit het feit dat andere vroege

kersenvariëteiten ook eenvoudig Fransche of Vroege Fransche genoemd worden ; in Holland namelijk in de Betuwe is ze algemeen gekend onder de naam van Duitsche Meikers.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Polsche</i>	45,2
<i>Guigne d'Annonay</i>	38,7
<i>Abbesse de Mouland</i>	26
<i>Guigne hâtive de Berny</i>	24,1
<i>Blanquette</i>	23,4
<i>Ramon Oliva</i>	19,8
<i>Schrecker's Kirsche</i>	18
<i>Frühste der Mark</i>	9

MOREAU

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, donkergroen, regelmatig ovaal, puntig toeloopend aan de spits, afgerond of stomppuntig toeloopend aan de basis. *Bladranden* : regelmatig enkel en dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee donkerroode tot bruinroode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, somtijds staat er één klier op den bladsteel en één op de basis van den bladrand. *Bladsteel* : middelmatig dik, donkerrood tot bruinrood, zeer fijn gegroefd, gemiddeld 5 cm. tot 5,3 cm. lang, meestal ontbreken de steunblaadjes.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, tamelijk lang. *Kleur* : dof donkerbruin. *Knoppen* : rond ovaal, stomppuntig, kastanjebruin, dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : verschillend van 3,5 tot 4,5 cm., gemiddeld 4 cm.,

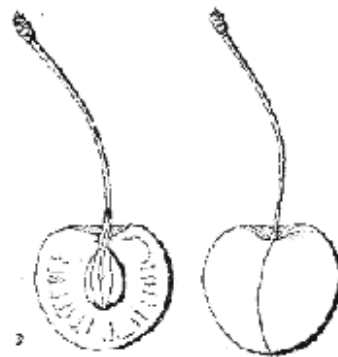
Groeieigenschappen. — Middelmatig sterk tot sterke groei, middelmatig zware vertakkingen, regelmatige, opgaande tot half opengespreide ontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : vroeg tot middelmatig vroeg. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : einde tweede begin derde kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig tot tamelijk lang, gemiddeld 50 mm.; dun, middelmatig diepe en breede steelholte.

Vorm : typische ronde hartvormige kersvorm. *Dikte* : gemiddeld 24 mm. in dwarse doorsnede en 21 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) bij de plukrijpheid : bleek kersrood, rose gestippeld ; b) bij de volledige rijpheid : donker kersrood, donker violet kersrood gemarmerd en fijn rose gestippeld. *Stempelmerk* : duidelijk geteekend, bleekgrijs. *Rugnaad* : kersrood bij de plukrijpheid, bijna onzichtbaar bij volledige rijpheid. *Vruchtvolesch* : tamelijk vast, kersrose, zeer sappig, zeer zoet, uitstekende kwaliteit. *Vruchtsteen* : tamelijk klein, rond, niet aanklevend.

Beoordeeling. — In België weinig verspreid, wij betrokken deze variëteit uit Frankrijk uit de boomkwekerij Barbier & Co te Orléans ; het is een prachtige kersenvariëteit, vruchtbaarheid regelmatig goed, niet overdreven, en voor zooveel kruisbestuiving mogelijk is. In Frankrijk wordt deze variëteit zeer geprezen en komt veel voor in de kersenplantingen van het departement Loiret, onder de benaming Bigarreau Moreau ; alhoewel het vruchtvleesch vast is, kan men ze toch niet als een Bigarreau klasseeren ; ze schijnt nogal gevoelig te zijn aan gomziekte ; volgens den Heer Guillaume Gidoïn, kersenkweker te Saint-Hilaire-Saint-Mesmin (Loiret) zijn de bloemen ook gevoelig aan lentevorsten en blijft ze niet gespaard van de Gnomoniaziekte.

Herkomst. — Uit Frankrijk, gewonnen rond 1895 door den heer Saudrin, eigenaar te Charmes (Rhône) ; in den handel gebracht in 1909 door het kweekershuis Moreau te Villefranche s/Saône onder den naam van Bigarreau Moreau. *Synonymie* : Bigarreau Souvenir des Charmes, Bigarreau Saudrin.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Besouven met :	Gemiddeld % vruchtzeiting
<i>Early Rivers</i>	41,6
<i>Abbesse de Mouland</i>	40
<i>Ramon Oliva</i>	18

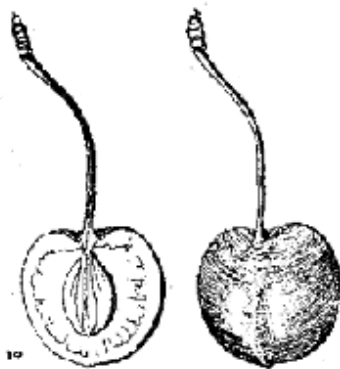
RAMON OLIVA

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : groot, langwerpig ovaal, regelmatig puntig toeloopend aan de spits, licht afgerond aan de basis. *Bladranden* : grof dubbel gezaagd, de insnijdingen zijn onregelmatig. *Bladklieren* : twee donkerbruine klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, somtijds staat één klier op den bladsteel en één op de basis van den bladrand, bij sommige bladeren is er slechts één klier aanwezig. *Bladsteel* : tamelijk dik, donkerbruin, gegroefd, gemiddeld 5,5 cm. lang, voorzien van twee steunblaadjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk tot sterk, tamelijk lang. *Kleur* : donkerbruinrood met grijze vlekken. *Knoppen* : ovaal, stomppuntig, donkerbruinrood, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : iets onregelmatig, van 2 tot 3,5 cm.

Groei-eigenschappen. — Sterke groei, breede opengespreide kruinontwikkeling, zware talrijke vertakkingen door mekaar groeiend en eenigszins neerhangend bij ontwikkelde boomen.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : vroeg tot middelmatig vroeg. *Vruchtbaarheid-verschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers, alhoewel het vleesch maar half krakend is. *Rijpheidstijdstip* : begin derde

kersenweek. *Vruchtsteel* : tamelijk fijn, gemiddeld 45 tot 50 mm. lang, middelmatig diepe en breede steelholte. *Vorm* : stomp, conisch, afgeplat aan de twee zijvlakken, op het rugvlak is er langs beide kanten van den rugnaad een indeuking welke op een vingerrandruuk gelijkt. *Dikte* : gemiddeld 25 mm., in dwarse doorsnede en 25 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) bij de plukrijpheid : vermiljoenrood, levendig karmijnrood gestreept en gemarmerd : b) bij de volledige rijpheid : donker kersrood met een bleeker roode streep op gansch de ruglengte. *Stempelmerk* : klein, bleekgrijs, duidelijk geteekend. *Rugnaad* : weinig zichtbaar, karmijnrood. *Vrucht vleesch* : vast, half krakend, rose bij de plukrijpheid, bleek kersrood bij de volledige rijpheid, zeer sappig, gewoon zoete smaak. *Vruchtsteen* : dik, niet aan het vruchtvleesch klevend.

Beoordeeling. — In België niet veel verspreid, verdienstelijke vroege variëteit in de klas van de krakers, regelmatig vruchtbaar voor zooveel kruisbestuivingsmogelijkheden bestaan ; is van belang om te volgen op de variëteit Early Rivers.

In Limburg hebben we tijdens de kersenkeuring deze variëteit aangetroffen te Gelmen in den boomgaard van Ridder de Borman onder de benaming, Vroege Bigarreau en Vroege van Gelmen.

Herkomst. — *Onzecker* : zou in den handel gebracht geweest zijn door M. Charozé te Pyramide-Trelazé nabij Angers, Frankrijk, omstreeks 1900. In de literatuur vindt men weinige gegevens aangaande deze variëteit ; ze wordt vermeld in den katalogus van Bunyard, Engeland ; verder wordt ze vermeld op bladzijde 129 in het « Samenvattend overzicht van de bestaande opvattingen omtrent de oorzaken van onvoldoende vruchtzetting bij vruchtboomen » door N. Jungerius L. I. 1934, v. d. Landbouwhoogeschool te Wageningen, namelijk voor de onderzoekingen van zelfbestuiving gedaan door Rietsema ; hetgeen doet veronderstellen dat ze ook in Neder-

land zou voorkomen. De boom dien we in de fruitculturen der Rijkstuinbouwschool bezitten is voorzeker 40 jaar oud, de herkomst er van is onbekend; boom en vruchten hebben zeer veel gelijkenis met de variëteit Bigarreau Jaboulay.

UITSLAG VAN KRUIBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bes oven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Blanquette</i>	43,4
<i>Polsche</i>	34,9
<i>Bigarreau gros rouge</i>	26,8
<i>Abbesse de Montland</i>	16,5
<i>Early Rivers</i>	14,2

BIGARREAU JABOULAY

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : groot, langwerpig ovaal met verbreed vlak aan de bovenhelft van de bladschijf, puntig toeloopend aan de spits, licht afgerond aan de basis. *Bladranden* : grof dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee donkerbruine klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, bij uitzondering staan ze op den onderkant van de basis van den bladrand, somtijds is er maar één klier op den bladsteel. *Bladsteel* : dik, donkerbruin, gegroefd, gemiddeld 5,5 cm. lang, voorzien van twee steunblaadjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, tamelijk lang. *Kleur* : roodbruin, blinkend, met grijze stippels. *Knoppen* : stomp conisch of ovaal stomppuntig, tamelijk dik tot dik, donkerbruin met rooden doorschijn, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 3 tot 4 cm.

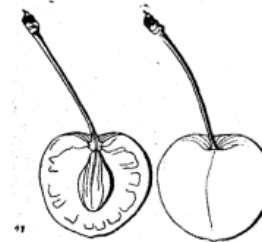
Groeieigenschappen. — Sterke groei, breede opengespreide kruinontwikkeling, talrijke zware vertakkingen door elkaar groeiend, eenigszins neerhangend.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : vroeg tot middelmatig vroeg. *Vruchtbaarheidverschijselen* : auto-steriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers, alhoewel het vruchtvleesch maar half vast is. *Rijpheidstijdstip* : derde kersenweek. *Vruchtsteel* : tamelijk fijn, gemiddeld 37 tot 47 mm. lang;

middelmatig diepe en breede steelholte. *Vorm* : stomp conisch, afgeplat aan de twee zijvlakken, op het rugvlak is er langs beide kanten van den rugnaad een indeuking op een vingerindruk gelijkend. *Dikte* : gemiddeld 26 mm. in dwarse doorsnede en 24 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : vermiljoenrood, levendig karmijnrood gestreept en gemarmerd; b) *bij de volledige rijpheid* : blinkend donker karmijnrood, bloedrood gestreept en gemarmerd. *Stempelmerk* : klein, grijs, duidelijk zichtbaar. *Rugnaad* : weinig zichtbaar, bleek karmijnrood. *Vrucht- vleesch* : vast, half krakend, karmijnrose, sappig, zoet, aangename en verfrisschende smaak. *Vruchtsteen* : dik, niet aan het vruchtvleesch klevend.

Beoordeeling. — Gekende en tamelijk veel verspreide variëteit, matig vruchtbaar in het jeugd stadium, later regelmatig en normaal vruchtbaar voor zooveel kruisbestuiving mogelijk is; rijpt op een gepast tijdstip om als eerste variëteit in de klas der knapkersen, te volgen op de variëteit Early Rivers; heeft zeer veel gelijkenis met de voorgaande beschreven variëteit Ramon Oliva, is er zelfs moeilijk van te onderscheiden.

Herkomst. — Uit *Frankrijk* : bij toeval gevonden door M. Jaboulay, boomkweker te Oullins bij Lyon; in den handel gebracht door M. Masson, Fruitkweker van dezelfde streek. De boom der afdeeling fruitteelt Rijkstuinbouwschool te Vilvoorde werd betrokken uit de kweekerij Barbier & Co te Orléans.

Synonimie : Bigarreau de Lyons, Cerise Jaboulayse, Cerise de Jaboulay.

SCHRECKEN'S KIRSCH

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot tot groot, gewoon donker groen, regelmatig ovaal met iets verbreed vlak aan de bovenhelft van het blad, puntig toeloo-pend aan de spits, stomppuntig afgerond aan de basis. *Bladranden* : dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee donkerroode tot donkerbruine klieren op den bladsteel ongeveer 1/2 cm. onder de basis van den bladrand. *Bladsteel* : tamelijk dik, donkerbruin, fijn gegroefd, gemiddeld 5 cm. lang, voorzien van twee steunblaadjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, stevig en kort. *Kleur* : bruin met grijze vlekken. *Knoppen* : conisch rond, stomppuntig, dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijf. *Internodiën* : gemiddeld 3 cm.

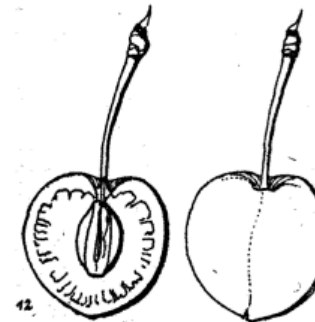
Groeieigenschappen. — Sterke tot zeer sterke groei, zware vertakkingen, opgaande groeiwijze, regelmatige bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig vroeg. *Vruchtbaarheids- verschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : niet duidelijk te bepalen, het is eerder een vastvleezige kers dan wel een knapkers, alhoewel men ze gewoonlijk Bigarreau de Schrecken noemt. *Rijpheids- tijdstip* : einde derde kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik, gemiddeld 38 tot 45 mm. lang, middelmatig breede tamelijk diepe

steelholte. *Vorm* : stompconisch, hartvormig, afgeplat langs de twee zijvlakken en aan de polen. *Dikte* : gemiddeld 23 mm. in dwarse doorsnede en 24 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : a) bij de plukrijpheid : donker kersrood, bleeker kersrood genuanceerd en gestippeld; b) bij de volledige rijpheid : donker bloedrood tot donker purperbloedrood. *Stempelmerk* : duidelijk geteekend, bleekgrijs. *Rugnaad* : zeer fijn geteekend, somtijds niet zichtbaar. *Vruchtvleesch* : donkerrose bij de plukrijpheid ; bloedrood bij de volledige rijpheid, vast, zeer sappig, zoete zeer aangename smaak. *Vruchtsteen* : dik, niet aan het vruchtvleesch klevend.

Beoordeeling. — Zeer waardevolle variëteit, gezonde boom, weinig in België verspreid, regelmatig vruchtbaar voor zooveel echter kruisbestuiving mogelijk is, rijpt op een zeer gunstig tijdstip ; zou als een standaardvariëteit kunnen aangezien worden.

Herkomst. — Uit *Duitschland* ; waarschijnlijk uit zaad gewonnen door den Heer Groth te Guben ; voor de eerste maal beschreven geweest door Oberdieck in 1868.

Synonymie : Bigarreau de Schrecken.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Ramon Oliva</i>	42
<i>Early Rivers</i>	18,1
<i>Abbesse de Moulant</i>	17,6
<i>Bigarreau Bordron</i>	17,2
<i>Hedelfinger Riesenkirsche</i>	14
<i>Reine Hortense</i>	5,5
<i>Bigarreau Esperen</i> (1)	1,2

(1) Slechts één onderzoek.

OHIO'S BEAUTY

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, gewoon donkergroen, ovaal, somtijds iets verbreed vlak aan de bovenhelft van het blad, puntig tot stomppuntig toeloopend aan de spits ; licht afgerond aan de basis. *Bladranden* : regelmatig dubbel gezaagd. *Bladklieren* : één of twee doch meestal twee roodoranje kleurige klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van de bladschijf ofwel onderaan den bladrand dicht tegen den bladsteel. *Bladsteel* : tamelijk dik, donkerbruin, gegroefd, gemiddeld 4,5 cm. lang, voorzien van twee steunblaadjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, middelmatig lang. *Kleur* : roodbruin, half blinkend met grijze stippels bezaaid. *Knoppen* : conisch ovaal, stomppuntig, donkerbruin, middelmatig dik, in half opgerichten stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 3 tot 3,5 cm.

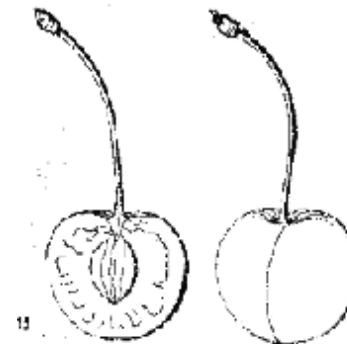
Groeieigenschappen. — Zeer sterke groei, zware vertakkingen, opengespreide kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig vroeg tot middenseizoen. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : begin vierde kersenweek. *Vruchtsteel* : dun, gemiddeld 38-41 mm. lang, ondiepe breede steelholte. *Vorm* : conisch rond. *Dikte* : gemiddeld 24 mm.

in dwarse doorsnede en 20 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : rugkant roomkleurig geel, rose gemarmerd, buikkant zalmkleurig levendig rose genuanceerd, zeer lichtjes bleekrood gestippeld; b) *bij de volledige rijpheid* : rose abrikooskleurig, vermiljoen karmijnrood genuanceerd, fijn rose gestreept en lichtjes met roode stippels bezaaid. *Stempelmerk* : klein, grijs, in een ondiepe indeuking ingedrukt. *Rugnaad* : zeer fijn geteekend, roodrose kleur. *Vruchtvliesch* : zacht, roomkleurig geel, sappig, zeer zoet en van zeer fijnen aangenamen smaak. *Vruchtsteen* : tamelijk klein, gedeeltelijk aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Zeer verdienstelijke liefhebbersvariëteit wegens hare fijne kwaliteit; min geschikt als handelsvariëteit daar we op dit tijdstip dikkere, donkerroode en purperroode variëteiten hebben welke wegens hun dikte, kleur en vastheid van vleesch meer handelswaarde bezitten; gezonde boom, zeer vruchtbaar en regelmatig dragend voor zooveel kruisbestuiving echter mogelijk is.

Herkomst. — Uit *Amerika* : gewonnen te Cleveland in Ohio rond 1847, door Prof. Kirkland.

Synonimie : Beauté de l'Ohio, Schöne von Ohio.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Besouven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Schrecken's Kirsche</i>	34,2
<i>Early Rivers</i>	28,8
<i>Cerise Noble</i>	25,8
<i>Bigarreau Napoléon</i>	23,5
<i>Bigarreau gros rouge</i>	18,7

POLSCHÉ

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

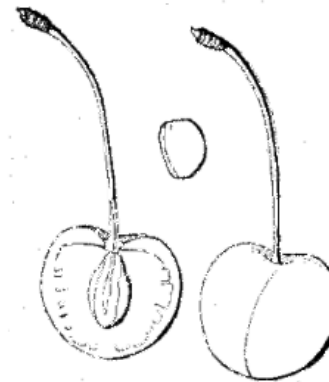
Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : groot, lang ovaal, regelmatig puntig toeloozend aan de spits, afgerond aan de basis. *Bladranden* : regelmatig dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee, bij uitzondering één, donkerroode tot bruinroode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand. *Bladsteel* : tamelijk dik, bruinrood, gegroefd, gemiddeld 5 cm. lang, voorzien van twee steunblaadjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, lang. *Kleur* : bruin met grijze vlekken. *Knoppen* : conisch puntig, donkerbruin, middelmatig dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 3,5 - 4 tot 4,5 cm.

Groei-eigenschappen. — Zeer sterke groei, middelmatig veel zware stevige vertakkingen, breed opengespreide groeiwijze.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig vroeg tot midden-seizoen. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : begin vierde kersenweek. *Vruchtsteel* : dun, onregelmatig in lengte, gemiddeld 46 tot 57 cm. lang, middelmatig breede steelholte. *Vorm* : stomp-hartvormig, afgeplat langs de twee vlakken. *Dikte* : gemiddeld 24 mm. in dwarse doorsnede en 22 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huid-*

kleur : a) bij de plukrijpheid : kersrood met bleek kersroode stippels ; b) bij de volledige rijpheid : donker kersrood, purper genuanceerd, fijn, purper bleeker kersrood gestippeld en gestreept. *Stempelmerk* : bleekgrijs, klein. *Rugnaad* : zeer fijn geteekend, donkerrood, somtijds nauwelijks zichtbaar. *Vrucht-vleesch* : middelmatig vast bij de plukrijpheid, zacht bij de volledige rijpheid, kersrood, sappige volvleezige vrucht, aangenaam zoet, zeer verfrisschend en goed van smaak. *Vruchtsteen* : middelmatig dik, komt gemakkelijk van het vruchtvleesch los.

Beoordeeling. — Zeer verdienstelijke handelsvariëteit, is een standaardvariëteit voor het middenseizoen, regelmatig vruchtbaar voor zooveel kruisbestuiving mogelijk is, gezonde boom.

Herkomst. — Uit België : als zaailing gewonnen in Limburg, door Michel Baldewijns, boomkweker te Borgloon, omstreeks 1875. POL (Léopold) Petry nam van dezen zaailing een ent, waarmede één zijner boomen nabij het klooster der zusters afgeënt werd. Dit is de boom geworden waarvan later alle « Polsche » voortkwamen, ten minste voor de eerste verspreiding der variëteit. De oorspronkelijke zaailing van « Polsche » van Baldewijns, was ondertusschen reeds ten gevolge van afenting verloren gegaan.

Synonimie : Polas, Loonsche, Paulus (in de provincie Luik).

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

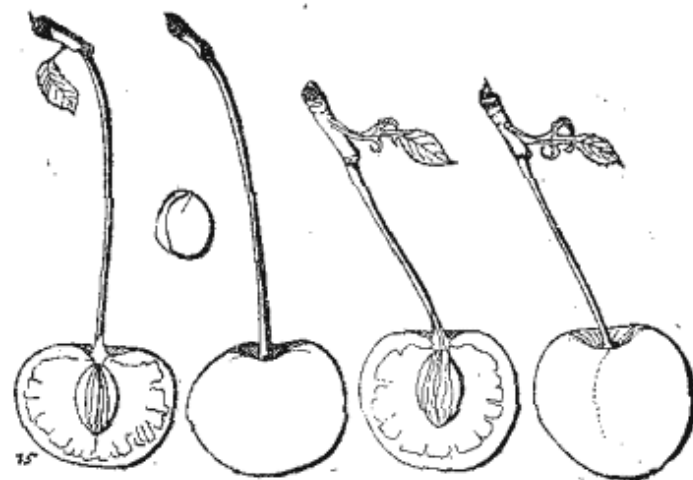
Besouven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Early Rivers</i>	34,5
<i>Frühste der Mark</i>	21,4
<i>Ramon Oliva</i>	5,3
<i>Abbesse de Mouland</i>	4,4

MAY DUKE

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, donker blinkend groen, ovaal met licht verbreed vlak aan de bovenhelft van de bladschijf, stomppuntig toeloopend aan de spits, ook regelmatig puntig toeloopend aan de basis. *Bladranden* : lichtjes opgeheven, hetgeen aan de bladeren een lepelvormig uitzicht geeft, regelmatig fijn dubbel gezaagd ; *Bladklieren* : één of twee roode klieren aan de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel, somtijds staat er één klier op den bladsteel en één aan de basis van den bladrand, het gebeurt ook dat ze ontbreken. *Bladsteel* : tamelijk dik, bruin tot donkerbruin, gegroefd, gemiddeld 2,5 tot 3 cm. lang, voorzien van twee steunblaadjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk tot zwak, tamelijk lang. *Kleur* : donkerbruin met grijze vlekken. *Knoppen* : ovaal, stomppuntig, donkerbruin, middelmatig dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : onregelmatig 3 tot 4 cm.

Groei-eigenschappen. — Matig sterke groei, middelmatige sterke vertakkingen, eenigszins opgaande groeiwijze, tamelijk veel fijn klein hout.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig laat. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : gedeeltelijk zelffertil, geeft gemiddeld 5,3 % vruchten door zelfbestuiving.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : eigenlijke krik. *Rijpheidstijdstip* : vierde kersenweek, rijpt zeer onregelmatig. *Vruchtsteel* : middelmatig dun, gemiddeld 42,5 cm. lang, het aanhechtingspunt aan den tak is tamelijk lang en van één of twee kleine blaadjes voorzien, middelmatig diepe en middelmatig breede steelholte. *Vorm* : plat rond, licht conisch, lichtjes afgeplat langs den rugkant. *Dikte* : gemiddeld 23 mm. in dwarse doorsnede en 18 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) bij de plukrijpheid : eenvormig levendig rood ; b) bij de volledige rijpheid : donker kersrood. *Stempelmerk* : klein, bruinachtig, in een lichte indeuking geplaatst. *Rugnaad* : zeer fijn geteekend. *Vruchtvliesch* : kersrose, zacht, zeer sappig, aangenaam zoetzuur, zeer aangenaam van smaak en verfrisschend. *Vruchtsteen* : tamelijk klein, met afgeronde kanten, komt gemakkelijk van het vruchtvliesch los bij de volledige rijpheid, tamelijk vast aan den vruchtsteel gehecht.

Beoordeeling. — Zeer verdienstelijke liefhebbersvariëteit, door het opvolgend rijpen der vruchten : de pluk welke herhaalde malen door tusschenplukken geschiedt duurt 2 tot 3 weken. Door hare kwaliteit zou het ook wel een verdienstelijke handelsvariëteit zijn, docht wordt weinig voor den handel gekweekt omdat het herhaaldelijk tusschenplukken veel tijd vergt.

Herkomst. — *Onzeker*, waarschijnlijk *Engelsch* ; oude variëteit.

Synonimie : Anglaise hâtive, Tôt et Tard, Royale hâtive. Engelse Meikrik ; op vele plaatsen in België noemt men ze Portugeezen, namelijk in Limburg ; alhoewel er nog andere variëteiten van deze klas ook Portugeezen genoemd worden.

Het is een onmogelijkheid wijs te worden uit de verschillende synoniemen welke voor verschillende kersenvariëteiten opgegeven worden ; in « Guide pratique de l'amateur de Fruits » van het kweekershuis Simon Louis te Plantières lez Metz, worden niet minder dan 60 synoniemen aangegeven voor de hierboven beschreven variëteit May Duke ; in andere buitenlandse werken vindt men dan wederom andere synoniemen.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtze ting
Waalische	12,6
Cerise Arlicot	10,9
Reine Hortense	7,3
Amarelle Royale hâtive	5,6

GLAZEN

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig klein, donkergroen, regelmatig ovaal met licht verbreed vlak aan de bovenhelft van de bladschijf, stomppuntig toeloopend aan de spits, lichtjes afgerond aan de basis. *Bladranden* : fijn dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee donkerroode tot bruinroode klieren, dicht tegen elkaar geplaatst op den bladsteel juist onder de basis van den bladrand. *Bladsteel* : dun, donkerbruin, fijn gegroefd, gemiddeld 3 cm. lang, voorzien van twee steunblaadjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : tamelijk dun en lang. *Kleur* : gewoon bruin, kleine grijsbruine stippels regelmatig verdeeld. *Knoppen* : conisch, half stomppuntig, bruin tot lichtbruin, middelmatig dik, in half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : onregelmatig, 2 tot 4,5 cm.

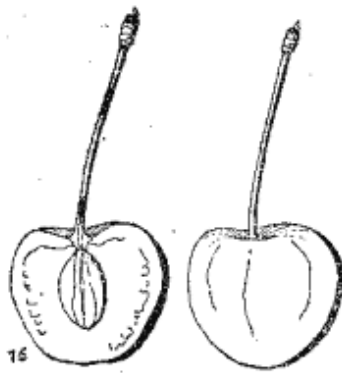
Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke groei, talrijke middelmatig zware vertakkingen, zijvertakkingen eerder licht en neerhangend, opgaande groeiwijze.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : vroeg.
Vruchtbaarheidsverschijnselen : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : vierde kersenweek. *Vruchtsteel* : dun, gemiddeld 30 tot 36 mm, middelmatig diepe steelholte. *Vorm* : conisch stomppuntig, afgeplat langs de twee kanten, licht hoekig, zeer ondiep gegroefd. *Dikte* : gemiddeld 18 mm. in

dwarse doorsnede en 16 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : bleek kersrood, donker kersrood gestippeld; b) *bij de volledige rijpheid* : donker purperkersrood. *Stempelmerk* : bleekgrijs in een lichte indeuking geplaatst. *Rugnaad* : fijn, donker kersrood, lichtjes verheven. *Vruchtvliesch* : vast, half krakend, bleek kersrood bij de plukrijpheid en kersrood bij de volledige rijpheid, zeer zoet als de vruchten volledig rijp zijn, goed en aangenaam van smaak. *Vruchtsteen* : groot vergeleken met de dikte der vruchten, afgeronde kanten, weinig aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Zeer vruchtbaar, voor zooveel echter de kruisbestuiving mogelijk is, gezonde boom; de vruchten zijn echter te klein en te weinig gevleesd; wordt niet verder aangeplant, is als minderwaardig te aanzien.

Herkomst. — *Onbekend* : lokale variëteit in Limburg.

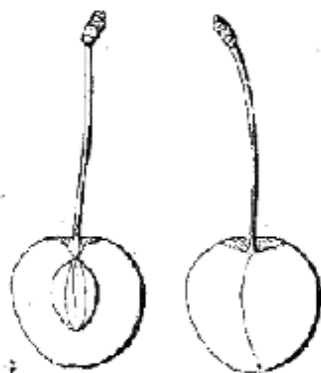
KERNIELSCHE

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, ovaal, regelmatig puntig toeloopend aan de spits, licht afgerond of stomppuntig toeloopend aan de basis. *Bladranden* : meestal lichtjes opgeheven, regelmatig gezaagd tot dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee dikke bleekroode klieren aan de basis van de bladschijf dicht tegenaan den bladsteel ofwel op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, bij uitzondering is er maar één klier aanwezig. *Bladsteel* : middelmatig dik, donkerbruin, fijn gegroefd, gemiddeld 3,5 cm. lang, voorzien van één of twee steunblaadjes aan de basis, somtijds ontbreken ze.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk en middelmatig lang. *Kleur* : bruin met grijze stippels en vlekken. *Knoppen* : conisch puntig, kastanjebruin, middelmatig dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 2,5 tot 3 cm.

Groei-eigenschappen. — Middelmatig sterke tot sterke groei, middelmatig zware tot zware vertakkingen, opgaande regelmatige groeiwijze.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : vroeg.
Vruchtbaarheidsverschijnselen : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : vierde-vijfde kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik, bleekgroen, gemiddeld

41 tot 43 cm. lang, middelmatig diepe en matig breede steelholte. *Vorm* : conisch stomp, hartvormig. *Dikte* : goede middelmaat, gemiddeld 24 mm. in dwarse doorsnede en 20 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : a) *bij de plukrijpheid* : zeer donker bruikersrood met purperachtigen doorschijn; b) *bij de volledige rijpheid* : purperachtig zwart, veelvuldig zeer fijn gestippeld. *Stempelmerk* : duidelijk geteekend, klein, bleekgrijs, in een zeer kleine indeuking geplaatst. *Rugnaad* : fijn geteekend, donker purperachtig in een lichte groef, vooral goed geteekend aan de bovenhelft van de vrucht nabij het stempelmerk. *Vruchtvliesch* : vast, purperachtig, kleurend, sappig, zoet iets bitter, zeer goede smaak en aangenaam aroma. *Vruchtsteen* : middelmatig dik tot dik, aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Standaard variëteit voor het midden-seizoen; vruchtbaar voor zooveel echter kruisbestuiving mogelijk is; weerstandbiedend aan het barsten, doch rot gemakkelijk bij regenachtig weder, goed voor het vervoer.

Herkomst. — Uit België : gewonnen in Limburg in de gemeente Kerniel en onder den lokalen naam van Kernielsche algemeen verspreid.

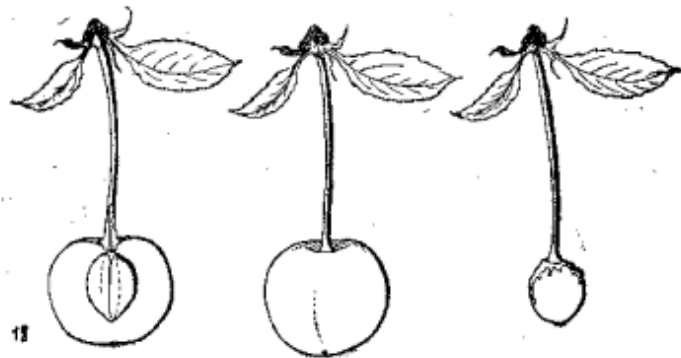
Synonymie : Kernielsche Zwarte. Noir de Kerniel. In de omstreken van Assche namelijk te Maxenzeel op de grens van de provinciën Brabant en Oost-Vlaanderen kweekt men een zwarte kers onder de locale benaming van *Brabanders*, voor zooveel ik deze heb kunnen onderzoeken is dit dezelfde variëteit als de hierboven beschreven Kernielsche.

AMARELLE ROYALE HATIVE

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig klein, donkergroen, hard, regelmatig ovaal, regelmatig puntig toeloo-pend aan de spits, puntig of licht afgerond aan de basis. *Bladranden* : lichtjes opgericht, regelmatig dubbel gezaagd of getand. *Bladklieren* : meestal twee kleine geelgroene klieren op de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel, somtijds zijn de klieren meer ontwikkeld en staat er één op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand en één op de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel. *Bladsteel* : tamelijk dik, bleek bruinrood, gegroefd, gemiddeld 2 tot 2,5 cm. lang, één of twee fijn ingesneden steunblaadjes aan de basis welke aan den bladsteel vast blijven als men het blad afrukt.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : tamelijk dun, middelmatig sterk, lang. *Kleur* : bruinrood, half blinkend met grijze stippels bezaaid. *Knoppen* : rond ovaal, stomppuntig, donker zwartbruin, middelmatig dik, in half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : eenigszins onregelmatig van 3 tot 4,5 cm.

11

Groei-eigenschappen. — Matig sterke groei, middelmatig zware vertakkingen, veel kleinere en lichtere vertakkingen, opgaande bolronde kruinontwikkeling met neerhangende takken als de boomen in opbrengst zijn.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : laat. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : grootelijks zelffertil, zelfbestuiving heeft ons gemiddeld 10,3 % vruchtzetting gegeven.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : amarel. *Rijpheidstijdstip* : vierde-vijfde kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik, bleek olijfgroen, verbreed aanbechtingspunt aan den tak en aan de vrucht, gemiddeld 28 tot 39 mm. lang, voorzien van één of twee steunblaadjes, bij sommige ontbreken ze, breede middelmatig diepe steelholte. *Vorm* : rond, afgeplat aan de twee polen. *Dikte* : middelmatig klein, gemiddeld 17 mm. in dwarse doorsnede en 15 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : karmijnrood langs den zonkant, roomkleurig rose getint langs den schaduwkant, zeer fijn bleekrose gestippeld, doorschijnend; b) *bij de volledige rijpheid* : rose abrikooskleurig, bleek kersrood gemarmerd en genuanceerd. *Stempelmerk* : klein, bleekgrijs, in een regelmatige duidelijk afgeteekende indeuking geplaatst. *Rugnaad* : bleekrood, zeer fijn geteekend, somtijds nauwelijks zichtbaar. *Vruchtvleesch* : zacht, roomkleurig rose getint, doorschijnend, sappig verfrisschende zure smaak. *Vruchtsteen* : klein, rond, aan het vruchtvleesch half aanklevend en vast blijvend aan den vruchtsteel als men de vruchten uit de hand eet.

Beoordeeling. — Alhoewel de vruchten eerder klein zijn is het een zeer verdienstelijke vroege variëteit in de klas der amarellen; zeer vruchtbaar, de vruchten hebben vooral waarde voor den inmaak en de pasteibakkerij; zoude kunnen in aanmerking komen als tusschenplanting voor het

intensiveren van een kersencultuur, aangeplant met sterker groeiende variëteiten van kersen en knapkersen; tamelijk hard om plukken, hangt vast aan het hout, somtijds scheurt bij het plukken de schors van de twijgen in een repeltje af; de vruchten ontwikkelen zich dikwijls in samengestelde trosjes.

Herkomst. — Oude variëteit, vermoedelijk uit *Frankrijk*; volgens Leroy, welke een auteur citeert van 1667, is ze afkomstig uit het dal van Montmorency en dateert van den tijd van Hendrik IV. Er bestaan verschillende middelmatig dikvruchtige variëteiten van amarellen, zeer verschillend benaamd welke zoo zeer op elkaar gelijken dat ze moeilijk van elkaar te onderscheiden zijn, ze vertoonen slechts zeer kleine verschillen in rijpheidstijdstip en in de lengte van den vruchtsteel.

De hierboven beschreven variëteit is op de Rijkstuinbouwschool betrokken geweest onder de benaming Amarelle Royale hâtive, uit het proefstation van Pruhonice bij Praag, en uit de synonymie in de pomologische werken zoude men moeten besluiten dat de echte pomologische naam dezer variëteit Montmorency of de Montmorency zou zijn.

In « Le Dictionnaire de Pomologie » van André Leroy, Tome V, bladzijde 391, vindt men voor de variëteit Cerise de Montmorency, volgende voornaamste synoniemen: Amarelle Royale hâtive, Petit Gobet, Goularde à longue queue, Goularde, Weichselbaum von Montmorency, Montmorency à longue queue, Kentisch, Kentisch red, Flemisch, Frühe Königliche Amarelle, Amarelle Royale, Königliche Amarelle, Kleine Glaskirsche von Montmorency, enz., enz....

In het werk van Vercier: « Détermination rapide des variétés de Fruits » en in « Le Guide pratique de l'amateur de Fruits », de l'Etablissement horticole de Simon Louis, frères, à Plantières-lez-Metz en in « Le Catalogue descriptif des fruits adoptés par le Congrès pomologique de France », vinden we ook Montmorency synoniem Amarelle Royale hâtive.

Ed. A. Bunyard, in zijn werk: « A Handbook of Hardy Fruits, 1925 », vermeldt de variëteiten « Early May en Griottier nain précoce » als synoniemen van Amarelle Royale hâtive, welke de vroegste is van al de amarellevariëteiten.

In België wordt in Limburg een amarelle veelvuldig aangetroffen onder den naam van « Kleine Waalsche » welke veel gelijkenis heeft met de hierboven beschreven variëteit Amarelle Royale hâtive. Het is gewaagd, gezien de groote verscheidenheid en verwarring welke in de kersenvariëteiten bestaat, te besluiten dat de in België veel voorkomende « Kleine Waalsche » dezelfde variëteit als Amarelle Royale hâtive is, de verschillen echter welke bestaan, zijn futiel en vakkundig beschouwd niet noemenswaardig. In Limburg noemt men de « Kleine Waalsche » ook Troswaalsche, omdat de vruchten zich dikwijls in kleine trosjes ontwikkelen. Het voornaamste verschil met Kleine Waalsche is het iets later rijpheidstijdstip van deze laatste.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Reine Hortense</i>	28
<i>Waalsche</i>	19,6
<i>Cerise Arlicot</i>	15,2
<i>May Duke</i>	2,7

KLEINE WAALSCHÉ

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

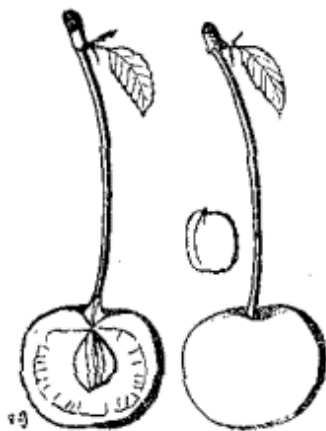
Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, donkergroen, regelmatig ovaal, puntig of stomppuntig toeloopt aan de spits, licht puntig afgerond aan de basis. *Bladranden* : licht opgericht, onregelmatig enkel of dubbel gezaagd of getand. *Bladklieren* : twee groene bruin getinte klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, ofwel staan ze op de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel, somtijds staat er één klier op den bladsteel en één op de basis van den bladrand, het gebeurt dat er maar één klier aanwezig is en ook somtijds drie. *Bladsteel* : tamelijk dun, bruinrood, fijn gegroefd, gemiddeld 3 cm. lang, voorzien van twee lancetvormige steunblaadjes welke aan den bladsteel vastblijven als men het blad afrukt, het gebeurt ook dat de steunblaadjes ontbreken.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, lang. *Kleur* : blinkend bruin met grijze stippels bezaaid. *Knoppen* : rond ovaal, stomppuntig, donkerbruin, in half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 3 tot 4,5 cm.

Groeieigenschappen. — Matig sterke groei, middelmatig zware vertakkingen, veel kleinere en lichtere vertakkingen, opgaande bolronde kruinontwikkeling met neerhangende takken als de boomen in opbrengst zijn.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig laat tot laat. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : te onderzoeken.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : amarel. *Rijpeidstijdstip* : vierde-vijfde kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik, olijfgroen, verbreed aanhechtingspunt aan den tak en aan de vrucht, lengte eenigszins verschillend van 30 tot 43 mm. dikwijls voorzien van een steunblaadje dicht bij het aanhechtingspunt aan den tak, middelmatig diepe en middelmatig breede steelholte. *Vorm* : rond, afgeplat aan de twee polen. *Dikte* : middelmatig klein, gemiddeld 18-20 mm. in dwarse doorsnede en 16-17 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend en doorschijnend. *Huidkleur* : a) bij de plukrijpheid : bleek kersrood ; b) bij de volledige rijpheid : levendig kersrood, fijn bleekrose gestippeld of gemarmerd. *Stempelmerk* : bleekgrijs, in een ondiepe kleine indeuking geplaatst. *Rugnaad* : zeer fijn, nauwelijks zichtbaar. *Vruchtvliesch* : zacht, roomkleurig licht rose getint, doorschijnend, zeer sappig, zuurzoet, zeer verfrisschend en aangenaam van smaak. *Vruchtsteen* : klein, rond, aan den vruchtsteel vastblijvend als men de vruchten uit de hand eet.

Beoordeeling. — Zeer vruchtbaar, de vruchten zijn gewaardeerd voor den inmaak en de pasteibakkerij ; in de cultuur zeer verspreid en gewaardeerd in de Limburgsche kersensreek ; zeer geschikt voor de intensivering van een kersenloomgaard.

Herkomst. — *Onbekend* ; in Limburg algemeen verspreid onder deze benaming.

Synonimie : Troswaalsche.

Heeft gelijkenis met Amarelle Royale hâtive ; of het dezelfde variëteit is, is moeilijk te bevestigen ; in het Walenland, namelijk te Luik, kweekt men een gelijkaardige variëteit onder den naam van Griotte de Vis^o, of dit nu ook dezelfde variëteit zou zijn als Kleine Waalsche is nader te onderzoeken, menige kweeker beweert het nochtans : de Engelsche amarelvariëteit « Flemisch red » is waarschijnlijk deze welke wij onder de benaming van Kleine Waalsche kweeken.

MONTMORENCY A COURTE QUEUE

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

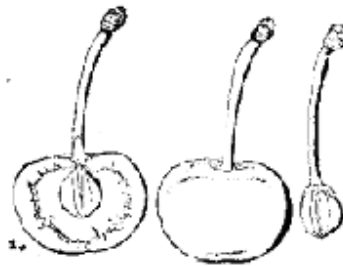
Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, donkergroen, hard, regelmatig ovaal, somtijds licht verbreed aan de bovenhelft van de bladschijf, puntig somtijds stomppuntig toeloozend aan de spits, licht puntig of afgerond aan de basis. *Bladranden* : fijn dubbel gezaagd. *Bladklieren* : één of twee geelgroene bladklieren op de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel. *Bladsteel* : tamelijk dik, olijfgroen, gegroefd, gemiddeld 2 cm. lang, voorzien van twee steunblaadjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk. *Kleur* : grijs met bruine vlekken, lichtjes gehobbeld. *Knoppen* : conisch rond, dik, bleekbruin, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 1,5 tot 2 cm.

Groei-eigenschappen. — Matig sterke tot sterke groei, enkele zware vertakkingen, middelmatig veel en matig sterke bijvertakkingen, veel klein hout, bolvormige ronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig laat tot laat. *Vruchtbaarheid-verschijnselen* : zelfsteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : amarel. *Rijpheidstijdstip* : vierde-vijfde kersenweek. *Vruchtsteel* : dik, recht, verbreed aanhechtingspunt aan de vrucht en den tak, gemiddeld 20 mm. lang, middelmatig diepe en verbrede steelholte. *Vorm* : breed-rond, afgeplat aan de polen.

Dikte : dik, gemiddeld 23 mm. in dwarse doorsnede en 18 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend, licht doorschijnend. *Huidkleur* : a) bij de plukrijpheid : eenvormig bleek kersrood ; b) bij de volledige rijpheid : levendig kersrood. *Stempclnerk* : middelmatig tot groot, roomkleurig, in een kleine ondiepe indeuking geplaatst. *Rugnaad* : zeer fijn geteekend, somtijds weinig zichtbaar, in een duidelijk zichtbare ondiepe groef. *Vruchtvliesch* : zacht, roomkleurig licht rose getint, doorschijnend, sappig zeer aangenaam zuurzoet, verfrisschend, van zeer goeden smaak. *Vruchtsteen* : middelmatig, half aan het vruchtvliesch aanklevend en vast blijvend aan den vruchtsteel als men de vruchten uit de hand eet.

Beoordeeling. — Dikvruchtige amarel, waarvan de vruchten zeer gezocht zijn voor den inmaak en de pastebakkerij ; zou een zeer verdienstelijke handelsvariëteit zijn voor den fruitwecker indien de vruchtbaarheid voldoende was, deze is echter wisselvallig en laat meestal te wenschen over.

Herkomst. — Oude variëteit, vermoedelijk uit Frankrijk uit het dal van Montmorency.

Synonymie : Gros Gobet, Montmorency à gros fruit, schort stem Montmorency, Grosser Gobet, La Goularde à courte queue, Gros Gobet à courte queue, Griotte von Montmorency, Excellente portugaise à courte queue, enz., enz... In België wordt ze ook veel genaamd Brugsche Kortsteel.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
Walsche	0

BIGARREAU ELTON

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : groot, breedovaal, donkergroen puntig toeloozend aan de spits, afgerond aan de basis, horizontaal tot licht neerhangenden stand ten opzichte van de twijg. *Bladranden* : grof dubbel getand of gezaagd. *Bladklieren* : twee helroode klieren, dicht tegen elkaar of lichtjes van elkaar verwijderd staande op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand. *Bladsteel* : eerder dik, donker violetbruin, licht fijn behaard, gegroefd, gemiddeld 3,5 cm. lang, voorzien van twee fijngezaagde groene steunblaadjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : tamelijk sterk, lang. *Kleur* : dof bruinrood, grijze stippels over gansch de lengte onregelmatig verdeeld. *Knoppen* : ovaal conisch, stomppuntig, tamelijk dik, donkerbruin, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 4 tot 5,5 cm., onregelmatig.

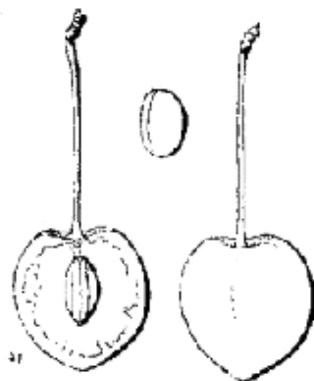
Groei-eigenschappen. — Sterke groei, zware weinig vertakte hoofdvertakkingen, opgaande kegelvormige groeiwijze.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig laat tot laat. *Vruchtbaarheid-verschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : wordt meestal in de klas der knapkersen gerangschikt, alhoewel het vleesch niet krakend is in den echten zin van 't woord. *Rijpheidstijdstip* : vierde-vijfde kersenweek. *Vruchtsteel* : tamelijk fijn, gemiddeld 34-36 mm.

lang, ondiepe breede steelholte. *Vorm* : regelmatig conisch hartvormig, licht afgeplat langs den rugkant. *Dikte* : gemiddeld 28 mm. in dwarse doorsnede en 27 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : geel roomkleurig op rose grond, veelvuldig abrikoos karmijnrood gekleurd en genuanceerd, rose abrikooskleurig gestippeld. *Stempelmerk* : duidelijk geteekend, tamelijk groot, donkerbruin. *Rugnaad* : bleek rose, onregelmatig afgelijnd. *Vruchtvleesch* : middelmatig vast, half krakend, roomkleurig rose, sappig, niet kleurend sap, zeer zoet, van zeer goeden smaak. *Vruchtsteen* : niet aan het vruchtvleesch klevend.

Beoordeeling. — Algemeen gekende variëteit, zeer verspreid in de liefhebberscultuur, minder in de handelscultuur, vruchtbaar op voorwaarde dat kruisbestuiving mogelijk is; schijnt gevoelig te zijn aan gomziekte.

Herkomst. — *Uit Engeland*; gewonnen door M. Thomas-André Knight, voorzitter van de Londensche tuinbouwmaatschappij, eerste vruchtgeving in 1906, ze kreeg den naam van de gemeente Elton uit het Graafschap Hereford waar ze werd gewonnen. Werd in Frankrijk door enten ingevoerd in 1928 door M. Henri de Trochet, lid van de Academie der wetenschappen.

Synonymie : Cerise Elton's, Cerise d'Angleterre, Elton Heart, Elton, Elton's Kirsche.

WITTE KRAAIBEK

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot tot groot, lang ovaal, regelmatig puntig toeloopend aan de spits, regelmatig afgerond aan de basis. *Bladranden* : dubbel gezaagd of getand. *Bladklieren* : twee boonvormige roode of bleekroode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, somtijds is er een derde klier op de basis van den bladrand, het gebeurt ook dat er maar één klier aanwezig is. *Bladsteel* : tamelijk dun, lang, bruin tot donkerbruin, fijn gegroefd, gemiddeld 5,5 tot 6 cm. lang, voorzien van twee steunblaadjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, tamelijk lang. *Kleur* : donkerbruin, half blinkend. *Knoppen* : conisch puntig, donkerbruin, middelmatig dik, in half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 3 tot 4 cm.

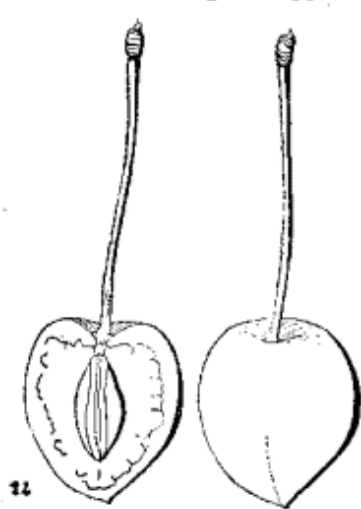
Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke tot sterke groei, middelmatig zware tot zware vertakkingen, eenigszins onregelmatige groei, half opgaande kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : half vroeg. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : vierde-vijfde kersenweek. *Vruchtsteel* : fijn, gemiddeld 45-46 mm. lang, middel-

matig diepe en middelmatig breede steelholte. *Vorm* : puntig hartvormig, met gebogen rugvlak. *Dikte* : gemiddeld 19 mm. in dwarse doorsnede en 21 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : rugvlak rood vermiljoen genuanceerd, buikvlak roomkleurig rose; b) *bij de volledige rijpheid* : rugvlak vermiljoen rood met karmijnrood genuanceerd; buikvlak kanariegeel licht rose genuanceerd. *Stempelmerk* : aan het einde van de punt van de vrucht, duidelijk geteekend, donkerbruin. *Rugnaad* : fijn, donkergeel genuanceerd, niet duidelijk afgeteekend. *Vruchtvleesch* : zacht, roomkleurig, sappig, aangenaam zoet en van zeer goeden smaak. *Vruchtsteen* : groot, langwerpig, niet aan het vruchtvleesch aanklevend.

Beoordeeling. — Wordt plaatselijk in de kersenboomgaarden van Limburg aangetroffen, blijft gelocaliseerd; vruchtbaar op voorwaarde dat kruisbestuiving mogelijk is; heeft veel gelijkenis met de variëteit Bigarreau Elton.

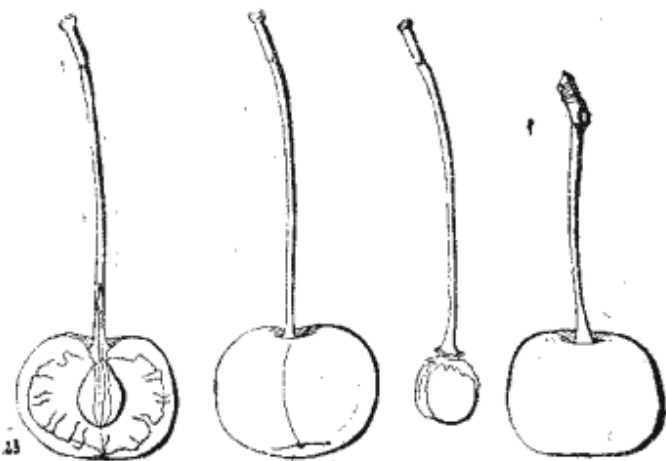
Herkomst. — *Onbekend.*

WAALSCHÉ

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig tot middelmatig klein, donkergroen, regelmatig ovaal, somtijds is de bovenhelft van het vlak verbreed. *Bladranden* : meestal lichtjes opgeheven, regelmatig tamelijk fijn enkel of dubbel getand. *Bladklieren* : twee somtijds drie bleekgroene of rosebruin getinte klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand of op de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel, somtijds staan één of twee klieren op den bladsteel en één of twee op de basis van den bladrand. *Bladsteel* : middelmatig dik tot dik, bruinrood, grof gegroefd, gemiddeld 2 tot 2,5 cm. lang, voorzien van twee kleine steunblaadjes, somtijds ontbreken ze.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk tot middelmatig flauw, lang. *Kleur* : dof, donkerbruin met licht rooden doorschijn, enkele dofgrijze stippels niet zeer opvallend. *Knoppen* : rond tot rond ovaal, stomp, donkerbruin, tamelijk dik, in half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 3 tot 4 cm.

Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke groei, middelmatig zware tot zware vertakkingen, tamelijk veel klein hout, opgaande opengespreide ontwikkeling, bolvormige kruin.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : laat. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : amarel. *Rijpheidstijdstip* : vijfde kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik, eenigszins verschillend, gemiddeld 24 tot 37 mm. lang, de lengte is verschillend van kort tot tamelijk lang, tamelijk verlengd aanhechtingspunt aan het hout, verbreed aanhechtingspunt aan de vrucht, tamelijk diepe en breede steelholte. *Vorm* : platrond, afgeplat aan de twee polen. *Dikte* : gemiddeld 23 mm. in dwarse doorsnede en 17,5 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend, doorschijnend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : bleek kersrood; b) *bij de volledige rijpheid* : kersrood. *Stempelmerk* : groot, bleekgrijs, in een kleine indeuking geplaatst. *Rugnaad* : fijn, rood, weinig zichtbaar. *Vruchtvliesch* : zacht, roomkleurig rose getint, doorschijnend, zeer sappig, aangenaam zuurzoet, zeer verfrisschend niet kleurend sap. *Vruchtsteen* : rond, aan den vruchtsteel aanhechtend.

Beoordeeling. — Zeer goede amarelvariëteit wegens hare kwaliteit, dikte en schoon uitzicht, de vruchtbaarheid laat echter te wenschen over; gelijkt op Montmorency à courte queue, doch verschilt er van door het verschil in de lengte der vruchtstelen welke uiteenlopend is en ook door het rijpheidstijdstip. Waalsche rijpen ongeveer een week later dan Montmorency à courte queue.

Herkomst. — *Onbekend*; komt veel voor in de Limburgsche kersenboomgaarden onder de benaming Waalsche, hoe deze benaming is ontstaan is niet uit te maken.

Voor de amarellen is het zeer moeilijk de verschillende benaamde variëteiten van elkaar te onderscheiden. In de vierde beschrijvende rassenlijst voor fruit 1936-1839 door Ir. I. Rietsema - Nederland, bladzijde 46, wordt er melding gemaakt van Roode Waalsche als synoniem van de amarelvariëteit welke in Engeland gekend is onder den naam van Kentisch red. Is deze variëteit nu dezelfde als deze welke wij in België kweeken onder den naam van Waalsche dat is verder te onderzoeken. De beschrijving van Kentisch stemt in alle geval op verschillende punten overeen met deze van onze Waalsche kriek. In Frankrijk zou deze variëteit gelijk zijn aan de variëteit welke in het departement Loiret gekweekt wordt onder de benaming Cerise d'Olivet.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Schrecken's Kirsche</i>	26,4
<i>Hedelfinger Riesenkirsche</i>	10,4
<i>May Duke</i>	4,8
<i>Bigarreau Bordron</i>	1,6
<i>Amarille Royale hâtive</i>	1
<i>Montmorency à courte queue</i> ...	1
<i>Reine Hortense</i>	0

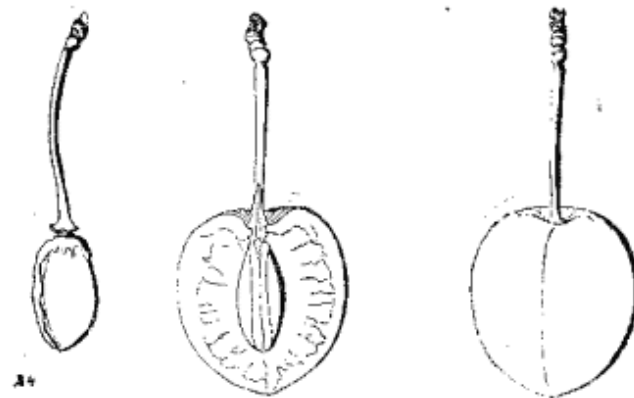
REINE HORTENSE

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot tot groot, donkergroen, tamelijk hard, regelmatig langovaal somtijds breedovaal met verbreed vlak aan de bovenhelft van het blad, puntig toeloopend aan de spits, puntig tot stomp toeloopend aan de basis. *Bladranden* : lichtjes opgeheven, regelmatig dubbel gezaagd. *Bladklieren* : één of twee kleine groenachtige klieren aan de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel. *Bladsteel* : middelmatig dik tot dik, bruinrood, gegroefd, gemiddeld 3,2 tot 4 cm. lang, voorzien van twee steunblaadjes aan de basis, bij de bladeren op den onderkant van de twijgen ontbreken ze dikwijls.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : matig sterk tot matig flauw, lang. *Kleur* : donkerbruin met enkele grijze vlekken. *Knoppen* : stomp conisch, stomppuntig, dik, donkerbruin, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 2,5 cm.

Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke groei, middelmatig sterke vertakkingen, veel kleinere vertakkingen

A*

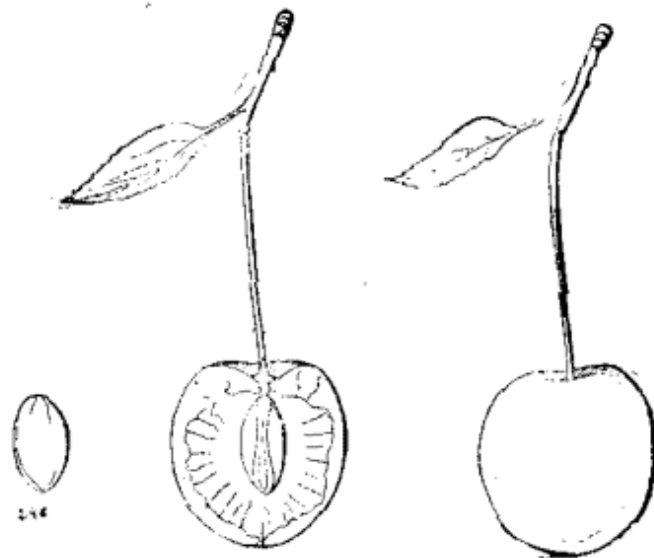
eenigszins neerhangend en door elkaar groeiend, half open-
gespreide onregelmatige kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig laat. *Vruchtbaar-
heidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : eigenlijke kriek. *Rijpheidstijdstip* : vijfde kersen-
week. *Vruchtsteel* : middelmatig dik, gemiddeld 43 mm. lang,
het aanhechtingspunt aan het hout is meestal verlengd en
dikwijls van een steunblaadje voorzien; diepe en smalle steel-
holte. *Voorm* : tonvormig, langs de twee zijden lichtjes afgeplat.
Dikte : gemiddeld 27 mm. in dwarse doorsnede en 28 mm.
in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : abri-
koosgele grond, vermiljoen karmijnrood en oranje gekleurd,
prachtige vrucht. *Stempelmerk* : klein, donkergrijs, lichtjes op

den kant van het middenpunt der vrucht geplaatst. *Rugnaad* :
fijn geteekend, rose abrikooskleurig. *Vruchtvleesch* : zacht,
roomkleurig rose, licht doorschijnend, zeer sappig, zoet zeer
aangenaam zuur, van zeer fijnen smaak. *Vruchtsteen* : lang
plat, somtijds aan den vruchtsteel vastblijvend.

Beoordeeling. — Een der schoonste onder de eigenlijke
kriekvariëteiten, kan als luxefruit aangezien worden; vrucht-
baarheid laat te wenschen over en is in 't algemeen wissel-
vallig en onbevredigend, daardoor kan ze voor de handels-
cultuur ten onzent niet in aanmerking komen en zal ze steeds
in het kader der liefhebberscultuur gerangschikt blijven.

Herkomst. — Zeer waarschijnlijk uit *Frankrijk*; ze zou
ontstaan zijn uit zaad en gewonnen door M. Larose, boom-
kweeker te Neuilly-sur-Seine, gewezen tuinman van Keizerin
Josephine; de eerste vruchtgeving zou plaats gehad hebben
in 1838.

Synonymie : daar deze variëteit door kwaliteit en uitzicht
grooten opgang maakte heeft ze vele synoniemen verworven,
o. a. Belle Andigeoise, Belle de Bavay, Belle de Laeken, Mon-
strueuse de Vilvorde, Monstrueuse de Bavay, Belle suprême,
d'Arenberg, Merveille de Hollande, Monstrueuse de Jodoi-
gne, Cerise de Royen, Dona Maria, Koningin Hortensie, enz.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Cerise Arlicot</i>	12,5
<i>May Duke</i>	7,4
<i>Amarelle Royale hâtive</i>	5
<i>Bigarreau Bordron</i>	0
<i>Hedelfinger Riesenkirische</i>	0
<i>Capucienen</i>	0

BIGARREAU DE MONTAUBAN

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, gewoon groen tot bleekgroen, regelmatig ovaal, langwerpig puntig toeloopend aan de spits, stomppuntig tot licht afgerond aan de basis. *Bladranden* : eenigszins gegolfd, grof dubbel gezaagd. *Bladklieren* : één of twee helroode klieren aan de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel of op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, somtijds staat er één klier op den bladsteel en één op de basis van den bladrand, het gebeurt ook dat ze ontbreken. *Bladsteel* : middelmatig dik tot dik, roodbruin tot bruingroen, grof gegroefd, gemiddeld 5 cm. lang, meestal ontbreken de steunblaadjes.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk tot sterk, lang, eenigszins kronkelend. *Kleur* : bruingrijs met doorschijnende groenachtige vlekken. *Knoppen* : conisch rond, stomppuntig, dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : onregelmatig 2,5 tot 3,5 cm.

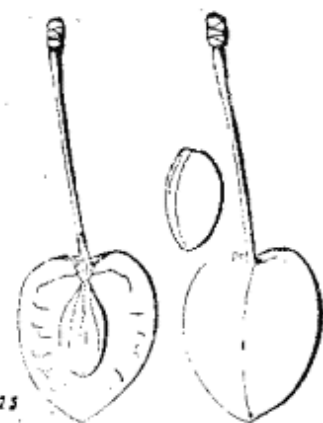
Groei-eigenschappen. —

Middelmatig sterke tot sterke groei, zware vertakkingen, matig veel kleine vertakkingen eenigszins door elkaar groeiend en neerhangend, half opgaande, half breede bolvormige kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig laat. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

Deze onderzoeken hebben

slechts eenmaal plaats gehad en in een jaar dat er weinig verschil bestond in het bloeitijdstip der kersen; als de bloeitijd traag voorbij gaat en de bloeitijd der variëteiten duidelijk afgeijnd is, zou het kunnen gebeuren dat de vermelde bestuivende variëteiten te ver uitgebloeid zijn om als bestuivende variëteiten voor *Bigarreau de Montauban* te kunnen in aanmerking komen.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : knappers. *Rijpheidstijdstip* : vijfde kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik, gemiddeld 35-42 mm. lang, diepe en breede steelholte. *Vorm* : puntig lang hartvormig, gelijk in profiel op een stompe vogelsbek. *Dikte* : gemiddeld 23-24 mm. in dwarse doorsnede en 26 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : donker purper kersrood; b) *bij de volledige rijpheid* : zeer donker purperrood, zeer fijn kersrood gestippeld en kastanjebruin genuanceerd. *Stempelmerk* : klein, grijs op het uiteinde van het vruchtpunt. *Rugnaad* : fijn purperzwart, in een ondiepe groef van kersroode kleur. *Vruchtvliesch* : tamelijk vast, bleek purperachtig donkerrood, sappig, zeer zoet en aangenaam van smaak, sap weinig kleurend. *Vruchtsteen* : langwerpig, half aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Zeer schoone kersenvariëteit van eerste hoedanigheid; weinig in België gekend en verspreid, we betrokken deze variëteit uit Orléans, Frankrijk, omstreeks 1933; vruchtbaarheid matig tot gering.

Herkomst. — *Onzeiker*; volgens inlichtingen ingewonnen bij den heer Guillaume Gidoïn, kersenkwecker te Saint-Hilaire Saint-Mesnin, Loiret, Frankrijk, zou deze variëteit van Fransche herkomst wezen, gevonden en verspreid geworden zijn door den heer Bizet Père.

UITSLAG VAN KRUISBESTUUVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Early Rivers</i>	27
<i>Ramon Oliva</i>	17
<i>Abbesse de Moulard</i>	6,7

LOON (Loen)

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, donkergroen, ovaal, puntig toeloozend aan de spits, stomppuntig afgerond of gansch afgerond aan de basis, tamelijk diep en grof generfd. *Bladranden* : regelmatig *grof getand* of onregelmatig dubbel getand. *Bladklieren* : twee dikke helroode klieren dicht bij elkaar staande op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, somtijds is er maar één klier. *Bladsteel* : eerder dun, violet bruinrood, licht fijn behaard, gegroefd, gemiddeld 2,5 tot 3,5 cm. lang, voorzien aan de basis van twee fijngezaagde groenbruine steunblaadjes.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, lang. *Kleur* : dof grijs met bruine vlekken. *Knoppen* : ovaal, stomppuntig, bruin tot donkerrood, middelmatig dik, in opgericht stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 2,5 tot 3,5 cm.

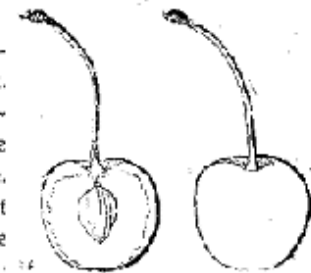
Groeieigenschappen. — Sterke groei, middelmatig aantal zware vertakkingen, breedronde half opgaande kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig vroeg. *Vruchtbaarheid* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : vijfde kersenweek. *Vruchtsteel* : eerder dun, gemiddeld 31 mm. lang, tamelijk diepe middelmatig breede steelholte. *Vorm* : breed stomp conisch, licht afgeplat langs één kant met te midden een ondiepe groef. *Dikte* : gemiddeld 20-22 mm. in dwarse

doorsnede, en 20 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : purper donkerrood ; b) *bij de volledige rijpheid* : zeer donker zwart purperrood. *Stempelmerk* : klein, bleekgrijs, in een kleine indeuking geplaatst. *Rugnaad* : fijn geteekend, violetkleurig. *Vruchtvleesch* : zacht, purper kersrood, kleurend sap, zoet, aangenaam van smaak. *Vruchtsteen* : middelmatig groot tot groot, breed ovaal, half aan het vruchtvleesch klevend.

Beoordeeling. — Niet veel in België gekweekt noch gekend ; in Zuid Nederlandsch Limburg is ze algemeen gekend ; in de boomgaarden van het grensgebied komt ze in België wel voor, maar is verder in 't land niet verspreid.

Herkomst. — Vermoedelijk een oude variëteit, ontstaan in de omstreken van Nederlandsch en Belgisch Limburg.

Synonimie : Dikke Loon, Luiker Loon, Mescher Loon.

BLACK EAGLE

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot tot groot, gewoon groen tot donkergroen, lang ovaal met breed vlak aan de bovenhelft van het blad. *Bladranden* : regelmatig dubbel getand. *Bladklieren* : twee bleekroode tot bruinroode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, somtijds staat er één klier op den bladsteel en één op de basis van den bladrand. *Bladsteel* : bleek bruinrood, fijn gegroefd, middelmatig dik, gemiddeld 4 tot 4,5 cm. lang, de steunblaadjes ontbreken meestal.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk. *Kleur* : grijs met bruine vlekken. *Knoppen* : conisch scherp-puntig, middelmatig dik, donkerbruin, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 2, 3 cm.

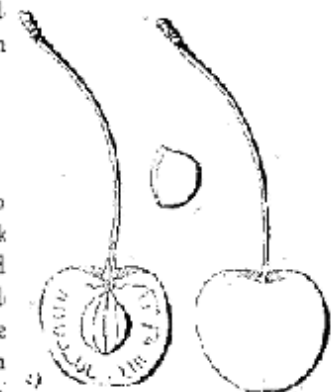
Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke groei, middelmatig zware vertakkigen, opgaande groeiwijze, bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig vroeg tot middenseizoen
Vruchtbaarheidsverschijnselen
autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : vijfde kersenweek
Vruchtsteel : tamelijk dun, gemiddeld 48 tot 55 mm. lang, breed middelmatig diepe steelholte
Vorm : stomp conisch, licht kantig, de buikzijde afgeplat alsoo.

aan de twee polen. *Dikte* : gemiddeld 21 mm. in dwarse doorsnede en 18 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : donker purperkersrood, fijn kersrood gestippeld en gestreept; b) *bij de volledige rijpheid* : zwart purperkersrood, zeer fijn gestippeld. *Stempelmerk* : klein, bleekgrijs, in een kleine ondiepe indeuking geplaatst. *Rugnaad* : fijn geteekend, donker purperkersrood. *Vruchtvliesch* : zacht, donker purperkersrood, kleurend sap, sappig, zoet, van zeer fijnen gearomatiseerden smaak. *Vruchtsteen* : half aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — In België weinig gekweekt en bijna niet gekend; in Engeland in verschillende streken als standaardvariëteit aangegeven; regelmatig vruchtbaar op voorwaarde dat kruisbestuiving mogelijk is.

Herkomst. — *Uit Engeland*; gewonnen door Miss E. Knight te Downton-Castle uit een kruising van Ambree X May Duke; in den handel gebracht rond 1814.

Synonimie : Aigle noir, Schwarzer Adler.

SIMONIS

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

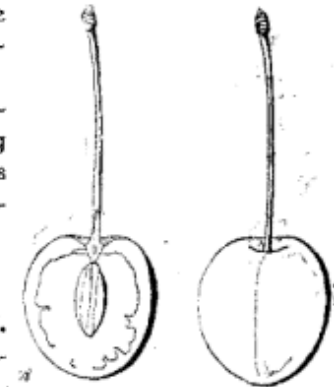
Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig klein, gewoon groen tot bleekgroen, eenigszins neerhangend, elliptisch ovaal, regelmatig puntig toeloopend aan de spits, afgerond aan de basis. *Bladranden* : regelmatig tamelijk fijn dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee of drie bruinroode tot donkerroode klieren op den bladsteel een weinig onder de basis van den bladrand, de derde klier staat ofwel op 1 cm. ongeveer onder de twee bovenste ofwel aan de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel. *Bladsteel* : fijn, ook fijn gegroefd, gansch bruinrood, ook de hoofdnerve van het blad gevormd door de verlenging van den bladsteel is aan de onderzijde roodbruin getint, gemiddeld 5 tot 5,5 cm. lang, voorzien van twee fijne roodbruine steunblaadjes aan de basis, bij vele bladeren ontbreken ze.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk tot sterk. *Kleur* : bruin met grijze vlekken. *Knoppen* : conisch scherppuntig, middelmatig dik, kastanjebruin tot donkerbruin, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 3,5 cm.

Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke groei, middelmatig zware vertakkingen, eenigszins opengespreide tot opgaande kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig vroeg. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : vijfde-zesde kersenweek. *Vruchtsteel* : fijn, gemiddeld 3,5 tot 4 cm. lang, middelmatig breede tamelijk diepe steelholte. *Vorm* : tonvormig, afgeplat langs de twee zijden. *Dikte* : gemiddeld 22 mm. in dwarse doorsnede en 24 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : donkerbruin kersrood, tot bruinzwart bij volledige rijpheid, zeer fijn licht gemarmerd en zeer fijn grijs gestippeld. *Stempelmerk* : klein, bleekgrijs. *Rugnaad* : donkerbloedrood, zeer fijn, dikwijls weinig zichtbaar. *Vruchtvelesch* : vast, doch niet krakend, kersrood, zeer sappig, zeer zoet en van zeer fijne kwaliteit. *Vruchtsteen* : lang, klein, niet aan het vruchtvelesch klevend.

Beoordeeling. — In België in de culturen niet aangetroffen ; wij betrokken deze variëteit uit Duitsland uit het Rijngebied en dit tengevolge van de kersenkeuringen welke te Koblenz gehouden werden in Juli 1928, waar deze variëteit den eersten prijs behield in den prijskamp voor de fijnste kersensoort voor de tafel, en er verder de voornaamste plaats bekleedde onder de tentoongestelde variëteiten, hetgeen doet vermoeden dat het een veel aangeplante variëteit is in de omstreken van Koblenz, het middelpunt van de midden Rijnstreek waar de kersenteelt een belangrijke plaats inneemt. Over deze keuringen verscheen een verslag in « De Boer » van 29 Juni 1929, van Rijkstuinbouwconsulent V. Verbelen, te Heverlee.

Herkomst. — *Onbekend* ; de benaming *Simonis* is een locale benaming, nergens tref ik een pomologische beschrijving aan van deze variëteit, ook niets als zoude deze benaming een synoniem zijn van een pomologisch gekende of beschreven variëteit.

BIGARREAU ESPEREN**MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.**

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, regelmatig ovaal, lang puntig toeloopend aan de spits, puntig toeloopend aan de basis. *Bladranden* : regelmatig dubbel gezaagd. *Bladklieven* : twee donkerroode of donkerbruine klieven op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand. *Bladsteel* : middelmatig dik, donker bruinrood, fijn gegroefd, gemiddeld 3,5 tot 4 cm. lang, voorzien van twee steunblaadjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk. *Kleur* : dof bruingrijs. *Knoppen* : conisch puntig, middelmatig dik, bruin, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 2 cm. tot 2,5 cm.

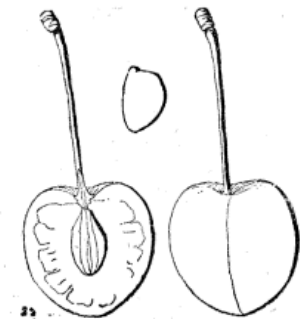
Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke groei, enkele zware vertakkingen, verder middelmatig sterke vertakkingen, bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : half laat. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : zesde kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik, gemiddeld 42 tot 44 mm. lang, diepe en breede steelholte. *Vorm* : stomp, hartvormig, de twee kanten lichtjes afgeplat, vooral het rugvlak. *Dikte* : gemiddeld 25 mm. in dwarse doorsnede en 23 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* :

blinkend. *Huidkleur* : a) bij de plukrijpheid : rugvlak rose, levendig rood genuanceerd, buikvlak geel abrikooskleurig rose gestippeld ; b) bij de volledige rijpheid : rugvlak karmijnrood, buikvlak geel abrikooskleurig rose genuanceerd. *Stempelmerk* : duidelijk geteekend, bleekgrijs, in een ondiepe indeuking geplaatst. *Rugnaad* : fijn geteekend, licht rose. *Vruchtvolesch* : vast, krakend, licht abrikoos roomkleurig, niet kleurend sap, zoet, iets bitter, zeer aangename fijne smaak. *Vruchtsteen* : zeer weinig aan het vruchtvlesch klevend.

Beoordeeling. — Handels- en liefhebbersvariëteit ; regelmatig vruchtbaar op voorwaarde dat kruisbestuiving mogelijk is ; algemeen gekend onder de naam van Wittebuiken en Bigarreau blanc et rose ; zeer verspreid in al de streken van het land ; standaardvariëteit onder de bleekbonte knapkersen.

Bij regenachtig weder, rond het tijdstip van plukken, barsten de vruchten gemakkelijk, hetgeen algemeen voorkomt bij al de variëteiten van knapkersen. Vraagt een middelmatig zwaren klei-zandgrond ; tamelijk onderhevig aan gomziekte en aan Monilia.

Herkomst. — Niet juist bepaald ; waarschijnlijk uit België ; werd verspreid door Major Esperen vóór 1850.

Synonimie : Bigarreau des vignes ; in Limburg veelal Capucienen genaamd.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGS-PROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Hedelfinger Riesenkirsche</i>	65
<i>Bigarreau Bordron</i>	35

BIGARREAU GROS ROUGE

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, donkergroen, breedovaal, regelmatig puntig tot stomppuntig toeloozend aan de spits, licht afgerond aan de basis. *Bladranden* : regelmatig dubbel gezaagd. *Klieren* : twee donkerroode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, somtijds is er één klier op den bladsteel en één op de basis van den bladrand, het gebeurt ook dat er maar één klier aanwezig is. *Bladsteel* : middelmatig dik, gegroefd, donkerbruinrood, gemiddeld 3,5 cm. lang, voorzien van twee steunblaadjes aan de basis, somtijds ontbreken ze.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, middelmatig lang. *Kleur* : grijs met donkerbruine vlekken. *Knoppen* : ovaal conisch puntig, bruin, middelmatig dik tot dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg met een middelmatig dik gezwel aan de basis. *Internodiën* : 2,5, 3, 3,5 cm.

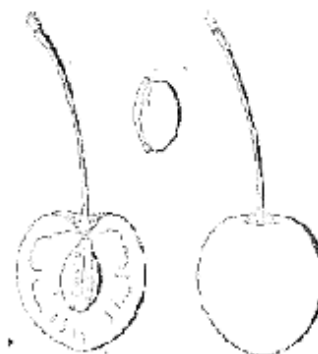
Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke groei, zware hoofdvertakkingen, bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : midden seizoen tot half laat. *Vruchtbaarheidverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : zesde kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik, gemiddeld 35-42 mm. lang, breede middelmatig diepe steelholte. *Vorm* : stomp hartvormig, lichtjes afgeplat

langs de twee kanten vooral het rugvlak. *Dikte* : gemiddeld 27 mm. in dwarse doorsnede en 23 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : rugvlak karmijnrood, buikvlak karmijnrose op abrikooskleurigen of kanariegele grond, donkerrood genuanceerd en fijn grijs gestippeld; b) *bij de volledige rijpheid* : zelfde kleur doch donkerder. *Stempelmerk* : duidelijk geteekend, bleekgrijs, zeer lichtjes ingedrukt. *Rugnaad* : fijn geteekend, somtijds tamelijk breed, dikwijls onderbroken, lichtrose gekleurd. *Vruchtvliesch* : vast, krakend, roomkleurig, niet kleurend sap, sappig, zeer zoet en aangenaam van smaak. *Vruchtsteen* : middelmatig dik, bijna effen, los van het vruchtvliesch of zeer lichtjes langs een kant aanklevend.

Beoordeeling. — Handels- en liefhebbersvariëteit; regelmatig vruchtbaar op voorwaarde dat kruisbestuiving mogelijk is.

De benaming « gros rouge » is een weinig duidelijke benaming, verschillende rood-dijkvruchtige variëteiten zouden als *dusdanig* kunnen benaamd worden. De hierboven beschreven variëteit maakt, als oude boom, deel uit van de kersenverzameling der Rijkstuinbouwschool te Vilvoorde.

Herkomst. — Onbekent.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Hedelfinger Riesenkirsche</i>	60
<i>Early Rivers</i>	55,3
<i>Ramon Oliva</i>	47,5
<i>Bigarreau Empereur François</i> ...	8

BIGARREAU NAPOLEON

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig tot groot, gewoon groen, regelmatig ovaal, regelmatig puntig toeloopt aan de spits, afgerond aan de basis. *Bladranden* : tamelijk grof gezaagd ook dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee tamelijk groote, geelgroen of licht rood tot rood gekleurde klieren op den bladsteel of dicht tegenaan den bladsteel, bij uitzondering zijn drie klieren aanwezig. *Bladsteel* : dik, roodbruin, behaard, gegroefd, gemiddeld 3 tot 3,2 cm. lang, voorzien van twee steunblaadjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, matig lang. *Kleur* : dof bruin met grijze vlekken en grijze stippels. *Knoppen* : conisch puntig, middelmatig dik tot dik, dof bruin, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 3, 3,5 en 4 cm.

Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke groei, middelmatig zware tot zware vertakkingen, opgaande opengepreide ontwikkeling.

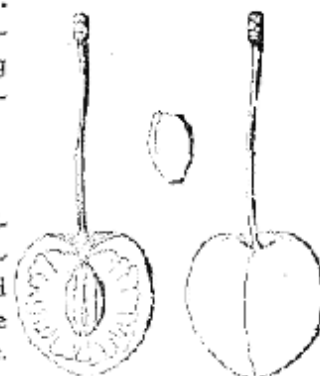
PHYSIOLOGISCHE

EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig vroeg tot middelmatig laat. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : zesde kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik, gemiddeld 35-45 mm. lang, tamelijk diepe middelmatig breede steelholte. *Dikte* : gemiddeld 23 tot 28 mm.

in dwarse doorsnede en 23 tot 27 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : geel abrikooskleurige grond, rugvlak vermiljoen rose gekleurd en levendig rood gemarmerd, korte abrikoosrose streepjes, buikvlak *zelfde kleur doch* bleeker; b) *bij de volledige rijpheid* : zelfde kleur doch donkerder en meer opvallend bloedrood gemarmerd. *Stempelmerk* : duidelijk geteekend, klein, grijs, in een ondiepe indeuking geplaatst. *Rugnaad* : rood, onregelmatig afgelijnd, somtijds onderbroken, vooral duidelijk langs het topeinde. *Vruchtvliesch* : vast, krakend, geelroodkleurig ook roodkleurig rose genuanceerd bij volledige rijpheid, niet kleurend sap, sappig, zoet, zeer aangenaam gearomatiseerde smaak. *Vruchtsteen* : breed, *middelmatig* groot, niet aan het vruchtvlesch klevend.

Beoordeeling. — Oude variëteit, algemeen gekend, zeer gewaardeerd voor hare kwaliteit en haar uiterlijk voorkomen. Wordt in de meeste oude boomgaarden en in de liefhebbers-tuinen aangetroffen, hetgeen doet veronderstellen dat ze vroeger zeer in aanzien stond; ze wordt ook wel aangetroffen in jongere boomgaarden en heden ten dage wordt ze ook nog gewaardeerd, doch heeft zich niet als standaardvariëteit in de kersenboomgaarden kunnen inburgeren zooals bijvoorbeeld : Early Rivers, Kernielsche, Polsche, Bigarreau Esperen en Abbessé de Moulant.

Bigarreau Napoléon, behoort tot de klas der zogenaamde witte buiken of vleeschkersen en kan verward worden met Bigarreau Esperen en Bigarreau gros rouge; de vruchten zijn echter donkerder rood gemarmerd en zoeter van smaak.

Herkomst. — Zeer waarschijnlijk uit *Duitschland*, gewonnen vóór 1785, vermoedelijk door Lauer mann. Rond 1828 zou deze variëteit herdoopt geworden zijn in België door den heer Parmentier, tuinbouwer te Edingen met den naam van Bigarreau Napoléon waaronder ze nu algemeen gekend en verspreid is geworden. (A. Leroy V, Bladzijde 219.)

Synonimie : Lauer mann, Bigarreau Lauer mann, Grosse cerise Lauer mann, Bigarreau Napoléon 1er, Grosse Prinzessinkirche, Kaiserkirsche.

Onder de benaming Grosse Prinzessinkirsche wordt ze vooral gekweekt in de midden Rijnstreek in de omstreken van Koblenz, in Sachsen noemt men ze Braune Werdersche en in 't Vorgebirge zou men ze Hühnerherz noemen.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
Early Rivers	65
Ranton Oliva	55,5
Abbesse de Moulant	55,6
Bigarreau Pardon	55,3

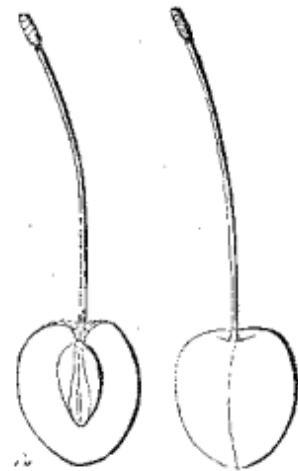
ABBESSE DE MOULAND

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, regelmatig ovaal, regelmatig puntig toeloopend aan de spits, afgerond aan de basis. *Bladranden* : eenigszins gegolfd bij sterkgroeiende twijgen, dubbel grof onregelmatig gezaagd. *Bladklieren* : twee roode tot donkerroode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand. *Bladsteel* : donkerrood tot bruin violetkleurig rood, gegroefd, gemiddeld 4 cm. lang, voorzien van twee fijne steunblaadjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, middelmatig lang. *Kleur* : gewoon bruin, half blinkend met dof grijze stippels bezaaid. *Knoppen* : ovaal tot conisch ovaal, stomppuntig, tamelijk dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 2,5 cm.

Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke tot sterke groei, middelmatig sterke vertakkingen, opgaande bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : vroeg.
Vruchtbaarheidsverschijnselen : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : zesde kersenweek. *Vruchtsteel* : dun, gemiddeld 43-49 mm. lang, tamelijk breede middelmatig diepe steelholte. *Vorm* : conisch verlengd, licht afgeplat langs één somtijds langs de twee kanten. *Dikte* : gemiddeld 19,5 mm. in

dwarse doorsnede en 17,5 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : eenvormig donker violetkleurig rood, zeer fijn grijs gestippeld; b) *bij de volledige rijpheid* : eenvormig zwart violetkleurig, zeer fijn grijs gestippeld. *Stempelmerk* : klein, grijs, in een zeer kleine ondiepe indeuking geplaatst. *Rugnaad* : fijn geteekend, weinig zichtbaar, in een kleine ondiepe groef. *Vruchtvliesch* : vast, krakend, donker violetkleurig, kleurend sap, zeer aangenaam zoet, licht bitter, zeer goed van smaak. *Vruchtsteen* : verlengd, aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Zeer veel gekweekt in de Limburgsche kersenstreek en in de omstreken van Moelingen; mag aangezien worden als een standaardvariëteit vooral voor den export naar Engeland, waar ze zeer gewaardeerd is. Verdraagt goed het vervoer en heeft een goed bewaringsvermogen, voor zooveel dat er van bewaring van kersen mag gesproken worden; spijtig dat de vruchten wat klein van stuk zijn. Vruchtbaarheid regelmatig op voorwaarde echter dat kruisbestuiving mogelijk is.

De massale aanplanting van Abbessé de Mouland is wel toe te schrijven aan het feit, dat de vruchten zich uitstekend leenen voor exporthandel en deze steeds belangrijk geweest is met Engeland tot met de crisisjaren van 1935.

Door verschillende omstandigheden werd na 1935 de kersenexport naar Engeland grotendeels lam gelegd en de kersenproductie moest vooral in het land zelf geplaatst worden. Men heeft dan kunnen vaststellen dat in den binnenlandsche handel de vruchten van Abbessé de Mouland niet op dezelfde wijze gewaardeerd worden als voor den exporthandel. Immers wij hebben op dit tijdstip nog andere kwaliteitsvariëteiten welke aan de plukbeurt en dikker van stuk zijn, doch welke zich niet zoo goed leenen voor den export dan wel Abbessé de Mouland.

Herkomst. — *Onkebed*; waarschijnlijk zeer oude variëteit, ontstaan te Moulingen (België) in de omstreken van Eisdën.

Synonimie : Eisdensche. Wordt ook gekweekt in Holland en is aldaar algemeen gekend onder de benaming : Eisdensche kers en Bastaarddikke.

Er komen twee vormen voor van Abbessé de Moulant : de dikke en de kleine; de dikke is deze welke hierboven beschreven is, de kleine is minderwaardig, de vruchten zijn te klein.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Frühste der Mark</i>	40,7
<i>Guigne hâtive de Berry</i>	29,3
<i>Guigne d'Annonay</i>	20,9
<i>Ramon Oliva</i>	14,7
<i>Early Rivers</i>	8,6
<i>Polsche</i>	7,5
<i>Précocé de Boppard</i>	5,5

BIGARREAU NOIR DE MORAVIE

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, ovaal, blinkend groen, diep geverfd, regelmatig puntig tot stomppuntig toeloozend aan de spits, afgerond aan de basis, stand horizontaal tot neerhangend ten opzichte van de twijg. *Bladranden* : opgeheven boorden, regelmatig dubbel grof gezaagd. *Bladklieren* : twee dikke helroode of roodoranjekleurige klieren op den bladsteel, dicht tegenaan of lichtjes verwijderd van de basis van den bladrand, somtijds staan er nog één of twee kleine klierkens op de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel. *Bladsteel* : dik, licht grijs behaard, bruin violetrood gekleurd, gegroefd, gemiddeld 2,5 tot 3 cm. lang, twee fijn gezaagde steunblaadjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, lang. *kleur* : bruin met dof bruingrijze stippels en grijze vlekken. *Knoppen* : ovaal, middelmatig dik, stomppuntig, donkerbruin, in opgerichten stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 3,5 tot 4 cm.

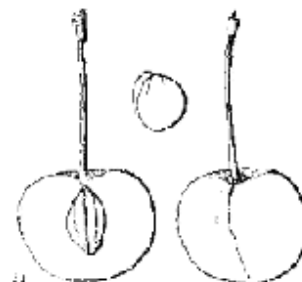
Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke tot sterke groei, middelmatig zware vertakkingen, regelmatige bolvormige opgaande kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig laat tot laat. *Vruchtbaarheidsoverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : zesde kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik, gemiddeld 23 tot 30 mm. lang, breede, zeer

ondiepe steelholte. *Vorm* : rond, afgeplat aan de twee polen. *Dikte* : gemiddeld 24 mm. in dwarse doorsnede en 19 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : donker purper kersrood, tot purper zwart bij de volledige rijpheid, zeer fijn gestippeld. *Stempelmerk* : klein, grijs. *Rugnaad* : donker violet. *Vruchtvliesch* : vast, krakend, purper kersrood, kleurend sap, zoet, zeer goede smaak. *Vruchtsteen* : aan het vruchtvliesch half klevend.

Beoordeeling. — Schoone kersenvariëteit, gezonde groei-kracht, komt op een tijdstip dat menige onzer goedgekende dikvruchtige variëteiten aan de plukbeurt zijn, o. a. Bigarreau Esperen, Bigarreau Napoléon.

Herkomst. — *Onbekend*; wij betrokken deze variëteit van het proefstation van Pruhonice bij Praag.

BLANQUETTE

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, onregelmatig van vorm, lang ovaal, gewoon ovaal tot obovaal, regelmatig op een lange punt toeloopend aan de spits, afgerond tot puntig afgerond aan de basis. *Bladranden* : lichtjes ongepircht, regelmatig dubbel tamelijk grof gezaagd. *Bladklieren* : twee donkerroode tot bruinroode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand. *Bladsteel* : middelmatig dik, donkerrood tot violetkleurig rood, gegroefd, gemiddeld 3 tot 3,5 cm. lang, de steunblaadjes ontbreken meestal.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, middelmatig lang. *Kleur* : dof donkerbruin met dof grijze stipfels. *Knoppen* : conisch ovaal, stomppuntig, middelmatig dik tot dik, donkerbruin, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 2 tot 2,5 cm.

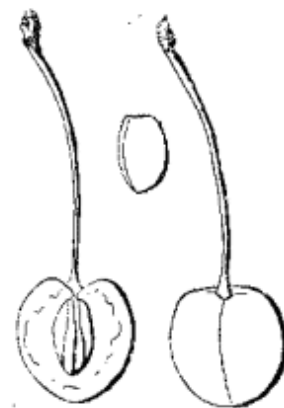
Groeieigenschappen. — Middelmatig tot sterke groei, tamelijk talrijke middelmatig zware vertakkingen, opgaande groeiwijze.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : vroeg.
Vruchtbaarheidsverschijnselen : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : zesde kersenweek. *Vruchtsteel* : zeer dun, gemiddeld 37 tot 42 mm. lang, middelmatig diepe en middelmatig breede steelholte. *Vorm* : stomp conisch verlengd,

afgeplat langs de twee kanten. *Dikte* : gemiddeld 15,5 mm. in dwarse doorsnede en 15 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : eenvormig donker purper kersrood, zeer fijn grijs gestippeld ; b) *Bij de volledige rijpheid* : eenvormig zwartpurper, zeer fijn grijs gestippeld. *Stempelmerk* : bleekgrijs, in een kleine indeuking geplaatst. *Rugnaad* : fijn, donker violetkleurig, in een smalle groef. *Vruchtvliesch* : vast, krakend, purper kersrood, kleurend sap, zoet, met licht bitteren nasmaak. *Vruchtsteen* : half aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Deze variëteit wordt in België weinig of niet aangetroffen. Ze is trouwens ook als minderwaardige variëteit te aanzien ; had een zekere verspreiding in Nederlandsch Limburg en heeft tengevolge van de studiën van Professor Sprenger over de sterilitet der kersen in Limburg een zekere vermelding verkregen, namelijk als een zeer goed bevruchtende variëteit te zijn voor de Abbessé de Mouland. Inderdaad, in Nederlandsch Limburg trof men vroeger de variëteit Abbessé de Mouland aan in vermenging met de variëteit Blanquette ; deze laatste een minderwaardige variëteit zijnde, werd uitgedaan of in de nieuwe aanplantingen niet meer in vermenging aangeplant met Abbessé de Mouland. De uitslag van deze uitschakeling bleef niet lang uit, Abbessé de Mouland welke vroeger regelmatig vruchtbaar was, werd steriel. Professor Sprenger heeft dan zijn onderzoekingen in de streek ondernomen en gepubliceerd.

Er zijn vervolgens verdere onderzoekingen gedaan geweest met kruisbestuivingen waardoor het gebleken is dat verdienstelijke handelsvariëteiten voor de kruisbestuiving en bevruchting ook kunnen in aanmerking komen ; zie uitslag van kruisbestuiving voor de variëteit Abbessé de Mouland.

Herkomst. — *Onbekend* ; in Zuid-Limburg komen een kleine en een dikke Blanquette voor ; ik vraag me af of onze kleine Abbessé de Mouland niet de Blanquette of de kleine Blanquette zou kunnen zijn.

HEDELFINGER RIESENKIRSCH

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

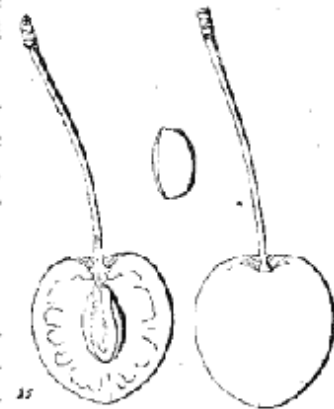
Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, donkergroen, breed ovaal iets verbreed vlak boven de helft, regelmatig puntig of stomppuntig toeloopend aan de spits, afgerond of puntig afgerond aan de basis. *Bladranden* : meestal opgeheven, dubbel gezaagd of getand. *Bladklieren* : twee groengele of bleekroode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, dikwijls staat één klier op den bladsteel en één op de basis van den bladrand. *Bladsteel* : middelmatig dik, behaard, gegroefd, bruinrood gekleurd, gemiddeld 3,5 tot 4,5 cm. lang, dikwijls ontbreken de steunblaadjes.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, middelmatig lang. *Kleur* : dof donkerbruin, grijs met licht bruinen doorschijn langs den onderkant, enkele dun gezaaide dof grijze stippels. *Knoppen* : conisch ovaal, scherp puntig, middelmatig dik tot dik, donkerbruin, half blinkend, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 2,5 tot 3 cm.

Groei-eigenschappen. — Sterke tot zeer sterke groei, zware tamelijk talrijke vertakkingen, breede bolvormige of licht opgaande kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig laat tot laat. *Vruchtbaarheidsoverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : knappers. *Rijpheidstijdstip* : zesde-zevende ker-
senweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik, gemiddeld 40 tot
47 mm. lang, tamelijk breede middelmatig diepe steelholte.
Vorm : tonvormig, licht conisch, afgeplat langs de twee
kanten. *Dikte* : gemiddeld 22,5 mm. in dwarse doorsnede
en 22,5 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend.
Huidkleur : a) *bij de plukrijpheid* : donker purper kersrood,
fijn rood gestreept en zeer fijn grijs gestippeld; b) *bij de*
volledige rijpheid : donker purper kersrood tot zwart, zeer
fijn violetrose en grijs gestippeld. *Stempelmerk* : fijn, bleek-
grijs, licht uitpuilend aan het topeinde der vrucht, in een
zeer kleine indeuking. *Rugnaad* : donker violetrood, tamelijk
breed, zeer duidelijk zichtbaar bij de plukrijpheid, weinig
zichtbaar bij de volledige rijpheid. *Vruchtvliesch* : vast,
krakend, purper kersrood, kleurend sap, zeer sappig, goed
zoet, van zeer fijnen smaak. *Vruchtsteen* : breed, weinig aan
het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Zeer verdienstelijke variëteit, vrucht-
baar en regelmatig vruchtbaar voor zooveel echter de kruis-
bestuiving mogelijk is, gezonde boom, mag aanbevolen wor-
den. Het tijdstip van rijpheid is ook gunstig, volgt onmid-
dellijk op de Bigarreau Esperen en Bigarreau Napoléon;
in België weinig verspreid, wordt ook gekweekt in Frankrijk
en in Engeland.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Early Rivers</i>	60
<i>Ramon Oliva</i>	42,2
<i>Bigarreau gros rouge</i>	35,2
<i>Empereur François</i>	28,5
<i>Schrecken's Kirsche</i>	18,7
<i>Bigarreau Esperen</i>	18,1
<i>Reine Hortense</i>	12
<i>Bigarreau Bordron</i>	10,2
<i>Waalsche</i>	9,7

Herkomst. — Waarschijnlijk uit *Duitschland*, alwaar
ze uit zaad zou gewonnen geweest zijn te Hedelfingen in
Wurtemberg.

Synonymie : Monstrueuse d'Hedelfingen, Géante d'He-
delfingen, Bradbourne black.

BIGARREAU EMPEREUR FRANÇOIS

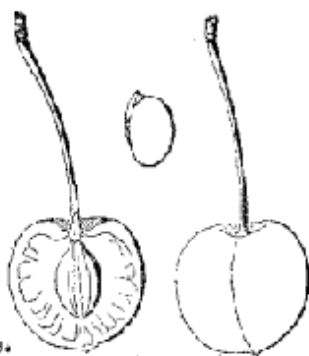
MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot tot middelmatig klein, lang ovaal, regelmatig puntig toeloopend aan de spits, puntig tot licht afgerond aan de basis. *Bladvanden* : somtijds licht gegolfd, regelmatig dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee rose oranjekleurige klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, somtijds staat er één klier op den bladsteel en één op de basis van den bladrand. *Bladsteel* : donkerrood tot bruinrood, middelmatig dik tot fijn, gegroefd, gemiddeld 3,5 tot 4 cm. lang.

Groei-eigenschappen. — *Twijgen* : Middelmatig sterke tot middelmatig flauwe groei, middelmatig zware vertakkingen, regelmatige eenigszins opgaande bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig vroeg tot midden seizoen. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : zevende kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik, verbrede basis, gemiddeld 30-39 mm. lang, tamelijk breede middelmatig diepe steelholte. *Vorm* : hartvormig stomp rond. *Dikte* : gemiddeld 26 mm. in dwarsdoorsnede en 22 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : a) bij de plukrijpheid: kanariegele grond, rose abrikooskleurig genuanceerd, levendig

rood gekleurd en gemarmerd, fijn rose gestippeld; b) bij de volledige rijpheid : rose abrikooskleurige grond, sterk levendig rood genuanceerd en gemarmerd, rose gestippeld. *Stempelmerk* : klein, donkergrijs, dikwijls in een kleine indeuking geplaatst. *Rugnaad* : fijn, rood. *Vruchtvliesch* : vast, kraakend, roomkleurig rose, niet kleurend sap, sappig, zoet, zeer fijne smaak met fijn aroma. *Vruchtsteen* : zeer weinig aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Zeer fijne laatrijpende variëteit, wordt in verschillende liefhebberstuinen als oude boom aangetroffen, in de boomgaarden echter weinig verspreid, ook weinig gekend, vruchtbaar en regelmatig vruchtbaar op voorwaarde echter dat kruisbestuiving mogelijk is.

Herkomst. — *Onzeker* ; genaamd volgens den keizer van Oostenrijk, mogelijk is ze van Oostenrijksche afkomst. *Synonymie* : Kaiser Franz, Emperor Francis.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

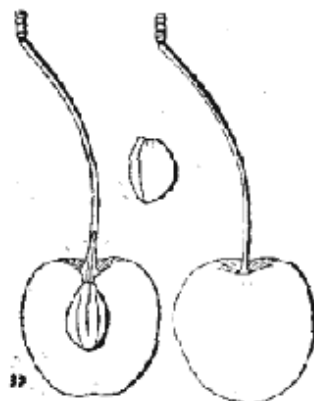
Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtze ting
Hedelfinger Riesenkirscbe	35,3
Bigarreau gros rouge	5,1

OSSEKOPPEN

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : groot, groen tot donkergroen, lang ovaal, verbreed aan de bovenhelft van het blad; langwerpig puntig of stomppuntig toeloozend aan de spits, afgerond aan de basis. *Bladranden* : enkel of dubbel getand of gezaagd. *Bladklieren* : één of twee, meestal twee geelgroene of roode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand. *Bladsteel* : dik, bruinrood getint, fijn behaard, gegroefd, gemiddeld 3,8 tot 4,2 cm. lang, steunblaadjes ontbreken meestal.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, lang. *Kleur* : grijs met donkerbruine grijze vlekken. *Knoppen* : conisch puntig, half blinkend, middelmatig dik, kastanjebruin, in half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 3,5 tot 4,5 cm.

Groei-eigenschappen. — Zeer sterke groei, zeer zware tamelijk talrijke hoofdtakken, veel bijvertakkingen, opgaande opengespreide kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middenseizoen tot middelmatig laat. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : zevende kersenweek. *Vruchtsteel* : fijn, gemiddeld 40 tot 47 mm. lang, middelmatig breede tamelijk diepe steelholte. *Vorm* : stomp conisch,

of stomp hartvormig, afgeplat langs de twee kanten. *Dikte* : gemiddeld 28 mm. in dwarse doorsnede en 22 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : levendig kersrood tot donkerrood, korte bleek kersroode streepjes; b) *bij de volledige rijpheid* : donker purper kersrood, korte bleeker gekleurde streepjes en kleine grijze stippels. *Stempelmerk* : duidelijk geteekend, klein, grijs, in een lichte indeuking geplaatst. *Rugnaad* : fijn, donker violetrood. *Vruchtvliesch* : vast, kersrood, kleurend sap, sappig, aangenaam van smaak. *Vruchtsteen* : half aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Vruchtbare variëteit voor zooveel dat kruisbestuiving mogelijk is; schoone kersenvariëteit doch komt op een tijdstip dat andere betere kwaliteitsvariëteiten aan de plukbeurt zijn; komt plaatselijk voor in de Limburgsche kersenboomgaarden en is tot nu toe niet verder verspreid geworden.

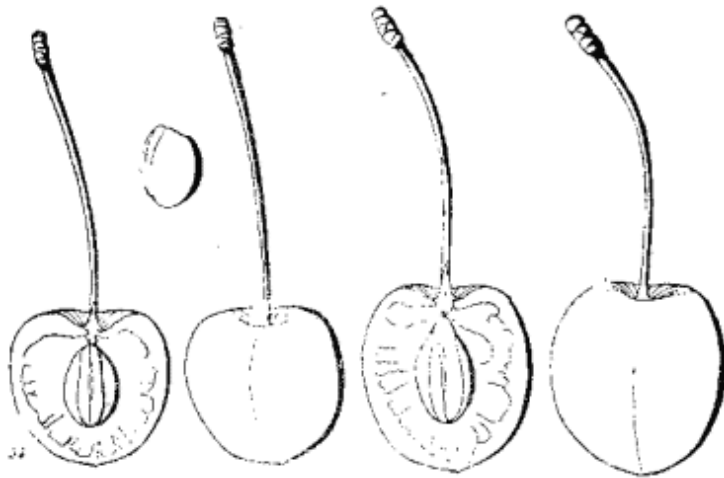
Herkomst. — *Onbekend*; ze werd onder de locale benaming van Ossekoppen aangetroffen, tijdens de kersenkeuringen in 1929, in de boomgaarden van den heer Pirard Frans te Aelst nabij St-Truiden.

BIGARREAU GROS CŒURET

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig tot groot, regelmatig ovaal tot lang ovaal, langwerpig puntig toeloo-pend aan de spits, afgerond aan de basis. *Bladranden* : licht gegolfd, regelmatig gezaagd tot dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee tamelijk groote groengele licht rose of rood getinte klieren regelmatig tegenover elkaar staande op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand. *Bladsteel* : middelmatig dik, donker roodbruin, fijn gegroefd, gemiddeld 3 tot 3,5 cm. lang, meestal ontbreken de steunblaadjes.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, tamelijk lang. *Kleur* : grijs met bruine vlekken ofwel bruin met grijze vlekken en grijze stippels. *Knoppen* : ovaal rond, stomppuntig, kastanjebruin, middelmatig dik tot dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : eenigszins onregelmatig 2,8 tot 4 cm.

Groeieigenschappen. — Middelmatig tot sterke groei, tamelijk veel middelmatig zware vertakkingen; regelmatige opgaande opengespreide bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig vroeg tot midden seizoen. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : zevende kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik, gemiddeld 39-43 mm. lang, diepe en breede steelholte. *Vorm* : stomp hartvormig, zeer licht afgeplat langs de twee kanten. *Dikte* : gemiddeld 28 mm. in dwarse doorsnede en 25 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : donker levendig kersrood, bruinrood genuanceerd, op ambergelen grond langs den schaduwkant, korte rose streepjes en stip-pels; b) *bij de volledige rijpheid* : donkerder rood en meer bruinrood genuanceerd. *Stempelmerk* : duidelijk geteekend, zwartbruin, dikwijls in een kleine indrukking geplaatst. *Rug-naad* : fijn, duidelijk geteekend, rood. *Vruchtvleesch* : vast, krakend, roomkleurig, niet kleurend sap, sappig, zeer zoet, zeer goed van smaak en met fijn aroma. *Vruchtsteen* : weinig aan het vruchtvleesch klevend.

Beoordeeling. — Zeer fijnvruchtige late kraker, gezonde boom, regelmatig vruchtbaar voor zooveel echter kruisbe-stuiving mogelijk is, weinig in de cultuur verspreid, wellicht omdat de variëteit niet voldoende gekend is: is onder alle opzichten verdientelijk om in de handelscultuur beproefd te worden en ontegensprekelijk een waardevolle liefhebbers-variëteit.

Herkomst. — Niet juist bepaald, zeer oude variëteit, vermoedelijk uit *Frankrijk* uit de omstreken van Angers.

Synonimie : Bigarreau Cœuret, Bigarreau Cœur de Pigeon, Bigarreau Bullock, Bigarreau Lion's, Large Heart Shaped, Bigarreau Marcelin, Bigarreau Marceline, Belle de Rocmont.

UTSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Early Rivers</i>	34,1
<i>Guigne d'Annonay</i>	30,1
<i>Ramon Oliva</i>	29,1
<i>Frühste der Mark</i>	16,3

BIGARREAU PELISSIER

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, gewoon groen, regelmatig ovaal, puntig toeloopend aan de spits, puntig of afgerond aan de basis. *Bladranden* : boorden soms licht gegolfd, grof dubbel getand, somtijds gezaagd. *Bladklieren* : twee donkerroode klieren op den bladsteel ongeveer 1/2 cm. onder den bladrand, somtijds staat één klier op den bladsteel en één op de basis van den bladrand, bij uitzondering zijn er drie klieren, één of twee op den bladsteel de andere op de basis van den bladrand. *Bladsteel* : middelmatig dik, donker bruinrood, gegroefd, gemiddeld 3 tot 3,5 cm. lang, *steunblaadjes* ontbreken meestal.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, middelmatig lang tot lang. *Kleur* : bruin, enkele grijze stippels. *Knoppen* : conisch, scherppuntig, donkerbruin, middelmatig dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : onregelmatig 3 tot 4,5 cm.

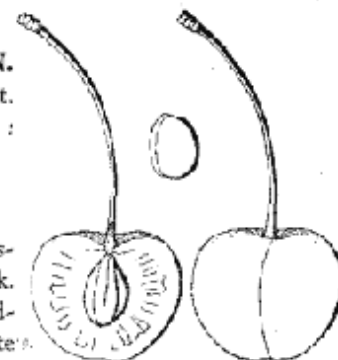
Groeieigenschappen. — Sterke groei, middelmatig zware vertakkingen, eenigszins door elkaar groeiend.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : laat.
Vruchtbaarheidsverschijnselen : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers. *Rijpheidstijd* : zevende kersenweek. *Vruchtsteel* : tamelijk fijn, gemiddeld 25-37 mm. lang, steelholte tamelijk diep en breed. *Vorm* :

stomp conisch rond, licht kantig. *Dikte* : gemiddeld 26,5 mm. in dwarse doorsnede en 22,5 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : kersrood tot donker kersrood, levendig kersrood genuanceerd en rose gestippeld ; b) *bij de volledige rijpheid* : zeer donker fluweelrood, levendig kersrood gemarmerd. *Stempelmerk* : klein, zwart, duidelijk zichtbaar, dikwijls op een klein uitspringend puntje geplaatst. *Rugnaad* : duidelijk geteekend, donkerrood, in een duidelijk afgelijnd tamelijk diep groefje. *Vruchtvliesch* : vast, krakend, rood, rosekleurend sap, sappig, zoet, zeer aangenaam van smaak. *Vruchtsteen* : aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Zeer schoone Bigarreau, weinig verspreid en gekend, matig vruchtbaar en op voorwaarde dat kruisbestuiving mogelijk is ; is onderhevig aan hagelschotziekte.

Herkomst. — Volgens « Catalogue descriptif des variétés adoptées par le Congrès Pomologique de France », zou deze variëteit afkomstig zijn uit Frankrijk en voortkomen van een zaailing bij toeval gevonden in 1883 in de nabijheid van een boom Bigarreau Reverchon ; de eerste vruchtgeving had plaats in 1891 ; werd in den handel gebracht in 1894 door M. Auguste Pelissier zoon, boomkweker te Chateau-Renard (Bouches du Rhône).

Aangaande de *synonymie* bestaat er eenigszins verwarring. Vercier in zijn werk « La détermination rapide des variétés de fruits » vermeldt Bigarreau Papale als synoniem van Bigarreau Pelissier ; terwijl Ed. A. Bunyard en in « Le Guide Pratique de l'amateur de fruits » uitgegeven door het boomkwekershuis Simon Louis frères, Bigarreau Papale aangegeven is als synoniem van Bigarreau Reverchon, welke afkomstig is uit Italië en in den handel gebracht werd door M. Reverchon, boomkweker te Lyon in 1855. Volgens de beschrijving bestaat er echter weinig verschil tusschen Bigarreau Pelissier en Bigarreau Reverchon.

BIGARREAU BORDRON

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig, gewoon groen, lang ovaal tot elleptisch, smal puntig toeloopend aan de spits, puntig somtijds afgerond aan de basis. *Bladranden* : regelmatig dubbel getand. *Bladklieren* : één of twee rose of roode oranjekleurige klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van de bladschijf, somtijds staat één klier op den bladsteel en één op de basis van den bladrand, het gebeurt ook dat ze allebei op de basis van den bladrand staan of dat ze ontbreken. *Bladsteel* : middelmatig dik, roodbruin, gegroefd, gemiddeld 3,5 tot 4 cm. lang.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, middelmatig lang. *Kleur* : bruingrijs. *Knoppen* : conisch, scherppuntig, donkerbruin, middelmatig dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : onregelmatig 2 tot 3 cm.

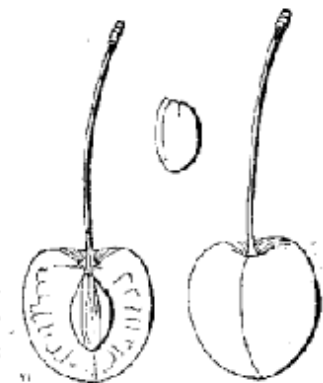
Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke groei, middelmatig zware vertakkingen, regelmatige half opgaande opengespreide ontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : laat. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : zevende kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik tot dik, gemiddeld 35 mm. lang, diepe en breede steelholte. *Vorm* : conisch stomp, afgeplat aan de twee polen. *Dikte* : gemiddeld 28,5 mm.

in dwarse doorsnede en 26 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : zeer donker purperachtig kersrood, korte kersroode streepjes, zeer fijn grijs gestippeld; b) *bij de volledige rijpheid* : donker purperrood tot zwart, donker kersrood gestreept en zeer fijn grijs gestippeld. *Stempelmerk* : duidelijk geteekend, grijs, als licht uitpuilend puntje aan het topeinde der vrucht. *Rugnaad* : duidelijk afgelijnd, donker purperrood. *Vruchtvleesch* : zeer vast, krakend, kersrood, zeer sappig, zoet en zeer aangenaam van smaak. *Vruchtsteen* : half aan het vruchtvleesch klevend.

Beoordeeling. — Zeer schoone en fijne late Bigarreauvariëteit, mag als een der dikvruchtigste variëteiten aangezien worden, weinig of niet gekend noch verspreid; wij betrokken deze variëteit als nieuwigheid of zeldzame variëteit van het kweekershuis Barbier te Orléans (Frankrijk).

Herkomst. — *Onbekend*; volgens Gidoin G., fruitkweker te Saint-Hilaire Saint-Mesnin (Frankrijk) heeft de boom veel gelijkenis met Bigarreau Reverchon.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Schrecken's Kirsche</i>	27,3
<i>Bigarreau Napoléon</i>	20,5
<i>Hedelfinger Riesenkirsche</i>	14,8
<i>Bigarreau Gros rouge</i>	14
<i>Bigarreau Espéren</i>	9,8
<i>Cerise Noble</i>	6,5
<i>Reine Hortense</i>	0

BIGARREAU GUSTAVE DUPAU

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig, regelmatig ovaal, grof generfd, bleekgroen, stomppuntig toeloopend aan de spits, puntig tot licht afgerond aan de basis. *Bladranden* : licht opgeheven, regelmatig dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee bleekroode tot geel oranjekleurige klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, somtijds is er maar één klier. *Bladsteel* : donkerrood of bruinrood, tamelijk dik, fijn gegroefd, gemiddeld 3,5 cm. lang voorzien van twee steunblaadjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, lang. *Kleur* : dof donkerbruin. *Knoppen* : conisch ovaal, stomppuntig, bruin, tot donkerbruin, middelmatig dik tot dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 2 - 2,5 tot 3 cm.

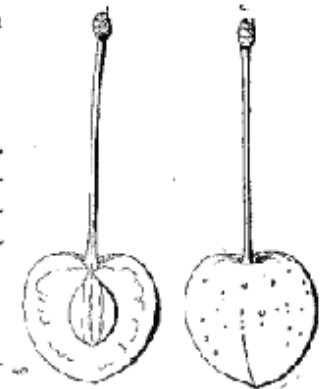
Grocieigenschappen. — Sterke tot zeer sterke groei, zware vertakkingen, regelmatige opengespreide bolronde kruinontwikkeling, heeft in de lente een laattijdige bladontwikkeling, deze begint eerst na den bloei.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig laat tot laat. *Vruchtbaarheidverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : zevende kersenweek. *Vruchtsteel* : 35 tot 41 mm. lang,

middelmatig dik, middelmatige diepe en breede steelholte. *Vorm* : stomp conisch, afgeplat langs de twee kanten. *Dikte* : gemiddeld 23 mm. in dwarse doorsnede en 19,5 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : roomkleurig *rose grond, donkerrood gekleurd en genuanceerd*, rose abrikooskleurig gestippeld, het rugvlak is gewoonlijk meer gekleurd dan het buikvlak, gewoonlijk weinig gekleurd rondom het toppunt der vrucht. *Stempelmerk* : klein, fijn geteekend, zwartbruin, op het toppunt der vrucht. *Rugnaad* : fijn geteekend, weinig zichtbaar en ook weinig gekleurd. *Vruchtvleesch* : vast, roomkleurig, niet kleurend sap, zeer sappig, zoet, zeer goed en aangenaam van smaak. *Vruchtsteen* : eerder klein, niet aan het vruchtvleesch klevend.

Beoordeeling. — Schoone en goede late Bigarreau-variëteit, weinig of niet gekend; wij betrokken deze variëteit voor de Rijkstuinbouwschool van het kweekershuis Barbier te Orléans in Frankrijk.

Herkomst. — Geen gegevens hierover.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSDROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met:	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Bigarreau gros rouge</i>	38,3
<i>Ohio's Beauty</i>	30,4
<i>Schrecken's Kirsche</i>	15,7
<i>Bigarreau Napoléon</i>	14,1
<i>Bigarreau Bordron</i>	7,7
<i>Cerise Noble</i>	7

BIGARREAU NOIR DE CHLUMAC

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : groot, gewoon groen, lang ovaal tot elliptisch of breed ovaal, regelmatig puntig toeloozend aan de spits, puntig of puntig afgerond aan de basis. *Bladranden* : lichtjes opgeheven, regelmatig getand of lichtjes dubbel getand. *Bladklieren* : twee, drie of vier roode of rose oranjeleurige klieren op den bladsteel ongeveer 1/2 cm. onder de basis van den bladrand, somtijds staan er ook nog twee kleine klieren op de basis van den bladrand. *Bladsteel* : middelmatig dik tot dik, purperrood, fijn meestal ondiep gegroefd, gemiddeld 3,7 cm. lang, bij middelmatig sterke twijgen ontbreken meestal de steunblaadjes, bij sterk groeiende twijgen is de bladsteel aan de basis van twee fijne lange steunblaadjes voorzien.

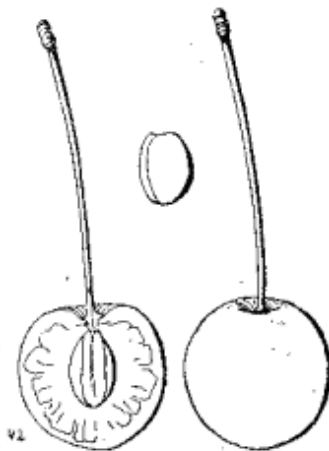
Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, middelmatig lang. *Kleur* : grijs met bruinroode vlekken en grijze stippels. *Knoppen* : conisch ovaal; puntig, donkerbruin, middelmatig dik tot dik, in opgericht stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 2,5 - 3 - 3,5 cm.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig laat tot laat. *Vruchtbaarheidsoverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : zevende kersenweek. *Vruchtsteel* : gemiddeld 36-43 mm. lang, middelmatig diepe en breede steelholte. *Vorm* : rond licht conisch, lichtjes afgeplat ⁹²

langs de twee kanten. *Dikte* : gemiddeld 26,5 mm. in dwarse doorsnede en 24 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : zeer donker kersrood, weinig opvallende korte bleekerder rode streepjes, fijn grijs gestippeld; b) *bij de volledige rijpheid* : donker purper tot zwart met korte purperrose streepjes weinig opvallend, fijn grijs gestippeld. *Stempelmerk* : duidelijk geteekend, grijs, in een kleine indeuking licht uitpuilend aan het toppunt der vrucht. *Rugnaad* : fijn, donkerpurper, in een breed zeer ondiep groefje. *Vruchtvliesch* : donker kersrood, vast, sappig, zoet, van zeer goeden smaak. *Vruchtsteen* : aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Zeer goede Bigarreauvariëteit, weinig of niet gekend noch verspreid; wij betrokken deze variëteit voor de Rijkstuinbouwschool uit het proefstation van Pruhonice bij Praag; ze schijnt onderhevig te zijn aan hagel-schotziekte.

Herkomst. — Geen gegevens hierover.

GERMERSDORFER

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig, gewoon groen, regelmatig ovaal tot breed ovaal, regelmatig puntig toeloopend aan de spits, stomppuntig of afgerond aan de basis. *Bladranden* : tamelijk fijn dubbel gezaagd tot getand. *Bladklieren* : twee donkerroode tot bruinroode klieren op den bladsteel tamelijk dicht tegenaan de basis van den bladrand, somtijds zijn er drie klieren en bij enkele bladeren zijn er daarbij nog twee kleine op de basis van den bladrand. *Bladsteel* : middelmatig dik, donker bruinrood, fijn gegroefd, gemiddeld 2,8 tot 3,4 cm. lang, steunblaadjes ontbreken meestal.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, middelmatig lang. *Kleur* : bruin tot donkerbruin, grijze stippels op gansche lengte verdeeld. *Knoppen* : ovaal conisch, regelmatig in punt toeloopend, bruin, middelmatig dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 2,5 cm.

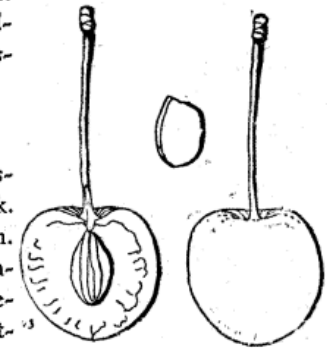
Groeieigenschappen. — Sterke groei, zware hoofdvertakkingen, opgaande bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig vroeg. **Vruchtbaarheidsverschijnselen** : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers. *Rijpeidstijp* : zevende kersenweek. *Vruchtsteel* : gemiddeld 50 mm. lang, zeer verbreed vruchtaanhechtingspunt, ondiepe zeer breede steelholte. *Vorm* : stomp hartvormig, eenigszins rond, afgeplat

langs de twee kanten, hoofdzakelijk den rugkant. *Dikte* : gemiddeld 27 mm. in dwarse doorsnede en 25 mm. in lengte-doorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : bruin kersrood, vermiljoen bleekrood genuanceerd, fijn gestippeld en gestreept; b) *bij de volledige rijpheid* : donker purper bruinrood, kersrood genuanceerd, fijn gestippeld en gestreept. *Stempelmerk* : fijn, bleekgrijs, oppervlakkig. *Rugnaad* : donker kersrood. *Vruchtvolesch* : vast, krakend, roomkleurig licht rose, purperrose kleurend sap, zoet, zeer goed van smaak. *Vruchtsteen* : half aan het vruchtvleesch klevend.

Beoordeeling. — Weinig of niet gekende, dikke, schoone late Bigarreauvariëteit. In sommige streken in Duitschland gekweekt en aanbevolen voor lichte gronden; wij betrokken deze variëteit uit Duitschland; ze schijnt eenigszins gevoelig te zijn aan lentevorst.

Herkomst. — *Duitschland*; uit zaad gewonnen in Germersdorf bij Guben en vervolgens door enten verspreid in Kreis Querfort waar men ze tamelijk veel aantreft onder den naam van Marmorkirsche; op sommige plaatsen heeft ze ook den naam van Königskirsche. In het « *Illustriertes Handbuch* » noemt men ze Grosse Germersdorfer Kirsche, in andere pomologische werken Grosse Germersdorfer Knorpelkirsche.

KASTANJE

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot tot groot, elliptisch ovaal, regelmatig puntig toeloopend aan de spits, puntig toeloopend aan de basis. *Bladranden* : diep regelmatig tamelijk fijn gezaagd, ook dikwijls dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee donkerroode tamelijk kleine bladklieren op den bladsteel een weinig onder de basis van den bladrand. *Bladsteel* : eerder fijn, bruinrood, fijn gegroefd, gemiddeld 3,5 tot 4 cm. lang.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, matig lang tot matig kort. *Kleur* : grijs. *Knoppen* : conisch puntig, licht kastanjebruin, middelmatig groot, in halfverwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 3 tot 3,5 cm.

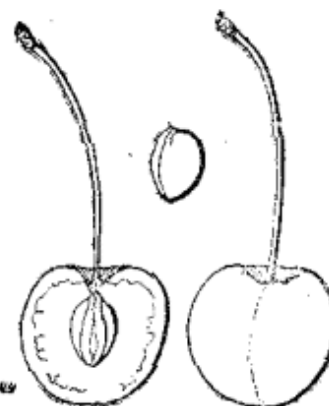
Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke groei, middelmatig zware vertakkingen, bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig vroeg tot midden seizoen. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knappers. *Rijpheidstijd* : einde zevende kersenweek. *Vruchtsteel* : middelmatig dik tot fijn, gemiddeld 45 mm. lang, middelmatig diepe en breede steelholte. *Vorm* : stomp hartvormig, licht afgeplat langs de rugzijde. *Dikte* : gemiddeld 22 mm. in dwarse doorsnede en 20 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* :

half blinkend. *Huidkleur* : eenvormig donker bruinrood tot purper bruinzwart bij volledige rijpheid. *Stempelmerk* : bleekgrijs, tamelijk groot, in een ondiepe indeuking geplaatst. *Rugnaad* : zeer fijn, nauwelijks geteekend. *Vruchtvliesch* : vast, half krakend, donker bloedrood, sterk kleurend sap, middelmatig sappig, zoet met licht bittere smaak. *Vruchtsteen* : ovaal, tamelijk groot, aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Variëteit van middelmatige kwaliteit welke op sommige plaatsen in Limburg in de omstreken van St-Truiden, in de boomgaarden wordt aangetroffen, namelijk te Alken, Wilderen, Mielen boven Aelst, en nog op andere plaatsen; regelmatig vruchtbaar op voorwaarde echter dat kruisbestuiving mogelijk is.

De boomen welke aangeplant zijn worden behouden en betalen hun plaats, doch de aanplanting blijft gelocaliseerd en neemt geen uitbreiding; de vruchten barsten gemakkelijk bij regenachtig weder, zijn onderhevig aan Moniliarot en behalen in het algemeen een lageren prijs dan andere variëteiten van betere kwaliteit.

Herkomst. — *Onbekend.*

BUTTNER'S YELLOW

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot tot groot, donkergroen, breed ovaal, met verbreed vlak aan de bovenhelft van het blad, regelmatig puntig tot stomppuntig toeloopend aan de spits, puntig toeloopend aan de basis. *Bladranden* : hoorden lichtjes opgeheven, regelmatig dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee bleekgroene tot groengele klieren op den bladsteel dicht tegenaan den bladrand ofwel op de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel. *Bladsteel* : middelmatig dik, lichtbruin getint, fijn gegroefd, gemiddeld 3,5 cm. lang, voorzien van twee fijne steunblaadjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk tot sterk, middelmatig lang. *Kleur* : grijs met bruinen doorschijn. *Knoppen* : ovaalpuntig, bruin tot donkerbruin, middelmatig dik tot dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 2,3 - 2,5 - 3 cm.

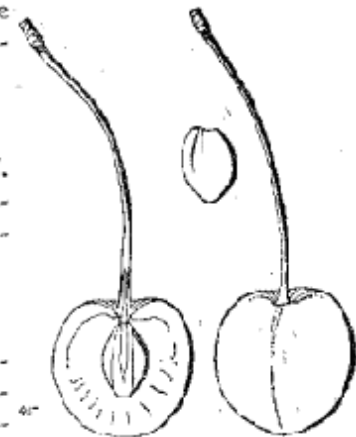
Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke groei, zware hoofdvertakkingen, opgaande bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig laat tot laat. *Vruchtbaarheidoverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knappers. *Rijpeidstijdstip* : zevende-achtste kersenweek. *Vruchtsteel* : gemiddeld 40-43 mm. lang, middelmatig diepe

en middelmatig breede kelkholte. *Vorm* : stomp conisch rond, afgeplat langs de twee kanten. *Dikte* : gemiddeld 27 mm. in dwarse doorsnede en 25 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : kanariegeel tot citroengeel, fijn roomkleurig gestippeld, zeer licht roseachtig getint langs den zonkant als de vruchten tot volle rijpheid op den boom blijven. *Stempelmerk* : donkerbruin, klein, duidelijk geteekend. *Rugnaad* : zeer weinig opvallend, okergeel. *Vruchtvliesch* : vast, krakend, geel roomkleurig, middelmatig sappig, zeer zoet en van fijnen smaak. *Vruchtsteen* : weinig aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Liefhebbersvariëteit, de kleur der vruchten is niet handelswaardig, heeft het voordeel dat de vruchten weinig of niet door de vogels worden aangevallen; vruchtbaar en regelmatig vruchtbaar op voorwaarde echter dat kruisbestuiving mogelijk is; bij regenachtig weder rond het tijdstip der rijpheid barsten de vruchten gemakkelijk en veelvuldig.

Herkomst. — *Engeland* : gewonnen door Buttner te Halle en in den handel gebracht rond 1803.

Synonimie : Jaune de Buttner, Buttner's gelbe Knorpelkirsche.

Er bestaat ook *Buttner's Black Heart* (Guigne noir de Buttner, Buttner's schwarze Herzkirsche); welke donkerrood tot zwartrood gekleurd is en rijpt rond half Juni. Ze werd insgelijks door den grooten kersensliefhebber Buttner gewonnen op het einde van 1800; wordt aangezien als liefhebbersvariëteit.

SCHNEIDER'S SPATE KNORPELKIRSCH

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

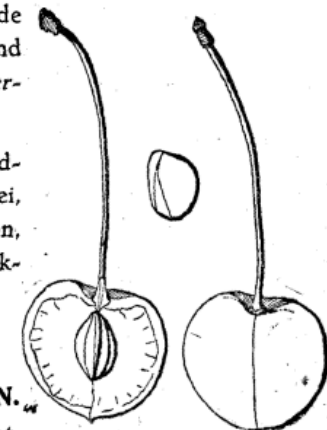
Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig tot groot, elliptisch ovaal, blinkend gewoon groen, scherppuntig toeloozend aan de spits, scherp afgerond aan de basis, neerhangenden stand ten opzichte van de twijg. *Bladranden* : boorden opgeheven, regelmatig tamelijk fijn getand tot gezaagd. *Bladklieven* : twee helroode middelmatig groote klieven op den bladsteel een weinig onder de basis van den bladrand, somtijds staan ook twee kleine helroode kliefkens op de basis van den bladrand, dicht tegenaan den bladsteel. *Bladsteel* : roodviolet, middelmatig dik, fijn generfd, gemiddeld 3,5 tot 4 cm. lang, voorzien van twee bruine fijn gezaagde steunblaadjes.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, matig lang. *Kleur* : dof bruingrijs met dofbruine rood doorschijnende vlekken. *Knoppen* : conisch ovaal, half stomppuntig toeloozend aan de spits, dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 2,5 tot 3,5 cm.

Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke tot sterke groei, middelmatig zware vertakkingen, opgaande bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : laat.
Vruchtbaarheidsverschijnselen : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : zevende-achtste kersenweek. *Vruchtsteel* : fijn, gemiddeld 46-51 mm. lang, diepe en breede steelholte. *Vorm* : stomp rond hartvormig, iets onregelmatig, gewoonlijk dikker langs één kant, afgeplat langs de twee kanten vooral langs den rugkant. *Dikte* : gemiddeld 28 mm. in dwarse doorsnede en 26 mm. in lengte-doorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : bruinrood, rose gestreept en gestippeld ; b) *bij de volledige rijpheid* : donker purper bruinrood, met korte kersroode streepjes en stippels. *Stempelmerk* : bleekgrijs, klein, op een klein punt licht uitpuilend aan het uiteinde der vrucht. *Rugnaad* : fijn, donkerrood, in een breede ondiepe groef. *Vruchtvleesch* : vast, krakend, rosekleurig, zoet, zeer fijn van smaak. *Vruchtsteen* : tamelijk groot, half aan het vruchtvleesch klevend.

Beoordeeling. — In België weinig of niet gekende noch gekweekte variëteit ; zeer waardevolle late knapkers ; in Duitschland in verschillende streken gekweekt en ten eerste geprezen ; vroeg en regelmatig vruchtbaar op voorwaarde echter dat kruisbestuiving mogelijk is ; schijnt nogal gevoelig te zijn aan hagelschotziekte.

Herkomst. — *Duitschland* ; volgens het Duitsch « Illustriertes Handbuch » is ze uit zaad ontstaan rond het midden der vorige eeuw in Guben en genaamd naar « Schneider » eigenaar van den grond waarop deze zaailingkersenvariëteit ontstaan is.

Synonymie : Bigarreau tardif de Schneider.

NOBLE**MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.**

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, gewoon groen tot bleekgroen, lang ovaal, regelmatig puntig toeloozend aan de spits, afgerond aan de basis. *Bladranden* : regelmatig dubbel gezaagd. *Bladklieren* : één, twee of drie geelgroene licht oranje getinte of bleekroode klieren, onregelmatig verdeeld op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand of op de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel. *Bladsteel* : eerder fijn, donker bruinrood, fijn behaard, fijn gegroefd, gemiddeld 4 tot 4,5 cm. lang, voorzien van twee steunbladjes aan de basis.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, eerder kort. *Kleur* : dof donkerbruin met rooden doorschijn, enkele dof grijze stippels. *Knoppen* : conisch scherppuntig, tamelijk dik, bruin, in licht opgerichten stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 2 tot 3 cm., meestal 2,3 en 2,5 cm.

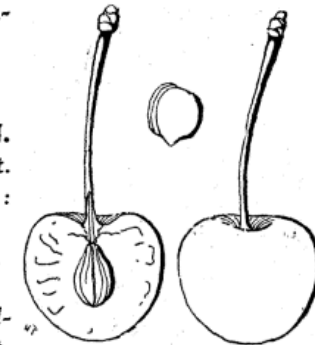
Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke groei, middelmatig zware tot zware vertakkingen, opgaande half opengepreide groeiwijze, bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : laat. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : achtste kersenweek. *Vruchtsteel* : gemiddeld 37 tot 47 mm. lang, diepe en zeer breede steel-

holte. *Vorm* : zeer stomp, conisch rond. *Dikte* : gemiddeld 28 mm. in dwarse doorsnede en 23 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : levendig donker kersrood, zeer licht kort rose gestreept en zeer fijn rose gestippeld ; b) *bij de volledige rijpheid* : donker purperachtig kersrood, rose gestreept en zeer fijn gestippeld. *Stempelmerk* : donkergrijs in een lichte indeuking geplaatst. *Rugnaad* : purperachtig donkerrood, meestal in een duidelijk geteekende groef. *Vruchtvliesch* : zeer vast, krakend, roomkleurig rose, middelmatig sappig, zoet en zeer aangenaam van smaak bij volledige rijpheid. *Vruchtsteen* : zeer weinig aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Zeer dikvruchtige, goede late Bigarreauvariëteit ; in België weinig gekend noch gekweekt ; wij betrokken deze variëteit uit het kweekershuis Barbier & Co te Orléans als weinig gekende en zeldzame variëteit ; vruchtbaarheid goed op voorwaarde dat kruisbestuiving mogelijk is ; gezondheidstoestand zeer goed.

Herkomst. — Onzeker ; volgens Ed. A. Bunyard in « A Handbook of Hardy Fruits » was deze variëteit reeds vóór driehonderd jaar in Engeland gekweekt en waarschijnlijk ingevoerd door John Tradescant rond 1611 ; onder de benaming van Noble werd ze onlangs opnieuw als nieuwigheid ingevoerd en zou ontegensprekelijk identiek zijn aan deze welke onder de benaming Tradescants Heart gekweekt wordt.

Synonimie : Tradescant's Heart, St-Margareth's ; volgens « Le Guide pratique de l'amateur de fruits » van het kweekershuis Simon-Louis frères Plantières-lez-Metz, is Tradescant's Heart synoniem van Gros Bigarreau Noir en deze laatste zou dan gelijk zijn aan Bigarreau Reverchon. Men ziet er heerscht op dat gebied een groote verwarring, vooral in de oude variëteiten welke in vele streken onder verschillende benamingen gekweekt en verspreid zijn geworden.

BIGARREAU NOIR D'ESPAGNE

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : groot, gewoon groen, breed ovaal, stomppuntig of regelmatig scherppuntig toeloozend aan de spits ; afgerond aan de basis, in horizontalen stand ten opzichte van de twijg. *Bladranden* : regelmatig dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee dofroode of helderroode middelmatig dikke klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van de bladschijf. *Bladsteel* : tamelijk dik, licht violet roodbruin, gegroefd, niet behaard, gemiddeld 3,5 cm. lang, voorzien van twee kleine fijngezaagde groene of lichtbruin getinte steunblaadjes aan de basis ; bij sommige bladeren ontbreken ze.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, tamelijk lang. *Kleur* : grijs met lichtbruinen doorschijn. *Knoppen* : conisch ovaal, stomppuntig, bruin tot donkerbruin, middelmatig dik, in half opgerichten stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : onregelmatig 3 tot 4,5 cm.

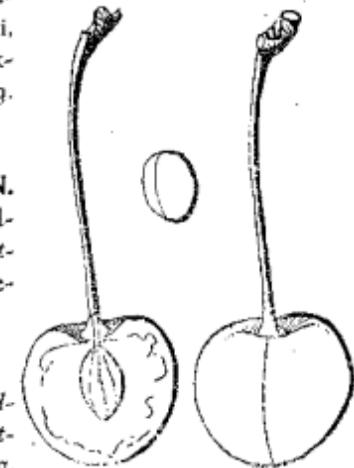
Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke tot sterke groei, middelmatig zware hoofdvertakkingen, ronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : midden seizoen tot half laat. *Vruchtbaarheidverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : achtste kersenweek. *Vruchtsteel* : gemiddeld 40-43 mm. lang.

verbreed aan het aanbechtingspunt met de vrucht, diepe en breede steelholte. *Vorm* : stomp conisch rond, afgeplat langs de twee kanten vooral langs den rugkant. *Dikte* : gemiddeld 23,5 mm. in dwarse doorsnede en 21 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : purper kersrood, fijn grijs gestippeld, kersrood gestreept, gewoonlijk bleeker gekleurd rondom het stempelmerk; b) *bij de volledige rijpheid* : donker purperrood tot zwart kersrood, bleeker gestreept en fijn grijs gestippeld. *Stempelmerk* : bleekgrijs, in een kleine uitpuilende indeuking geplaatst. *Rugnaad* : donkerpurper, duidelijk geteekend. *Vruchtvleesch* : zeer vast, krakend, kersrose, kleurend sap, aangenaam zoet. *Vruchtsteen* : half aan het vruchtvleesch klevend.

Beoordeeling. — Late zwarte kraker van goede kwaliteit, gezonde boom, vruchtbaar op voorwaarde echter dat kruisbestuiving mogelijk is.

De benaming Spaansche kers of Spaansche kraker moet aangezien worden als een verzamelnaam; hij beduidt heel zeker niet dat de variëteit van Spaansche herkomst zou zijn; waarom men ze Spaansche noemt is mij ook onbekend.

Zooals bij verschillende benamingen van variëteiten, heerscht er hier ook wederom een groote verwarring; er worden meerdere variëteiten aldus genaamd maar die nochtans niet overeenstemmen met deze welke hier beschreven wordt en welke in de verzameling der Rijkstuinbouwschool sedert lang aldus voorkomt.

In Nederland spreekt men van Udensche Spaansche (Bigarreau d'Espagne) door Rietsema beschreven in « Beschrijving en rangschikking van in Nederland voorkomende kersenvormen » en welke ook niet overeenstemt met de onze; en Rietsema vermeldt insgelijks dat er vele andere bonte vormen onder den naam van Spaansche gekweekt worden.

In « Le Dictionnaire de Pomologie » van André Leroy, Tome V, wordt er melding gemaakt van Bigarreau noir d'Espagne en de beschrijving stemt overeen met de onze

hierboven opgegeven, enkel vermeldt het een rijpheidstijdstip dat vroeger is. Er wordt ook vermeld dat er een variëteit Bigarreau noir d'Espagne zou bestaan welke later rijpt, die men Bigarreau noir tardif d'Espagne noemt; deze laatste zou in zekere mate in Duitschland in aanzien staan.

In « Le Guide pratique de l'amateur de fruits » door het Kweekershuis Simon-Louis frères, te Plantières-bij-Metz, wordt er ook melding gemaakt van de variëteit Bigarreau noir d'Espagne.

Herkomst. — *Onzeker*; zeer oude variëteit, zou reeds vóór 1552 gekweekt geweest zijn.

Synonymie : Spaansche kers, Spaansche zwarte kraker, Bigarreau Spanisch black, en nog vele andere van dien aard.

UITSLAG VAN KRUISBESTUIVINGSPROEVEN TE VILVOORDE

Bestoven met :	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Bigarreau Gustave Dupou</i>	14,4
<i>Ohio's Beauty</i>	14,2
<i>Bigarreau Bordron</i>	7,2

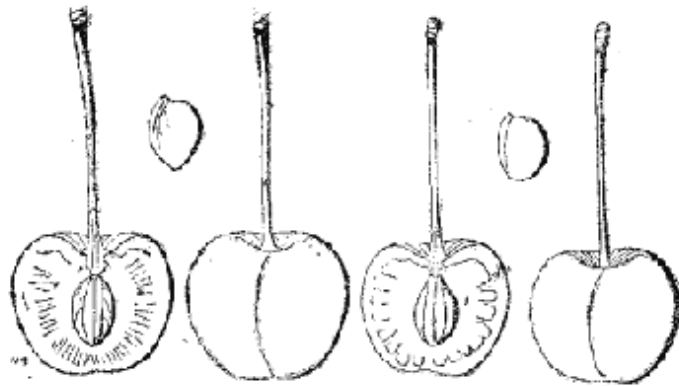
GROSSE SCHWARZE KNORPELKIRSCHÉ

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot tot groot, donkergroen, regelmatig ovaal, puntig toeloopend aan de spits, afgerond aan de basis. *Bladranden* : regelmatig tamelijk fijn dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee roode tot groen bruinroode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand ofwel op de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel. *Bladsteel* : middelmatig dik of tamelijk fijn, roodbruin, fijn gegroefd, gemiddeld 3 tot 3,5 cm. lang, steunblaadjes ontbreken meestal.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, matig lang. *Kleur* : zwartbruin, grijze stippels, goed zichtbaar en regelmatig op gansch de lengte verdeeld. *Knoppen* : ovaal, conisch puntig, bruin, middelmatig dik, in opgerichten stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 2,5 tot 3 cm.

Groeieigenschappen. — Sterke groei, weinig talrijke hoofdvertakkingen, opgaande ronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : vroeg tot middelmatig vroeg, bloeit lang. *Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : knapkers. *Rijpeidstijdstip* : achtste kersenweek. *Vruchtsteel* : gemiddeld 33-38 mm. lang, somtijds ook 42 tot 50 mm., tamelijk diepe en zeer breede steelholte. *Vorm* : stomp conisch rond, licht afgeplat langs de twee kanten. *Dikte* : gemiddeld 29 mm. in dwarse doorsnede en 25 mm. in lengte-doorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : donker purperbloedrood, levendig kersrood en donker purperrood genuanceerd, fijn rose gestreept, fijn grijs gestippeld; b) *bij de volledige rijpheid* : zeer donker purper kersrood tot zwart, donkerrose gestippeld en fijn grijs gestreept. *Stempelmerk* : klein, duidelijk geteekend, bruinzwart gekleurd, in een zeer kleine indeuking geplaatst. *Rugnaad* : purperrood, in een zeer ondiepe breede groef, iets dieper tegenaan het toppunt der vrucht. *Vruchtvliesch* : vast, krakend, roserood gekleurd, zeer sappig, zoet, van zeer goede smaak. *Vruchtsteen* : niet aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Zeer schoone dikvruchtige zwarte late Bigarreauvariëteit; vruchtbaar voor zooveel kruisbestuiving mogelijk is. Wij betrokken deze variëteit uit het proefstation van Pruhonice bij Praag onder de benaming « Grosse schwarze Knorpelkirsche » en onder de benaming « Bigarreau Gros Noir » uit Frankrijk.

Staat goed aangeschreven in de Duitse kersencultuur, waar ze aangeteekend staat als weerstandbiedend aan ongunstig lenteweder; in zwaren grond zouden de vruchten een bitteren smaak hebben. Volgens de beschrijving in « Le Dictionnaire de Pomologie », tome V, door André Leroy, zou deze variëteit in 1540 veel gekweekt geweest zijn in de omstreken van Anjou.

Deze variëteit moet als een der oudste veel verspreide variëteiten aangezien worden; ongelukkiglijk is ook de benaming *Grosse schwarze Knorpelkirsche* en *Bigarreau Gros Noir* een verzamelnaam van verscheidene dikvruchtige zwarte *Bigarreau* variëteiten, zoodat het moeilijk is juist deze te bekomen welke pomologisch deze benaming ontvangen heeft.

Voor deze variëteit alsmede voor *Bigarreau Gros Rouge* en nog andere, is het dringend noodig duidelijk te bepalen welke vorm onder die benamingen dient aangenomen te worden en deze dan als nieuw vertrekpunt te aanzien voor de verdere verspreiding der variëteit.

Herkomst. — *Onzeker* en verward.

BIGARREAU TARDIF DE MEININGER

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladsteel*: middelmatig groot tot groot, ovaal, puntig toeloopend aan de spits, afgerond aan de basis, in horizontalen stand ten opzichte van de twijg. *Bladranden*: boorden lichtjes opgericht, somtijds ook gegolfd, grof getand of gezaagd. *Bladklieën*: één of twee bruinroode klieën op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand. *Bladsteel*: eerder dik, gegroefd, bruinrood, licht fijn behaard, gemiddeld 2 cm. lang, voorzien van twee fijngezaagde groene steunblaadjes.

Winterkenmerken. — *Twijgen*: middelmatig sterk, tamelijk lang. *Kleur*: donkerbruin, doffe bruingrijze stippels. *Knoppen*: conisch ovaal, regelmatig puntig, donkerbruin, middelmatig dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën*: 3,5 tot 4 cm.

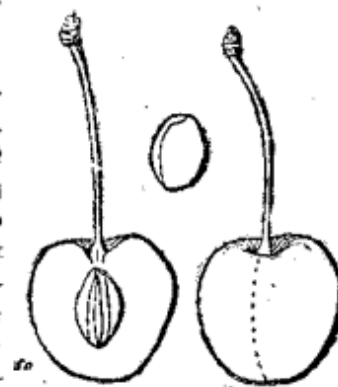
Groei-eigenschappen. — Matig sterke groei, matig sterke hoofdvertakkingen, opgaande groeiwijze.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd: middelmatig laat. *Vruchtbaarheid*: autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas*: knapkers. *Rijpheidstijd*: achtste kersenweek. *Vruchtsteel*: gemiddeld 29-34 mm. lang, diepe, middelmatig breede steelholte. *Vorm*: stomp conisch, licht kantig, afgeplat langs de twee kanten, hoofdzakelijk langs den rugkant. *Dikte*: gemiddeld 22 mm. in dwarse doorsnede en 21 mm. in lengtedoor-

snede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : levendig donker kersrood op rozen roomkleurigen grond, fijn rose roomkleurig gestippeld. *Stempelmerk* : duidelijk geteekend, zwartbruin. *Rugnaad* : fijn geteekend, in een breede zeer ondiepe groef. *Vruchtvliesch* : vast, krakend, roomkleurig licht rose, sappig, zoet, met goede tot zeer goede smaak. *Vruchtsteen* : half aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Schijnt een verdienstelijke late kersenvariëteit te zijn, wij betrokken deze uit Duitschland, het is nog voorbarig een bepaalde beoordeeling er over te geven; schijnt onderhevig te zullen zijn aan het gommen.

Herkomst. — Niet bepaald opgegeven, vermoedelijk Duitschland, alwaar ze in sommige streken in het sortiment zou voorkomen.

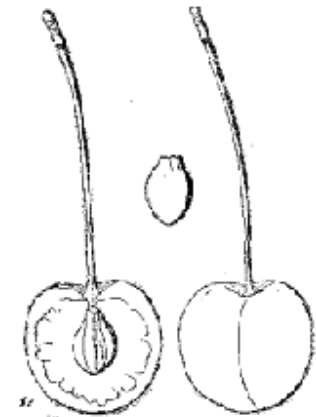
NOORDKRIEK

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig klein vergeleken met de bladeren van de eigenlijke kerseboomen en *knapkersen*, donkergroen, hard, regelmatig tot breed ovaal met verbreed vlak aan de bovenhelft van het blad, regelmatig puntig of stomppuntig toeloopend aan de spits, puntig toeloopend aan de basis. *Bladranden* : in 't algemeen lichtjes opgeheven, regelmatig fijn dubbel getand. *Bladklieren* : één of twee groene klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand of op de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel. *Bladsteel* : middelmatig dik, bruingroen gegroefd, gemiddeld 1,8 tot 2 cm. lang, voorzien van twee fijn ingesneden steunblaadjes welke gewoonlijk aan de basis van den bladsteel vast blijven als men het blad afruit.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : matig flauw, dun en lang. *Kleur* : grijsbruin of donkerbruin met grijze stippels of vlekken. *Knoppen* : conisch rond, stomppuntig, dik in verhouding tot de sterkte der twijgen, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : onregelmatig 2,5 - 3 tot 4 cm.

Groei-eigenschappen. — Zeer gematigde groei vergeleken met de andere kers- en eigenlijke kriekeboomen, enkele middelmatig zware hoofdvertakkingen, meer bijvertakkingen en veel klein fijn hout, eenigszins neerhangend bij in opbrengst zijnde boomen, bolronde kruinontwikkeling van matigen omvang.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.*Betrekkelijke bloeitijd* : zeer laat.*Vruchtbaarheidsverschijnselen* : autofertiel.**VRUCHTBESCHRIJVING.**

Klas : morel. *Rijpheidstijdstip* : einde achtste kersenweek. *Vruchtsteel* : gemiddeld 45-55 mm. lang, diepe betrekkelijk smalle steelholte, vast aan de twijg gehecht, aanhechtingspunt aan den tak gewoonlijk sterk ontwikkeld en dikwijls van een blaadje voorzien; bij het plukken rukt men gemakkelijk de schors van de twijg mede af; als men met steel plukt, hetgeen altijd wenschelijk is, worden de vruchten dikwijls afgesneden met de helft van den vruchtsteel. *Vorm* : rond, de rugvlakte lichtjes afgeplat. *Dikte* : gemiddeld 27 mm. in dwarse doorsnede en 23 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) bij de plukrijpheid : eenvormig donker kersrood, zeer fijn grijs gestippeld; b) bij de volledige rijpheid : donker purperrood iets bleeker gekleurd langsheen den rugnaad. *Stempelmerk* : duidelijk geteekend, roomkleurig, in een lichte indeuking geplaatst. *Rugnaad* : zeer fijn geteekend, weinig zichtbaar, donkerrood. *Vruchtvliesch* : zacht, kersrood, kleurend sap, zeer sappig, zuur. *Vruchtsteen* : niet aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Algemeen gekend en verspreid; geschikt voor het intensiveren van laag- en hoogstammige kersen- en pruimenaanplantingen; in leivormen (waaivorm) voor het bekleeden van noordermuurvlakken; kan ook gebruikt worden voor beschuttingen in de intensieve laagstammige fruitculturen; zeer vruchtbaar, regelmatig vruchtbaar; onderhevig aan Moniliabiekte.

Herkomst. — *Onzeker.*

Synonimie : Black Morello, Large Morello, Late Morello, Doppelte Schattenmorelle, Grosse cerise à ratafia, Cerise du Nord, Griotte du Nord, Grosse lange Lothkirsche, Grosse späte Schattenmorelle, Sauerlothkirsche, enz.

SCHAARBEEKSCHE KRIEK**MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.**

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : klein vergeleken met de bladeren van eigenlijke kerse- en knapkerseboomen, donkergroen, regelmatig ovaal, puntig toeloopend aan de spits, puntig of stomppuntig toeloopend aan de basis. *Bladranden* : boorden lichtjes opgeheven, fijn dubbel gezaagd of getand. *Bladklieren* : ontbreken dikwijls, bij sommige bladeren is een kleine klier, lichtbruin gekleurd, op de basis van de bladschijf dicht tegenaan den bladsteel. *Bladsteel* : kort, middelmatig dik, gemiddeld 1 tot 1,3 cm. lang, groen, de basis lichtbruin getint, gegroefd, steunblaadjes ontbreken.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : dun, lang. *Kleur* : bruinrood, half blinkend. *Knoppen* : ovaal, stomppuntig, donkerbruin, tamelijk dik in verhouding tot de sterkte der twijgen, in half opgericht stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 1,5 tot 2 cm.

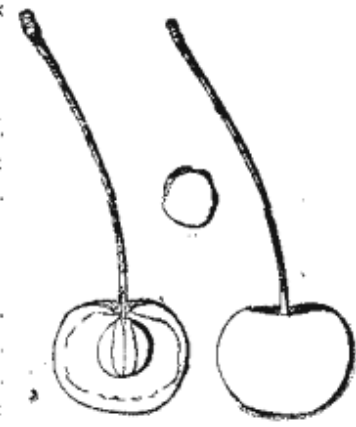
Groeieigenschappen. — Zeer gematigde groei, matig zware vertakkingen, meer bijvertakkingen en veel klein hout, eenigszins nechtangend, bolronde ontwikkeling, wortelechte boomen ontwikkelen gewoonlijk veel wortelscheuten.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : laat
Vruchtbaarheidsverschijnselen :
autofertiel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : morel. *Rijpheidstijdstip* : einde achtste kersenweek. *Vruchtsteel* : gemiddeld 30 mm. lang, ondiepe breede steelholte

verbreed aanhechtingspunt aan den tak en gewoonlijk van een blaadje voorzien, de steel is vast aan den tak gehecht en er komt bij het plukken gewoonlijk een repeltje schors van den tak mede los, meestal worden de vruchten afgesneden of zonder steel geplukt. *Vorm* : rond, afgeplat aan de twee polen. *Dikte* : gemiddeld 19 mm. in dwarse doorsnede en 14 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : eenvormig donker kersrood ; b) *bij de volledige rijpheid* : eenvormig zeer donker purper kersrood. *Stempelmerk* : klein, donkerbruin, in een lichte indeuking geplaatst. *Rugnaad* : fijn geteekend, weinig opvallend, donkerrood. *Vruchtvleesch* : zacht, licht purper kersrood, sappig, kleurend sap, zuur met bitteren nasmaak. *Vruchtsteen* : half aan het vruchtvleesch klevend.

Beoordeeling. — Zeer gekende, oude kriekenvariëteit. Vroeger werd ze nogal gekweekt, heden ten dage eenigszins verlaten ; kan voortgekweekt worden door wortelscheuten doch deze vermenigvuldigingswijze heeft nochtans het nadeel van boomen te geven welke gemakkelijk wortelscheuten ontwikkelen, dat als een nadeel moet aangezien worden. Geschikt om hellingen te beplanten welke voor andere fruitsoorten niet geschikt zijn ; de brouwers van het omliggende van Brussel waardeeren de vruchten voor het bereiden van Krieken Lambic.

Herkomst. — Onzeker ; zeer oude variëteit. De benaming « Schaarbeeksche krik » beduidt niet dat ze van Schaarbeek zou afkomstig zijn, waarschijnlijk noemt men ze alzoo, omdat in de omgeving van Brussel destijds deze kriekenvariëteit verspreiding vond voor de bereiding van Krieken Lambic, dat een speciaal bier is en vooral gewaardeerd wordt te Brussel en omstreken.

SAMENVATTENDE RANGSCHIKKING DER BESCHREVEN VARIETEITEN.

NAAM der VARIETEITEN.	Rijp- heids- tijdstip.	Ras of klas.	Kleur.	VOORNAAMSTE SYNONIMIE.
<i>Früheste der Mark.</i>	1ste kersenweek	Eigenlijke kers.	Bloedrood.	<i>La plus précoce de la Marche.</i>
<i>Cerise Arlicot.</i>	»	»	»	
<i>Précoce Bruant.</i>	»	»	»	
<i>Guigne d'Annonay.</i>	»	»	Karmijnrood.	
<i>Précoce de Boppard.</i>	»	»	Karmijnrood.	<i>Boppard Frühe.</i>
<i>Pylen.</i>	»	»	Kersrood.	
<i>Guigne hâtive de Berny.</i>	2de kersenweek	»	Bloedrood.	
<i>Early Rivers.</i>	»	»	Donker bloedrood.	<i>Précoce Rivers ; Fransche ; Française ; Deutsche Meikers.</i>
<i>Moreau.</i>	3de kersenweek	»	Donker kersrood.	<i>Souvenir des Charms.</i>
<i>Ramon Oliva.</i>	»	Halve knapkers.	»	
<i>Bigarreau Jaboulay.</i>	»	»	»	<i>Bigarreau de Lyons ; Cerise Jaboulayse.</i>
<i>De Schrecken's Kirsche.</i>	»	Eigenlijke kers of halve knapkers.	Donker bloedrood.	<i>Bigarreau de Schrecken's Kirsche.</i>
<i>Ohio's Beauty.</i>	4de kersenweek	Eigenlijke kers.	Bont.	<i>Beauté de l'Ohio. Schöne von Ohio.</i>
<i>Polsche.</i>	»	»	Donker kersrood.	
<i>May Duke.</i>	»	Eigenlijke krik.	Donker kersrood.	<i>Anglaise hâtive ; Tôt et Tard.</i>
<i>Glazen.</i>	»	Knapkers.	Donker purper kersrood	
<i>Kernielsche.</i>	4de - 5de kersenweek	Eigenlijke kers.	Zwart.	<i>Noir de Kerniel.</i>
<i>Amarelle Royale hâtive.</i>	»	Amarel.	Kersrose.	
<i>Kleine Waalsche.</i>	»	»	»	<i>Troswaalsche.</i>
<i>Montmorency à courte queue.</i>	»	»	»	<i>Brugsche Kortsteel ; Gros Gobet.</i>
<i>Bigarreau Elton.</i>	»	»	Bont.	<i>Elton.</i>
<i>Witte Kraaibek.</i>	»	»	»	

NAAM der VARIETEITEN.	Rijpheids-tijdstip.	Ras of klas.	Kleur.	VOORNAAMSTE SYNONIMIE.
Waaische.	5de kersenweek	Amarel.	Kersrood.	
Reine Hortense.	»	Eigenlijke kriek.	Bont.	Belle de Bayay; Monstrueuse de Bayay; Koningin Hortense.
Bigarreau de Montauban.	»	Knapkers.	Donker purperrood.	
Loon.	»	Eigenlijke kers.	Donker zwart purperrood.	Dikke Loon; Luiker Loon.
Black Eagle.	»	»	Zwart.	Aigle noir; Schwarzer Adler.
Simonis.	5de - 6de kersenweek	»	Donker bruin kersrood.	
Bigarreau Esperen.	6de kersenweek	Knapkers.	Bont.	Bigarreau des vignes; Capucien.
Bigarreau Gros Rouge.	»	»	»	
Bigarreau Napoléon.	»	»	»	Bigarreau Lauer-mann; Napoléon I'; Grosse Prinzessin Kirsche.
Abbesse de Moulant.	»	»	Zwart.	Eisdensche; Bastaard dikke.
Bigarreau noir de Moravie.	»	»	Donker purper kersrood.	
Blanquette.	»	»	Donker purper kersrood tot zwart.	
Hedelfinger Riesenkirsche.	6de - 7de kersenweek	»	Donker purper kersrood.	Géante d'Hedelfingen; Bradbourne Black.
Bigarreau Empe-reur François.	7de kersenweek	»	Donker bont.	Kaiser Franz; Emperor Francis.
Ossekoppen.	»	»	Donker purper kersrood.	
Bigarreau Gros Cœur.	»	»	Donker bruin kersrood.	Bigarreau Cœur de Pigeon; Bigarreau Bullock; Large Heart-Shaper; Bigarreau Marcelin.
Bigarreau Pélissier.	»	»	Donker fluweelrood.	
Bigarreau Bordron.	»	»	Donker purper tot zwart.	

NAAM der VARIETEITEN.	Rijpheids-tijdstip.	Ras of klas.	Kleur.	VOORNAAMSTE SYNONIMIE.
Bigarreau Gustave Dupau.	7de kersenw.	Knapkers.	Bontrood.	
Bigarreau noir de Chlumar.	»	»	Donker purper tot zwart.	
Germersdorfer.	»	»	Donker purper bruinrood.	Marmorkische; Grosse Germersdorfer Knorpelkirsche.
Kastanje.	7de - 8ste kersenweek	»	Donker bruin zwartrood.	
Buttner's Yellow.	»	»	Kanariegeel.	Jaune de Buttner; Buttner's gelbe Knorpelkirsche.
Schneider's Spä-te Knorpelkirsche.	»	»	Donker purper bruinrood.	Bigarreau tardif de Schneider.
Noble.	8ste kersenweek	»	Donker purper kersrood.	
Bigarreau noir d'Espagne.	»	»	Donker purper tot zwart kersrood.	
Grosse schwarze Knorpelkirsche.	»	»	Donkerrood tot zwart.	
Bigarreau tardif de Meininger.	»	»	Donker bloedrood.	
Noordkriek.	»	Morel.	»	Griotte du Nord, Black Morello; Doppelte Schattensmorelle; Grosse Lange Lothkirsche.
Schaarbeeksche kriek.	»	»	»	Griotte de Schaarbeek.

KERSENKEURINGEN

I. — IN LIMBURG.

Gezien de belangrijkheid van de kersencultuur in sommige streken van ons land, vooral in Zuid-Limburg, en den ijver welke men aan den dag legt om de kwaliteit der productie ten voordeele van het algemeen welzijn te verhoogen, werden door den Belgischen Boerenbond en het Ministerie van Landbouw in 1929 en 1930 de eerste kersenkeuringen te St-Truiden gedaan met het vierdubbel doel: (Fig. 2)

1° Een zoo volledig mogelijk overzicht te krijgen van de kersenvariëteiten welke voorkomen in Zuid-Limburg;

2° Te onderzoeken in hoeverre verwarring heerscht in de benaming dezer variëteiten;

3° De variëteiten aan te duiden welke vooral in aanmerking komen voor den handel, en dienen aangeplant en vermenigvuldigt te worden;

4° Een lijst op te maken van minderwaardige variëteiten welke door meerwaardige zouden kunnen vervangen worden, eventueel door omenten, en welke voor nieuwe aanplantingen niet meer zouden in aanmerking genomen worden.

De keuringen werden gedaan in de boomgaarden zelf, om alzoo de boomen te kunnen beoordeelen en hun gedragingen in de cultuur te onderzoeken; verder werd voor de beoordeeling van de vruchten, van iedere variëteit een chips van drie kilogram vruchten, met daarbij een tak met kersen beladen op een bepaalde plaats in een lokaal bijeen gebracht, ten einde iedere variëteit afzonderlijk en verder in vergelijking met andere te kunnen onderzoeken. Deze keuringen hadden plaats op drie verschillende tijdstippen van het kersenseizoen, namelijk: een keuring voor de vroege en half vroege variëteiten; een keuring voor de middenseizoen variëteiten, en een keuring voor de half late en late variëteiten.

Uit deze keuringen is duidelijk gebleken:

1° Dat er een groote verwarring bestaat in de benaming der variëteiten;

2° Dat de meeste variëteiten slechts onder een locale benaming gekend zijn en alzoo verspreid worden, — benaming welke van de eene tot de andere plaats dikwijls verschilt;

3° Dat vele lokaal gelijknamig benaamde variëteiten tot verschillende variëteiten behooren;

4° Dat verschillende variëteiten minderwaardig zijn.

Ten einde den lezer een gedacht te geven van de locale benamingen waaronder de kersen in Limburg gekweekt worden, laten wij hier een lijstje volgen van de variëteiten welke door de kweekers voor de beoordeeling werden ingezonden:

19 inzendingen, <i>Fransche</i> ;	1 inzending, <i>Bruine van Nuberg</i> ;
1 inzending, <i>Polsche</i> ;	1 inzending, <i>Rotzakken</i> ;
1 inzending, <i>Loonsche</i> ;	3 inzendingen, <i>Bigarreau</i> ;
4 inzendingen, <i>Glazen</i> ;	6 inzendingen, <i>Vroege Krakkers</i> ;
1 inzending, <i>Napolcon</i> ;	12 inzendingen, <i>Eisdensche</i> ;
4 inzendingen, <i>Ridders</i> ;	2 inzendingen, <i>Kleine Eisdensche</i> ;
1 inzending, <i>Vroege Bigarreau</i> ;	1 inzending, <i>Krakkers</i> ;
2 inzendingen, <i>Portugeesche</i> ;	1 inzending, <i>Ostkapppen</i> ;
1 inzending, <i>Vroege Abbesse</i> ;	1 inzending, <i>Suikerkers</i> ;
5 inzendingen, <i>Vroege Fransche</i> ;	1 inzending, <i>Roodde Bigarreau</i> ;
2 inzendingen, <i>Spijtige Duivels</i> .	1 inzending, <i>Late Krakkers</i> ;
16 inzendingen, <i>Kernielsche</i> ;	1 inzending, <i>Waaalsche</i> ;
2 inzendingen, <i>Kleine Kernielsche of Vroege Krakkers</i> ;	1 inzending, <i>La Belle Hortense</i> ;
3 inzendingen, <i>Plathoppen</i> ;	1 inzending, <i>Zarte Kastanjen</i> ;
3 inzendingen, <i>Capucienien</i> ;	1 inzending, <i>Reine Hortense</i> ;
1 inzending, <i>Witte Buiken</i> ;	3 inzendingen, <i>Kastanje</i> ;
2 inzendingen, <i>Witte Kraaibekken</i> ;	1 inzending, <i>Bruine Kastanjen</i> ;
1 inzending, <i>Bruinkers</i> ;	18 inzendingen zonder benaming.

Het is duidelijk gebleken dat bij de kweekers der streek een neiging bestaat, de naam van *Fransche* (Early Rivers) te geven aan al de vroege variëteiten welke donkerrood van kleur en groot van stuk zijn; *Capucienien* te noemen al de variëteiten welke vast van vleesch zijn, op het midden tijdstip van het kersenseizoen rijpen, eenigszins bont gekleurd zijn en gelijken op de zoogenaamde *Witte Buiken* (Bigarreau Espe-

ren). Zoo ook worden onder de benaming van *Eisdensche* (Abbesse de Mouland) verscheidene variëteiten genoemd, die onderling merklijk van elkaar verschillen; hetzelfde kan ook gezegd worden van de *krakers*, naam welke men geeft aan verschillende vastvleezige zwarte variëteiten met het bijvoegsel « late » of « vroege » naargelang het tijdstip waarop ze rijpen.

In het voordeel van de Belgische kersenteelt is het van groot belang, de voornaamste locale variëteiten te kunnen terugbrengen tot de gekende pomologische variëteiten, hetgeen reeds voor verschillende dezer gedaan geweest is.

Dank aan de verzameling welke we op de Rijkstuinbouwschool te Vilvoorde hebben samengesteld, en welke bestaat uit Pomologisch gekende variëteiten alsmede uit verschillende locale variëteiten uit het Limburgsche, hebben we nu deze met elkander kunnen vergelijken en hun identiteit vaststellen; — zie hiervoor de synonymie in de beschrijving der verschillende variëteiten van onderhavig werk.

Doch voor de totale opheldering in zake benaming en verwarring van kersenvariëteiten zooals deze in de verschillende streken van het land bestaat; blijft er nog heel wat te verrichten en is datgene wat reeds gedaan is nog maar te aanzien als het begin van de opheldering.

De keuringscommissie heeft dan ook besloten dat volgende variëteiten voor den handel als minderwaardig te aanzien zijn en af te keuren vallen voor verderen aankweek, namelijk:

Suikerkers, Rotzakken, Spijtige Duivels en Glazen.

Daarbij werden tijdens de keuringen enkele zeer verdienstelijke niet benaamde variëteiten aangetroffen, deze dienen nog verder onderzocht te worden om na te gaan welke plaats ze in het sortiment zouden kunnen innemen, deze variëteiten maken ook deel uit van de studieverzameling der Rijkstuinbouwschool te Vilvoorde.

Onder de verschillende niet benaamde variëteiten welke tijdens de keuringen werden aangetroffen dienen vooral vermeld een dieproode tot donkerroode kers, aangetroffen in den

boomgaard van den heer Cartuyvels, te Bevingen, St-Truiden; de boom kreeg het stamnummer *B. 27*; verder een onbekende kraker in den boomgaard van den heer Reniers, Molen te St-Truiden, stamboom aangeteekend in het register der kersenkeuringen onder *D 2*. De onbekende zeer gunstig beoordeelde variëteit met het registernummer *B. 25* aangetroffen bij Dokter Schepers, te St-Truiden, blijkt na vergelijking identiek te zijn aan de pomologische variëteit Hedelfinger Riesenkirsche.

Hieronder volgt de beschrijving van de twee niet benaamde variëteiten *B. 27* en *D. 2* zooals ze voorkomen en zich gedragen in onze verzameling te Vilvoorde.

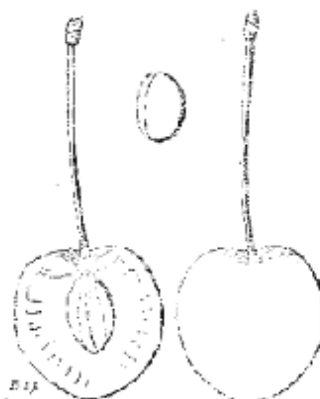
B. 27

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf*: middelmatig groot, regelmatig ovaal, puntig toeloopend aan de spits, afgerond aan de basis. *Bladranden*: regelmatig gezaagd, somtijds dubbel gezaagd. *Bladklieren*: twee donkerroode klieren lichtjes afzonderlijk staande op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, somtijds staat één klier op de basis van den bladrand en één op den bladsteel; bij uitzondering zijn ook wel drie klieren aanwezig. *Bladsteel*: middelmatig dik, donkerbruin, gegroefd, gemiddeld 4 cm. lang, de steunblaadjes ontbreken dikwijls.

Winterkenmerken. — *Twijgen*: middelmatig sterk, middelmatig lang. *Kleur*: grijs met dofbruine vlekken. *Knoppen*: rond ovaal, stomppuntig, bruin tot donkerbruin, in halfverwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën*: 2,5 tot 3 cm.

Groeieigenschappen. — Middelmatic sterke groei, middelmatic zware vertakkingen, opgaande ontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : vroeg.
Vruchtbaarheidsverschijnselen : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : vijfde kersenweek. *Vruchtsteel* : gemiddeld 45 - 55 mm. lang, middelmatic breedte en ondiepe steelholte. *Vorm* : rond hartvormig, licht afgeplat langs het rugvlak. *Dikte* : gemiddeld 21,5 mm. in dwarse doorsnede en 21 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : a) *bij de plukrijpheid* : donker kersrood, fijn bleeker kersrood gestippeld; b) *bij de volledige rijpheid* : purper donker kersrood, fijn kersrood gestippeld, ook zeer fijn en veelvuldig grijs gestippeld. *Stempelmerk* : klein, bleek grijs, duidelijk geteekend. *Rugnaad* : fijn, zeer donker purperrood. *Vruchtvliesch* : half vast, kersrood, zeer sappig, goed zoet, zeer fijn van smaak en fijn gearomatiseerd. *Vruchtsteen* : middelmatic groot, regelmatig rond, komt gemakkelijk van het vruchtvliesch los.

Beoordeeling. — Variëteit van zeer goede kwaliteit welke als extra kan aangezien worden; waardig om beproefd te worden in de cultuur.

Herkomst. — Zooals hooger vermeld aangetroffen in Limburg; verder ontbreken alle gegevens aangaande de herkomst.

D. 2

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatic groot tot groot, gewoon groen, regelmatig ovaal, puntig toeloopend aan de spits, puntig afgerond aan de basis. *Bladranden* : boorden lichtjes gegolfd, dubbel grof gezaagd. *Bladklieren* : twee tamelijk dikke hobbelachtige helder donkerroode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, dikwijls staat er ook één klier op de basis van den bladrand, bij uitzondering ontbreken ze. *Bladsteel* : middelmatic dik, fijn gegroefd, bruinrood gekleurd, 5 tot 5,2 cm. lang, voorzien van twee steunblaadjes aan de basis, bij de bladeren op het onderste gedeelte van de twijg ontbreken ze dikwijls.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, middelmatic lang. *Kleur* : bruingrijs, half blinkend. *Knoppen* : conisch puntig, donkerbruin, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 2 tot 2,5 cm.

Groeieigenschappen. — Middelmatic sterke groei, zware hoofdvertakkingen, opengespreide half opgaande kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : laat.
Vruchtbaarheidsverschijnselen : autosteriel.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : achtste kersenweek. *Vruchtsteel* : fijn, gemiddeld 41-47 mm. lang, diepe en breede steelholte. *Vorm* : conisch, gehobbeld, afge-

plat langs de twee kanten. *Dikte*: gemiddeld 25 mm. doormeter in dwarse doorsnede en 25 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid*: dik, blinkend. *Huidkleur*: a) *bij de plukrijpheid*: vermiljoenrood op abrikoosgelen grond; b) *bij de volledige rijpheid*: donker karmijnrood. *Stempelmerk*: duidelijk geteekend, zwartgrijs, in een licht uitpuilend puntje, in een ondiepe indeuking geplaatst. *Rugnaad*: rood, gedeeltelijk afgelijnd, meestal in een breede groef. *Vruchtvliesch*: vast, krakend, roomkleurig, zoet. *Vruchtsteen*: niet aan het vruchtvliesch klevend.

Beoordeeling. — Zeer beproevenswaardige late krakersvariëteit, is één der laatst rijpende variëteiten en kan met enkele dagen het kersenseizoen verlengen.

Herkomst. — Zooals hooger vermeld aangetroffen in Limburg, verder ontbreken alle gegevens aangaande de herkomst.

* * *

Het is ontegensprekelijk dat dergelijke fruit- en boomgaardkeuringen als ze regelmatig doorgevoerd en bijgewerkt worden, de verbetering van de *fruitteelt* zal teweegbrengen.

II. — IN DE PROVINCIE LUIK.

Met hetzelfde doel en om dezelfde redenen werden in de provincie Luik de gekweekte kersenvariëteiten onderzocht. Met den geldelijken steun van het Ministerie van Landbouw was het « *Comité de la Ligue Pomologique pour la défense du Fruit Belge* », onder de leiding van den heer A. Lecrenier, toenmalig Rijkstuinbouwconsulent in deze Provincie, bij machte het kersenonderzoek in 1937 te organiseeren en door te voeren.

Tijdens deze keuringen werden de volgende variëteiten onderzocht, en beschreven in *Le Fruit Belge*, tweemaandelijks tijdschrift du Comité National de Pomologie et de la Ligue Pomologique pour la défense du Fruit Belge, n° 30 van den 5° jaargang, December 1937.

a) Bijzonderste variëteiten :

<i>La plus précoce du marché</i> ;	<i>Hedelfinger Riesenkirische</i> ;
<i>Early Rivers</i> , gewoonlijk genaamd Rivers;	<i>Bigarreau Napoléon</i> : locale synonimie: <i>Bigarreau rose</i> , <i>Bigarreau blanc</i> , <i>Bigarreau d'Espagne</i> ;
<i>Bigarreau Jaboulay</i> , locale synonimie: <i>Française Hâtive</i> ou <i>Hâtive Française</i> , in het Waalsch: « <i>Diabolo</i> »;	<i>Bigarreau Gros Coeur</i> ;
<i>Bigarreau Noir Hâtif</i> ;	<i>Griotte Commune</i> , locale synonimie: <i>Petite Griotte</i> , <i>Griotte du pays</i> , <i>Griotte d'Argenteau</i> , <i>Griotte de Visé</i> , <i>Griotte de Tihange</i> , <i>Griotte de Huy</i> , etc. In 't Waalsch: <i>Griaine</i> , <i>Grienne</i> ;
<i>Guigne de St-Trond</i> : insgelijks <i>Belle de St-Trond</i> genaamd en door verwarring <i>Jaboulay courte queue</i> ;	<i>Abbesse de Moulant</i> ;
<i>Noir de Kerniel</i> ;	<i>Griotte de Montmorency</i> ;
<i>Maroux</i> ;	<i>Burthoul</i> ;
<i>Paulus</i> (Polsche);	<i>Griotte du Nord</i> ;
<i>Anglaise Hâtive</i> ;	<i>Griotte Lemercier</i> .
<i>Gras Royal</i> , in de streek van Hoi « <i>Gros Midon</i> » genaamd;	

b) Variëteiten van bijkomend belang of minderwaardige :

<i>Tendre noire Derkenne</i> ;	<i>Ramon Oliva</i> ;
<i>Risley</i> ;	<i>Hâtive de Bâle</i> ;
<i>Kleine Loene of Luiker Loene</i> ;	<i>Précoce de Boppard</i> ;
<i>Durion</i> ;	<i>Clusin</i> ;
<i>Royal de Montaigne of Blanc Royal</i> ;	<i>Abbesse Rouge</i> ;
<i>Paquot</i> ;	<i>Reine Hortense</i> ;
<i>Krakers</i> ;	<i>Bigarreau Elton</i> ;
<i>Dikke Loene</i> ;	<i>Bigarreau Esperen</i> ;
<i>Vroege van Werder</i> ;	<i>Noir Delecourt</i> , ook <i>Noir d'Alcourt</i> genaamd, <i>Noire de la Cour</i> , <i>Noire Darcourt</i> .
<i>Hautregard</i> ;	

Om deze kersenkeuring te besluiten heeft het keuringscomité het volgend sortiment opgemaakt en aanbevolen voor de provincie Luik :

Pomologische variëteiten :	Locale variëteiten :
<i>Bigarreau Jaboulay</i> ;	<i>Maroux</i> ;
<i>Guigne Belle de St-Trond</i> ;	<i>Paulus</i> ;
<i>Bigarreau Noir Hâtif</i> ;	<i>Burthoul</i> .
<i>Noire de Kerniel</i> ;	
<i>Bigarreau Rose</i> ;	
<i>Bigarreau Gros Coeur</i> ;	
<i>Abbesse de Moulant</i> ;	
<i>Griotte de Visé</i> .	

Zooals voor de kersen keuringen in Limburg zullen ook deze van de provincie Luik het hunne bijdragen tot meer eenvormigheid en tot een meer handelswaardige kersenproductie, tot het uitschakelen van voor de streek erkende minderwaardige variëteiten en tot opheldering van verwarring in de benaming der variëteiten en dit ten bate van de Luiksche kersenteelt.

* * *

ENKELE BESCHOUWINGEN OVER DE BENAMING DER KERSENVARIETEITEN IN ANDERE BELGISCHE KERSENSTREKEN.

a) In 't Waasland :

De omstreken van St-Niklaas vooral de gemeenten : Zwijndrecht, Nieuwkerken, Beveren, Melsele, vormen de derde voornaamste kersenstreek in België.

De toestand in zake benaming der variëteiten is dezelfde als in Limburg en Luik. Men kweekt er vooral *Lokersche kers*, *Pijlen*, *Blinkaars* en *Krakers*.

b) In Brabant :

De voornaamste Brabantsche kersenstreek is gelegen in de omstreken van Assche, waar de gemeenten Maxenzele en Brussegem het centrum vormen. Men treft er geen pomologisch benaamde variëteiten aan, alleen variëteiten onder locale benamingen.

In de volgorde der rijpheid kweekt men er hoofdzakelijk :

<i>Wijnschijterkens ;</i>	<i>Sloorkersen ;</i>
<i>Sinksenkersen ;</i>	<i>Bigarreaux ;</i>
<i>Blavemans ;</i>	<i>Krakers ;</i>
<i>Brabanders, ook genaamd Karliers ;</i>	<i>Zwarte kersen.</i>

De eerste variëteit wordt sedert enkele jaren totaal verlaten en de boomen welke nog de herenting kunnen ondergaan worden met andere variëteiten omgeënt.

Men noemt *Bigarreaux* al de vastvleezige bontgekleurde variëteiten, 't is te zeggen met roode en witgele kleur en eenigszins de kleur van de zoogenaamde Witte Buiken nabijkomend ; op sommige plaatsen noemt men ze in plaats van « *Bigarreaux* » *Vleeschkersen*. Terwijl men den naam van *Krakers* geeft aan al de vastvleezige zwart en bruin gekleurde variëteiten.

In **West Brabant** namelijk in de gemeente *Sint-Martens-Bodegem*, waar de kersenteelt ook van beteekenis is geweest, doch nu min of meer in verval is gekomen, kweekt men de volgende lokaal benaamde variëteiten :

<i>Vroege Zwarte ;</i>	<i>Solewijnen (Anglaise hâtive) ;</i>
<i>Witte Buiken (Bigarreau Espe-</i>	<i>Waterkrieken ;</i>
<i>ren) ;</i>	<i>Portugeezen (Montmorency à</i>
<i>Moensche of Blinkaarts ;</i>	<i>courte queue).</i>
<i>Zwarte Krakers ;</i>	

In deze streek noemt men dus Solewijnen datgene wat men in Limburg Portugeezen noemt, de Waterkrieken zijn deze welke in Limburg den naam krijgen van Waalsche.

c) In 't Noord-Westen van Oost-Vlaanderen :

In de streek genaamd het **Meetjesland** is de kersenteelt ook eenigszins uitgebreid, zonder echter een centrum te vormen.

Zooals in de andere Belgische kersenstreken treft men er vooral de variëteiten aan onder locale benamingen. Men spreekt er van :

<i>Bellemsche kersen ;</i>	<i>Bigarreaux ;</i>
<i>Lindekersen ;</i>	<i>Krakers ;</i>
<i>Maaskersen ;</i>	<i>Vleeschkersen.</i>
<i>Tiphersen ;</i>	

d) In de provincie Antwerpen :

Te Broechem in de omstreken van Lier, alwaar de fruitteelt, in het bijzonder van de steenfruitsoorten, van enig belang is ; kweekt men vooral de lokaal benaamde kersenvariëteit « *Torekenskersen* ».

Uit het overzicht der benamingen van kersenvariëteiten, in de verschillende streken waar de kersenteelt enigszins van belang is, blijkt duidelijk dat deze niet alleen zeer uiteenlopend maar zeer verward zijn. Benevens enkele bepaalde locale benamingen zijn de meeste benamingen verzamelnamen voor vele variëteiten, welke niet eens één enkele variëteit duidelijk bepalen.

Het is in iedere kersenstreek een dringende noodzakelijkheid iedere variëteit eens duidelijk te beschrijven en te benamen; de waarde van elk dezer te onderzoeken ten einde ze tot de pomologische benamingen terug te brengen of ze ten minste eene degelijke benaming te geven, en alle minderwaardige variëteiten definitief uit de cultuur te verwijderen.

Vergeten we niet dat de plaats van een minderwaardige variëteit door een meerwaardige variëteit kan ingenomen worden, ten voordeelen van den planter zelf en van de kersenteelt en den handel in het algemeen.

TWEDE HOOFDSTUK.

STANDAARDISATIE

Standaardisatie beteekent eenvormigheid en het is onder den vorm van een eenvormig product dat men de kersen in den handel wenscht te zien verhandeld worden, namelijk door sorteering en verpakking.

Benevens goed sorteren en verpakken, wat men de handelsstandaardisatie zou kunnen noemen, dient men ook zijn volle aandacht te schenken aan de cultuurstandaardisatie, namelijk door een grondige variëteitenkeus, derwijze dat men van iedere variëteit een voldoende groote productie bekomt welke vatbaar is voor de handelsstandaardisatie.

Men dient dus een onderscheid te maken tusschen de standaardisatie der variëteiten of der productie, en de standaardisatie van het product zelf.

I. — STANDAARDISATIE DER VARIËTEITEN.

EIGENSCHAPPEN EENER GOEDE KERSENVARIËTEIT.

a) Voor den handel.

Zooals voor alle soorten van fruit, stelt men voor de kersen heden ten dage ook hogere eischen dan vroeger, deze eischen zijn tweërlei en staan ten eerste in het kader van den fruithandel, waarvoor vooral de uiterlijke hoedanigheden op het voorplan komen; en ten tweede in het kader der inner-

lijke hoedanigheden en smaakeigenschappen welke vooral in verhouding staan tot het gebruik waarvoor de kersen bestemd zijn en vooral in aanmerking genomen worden door de verbruikers en de nijverheid.

Voor tafelkersen komen volgende punten in aanmerking :

1° *RIJPHEIDSTIJDSTIP.* — Alhoewel er vele variëteiten in 't land verbouwd worden en er verschillende betrekkelijk nieuwe veel belovende variëteiten de laatste 20 jaar werden ingevoerd, zijn de handelswaardige variëteiten voor de groothandelsmarkten betrekkelijk klein in getal. Van het kweekers- en handelsstandpunt uit moet men er vooral naar streven, de vruchtbaarste en meest loonende variëteiten te nemen, welke zonder onderbreking opeenvolgend rijpen, eenerzijds met het oog op een regelmatige marktbevoorrading over een zoo lang mogelijke periode, en anderzijds voor de verdeling van het plukwerk, dat voor den kersenkweeker een voorname factor is bij het aanwerven van zijn speciaal daarvoor geoefend personeel. Men zal in het sortiment vermijden, dat verschillende gelijkaardige variëteiten op hetzelfde tijdstip rijpen :

2° *SMAAKEIGENSCHAPPEN.* — Alhoewel de smaak op de eerste plaats beïnvloed wordt door het milieu waarin de boomen groeien, toch heeft iedere variëteit haar speciale kenmerkende hoedanigheden; voor versch verbruik geeft men de voorkeur aan deze met de fijnste aromatische smaakeigenschappen ;

3° *VASTHEID.* — De vruchten moeten eenigszins vastvleezig zijn om behoorlijk het transport en de verhandelingen te kunnen doorstaan; de Knapkersen bezitten deze hoedanigheid in de ruimste mate, de eigenlijke kersen zijn in mindere mate tegen het vervoer bestand, dit verschilt volgens de variëteiten, en in deze klas zal men dus de voorkeur

geven aan die variëteiten welke behoorlijk het vervoer kunnen doorstaan;

4° *DE KLEUR.* — Voor den handel is de kleur een niet te onderschatten hoedanigheid en moet aantrekkelijk zijn. De variëteiten met donkerroode, of roodgeelachtige of zwarte kleur en deze met een glanzende huid verdienen de voorkeur; geelvruchtige variëteiten worden gemakkelijk bruin door de verhandelingen en verliezen alzoo merkkelijk van hun handelswaarde. De koopers worden zeer door het uiterlijke beïnvloed, 't is daarom dat men ook zegt dat er met de oogen gegeten wordt ;

5° *VORM EN DIKTE.* — Deze hoedanigheden zijn ook voorname factoren voor den handel; de meest verdienstelijke vorm is de hartvormigronde vorm. Voor wat de dikte betreft, ontegensprekelijk zullen de dikvruchtige variëteiten van goede kwaliteit de voorkeur krijgen vanwege de koopers. Doch men kan niet eischen dat alle variëteiten deze maximum dikte zouden hebben; voor den handel moeten ze nochtans voldoende gevleesd zijn ;

6° *BENAMING.* — Het is nu eenmaal zóó, dat de fruitvariëteiten een naam moeten hebben. Het is van overwegend belang voor den handel in het algemeen, dat de variëteiten door hun naam bij de handelaars en de verbruikers gekend zijn en onder een juiste benaming verkocht worden. Daardoor komt iedere variëteit tot haar recht en worden door de vraag der verbruikers de beste variëteiten natuurlijkerwijze aangeduid. Zooals een handelsmerk zich in den handel inburgert, zoo ook zal een goede variëteit omwille van hare kwaliteit zich opdringen door haar naam.

Voor *inmaakkersen en confituur* geeft men de voorkeur aan de variëteiten met helder doorschijnend sap; voor *kersensap en zoete most* geeft men de voorkeur aan donkere varië-

telten met helder sap; en ten slotte voor *kirschbrandewijn* verkiest men kleinvruchtige zoete kersen.

b) Voor den planter.

Voor het welgelukken eener kersenaanplanting moeten de boomen de volgende eigenschappen bezitten: gezond en krachtig groeiend zijn, de hoedanigheid hebben van vroegtijdig en regelmatig te dragen, weerstandbiedend zijn aan het gommen en bestand tegen ongunstig lenteweder.

Standardsortimenten

In ieder land waar de kersenteelt van beteekenis is, kan men van het handelsstandpunt uit een sortiment opmaken van de meest verdienstelijke variëteiten en dat men het standaard- of basissortiment noemt.

VOOR BELGIE.

Het is voor een belangstellenden planter niet altijd gemakkelijk een goede keus te doen uit een betrekkelijk lange lijst variëteiten, men is altijd geneigd het sortiment te groot te maken, omdat ook deze of gene variëteit als goed of zeer goed aangeteekend staat.

Ten einde een degelijke keus te helpen doen van enkele beste variëteiten welke elkaar regelmatig zonder onderbreking opvolgen, daarbij zooveel mogelijk de productie-standaardisatie te bewerken en tevens de boomkweekerij een leidraad te geven voor de vermenigvuldiging, volgt hieronder een beperkt sortiment van uitgekozen variëteiten, welke benevens in onze proefcultuur te Vilvoorde ook in verschillende streken reeds hun goede hoedanigheden hebben bewezen in de boomgaardcultuur en zich bijgevolg ook in den handel reeds hebben weten in te burgeren.

Variëteiten.	Klas.	Rijpheidstijdstip in kersenweken.	Betrekkelijke bloeitijd.
<i>Guigne d'Annonay.</i>	Eigenlijke kers.	1 ^e kersenweek	Vroeg.
<i>Early Rivers.</i>	Id.	2 ^e id.	Middelm. vroeg.
<i>Ramon Oliva</i> ofwel	Halve knapkers.	3 ^e id.	Middelm. vroeg.
<i>Bigarreau</i> <i>Jaboulay.</i>	Id.	3 ^e id.	Middelm. vroeg.
<i>Polsche.</i>	Eigenlijke kers.		Midden seizoen.
<i>May Duke.</i>	Eigenlijke kriek.	4 ^e id.	Middelm. laat.
<i>Kerniëlsche.</i>	Eigenlijke kers.	4 ^e -5 ^e id.	Vroeg.
<i>Kleine Waalsche.</i>	Amarel.	4 ^e -5 ^e id.	Middelm. laat.
<i>Montmorency à</i> <i>courte queue.</i>	Id.	5 ^e id.	Laat.
<i>Waalsche.</i>	Id.	5 ^e -6 ^e id.	Laat.
<i>Bigarreau Espe-</i> <i>ren</i> ofwel	Knapkers.	6 ^e id.	Middelm. laat.
<i>Bigarreau</i> <i>Napoléon.</i>	Id.	6 ^e id.	Vroeg.
<i>Abbesse de</i> <i>Mouland.</i>	Id.	6 ^e id.	Vroeg.
<i>Hedelfinger</i> <i>Riesenkirsche.</i>	Id.	6 ^e -7 ^e id.	Middelm. laat.
<i>Bigarreau</i> <i>Gros Coœuret.</i>	Id.	7 ^e id.	Midden seizoen.
<i>Noordkriek.</i>	Morel.	8 ^e id.	Laat.

Waardevolle variëteiten welke dit sortiment kunnen aanvullen, doch aangezien ze nog weinig of niet in onze culturen verspreid zijn en aangezien eenigszins vreemde variëteiten zich heel verschillend kunnen gedragen in een betrekkelijk nieuw milieu, dienen ze eerst in de cultuur beproefd te worden.

Variëteiten.	Klas.	Rijpheidstijdstip in kersenweken.	Betrekkelijke bloeitijd.
<i>Hâtive de Berny.</i>	Eigenlijke kers.	Begin 2 ^e kersenweek.	Midden seizoen.
<i>De Schrecken's</i> <i>Kirsche.</i>	Id.	Einde 3 ^e kersenweek.	Middelm. vroeg.
<i>Blach Eagle.</i>	Id.	5 ^e id.	Midden seizoen.
<i>Schneider's späte</i> <i>Knorpelkirsche</i>	Knapkers.	7 ^e -8 ^e id.	Laat.
<i>Grosse schwarze</i> <i>Knorpelkirsche.</i>	Id.	8 ^e id.	Middelmatig vroeg.

Ten einde ons vooropgesteld basis-sortiment te vergelijken met vreemde basis-sortimenten volgen hierna enkele buitenlandse sortimenten.

VOOR ENGELAND.

Zooals het opgegeven is in « Economic series n° 24 Ministry of Agriculture and Fisheries. Report on the preparation of Fruit for Market ».

Dessertvariëteiten.

Black Eagle : rijpheidstijdstip midden tot einde Juli, zie beschrijving hiervan bladzijde 89.

Black Heart : rijpheidstijdstip begin Juli, donker paars tot meestal zwart, hartvormig, middelmatig tot groot, donkerrood vleesch, vast en zoet, dikke steen.

Early Rivers : rijpheidstijdstip half Juni, zie beschrijving hiervan bladzijde 43.

Frogmore Early : rijpheidstijdstip einde Juni en begin Juli, bont gekleurd, hartvormig, dik, zacht vleesch, zoet en sappig, kleine steen; sterke groeier en zeer vruchtbaar.

Governor Wood : rijpheidstijdstip einde Juni begin Juli, bont gekleurd, rond afgeplat aan den top, middelmatig groot, geel vleesch, zacht, sappig, zoet, middelmatig groote steen; sterke groeier, zeer vruchtbaar.

Knight's Early Black : rijpheidstijdstip begin Juli, donker purper, onregelmatig dik, zeer fijn vleesch, zoet, rijke aroma, kleine ronde steen, vruchtbaar; staat als een der beste zwarte variëteiten aangeschreven.

Napoleon : zie beschrijving hiervan bladzijde 97; een der beste en hoogst geprezen kersen op de Engelsche markt.

Roundell : rijpheidstijdstip begin Juli, paarszwart, hartvormig, zeer dik, vleesch donkerrood, zeer sappig, kleine steen; regelmatig vruchtbaar en zeer gewaardeerde variëteit.

The Turk : rijpheidstijdstip einde Juli, begin Augustus, hooge zwarte schijn, rond hartvormig, middelmatig groot, zeer

vast en hard vleesch, tamelijk goede kwaliteit; heeft als voornaamste verdiensten laat rijpheidstijdstip en goed geschikt te zijn voor vervoer voor groote afstanden; heeft als nadeel gevoeligheid aan late vorst en onregelmatig rijpen.

Waterloo : rijpheidstijdstip begin Juli, donkerrood, met zwarten doorschijn, licht gevlekt, hartvormig, licht afgeplat langs één kant, middelmatig groot, vastvleezig, houdt lang goed; vruchtbaarheid matig goed eenigszins onregelmatig.

Kookvariëteiten.

Flemisch red : rijpheidstijdstip midden Juni tot einde Juni, blinkend kersrood, doorschijnend vleesch, week en sappig, zuur van smaak; zeer gewaardeerde amarellevariëteit, te vergelijken met onze « Kleine Waalsche ».

Kentisch red : rijpheidstijdstip einde Juni, blinkend kersrood iets donkerder dan voorgaande, doorschijnend vleesch, week en sappig, zuur; ook een zeer gewaardeerde amarellevariëteit te vergelijken met onze « Waalsche ».

Morello : rijpheidstijdstip Juli, donkerrood tot zwartrood, zie Noordkriek.

VOOR DUITSCHLAND.

Zooals het opgevat is in den catalogus van de boomkwekerij « Hans Schmit-Hubsch » te Langenweddingen bij Maagdenburg, vinden we als voornaamste variëteiten:

<i>Werdersche frühe Herzkirsche</i> :	<i>Hedelfinger Riesenkirsche</i> :
zwart;	zwart
<i>Kunzes Kirsche</i> :	bruinrood;
roodgeel;	<i>Grosse schwarze Knorpelkirsche</i> :
<i>Kassins frühe Herzkirsche</i> :	zwart;
zwart;	<i>Schneider's späte Knorpel</i> :
<i>Mai Bigarreau</i> :	helderrood;
<i>Buttner's rote späte Knorpelkirsche</i> :	zwartbruin;
rood.	<i>Schattenmorelle</i> :
	zwartrood.

In de streek van midden Rijn en in de Moezelstreek, met Koblenz als centrum voor de kersenteelt, werden vooral tijdens de kersenkeuringen in 1928, de volgende variëteiten aangeduid als meest verdienstelijke tafelkersen voor deze streek:

Bopparder Kracher : locale benaming, aard Bigarreau Esperen ;

Spanische Braune : locale benaming « Hangende » ; te vergelijken met wat wij Spaansche Zwarte Kraker noemen ;

Simonis : zie beschrijving bladzijde 91 ;

Prinzessinkirsche : locale benaming, « Dicke Süsse » ; te vergelijken met Bigarreau Napoléon ;

Ludwig Punkt Herzkirsche : locale benaming « Dicke Rote » ; te vergelijken met Bigarreau Gros Rouge, de vrucht is conisch puntig in den aard van Elton ;

Reine Hortense : zie beschrijving bladzijde 81.

Voor den inmaak komen in de streek vooral in aanmerking :

Spanische Flaschkirsche : locale benaming ;

Rote Maikirsche, locale benaming ;

Schattenmorelle : is onze welgekende Noordkriek.

VOOR NEDERLAND.

Het **Nederlandsch kersensortiment** volgens « *Vierde beschrijvende Rassenlijst voor [ruit 1938-1939]* » door Dr. I. Rietsema is volgender wijze valstgesteld (1) :

A. — ALGEMEEN SORTIMENT.

a) Krieken.

Abbesse de Moulant : zie beschrijving bladzijde 100 ;

Early Rivers : zie beschrijving bladzijde 43 ;

Klerk : synonymie : Beierlander, Beierlandsche kriek, Klerkekriek, Suikerkriek ; vrucht : zwart ; rijpheid : einde Juli ;

Mierlo'sche zwarte : synonymie : Mierlo'sche kriek, Udensche kriek ; vrucht : zwart ; rijpheid : begin Juli ;

Pater van Mansfeld : synonymie : Père van Mansfeld, Father van Mansfeld, Vader van Mansveld, Markies ; vrucht : granaatrood ; rijpheid : begin Juli.

(1) Voor de Nederlandsche benaming Krieken, Rojalen en Walen, zie rangschikking van kersenvariëteiten in rassen of klassen, bladzijde 27

Udensche Spaansche : vrucht : bont ; rijpheid : Juli, enkele dagen na Bigarreau Napoléon.

Variksche Zwarte : synonymie : Groote Zwarte, Groote Variksche Zwarte ; vruchtbaar ; rijpheid : begin Juli.

b) Rojalen en Walen.

Dubbele Meikers : synonymie : Meikers, Geldersche Meikers, Dutsch Duke (Early), Hollandische Sussweichsel (früh), Tôt et tard (précoce) ; vrucht : granaatrood of bloedrood ; rijpheid : Juni.

Dubbele Morelkers : Noordkriek (zie beschrijving bladzijde 143).

B. — PLAATSELIJK SORTIMENT.

a) Krieken.

Dikke Loen : vrucht : zwart ;

Drogans gelbe Knorpelkirsche : synonymie : Citroenkers, Witte Wijnkers ; vrucht : geel ; rijpheid : tweede helft Juli ;

Elton Heart : zie beschrijving beldzijde 74 ;

Hedelfinger Riesenkirsche : zie beschrijving bladz. 107 ;

Hollander : synonymie : Stroopkers, Vroege zwarte kers ; vrucht : zwart ; rijpheid : half Juli ;

Wijnkers : vrucht : zwart ; rijpheid : begin Juli.

Zeeuwsche Zoete Morel : synonymie : Bruine Blansje ; Bruintje ; vrucht : granaatrood ; rijpheid : tamelijk laat ;

Zwarte Spaansche : vrucht : zwart ; rijpheid : half Juli.

b) Rojalen en Walen.

Kentisch : synonymie : Early Kentisch, Virginian may Cherry, Virginian, Roodde Waalsche, Grienne, Griaine ; vrucht : kersrood ; rijpheid : begin Juli ;

Knolkers : synonymie : Rote Maikirsche, Arch Duke, Griotte de Portugal ; vrucht : bloedrood tot granaatrood ; rijpheid : einde Juni begin Juli.

Westersche kriek : vrucht : granaat of bloedrood ; rijpheid ; Juli-Augustus.

c) **Beproevenswaardige kersen en krieken.**

Beeksche late : vrucht : violet zwart tot zwart ; rijpheid : einde Juli ;

Koningskers : vrucht : donkerrood ; rijpheid : laat ;

Molenkers : vrucht : zwart ; rijpheid : niet bepaald ;

Inspecteur Löhns : vrucht : zwart ; rijpheid : eerste helft Juli ;

Wilhelmina : vrucht : zwart ; rijpheid : midden Juli.

VOOR FRANKRIJK.

In Frankrijk is de kersencultuur in sommige streken van groote beteekenis. Een vooraanstaand kersenkenner en kersenwecker uit de streek van Orléans, den heer **Guillaume Gidoïn** van Saint-Hilaire - Saint-Mesmin (Loiret) is zoo welwillend geweest mij een algemeene lijst op te maken van de voornaamste variëteiten welke in Frankrijk gekweekt worden, ik laat ze hierna volgen ; de standaardvariëteiten welke het basis-sortiment uitmaken staan in een afzonderlijke kolom aangeduid, en volgens hun belang met één, twee of drie kruisjes ; dit is ook het geval voor de liefhebbersvariëteiten en de bestemming der vruchten.

De aanduiding van het ras of de klas waartoe de variëteiten behooren is zoo juist mogelijk vertaald naar de Fransche aanduiding waaronder Mijnheer **Gidoïn** ze klasseert : bijv. *Guigne* = eigenlijke kers ;

Bigarreau = Bigarreau, hetgeen wij « Knapkers » noemen ;

Cerise douce = zuur-zoete kriek ;

Cerise acide = zure kriek.

Er wordt dus voor de krieken geen onderverdeeling gemaakt in Amarellen en Morellen.

RANGSCHIKKING DER VOORNAAMSTE KERSENVARIËTEITEN IN FRANKRIJK.

Rijpheidstijd.	RAS of KLAS.	VARIËTEITEN volgens rijpheidstijdstip.	KLEUR der VRUCHT.	Verbruik, bestemming, verkoop.			Standaard.
				Liefhebber.	Confituur.	Bevriezing en inmaak.	
1 ^e week.	Eigenlijke kers.	<i>Précoce de la Marche.</i>	Rood tot donkerrood.	*			*
Id.	Id.	<i>Belle d'Orléans.</i>	Bleekroze tot helderrood.	*			*
Id.	Id.	<i>Annonay.</i>	Bleekrood tot rood.	*			*
1 ^e -2 ^e week.	Knapkers.	<i>Précoce de Boppard.</i>	Rood tot donkerrood.	*			*
Id.	Eigenlijke kers.	<i>Hâtive de Bâle.</i>	Rood tot zwartrood.	*	*		*
Id.	Id.	<i>Précoce du Luc.</i>	Rood zwartachtig.	*			*
2 ^e week.	Knapkers.	<i>Souvenir des Charmes (Merreau).</i>	Blinkend rood tot blinkend donkerrood.	*			***
Id.	Id.	<i>Présidone Rivière.</i>	Id.	*			*
Id.	Id.	<i>Bigarreau Antoine Nomblot.</i>	Rood tot donkerrood.	*			*
3 ^e -3 ^e week.	Id.	<i>Bigarreau Jaboulay.</i>	Rood tot dof donkerrood.	*			*
Id.	Eigenlijke kers.	<i>Early Rivers.</i>	Rood tot zwartrood.	*			*
Id.	Knapkers.	<i>Bigarreau hâtif Barlat.</i>	Blinkend rood tot blinkend donkerrood.	*			***
3 ^e week.	Eigenlijke kers.	<i>Ramon Oliva.</i>	Rood tot zwartrood.	*			*
Id.	Id.	<i>Belle de St-Trond.</i>	Donkerrood tot zwartrood.	*			*
Id.	Id.	<i>Noire de Tartarie.</i>	Id.	*			*
Id.	Knapkers.	<i>Courte queue.</i>	Rood tot blinkend donkerrood.	*			*

Rijpheids- tijdstip.	RAS of KLAS.	VARIETEITEN volgens rijpheidstijdstip.	KLEUR der VRUCHT.	Verbruik, bestemming, verkoop.			
				Lief- hebber.	Confituur.	Beyriëzing en inmaak.	Locaal. Standaard.
3 ^e week.	Zuur-zoete kriek.	<i>Anglaise hâive.</i>	Felderrood tot rood.	***	**	*	**
Id.	Id.	<i>Impératrice Eugénie.</i>	Id.	***	**	*	*
Id.	Knapkers.	<i>Rouge de juin.</i>	Blinkend rood tot blinkend donkerrood.	*	**	**	**
4 ^e week.	Zuur-zoete kriek.	<i>Cerise d'Olivet.</i>	Rood tot donkerrood.	*	**	***	**
Id.	Knapkers.	<i>Bigarreus Elton.</i>	Bleekrose tot bleekrood.	*	*	*	*
Id.	Id.	<i>Bigarreus Camus.</i>	Bleekrood tot donkerrood.	*	*	*	*
Id.	Id.	<i>Bigarreus Tigré.</i>	Rood, zwart gendert.	*	*	*	*
Id.	Id.	<i>Bigarreus Napoléon.</i>	Bleekrose, rood gevlekt.	*	*	*	*
4 ^e -5 ^e week.	Id.	<i>Souvenir de Gustave Dupau.</i>	Id.	*	*	*	*
Id.	Id.	<i>Bigarreus Esperon.</i>	Id.	*	*	*	*
Id.	Id.	<i>Bigarreus Gros Coarret.</i>	Id.	*	*	*	*
5 ^e week.	Zuur-zoete kriek.	<i>Belle de Choisy.</i>	Bleekrood.	*	*	*	*
Id.	Knapkers.	<i>Bigarreus Marmotte.</i>	Blinkend donkerrood tot donker zwartachtig rood.	*	*	*	***
Id.	Id.	<i>Bigarreus Reine Hortense.</i>	Geel roesachtig tot bleekrood.	*	*	*	*
Id.	Id.	<i>Bigarreus Empereur François.</i>	Rood tot zwartachtig rood gevlekt.	*	*	*	*
Id.	Zure kriek.	<i>Griotte Commune.</i>	Bleekrood tot rood.	**	*	**	**
Id.	Knapkers.	<i>Bigarreus Pélissier.</i>	Blinkend rood tot blinkend donkerrood.	*	*	*	**

Rijpheids- tijdstip.	RAS of KLAS.	VARIETEITEN volgens rijpheidstijdstip.	KLEUR der VRUCHT.	Verbruik, bestemming, verkoop.			
				Lief- hebber.	Confituur.	Beyriëzing en inmaak.	Locaal. Standaard.
3 ^e week.	Knapkers.	<i>Bigarreus Reverchon.</i>	Blinkend rood tot blinkend donkerrood.	*	*	*	**
Id.	Id.	<i>Bigarreus Hautin.</i>	Id.	*	*	*	**
3 ^e -4 ^e week.	Id.	<i>Bigarreus de Merel.</i>	Purper zwartachtig rood.	*	*	*	*
Id.	Zuur-zoete kriek.	<i>Reine Hortense.</i>	Bleek geelachtig rood.	***	*	*	*
Id.	Zure kriek.	<i>Montmorency longue queue.</i>	Bleekrood tot rood.	*	**	***	**
Id.	Knapkers.	<i>Bigarreus Cœur noir.</i>	Blinkend zwartrood.	*	*	*	*
Id.	Id.	<i>Abbesse de Montland.</i>	Donkerrood tot zwartrood.	*	*	*	*
4 ^e week.	Id.	<i>Bigarreus Maria Gaucher.</i>	Donkerrood zwartachtig dof.	*	*	*	**
Id.	Id.	<i>Bigarreus Noir d'Ecully.</i>	Donkerrood zwartachtig gevlekt.	*	*	*	*
Id.	Id.	<i>Bigarreus Chasset.</i>	Rood purper tot donkerrood.	*	*	*	*
Id.	Zure kriek.	<i>Montmorency courte queue.</i>	Bleekrood tot rood.	**	**	***	**
Id.	Knapkers.	<i>Bigarreus Windsor.</i>	Rood tot donkerrood.	*	*	*	***
Id.	Zure kriek.	<i>Montmorency de Sauvigny.</i>	Bleekrood tot rood.	**	**	***	*
7 ^e week.	Zuur-zoete kriek.	<i>Belle magnifique.</i>	Geelachtig rood tot bleekrood.	***	*	**	*
Id.	Zure kriek.	<i>Griotte du Nord.</i>	Donker zwartachtig rood.	**	*	**	*

Standaardisatie van de productie

Standaardisatie zooals ze in onderhavig werk opgevat wordt, omvat de verzorging van de productie voor den verkoop. Voor de kersen is het even noodzakelijk als voor de andere soorten van vruchten, deze onder den vorm van een gestandaardiseerd product in den handel te brengen, dit wil zeggen onder duidelijk bepaalde normen welke eenvormig zijn voor al wat tot éézelfde groep behoort.

Gelet op den weeten aard van rijpe kersen, de korte vermarktingsperiode van iedere variëteit, de snel bedervende natuur der vruchten, welke beïnvloed wordt door eenigszins ruwe behandelingen en het warme zomerweder; verder in acht nemende den kleinen omvang der vruchten, is het standaardiseeren van kersen niet zoo eenvoudig en niet zoo duidelijk te bepalen als voor hardere vruchten zooals: peren maar vooral appels. Dit alles wijst er op, dat we de meeste zorg moeten besteden aan het plukken, het sorteeren en het zacht behandelen der vruchten. Daar reeds na 24 uren de schadelijke gevolgen van eenigszins ruwe behandelingen zichtbaar tot uiting komen, zal men ook in overweging nemen, de groote noodzakelijkheid aangepast inpak- en vervoermateriaal te gebruiken hetwelk zich tevens leent tot snelle verhandelingen.

Voor de standaardisatie der productie komen in aanmerking: *het plukken; het sorteeren; het inpakken en het vervoer.*

HET PLUKKEN.

Het plukseizoen begint met de vroegste variëteit *Früheste der Mark* einde Mei en eindigt met de laatstrijpende bijvoorbeeld met de *Noordkriek* einde Juli en begin Augustus.

In de voornaamste kersenstreken worden opeenvolgend rijpende variëteiten gekweekt met het oog op de organisatie van het plukken. Het plukken van kersen vraagt veel hand-

werk, en voor dit seizoen wordt er gewoonlijk speciaal personeel aangeworven, althans voor de groote boomgaarden, en ook voor de kleine als men niet over eigen werkkrachten daarvoor beschikt. Het is van groot belang het personeel regelmatig aan het plukwerk te kunnen houden zonder onderbreking.

Het plukken van kersen, moet zooals voor alle fruit, met zorg gedaan worden en op het gepaste tijdstip. Daar de vruchten niet allen juist op hetzelfde tijdstip den gepasten rijpheidsgraad hebben moet er worden tusschengeplukt, dit tusschenplukken wordt ook beïnvloed door het weder. Het eerste tusschenplukken begint wanneer een voldoende hoeveelheid der vruchten den gewenschten rijpheidsgraad bereikt hebben, dit geldt trouwens ook voor de volgende tusschenplukkingen.

Normaal wordt iedere variëteit twee- of driemaal tusschengeplukt, dit vraagt ervaring en handigheid, om juist en snel die vruchten te plukken welke een benaderende zelfde rijpheidsgraad hebben, ten einde de hoogst mogelijke handelswaarde van de geplukte massa te kunnen bekomen. In groote boomgaarden, of bij groote handelaars welke de kersen op den boom koopen, werkt men gewoonlijk met ploegen onder toezicht van een ervaren ploegbaas welke toezicht houdt, daarbij op tijd en stond de noodige onderrichtingen geeft en verder het werk regelmatig verdeelt, opdat de plukkers regelmatig zonder onderbreking zouden kunnen doorplukken. Aan elken ontwikkelde boom kunnen 2 tot 3 plukkers normaal plukken.

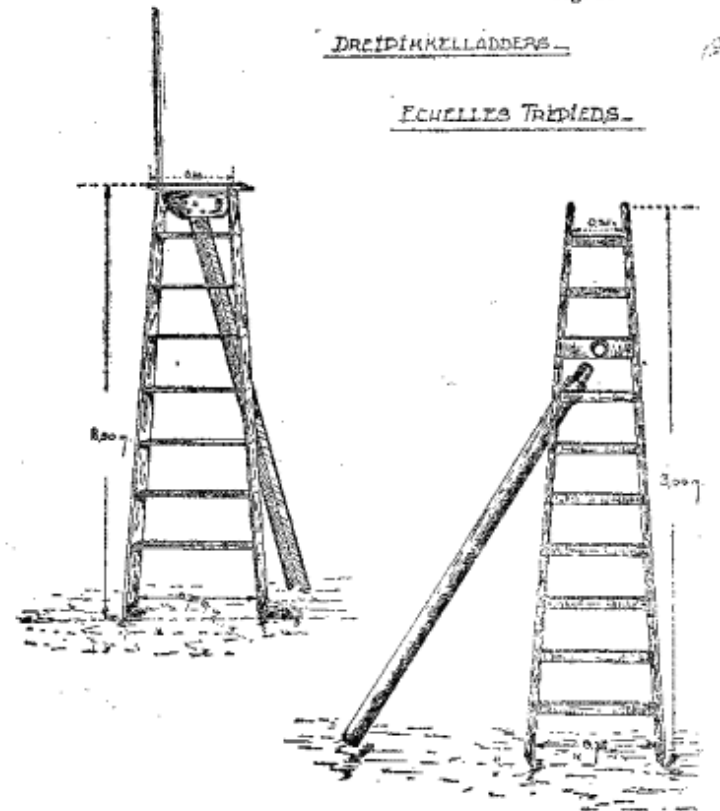
De kersen moeten droog geplukt worden; vochtig geplukte kersen rotten gemakkelijk. Men plukt met steel en moet vermijden de vruchten in de handen te nemen en tusschen de vingers te drukken.

Kersen zijn weete vruchten en dienen zoo weinig mogelijk en met de meeste zorg verhandeld te worden.

De morellen welke met de steelbasis zeer vast aan het hout gehecht zijn en moeilijk met steel geplukt kunnen worden, omdat gewoonlijk alsdan de schors van de twijgen ook afgerukt wordt waardoor men het vruchthout beschadigt, worden

gewoonlijk afgesneden met slanke puntige scharen ; men behoudt bij het afsnijden ongeveer de helft van de lengte van den vruchtsteel.

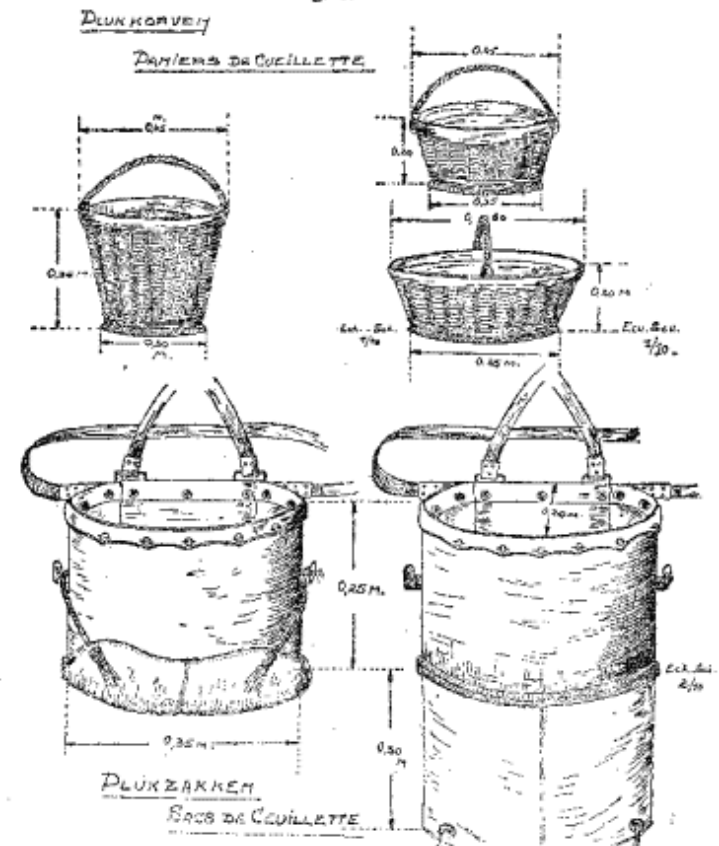
Fig. 5.

Voor de hoogstammige boomen gebruikt men voldoende lange ladders om ook het toppunt van de boomen te kunnen bereiken. Deze ladders welke somtijds zeer lang zijn, hebben van onder een verbrede basis en loopen naar boven regelmatig versmallend spits toe. Deze lange ladders worden tegen

de takken van den boom gelegd, dit vraagt van wege de plukkers handigheid om zoo weinig mogelijk de takken en het vruchthout te beschadigen. Voor laagstammige boomen ge-

Fig. 6.

bruikt men bij voorkeur een dubbele ladder of de drievuotladder, beide hebben het voordeel niet tegen de takken der boomen te moeten gelegd worden waardoor tak- en vruchtbeschadiging wordt vermeden. (Fig. 3, 4 en 5.)

Als plukmateriaal is de diepe of emmervormige korf met handvat, ongeveer 8 tot 10 kg. kunnende inhouden de meest gebruikte en mag als verdienstelijk aangezien worden; de korfmanden worden met zakkengoed overnaaid om het kwetsen der vruchten tegen de korfranden te voorkomen. Men kan ook een emmer gebruiken. (Fig. 6.) Extra-kwaliteit kan rechtstreeks in de spaankorven (chips) als verpakkings- en verzendingsmateriaal geplukt worden, dit kan in overweging genomen worden voor laagstammige boomen en voor jonge boomen bij dewelke de productie nog niet groot is en hoofdzakelijk uit extra-kwaliteitsvruchten bestaat.

* * *

Alvorens zakelijk over het sorteeren, gevolgd van het inpakken, te handelen en er belangstelling voor te kunnen hebben moet men over de noodzakelijkheid er van overtuigd zijn. Daarom dient het volgende in overweging genomen te worden.

De kersenproductie in België is belangrijk als men deze beschouwt in verhouding tot de bevolking en de uitgestrektheid van het land en als men daarbij ook bedenkt dat kersen weke vruchten zijn, welke in verschen toestand dienen verbruikt te worden en dit gedurende een tijdspanne van 8 tot 9 tot hoogstens 10 weken.

De uitbreiding van de kersencultuur in ons land is hoofdzakelijk toe te schrijven aan den uitvoerhandel. Engeland was één onzer voornaamste afnemers tot 1935.

Zoolang de uitvoer zijn gewonen vrijen gang ging, kwam men voor de kersen bevredigende prijzen, zonder dat veel aandacht geschonken moest worden aan standaardisatie. Voor den uitvoer gebruikte men hoofdzakelijk de billots en voor de binnenlandsche markten werden benevens de billots alle soorten van kisten, bakken en korven gebruikt.

Toen ten gevolge van beschermingsmaatregelen de uitvoer naar Engeland grootendeels belemmerd werd en de

grootste hoeveelheid der productie tot de binnenlandsche markt werd aangewezen, was men in de handels- en kweekerskringen eenigszins bekommerd om den afzet en den prijs welke men in het volle seizoen van de kersen zou bekomen.

Het werd echter duidelijk bewezen dat onze kersenproductie in het land kan geplaatst worden aan bevredigende prijzen voor den kweeker. Wij mogen zelfs de overtuiging hebben dat de productie nog mag verhoogden; als men er maar voor zorgt door een degelijke variëteitenkeus de productie zoo regelmatig mogelijk te verdeelen over het gansche kersen-seizoen en men ze door sorteering en verpakking vatbaar maakt voor snelle doeltreffende distributie in dicht bevolkte centra.

Door standaardisatie op gansch de lijn moeten we op de eerste plaats onze eigen markt bewerken, want er is nog plaats voor goed fruit als men zich vooral schikt naar den wensch van den uiteindelijken afnemer, te weten den consument, en op de eerste plaats den stedeling.

Het is dus noodig dat ook voor de kersen dit belangrijk werk wordt ter hand genomen. Daar er tot op heden nog niets bepaalds is vastgesteld voor wat betreft sorteeren en verpakken van kersen, kunnen we enkel spreken van een ontwerp.

Dit ontwerp nochtans, zooals het in onderhavig werk wordt voorgesteld, is reeds gesteund op persoonlijke ervaring en ook op de ervaring welke reeds opgedaan werd in andere fruitexporteerende landen.

HET SORTEEREN.

Het sorteeren van kersen is niet zoo eenvoudig en duidelijk te omschrijven als het sorteeren van appels, peren, pruimen en perziken. Het zijn kleine vruchten, week van structuur, gevoelig aan behandelingen en met een kort bewaringsvermogen; ze rijpen gedurende het warme seizoen, dat snel bederf in de hand werkt.

Na het plukken dienen de vruchten zoo gauw mogelijk marktbaar gemaakt te worden, ten einde zoo frisch mogelijk en met een minimum verlies den kleinhandelaar en den consument te kunnen bereiken.

Gewoonlijk bestaat het sorteeren van kersen alleenlijk in het verwijderen van : onrijp en beschadigd fruit, steenen van door de vogels afgepikte kersen, bladeren, stukjes hout en alle andere vreemde lichamen. Dit wordt gedaan tijdens het overbrengen van het fruit uit het plukmateriaal in het vervoer- of inpakmateriaal, ofwel door de kersen op een tafel open te gieten.

Deze practijk welke noodzakelijk is en toch al heel wat beteekent in zake sorteering, is toch in den echten zin van 't woord de benaming sorteering niet waardig en zou beter genoemd worden : het wegnemen van den afval en de niet handelswaardige vruchten.

Ten einde van de productie de hoogst mogelijke waarde te bekomen zou men ook voor de kersen de sorteering op kwaliteit d. i. uiterlijke hoedanigheden kunnen in practijk stellen. Als men een geplukte kersenproductie bekijkt dan onderscheidt men daarin duidelijk dikkere en kleinere vruchten, normaal rijpe en min rijpe, schoon gekleurde en minder gekleurde. Als deze productie gemengd verkocht wordt dan bekomt men een gemiddelden prijs welke vastgesteld wordt op de gemiddelde kwaliteit der vruchten. Om van de eerste-kwaliteit een hooger prijs te bekomen en van de doorsnee-kwaliteit dan nog den gemiddelden prijs te behalen zou men tot sorteeren op kwaliteit moeten overgaan.

Voor het sorteeren volgens uiterlijke hoedanigheid komen twee kwaliteiten in aanmerking. Eerste kwaliteit of kwaliteit Extra en tweede kwaliteit of kwaliteit Standaard ; de eerste kwaliteit zou men ook kunnen noemen kwaliteit A en de tweede, kwaliteit B. Al de vruchten welke volgens hunne hoedanigheden niet tot deze twee handelskwaliteiten kunnen behooren, vormen het uitschot of kwaliteit Consumptie, welke

voor den eigenlijken handel niet meer in aanmerking komt. Daar we reeds voor de aanduiding der kwaliteiten van appels, peren en pruimen de benaming Extra en Standaard aangenomen hebben zullen we ook voor de kersen van kwaliteiten Extra en Standaard spreken.

Kwaliteit Extra. — Omvat voor ieder variëteit in het bijzonder de dikste normaal gevormde vruchten, met normalen en zelfden rijpheidsgraad en kleur, de vruchten moeten vrij zijn van beschadiging gelijk van welken aard, een frisch uitzicht hebben en voorzien zijn van hun steel. (Fig. 7 en 8).

Kwaliteit Standaard. — Omvat de vruchten welke in dikte iets minder zijn dan voor kwaliteit Extra, normaal gevormd zijn of met lichte afwijkingen, de rijpheidsgraad zal voldoende zijn maar mag een weinig onder den normalen rijpheidsgraad komen ; de kleur der vruchten mag ook iets bleeker zijn dan voor kwaliteit Extra ; verder moeten de vruchten vrij zijn van beschadigingen en ook hun frisch uitzicht en steel bewaard hebben. (Fig. 9 en 10).

Het sorteeren op kwaliteit moet met de hand geschieden en op zicht, er kan hier geen sprake zijn van het bepalen van diktematen of het gebruik van op dikte sorteerende toestellen ; het vraagt vanwege deze welke met dit werk belast worden oefening en practijk om het zoo snel mogelijk te doen.

Voor kleine boomen en kleine partijen zou men rechtstreeks per kwaliteit in het verpakkingsmateriaal kunnen plukken vooral voor de kwaliteit Extra ; dit vraagt een gansch bijzondere oefening en ervaring. Het rechtstreeks sorteeren bij den pluk en het plukken in het verpakkingsmateriaal heeft als groot voordeel de frischheid der vruchten in de hoogst mogelijke mate de behouden, ten voordeele van de bewaring der vruchten.

Doch in de meeste gevallen wordt het sorteeren gedaan na den pluk. De vruchten worden op platte voldoende groote tafels, bedekt met een fijn linnen doek voorzichtig uitgego-

ten ; de vruchten worden voorzichtig met de hand op 'een dunne laag opengespreid ten einde een algemeen overzicht van al de vruchten te hebben. Iedere persoon welke met het sorteerwerk gelast wordt, raapt de drie kwaliteiten kersen afzonderlijk in het hiervoor bestemde vervoer- of inpakmateriaal, namelijk de kwaliteit *Extra*, de kwaliteit *Standaard* en den uitsteek of afval. (Fig. 11 en 12).

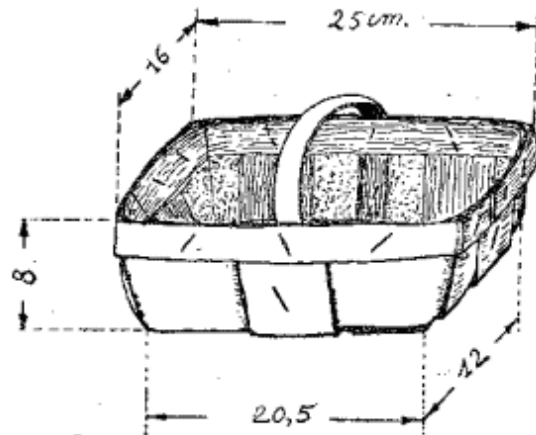

Fig. 13. — Spaankorfje van $\pm$ 1 kg. inhoud.

Het verpakken

Gezien den kleinen en weeken aard der vruchten kan er voor de kersen geen sprake zijn van eigenlijke wel bepaalde verpakkingswijzen, zooals dit voor appels, peren, perziken en pruimen het geval is. Voor het vermarkten en de distributie van kersen komen hoofdzakelijk in aanmerking ; het soortereen, het inpakkings- en het vervoer- of markt-materiaal.

Het inpakkings- alsook het vervoer- of markt-materiaal moet op de eerste plaats zuiver en gemakkelijk verhandelbaar zijn ; daarbij luchtig om het verhitten van de vruchten te voorkomen, ook voldoende stevig doch anderszijdsch zoo licht mogelijk in verhouding tot den inhoud. De weeke aard der vruchten en het warme seizoen waarin de kersen rijpen en verhandeld worden, eischen het gebruik van inpakkingsmateriaal met een beperkten inhoud, welke wenschelijk niet de 5 kg. ten hoogste de 8 kg. zou te boven gaan. Het zal eenmalig of verloren inpakkingsmateriaal zijn ; ofwel meermalig en in dit geval zal het van den koper terug aan den planter moeten bezorgd worden.

Op de eerste plaats dient de voorkeur gegeven te worden aan het eenmalig inpakgoed ; het vereenvoudigt den handel daar men zich niet verder over het terugkeeren van het materiaal hoeft te bekommeren en dat verder de vruchten steeds in nieuw en zuiver inpakgoed worden aangeboden.

INPAKKINGS- EN VERVOERMATERIAAL

Het materiaal dat voor de verpakking en vermarkting van kersen in aanmerking komt, kan in drie groepen gerangschikt worden ; namelijk : de spaankorven, de kisten, de pootjesbakken.

SPAANKORVEN.

a) *Punnets* ; Punnets zijn korfjes vervaardigd uit afgerold hout, de afmetingen en den inhoud zijn verschillend. Ze worden gebezigd als verloren inpakmateriaal voor zacht fruit.

onder andere aardbeziën, frambozen en zouden ook voordeelig voor kersen kunnen gebruikt worden, namelijk voor de Extra kwaliteit vooral op de tijdstippen dat de kersen het duurst en

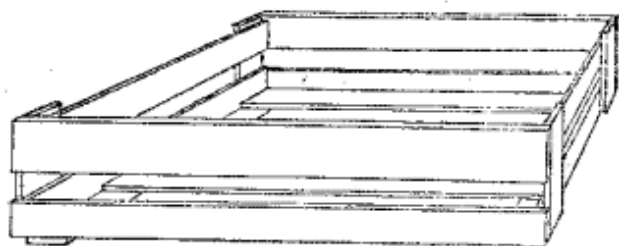

Fig. 14. — Krat of container voor punnets.

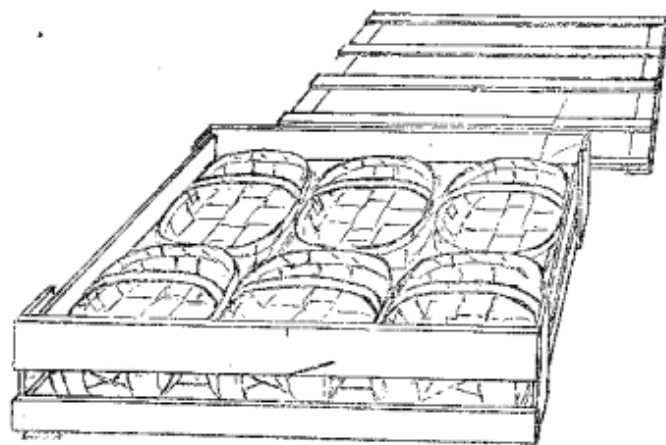

Fig. 15. — Krat of container met punnets gevuld.

zeldzaamst zijn. Het is ook het materiaal dat zich uitstekend leent voor snelle detail distributie.

Voor de kersen zal men het voordeeligst de punnets van 1 kg. netto inhoud gebruiken, deze zijn voorzien van een hand-

vat, zijn licht ovaalvormig en hebben volgende afmetingen : afmetingen van den bovenkant : 25 x 16 x 8 cm. afmetingen van den bodem 20,5 x 12 cm. specifiek gewicht gemiddeld 50 gram. (Fig. 13).

In de punnets worden de kersen niet gerangschikt, ze worden eenvoudig behoorlijk gevuld ; de gevulde punnets worden voor de verzending met 6 of 8 in kratten of containers vereenigd ; de kratten of containers worden aan den kweeker terug bezorgd. (Fig. 14 en 15.)

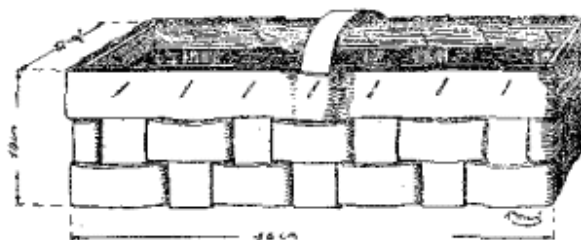

Fig. 16. — Spaankorfje « Chips » van 2,5 kg. inhoud.

b) **Chips** : Chips zijn lichte spaankorven, uit dun afgerold hout gevlochten korfjes. Ze worden reeds sedert vele jaren in verschillende Europeesche landen gebruikt voor het vervoer van weeke vruchten zooals : aardbeziën, bessen en kersen ; naar de Engelsche benaming noemt men ze in het algemeen *Chips*.

De afmetingen zijn verschillend en bijgevolg is de inhoud uiteenlopend. De meest gebruikte zijn deze van 2,5 kg. en 5 kg. Men gebruikt ze meestal als verloren inpakgoed, vooral de spaankorfjes van 2,5 kg. inhoud en voor de Extra gesorteerde kwaliteit.

De spaankorfjes van 2,5 kg. inhoud hebben volgende binnenafmetingen : 26 cm. lang, 10 cm. hoog, 12,5 cm. breed, specifiek gewicht 200 tot 250 gram. Ze zijn voorzien van een handvat, zijn licht, gemakkelijk te hanteeren en te vervoeren

zonder vruchtenbeschadiging. (Fig. 16.) Voor het vervoer worden ze beurtelings in de lengte en in de breedte met twee op elkaar geplaatst, met bekomt alzoo stevige stapels. (Fig. 17.)

Voor verzendingen vooral van kleine hoeveelheden en telkens het geen volle wagonladingen geldt worden voordeelig de met kersen gevulde spaankorfjes in containers geplaatst. Men kan hiervoor gebruik maken van de containers van de spoorwegmaatschappij ofwel kan de kweker ook zijn eigen containers bezitten. In dit laatste geval is de container eenvoudig vervaardigd uit voldoende stevige latten welke met tusschenruimten aan de vier stevige hoeken worden vastgenageld, de tusschenruimten verzekeren de verluchting der vruchten. De inhoud moet berekend worden derwijze dat de gansche ruimte juist door de opeengestapelde spaankorfjes gevuld is, ten einde de gewenschte stevigheid te bekomen voor het vervoer. De containers, welke slechts dienen om de met vruchten gevulde spaankorfjes in goede voorwaarden te verzenden, zijn meermalig verzendingsmateriaal en worden aan den verzender teruggezonden.

De inhoud der containers of het aantal spaankorfjes dat in een container kan geplaatst worden is zeer verschillend en hangt af van verschillende omstandigheden, men heeft containers van 4, 8, 12 en meer spaankorfjes. (Fig. 18-19). Voor

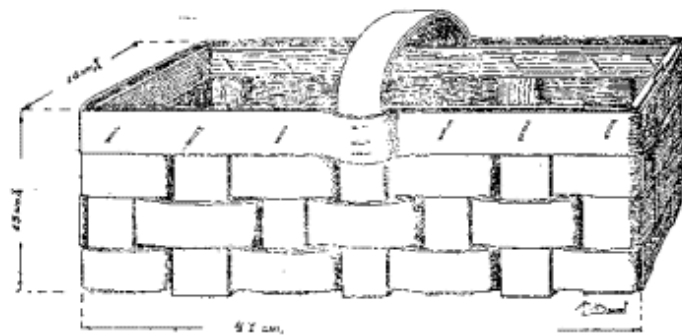

Fig. 21. — Spaankorf « Chips » van min of meer 5 kg. inhoud.

de gemakkelijke veehandeling is het geraadzaam den inhoud der containers te berekenen derwijze dat het geheele de 60 kg. niet overschrijdt, dit vertegenwoordigt dan een maximum inhoud van 20 spaankorfjes van 2,5 kg. inhoud of 50 kg. fruit.

Het eigenlijke verpakken van kersen in spaankorfjes is geen verpakking in den echten zin van 't woord; de korfjes worden eenvoudig met vruchten gevuld derwijze dat ze boven elkaar kunnen geplaatst worden zonder dat de bovenste vruchten beschadigd worden. (Fig. 20.)

De spaankorven van 5 kg. inhoud worden vooral gebruikt in het volle kersenseizoen. Men kan ze gebruiken als verloren *inpakgoed* hetgeen voor den vloten handel de voorkeur verdient, ze worden nochtans meestal als meermalig *inpakgoed* gebezigd.

De binnenafmetingen van de 5 kg. spaankorven zijn : 41 cm. lang, 13,5 cm. hoog en 16,5 cm. breed. De vervaardiging is steviger dan deze van 2,5 kg. inhoud, ze zijn ook voorzien van een handvat. (Fig. 21.) In deze korven worden de vruchten ook niet gerangschikt, ze worden eenvoudig gevuld derwijze dat ze kruisgewijze boven elkaar kunnen geplaatst worden, zonder dat de bovenste vruchten zouden beschadigd worden. Voor de verzending kunnen de gevulde 5 kg. spaankorven ook in containers worden geplaatst.

c) **Billots** : Billots zijn ovaalvormige korven welke sedert verschillende jaren reeds gebruikt worden voor het vervoer en vermarkten van *zacht fruit*. Ze worden gebruikt als meermalig *inpakgoed*. Ook voor het vermarkten van kersen zijn de billots zeer geschikt, vooral in het volle seizoen en voor de Standaardkwaliteit.

We onderscheiden den kleinen en grooten billot; voor de kersen gebruikt men alleenlijk den kleinen billot, met een netto inhoud van ongeveer 8 kg. De afmetingen zijn : bodem, groote doorsnede : 37,5 cm.; kleine doorsnede : 18,5 cm.;

bovenrand : groote doorsnede : 46,5 cm. : kleine doorsnede : 29 cm. : bodem en bovenrand zijn door rechtstaande dunne plankjes vereenigd met enkele mm. tusschenruimte voor de verluchting der vruchten. Het deksel is samengesteld uit 6 latten, welke met gelijke tusschenruimten door drie dwarslatten zijn vereenigd en hieraan zijn vastgenageld. (Fig. 22.) Het gemiddeld gewicht van den kleinen billot is 1,250 kg. : ieder billot wordt met het merk van den kweeker gemerkt.

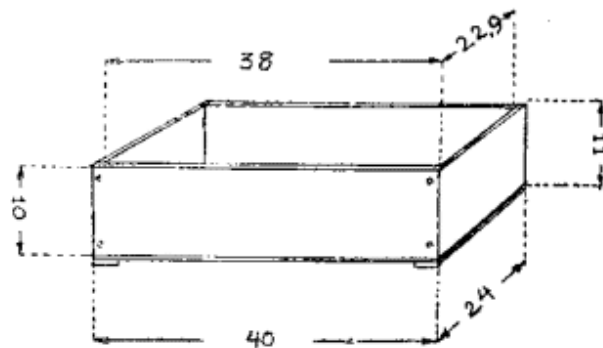

Fig. 23. — Kleine kist.

Voor de verpakking worden de billots binnenwands met geribd blauw karton belegd, den gladden kant naar binnen van den billot gericht, ze worden vervolgens met kersen gevuld, derwijze dat deze juist gelijk of beter nog een weinig onder de randen van den billot blijven. De vruchten worden met een blad blauw papier bedekt dat ook voordeelig het merk van den kweeker draagt. Iedere billot wordt van een deksel voorzien dat met twee ijzerdraden en door middel van een speciaal sluitingstuig wordt vastgemaakt.

Voor het vervoer worden de gevulde billots eenvoudig op elkaar gestapeld. De ledige billots, gezien den ovalen vorm kunnen voor het vervoer en het wegbergen eenvoudig in mekaar geschoven worden, dit vergemakkelijkt het verhandelen en spaart plaats.

KISTEN EN KISTVERPAKKING.

De Extra kwaliteit van de dikvruchtige Extra-kwaliteits-variëteiten, kan in kleine kisten of platte kratten als verloren inpakgoed gebruikt, verpakt worden. Voor deze eigenlijke gerangschikte verpakking kan men gebruik maken van kleine kisten en van platte kratten.

a) Kleine kisten.

Samenstelling :

Twee kopstukken van 22,9 cm. lang, 0,8 cm. dik en 10 cm. hoog.

Twee zijstukken van 40 cm. lang, 0,4 cm. dik en 10 cm. hoog : de zijstukken blijven van onder en van boven 2 mm. lager dan de kopstukken, derwijze op gansch de lengte der kist langs beide kanten van onder en van boven een opening te hebben voor de verluchting der vruchten.

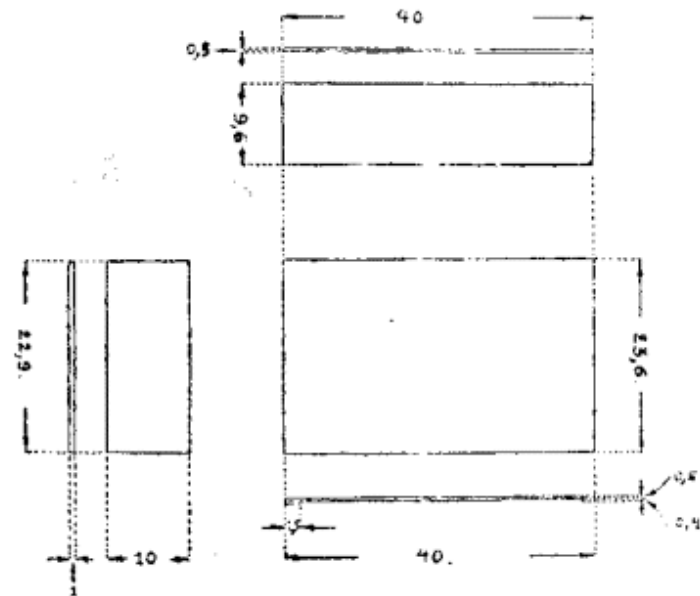

Fig. 24. — Samenstelling der kleine kist.

Een bodem en een deksel van 40 cm. lang, 22,5 cm. breed en 0,4 cm. dik, deze twee stukken zijn ook 4 mm. smaller dan de geheele breedte der kist en blijven op 2 mm. langs beide kanten van de uiteinden der kopstukken, om te samen met de zijkanten een lengteopening te hebben voor de verluchting.

De beide uiteinden van den bodem aan de onderzijde en de uiteinden van het deksel aan de bovenzijde, worden van een dwarslatje voorzien van 22,5 cm. lang, 1,5 cm. breed en 4 mm. dik : dit om bij het opstapelen der kisten een kleine tusschenruimte te hebben en alzoo de vruchten in de opgestapelde kisten niet te zeer te drukken tijdens het vervoer.

De binnenafmetingen zijn alzoo 38,4 cm. lang, 22,9 cm. breed en 10 cm. hoog ; de buitenafmetingen zijn 40 cm. lang, 23,7 cm. breed en 10,8 cm. hoog ; het gemiddeld gewicht der kist is 750 gr. (Fig. 23 en 24.)

Deze kisten worden vervaardigd uit Canada hout en worden in de meeste gevallen door de kweekers zelf te samen genageld, ze worden gebruikt als eenmalig inpakgoed, de netto inhoud is 4,5 tot 5 kg. Zijkanten, bodem, deksel en dwarslatjes zijn gewoonlijk uit afgerold hout, terwijl de twee kopstukken gezaagde plankjes zijn. Op de buitenkanten der kopstukken wordt voordeelig het handelsmerk van den kweeker gedrukt.

BEREIDING DER KISTEN EN VERPAKKINGSWIJZE.

Het gebruik van kisten voor de verpakking van kersen moet als luxe verpakking aangezien worden. De kisten worden eerst binnenwaarts met blauw papier belegd, dit papier moet groot genoeg zijn om op zijn minst genomen ook de kistwanden langs buiten te bedekken ; na de verpakking wordt het over de vruchten gevouwen derwijze deze te bedekken. Men geeft de voorkeur aan blauw papier omdat dit het minst door het kersensap zichtbaar bevestigd wordt en de kleur der kersen er ook mooi op uitkomt.

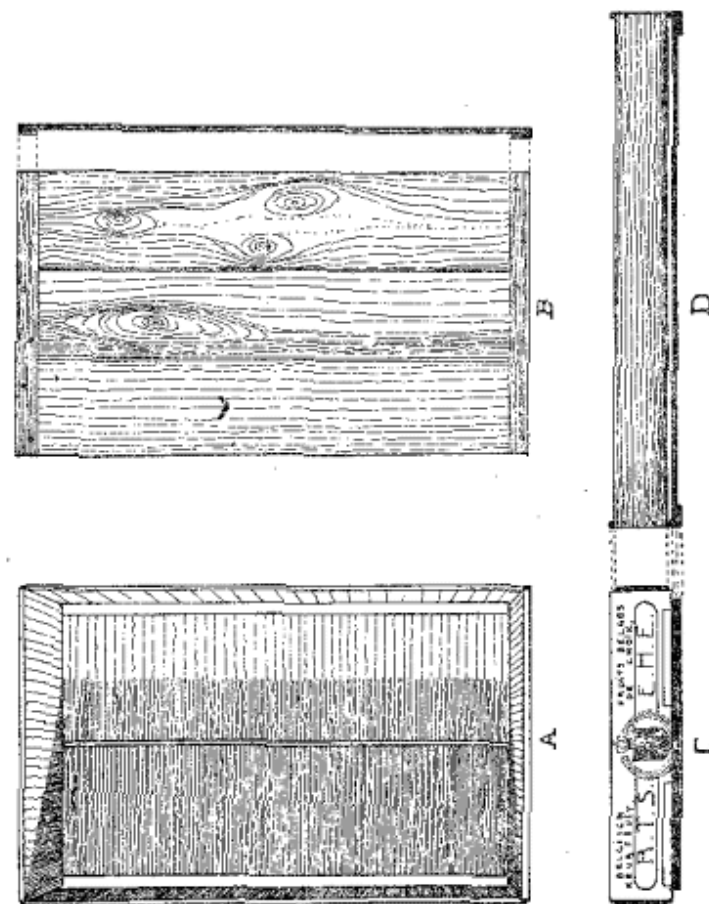

Fig. 26. — Samenstelling der krat of platte kist : a) de krat in perspectief gezien ; b) het deksel en tevens bodem ; c) het kopstuk en merk ; d) de krat langs de zijde gezien.

Voor de eigenlijke verpakking kunnen de diagonale verpakkingwijzen zooals we deze toepassen bij appels, peren en pruimen niet in aanmerking komen. Het rangschikken van kleine vruchten zooals kersen is te tijdroovend, daarbij mogen de kersen maar een minimum verhandelingen ondergaan ten einde bederf zooveel mogelijk te voorkomen.

Slechts één laag vruchten wordt gerangschikt. Men handelt als volgt : de onderste laag vruchten, deze welke op den bodem der kist komt, wordt gerangschikt. Hiervoor worden de vruchten de eene naast de andere geplaatst in gelijklopende lijnen en met den steel omhoog. Eens de onderste laag geplaatst, wordt vervolgens de kist met kersen gevuld zonder dat ze gerangschikt worden en derwijze dat de kist juist gevuld is

Het papier dat over de kistwanden hangt, wordt nu over de vruchten gevouwen, hierop plaatst men een blad blauw geribd karton met den gladden kant naar onder, men plaatst vervolgens het deksel en de kist wordt genageld.

De ingepakte kist wordt nu omgekeerd, derwijze dat den bodem het deksel wordt en het deksel den bodem. De kisten worden als dusdanig geteekend, derwijze dat men de kisten zal open maken, door het afnemen van het deksel dat bij de verpakking den bodem was en waarop de eerste laag kersen gerangschikt werd. Zóodoende heeft men dan een geopende kist met de bovenste laag kersen regelmatig gerangschikt. (Fig. 25.) Onnoodig te wijzen op het feit dat de kersen gansch de kist door eenvormig moeten zijn op gebied van dikte en kwaliteit.

b) Kratten of platte kisten.

Op dezelfde wijze zou men de verpakking kunnen doen in platte kisten of lage kratten namelijk de eenlagige kisten of kratten welke gebruikt worden voor de verpakking van peren, appels en pruimen.

Samenstelling der platte kisten.

Buitenafmetingen : 49,5 × 30,6 cm. × 6 cm.

Binnenafmetingen : 47,5 × 29,4 cm. × 6 cm.

Twee kopstukken ieder van 29,2 cm. lang, bij 1 cm. dik en 6 cm. breed.

Twee zijstukken van 49,5 cm. lang, bij 6 mm. dik en 5,4 cm. hoog : de twee zijstukken zijn 6 mm. smaller dan de hoogte der kopstukken.

Bodem en deksel ieder van twee stukken van 49,5 cm. bij 14,1 cm. breed en 6 mm. dik.

Deze plankjes worden met een tusschenruimte van 4 mm. op een dwarslatje genageld van 28,6 cm. lang bij 2 cm. breed en 6 mm. dik ; bodem en deksel zijn alzoo 6 mm.

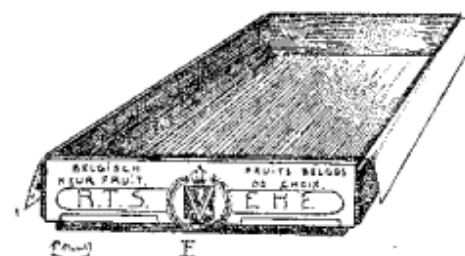

Fig. 27. — De krat gereed gemaakt voor het verpakken.

smaller dan de kopstukken, men bekomt alzoo samen met de zijanten welke ook 6 mm. smaller zijn dan de hoogte der kopstukken, een tusschenruimte in de breedte en in de hoogte langs de beide buitenkanten der kist, hetgeen de verlichting der vruchten verzekert. Bodem en deksel moeten voor de afwerking der krat zoo geplaatst worden dat dit dwarslatje zich aan de onderzijde van den bodem en aan de bovenzijde van het deksel bevindt ; ten einde bij het opstapelen der kisten een kleine tusschenruimte te hebben en alzoo de vruchten in de kisten niet te zeer te drukken tijdens het vervoer. (Fig. 26 en 27.)

De netto inhoud dezer kratten is gemiddeld 6 kg., de ledige kist weegt 1,100 kg., ze worden ook als verloren inpakgoed gebruikt.

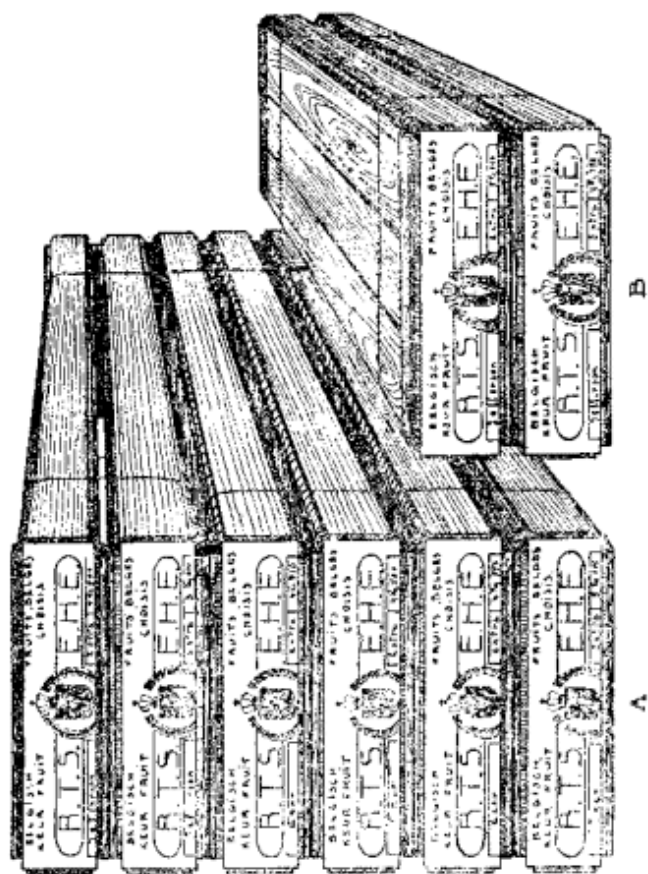

Fig. 28.

- A) Op elkaar gestapelde colli's ingepakte kratten.
B) Een afzonderlijk colli van twee kratten.

Iedere ingepakte kist kan afzonderlijk gesloten en verhandeld worden: men kan ook colli's maken van twee kratten, welke door twee dunne ijzerdraden, met een daartoe speciaal apparaat worden vereenigd. Dergelijke colli's zijn gemakkelijk te hanteeren, het is alsdan zelfs niet noodig de kisten ieder afzonderlijk toe te nagelen. (Fig. 28.)

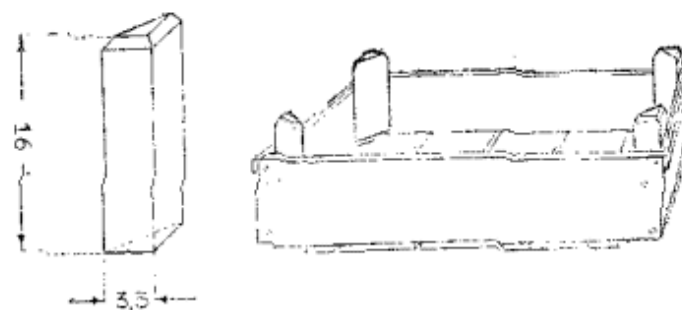

Fig. 29. — De kleine pootjesbak met een afzonderlijk pootje.

POOTJESBAKKEN.

De pootjesbakken zijn uitstekend vervoer- en markt-materiaal voor de kersen: men gebruikt ze als meermalig vermarktingsmateriaal en ze zouden vooral in aanmerking komen voor de Standaardkwaliteit. Men onderscheidt de kleine en de groote pootjesbakken.

a) Kleine pootjesbak.

Samenstelling :

Binnenafmetingen : $45,7 \times 29,2 \times 11$ cm.

Kopstukken : twee, ieder van $29,2 \times 11 \times 0,6$ cm.

Handvatten : twee latten $30,8 \times 2 \times 0,6$ cm. : deze worden langs den buitenkant aan de kopstukken genageld derwijze dat ze gelijk komen met den bovenkant.

Zijstukken : twee planken ieder van $46,9 \times 11 \times 0,8$ cm.

Bodem : vijf planken ieder van $30,8 \times 9,3 \times 0,6$ cm. :

deze worden in de breedte van den bak aan de zijkanten genageld met 0,1 cm. ruimte tussen ieder plankje.

Pooten : vier driekantige pooten, hoogte 16 cm. ; zijde van den rechthoek 3,5 cm. ; een poot komt dus vertikaal te staan in iederen hoek van den bak vandaar den naam van

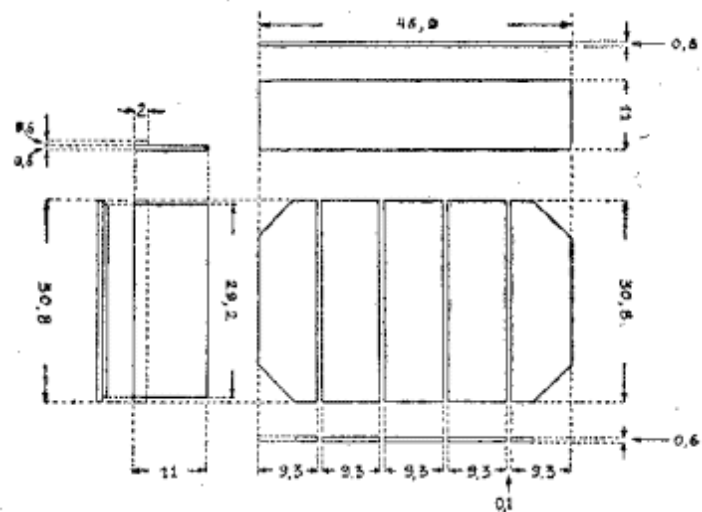

Fig. 30. — Samenstelling van den kleinen pootjesbak.

pootjesbak. De vier pooten, waaraan de zijkanten en kopstukken worden vastgenageld, blijven 1 cm. van den bodem ; de twee buitenste plankjes van den bodem worden aan de buitenzijde afgehoekt ter dikte van de pooten, ten einde het opeenstapelen te vergemakkelijken en stevig staande oopengestapelde stapels te bekomen. (Fig. 29 en 30.)

Inhoud dezer pootjesbakken, ongeveer 8 kg. ; de ledige pootjesbak weegt 1,300 kg. De kleine pootjesbakken zouden ook voor de Extra kwaliteit voordelig te gebruiken zijn.

b) Grote pootjesbak.

Samenstelling :

Binnenafmetingen : $52,2 \times 35,9 \times 11$ cm.

Kopstukken : twee, ieder van $35,9 \times 11 \times 0,7$ cm.

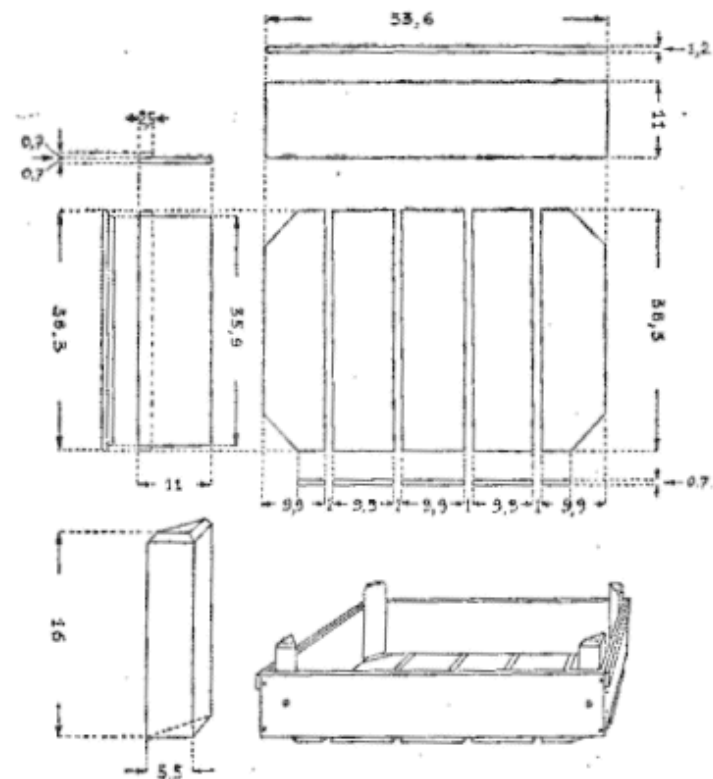

Fig. 31. — Grote pootjesbak en samenstelling.

Handvatten : twee latten ieder van $38,3 \times 2,5 \times 0,7$ cm. ; deze worden langs den buitenkant aan de kopstukken genageld derwijze dat ze gelijk komen met den bovenkant.

Zijstukken : twee planken ieder van $53,6 \times 11 \times 1,2$ cm.

Bodem : vijf plankjes ieder van $38,3 \times 9,9 \times 0,7$ cm. ; deze worden in de breedte van den bak aan de zijanten genageld met 1 cm. tusschenruimte.

Pooten : vier driekantige pooten, hoogte 16 cm., zijde van den rechthoek 4 cm. ; een poot komt vertikaal te staan in iederen hoek van den bak, vandaar ook wederom den naam van pootjesbak. De vier pooten waaraan de zijanten en de kopstukken worden vastgenageld blijven 1 cm. van den bodem, de twee buitenste plankjes van den bodem worden aan de buitenzijde afgehoekt ter dikte van de pootjes ten einde een stevige opeenstapeling van de bakken te kunnen bekomen. (Fig. 31 en 32.)

Inhoud van den zoogenaamden grooten pootjesbak : ongeveer 12 kg. ; de ledige pootjesbak weegt 1,800 kg. De groote pootjesbak is vooral te gebruiken voor de Standaard kwaliteit.

Afwerking van den kleinen en den grooten pootjesbak.

De buitenzijden der kopstukken moeten geschaafd zijn en dragen het merk van den kweeker. Ze worden vervaardigd uit droog canada- of reukloos dennenhout, de pootjes zijn uit hard hout, olm of esch. De hoeken van alle stukken worden aan de buitenzijde voordeelig afgerond.

BEREIDING VAN DE POOTJESBAKKEN voor het inpakken en vermarkten.

De pootjesbakken worden binnenwands gansch belegd met geribd karton, de gladde zijde van het karton langs den binnenkant gericht, het gebruik van blauw karton is prijzenswaardig. Het karton laat men voordeelig op voorhand naar maat snijden. Ten einde profijtig te werken, doet men de bestelling van het karton in de verschillende afzonderlijke

stukken ; deze zijn : bodem, kopstuk en zijkant, overeenstemmend met de respectievelijke afmetingen van de pootjesbakken.

Als men voor het vervoer de vruchten wenscht te dekken met papier, kan men dit doen op twee verschillende manieren :

1° De pootjesbakken worden eerst binnenwands belegd met een blad papier namelijk bodem en zijanten, voordeelig gebruikt men hiervoor ook blauw papier. Het papier tegen de zijanten moet groot genoeg zijn om nadat de bakken met vruchten zullen gevuld zijn over de vruchten te kunnen gevouwen worden en deze gansch te bedekken. Verder belegt men de pootjesbakken met geribd karton :

2° De pootjesbakken worden binnenwands met geribd karton belegd, vervolgens gevuld met de vruchten en overdekt met een stuk papier dat door de uitstekende pootjes over de vruchten komt en groot genoeg moet zijn om de zijanten langs buiten ook gedeeltelijk te bedekken, waartegen het langs de hoeken te samen geplooid wordt en met duimspijkertjes wordt vastgestoken. (Fig. 33.)

Het eigenlijk verpakken in pootjesbakken. — Van verpakking is er eigenlijk geen sprake ; de pootjesbakken worden eenvoudig met de gesorteerde kersen gevuld, de kwaliteit moet gansch den bak door eenvormig zijn.

Voor het vervoer worden de pootjesbakken eenvoudig op elkaar gestapeld, men kan alzoo wagenladingen doen ; voor verzendingen per spoor en telkens als het geen wagonladingen betreft kan men ze ook in containers plaatsen.

SAMENVATTENDE TABEL VOOR SORTERING EN VERPAKKING.

Kwaliteit.	HOEDANIGHEDEN	Verpakking.	Opmerking.
EXTRA. (E)	Dikste vruchten, op alle gebied onberispelijk, eenvormige karakteristieke kleur en rijpheidsgraad per variëteit.	Punnets 1 kg; kist- en kratverpakking 4,5 - 6 kg; als verlorene inpakchips van 2,5 kg. en kleine materiaal. Pootjesbak.	Het voordoeelgste inpakmateriaal.
STANDAARD. (S)	Middelmatig dikke vruchten, vrij van gebreken, eenvormige karakteristieke kleur en rijpheidsgraad welke een graad minder mag zijn dan voor de kwaliteit Extra..	Chips van 5 kg, billots, groote pootjesbak.	Meermalig inpakmateriaal.
CONSUMPTIE (C)	Al wat niet voldoet aan de kwaliteits-eischen van de kwaliteit standaard, d.i. onvoldoende kleur en onvoldoende rijpheidsgraad, te kleine vruchten of met gebreken.	Geen bepaling; billots, en pootjesbakken kunnen voormateriaal als vervoermateriaal gebruikt worden.	Meermalig voormateriaal.

DERDE HOOFDSTUK.

TEELT VAN DEN KERSEBOOM

De kerseboom *Prunus-Cerasus* behorende tot de familie van de Rosaceae, bekleedt in de Belgische fruitcultuur samen met den pruimeboom de derde plaats. Vergelijken met onze andere fruitsoorten is hij van tweede grootte in ontwikkeling en plaatst zich op dat gebied op denzelfden rang als de pereboom. Volgens de laatste telling 1935 hebben we circa 8.000 ha. grond met kerseboomen beplant.

Voornaamste groeieigenschappen.

De kerseboom heeft een kruipend wortelgestel en geeft somtijds wortelscheuten. De stam is cilindrisch en heeft een gladde schors welke in dunne repeltjes ringsgewijze los komt; jonge kersestammen zijn glad, bij oude boomen is de schors ruw. De twijgen hebben een groengrijze schors in het jeugd stadium welke op het einde van het jaar tot bruingrijs overgaat, ze eindigen in een goed oog; de twijgen ontwikkelen zich op een gelijke hoogte ringsgewijze in groep rond de middentwigg.

De bladeren zijn groot, gewoon groen tot donkergroen van kleur, min of meer lang gesteeld en staan schranksgewijze op de gansche lengte van de twigg verdeeld; aan de basis van de bladschijf of op den bladsteel dicht tegenaan de bladschijf bevinden zich kleine hobbelachtige gezwellen welke men klierkens noemt, deze verschillen in vorm, kleur en aantal van de eene variëteit tot de andere. Aan de basis van den bladsteel ontwikkelen zich meest altijd twee steunblaadjes, de ontwikkeling hiervan alsook de kleur verschilt somtijds van de eene variëteit tot de andere.

De oogen en botten zijn alleenstaande of in groep vereenigd, de houtoogen zijn conisch ovaal; de bloemknoppen of botten zijn ovaal rond en niet altijd gemakkelijk en met zekerheid van de houtoogen te onderscheiden; dikwijls staan ze gemengd op de lengte van de twijg verdeeld; alleenstaande bloemknoppen vindt men dikwijls aan het onderste gedeelte der twijgen.

De kruinontwikkeling is meestal bolvormig rond of opgaand bolvormig, de bloeitijd vroeg. De levensduur verschilt volgens de soorten; de zoete kersen zijn langlevend, de zure kersen integendeel hebben een korteren levensduur en onder deze zijn het de Morellen of Noordkrieken welke den kortsten leeftijd hebben.

Enkele botanische eigenschappen.

De bloemen zijn wit, min of meer welriekend, lang gestield en ten getale van 6 tot 12 in één bot vereenigd. Ze hebben talrijke meeldraden, één stamper, het vruchtbeginsel is bovenstandig.

De vrucht (kers) is een druipvrucht, bolvormig rond of hartvormig en verschillend in dikte volgens de variëteiten. Het vruchtvleesch is zacht of vast, sappig, zoet, zoetzuur of zuur, het sap is kleurend of niet kleurend. Het vruchtvel of de huid is dun, glad, min of meer blinkend en zeer verschillend van kleur naar gelang de variëteiten. De steen is glad, bolrond of ovaalvormig en bevat een bittere kern.

KLIMAAT.

In het algemeen is de kerseboom niet al te zeer kieskeurig voor wat het klimaat betreft, maar toch voelt hij zich het best te huis in een gematigd warm en mild klimaat. Dit geldt vooral voor de zoete kersen; de krieken maar vooral de Morellen gedijen ook in koudere noordelijke luchtstreken.

Voor het goed gedijen van de kerseboomen is het van groot belang dat er een regelmatige verhouding bestaat tusschen warmte en zonnelicht enerzijds en een matigen neerslag met geen te hooge luchtvochtigheid anderzijds. Als deze klimatologische eigenschappen niet in verhouding staan, onder andere te groote regenval, te hooge vochtigheidsgraad en in verhouding hiermede te weinig warmte en zonnelicht, dan is de toekomst der kerseboomen eenigszins bedreigd, ten minste toch hun levensduur; onder deze omstandigheden zijn de boomen onderhevig aan het gommen.

De klimaat eischen voor een verzekerde toekomst der kerseboomen kan volgenderwijze samengevat worden. Eene gemiddelde jaarlijksche temperatuur van 7,5 tot 10° C, zachte tot *middelmatig* zachte winters en geen vorst werkelijk beneden de 22 tot 24° C; het voorjaar zonder kenmerkende sterke lentevorsten; een toereikende regenval gedurende het ontwikkelingsstadium der vruchten; geen te koele zomer en het einde zomer- en herfstsetzoon gunstig, dit wil zeggen tamelijk warm en eenigszins droog voor het goed rijpworden van bloembotten en hout.

De periode van zonneshijn moet voldoende lang en regelmatig verdeeld zijn; de neerslag*(regenval) zal van 500 tot 700 mm. zijn en aangepast aan den grond, met geen te grooten neerslag rond het bloeitijdstig en het rijpen der vruchten. Vooral de knapkersen zijn gevoelig aan regen en vochtig weder rond het tijdstip van rijpen en barsten hierdoor.

Ligging.

Een gunstige ligging beïnvloedt het rijpen der vruchten, de kleur en de kwaliteit. Dit kan men duidelijk waarnemen in heuvelachtige streken, waar de kersen vroeger rijpen, beter gekleurd zijn en hogere smaakeigenschappen hebben bij boomen geplant op gunstig gelegen hellingen dan bij deze welke zich in de laagvlakten bevinden. De Zuid, Zuid-Ooster en Zuid-Wester hellingen zijn de verdienstelijkste op voor-

waarde dat de gewenschte rugbeschutting bestaat, langs het Noorden, Noord-Oosten en zelfs langs het Noord-Westen.

Verder vraagt de kerseboom een luchtige en opene standplaats, opdat de bloemen in de lente na regen snel zouden kunnen opdrogen; en ook om gedurende het tijdstip van de vruchtenontwikkeling bij de vruchten eenigszins het barsten naar vooral het rotten te voorkomen. Men spreekt daarom van kersenstreken en van kersenhellingen, maar niet van kersendalen. Steile hellingen zijn ook niet gewenscht, omwille van de sterke uitdroging van den grond.

In aanplantingen aangelegd in de nabijheid van bosschen veroorzaken de vogels, hoofdzakelijk de spreeuwen en merels veel schade.

GRONDEISCHEN.

De kerseboom kan op verschillende soorten van gronden groeien. De uitslag zal afhankelijk zijn van de physische samenstelling van den grond en van het gehalte water en de voornaamste voedingsstoffen welke de boomen kunnen ter beschikking besteld worden, onder andere: kalk, potasch, phosphorzuur en stikstof; het humusgehalte van den grond speelt ook een voorname rol, dit moet gemiddeld 10 % zijn.

De gewenschte physische grondeigenschappen kunnen voor de kerseboomen volgenderwijze samengevat worden: een doorlatende losse klei- en leemgrond, middelmatige klei- en leemgronden, zandachtige leem- en kleigronden, kalk- en steenachtige gronden van verschillenden aard op voorwaarde dat ze voldoende voedingswaarde hebben. Voor gelijk welke soort van grond, is het van groot belang dat deze een diepen waterstand hebbe, welke eenigszins onder de wortels blijft; deze moet minstens 2.50 m. diep zijn.

Edoch, het goed gedijen van kerseboomen zal niet alleen afhangen van de physische samenstelling van den grond, de hoedanigheid, de vruchtbaarheid en de diepgrondigheid er van, maar ook van zijn doorlatingsvermogen aan versche

lucht, warmte en vochtigheid. Een grond welke te vochtig is, is minder goed verlucht en verwarmd; in deze omstandigheden zijn de boomen min langlevend en onderhevig aan physiologische ziekten.

Niet alleen de bovengrond speelt een grooten rol, maar ook de ondergrond moet goed zijn; de hoedanigheid van den ondergrond is misschien nog van grooter belang dan wel deze van den bovengrond. De ondergrond moet doordringbaar zijn, zooals reeds vermeld, met een diepen waterstand en het vermogen bezitten door de haarbuiskracht het grondwater regelmatig in voldoende hoeveelheid tot aan de grondoppervlakte aan te voeren.

Moest men allentijk maar een bovengrond hebben zonder ondergrond, dan zouden we deze in een optimum toestand kunnen brengen, aangepast aan de eischen van iedere fruitsoort. Dit is nu slechts een inbeelding, in werkelijkheid hebben we bovengrond en ondergrond en deze zijn nauw met elkaar verbonden.

De physische werking van den grond, in het bijzonder de toevoer en afvoer van water en de verluchting, wordt bijzonderlijk geregeld door de physische samenstelling van den ondergrond; zoodat we ten slotte kunnen zeggen dat de uitslag in de fruitteelt, eenigszins bepaald wordt door de hoedanigheid en de physische samenstelling van de onderste grondlagen.

Vóór het aanplanten van kerseboomen, vooral met handelsdoeleinden, is het noodig den grond te laten onderzoeken en te laten profileeren. Dit onderzoek heeft een dubbel doel:

1° Zich te vergewissen over den zuurheidsgraad en het humusgehalte van den grond en te weten in welke hoeveelheden en verhoudingen dus de voedende bestanddeelen moeten aangewend worden;

2° Het bepalen van de physische samenstelling van den ondergrond en dus welke gebeurlijke verbeteringen er dienen aan toegebracht te worden, om deze voor de cultuur goed te

maken, voor zooveel er gebreken bestaan welke practisch mogelijk te verbeteren zijn.

De wortelen van zoete kersen dringen tot 2,50 m. en 4 m. diepte in den grond, deze van krieken 1,50 tot 3 m., Het profileeren voor het onderzoek van den grond zal dus voordeelig tot op 2 m. en zelfs meer gedaan worden.

Groote boomen, krachtige stammen, rijkdragendheid en gezondheid zijn van kerseboomen alleenlijk te verkrijgen als op alle gebied de grondeigenschappen en de voedselvoorziening in orde zijn; en als de grond en de streek onder alle opzichten als goede kersengrond en goede kersenstreek kunnen bestempeld worden.

De soorten en variëteiten zullen zich dan verder ook nog verschillend gedragen naar gelang den grond en het klimaat der streek; zoodat iedere kersenstreek dan nog in gebieden kan onderverdeeld worden, voorwat soorten en variëteiten betreft.

Teelcentra in België.

Men treft de kerseboomen overal aan in de liefhebberscultuur. De kerseboomgaarden, als handelscultuur, treft men aan in bepaalde streken.

De voornaamste kersenstreek is in Limburg, namelijk de omgeving van St-Truiden, verder de omstreken van Tongeren. Het Land van Waas in de Provincie Oost-Vlaanderen, de omstreken van Sint-Niklaas met als centrum de gemeente Zwijndrecht vormt de tweede voornaamste kersenstreek. Verder hebben we in volgorde der belangrijkheid: in de provincie Luik: Visé, Moelingen en enkele aangrenzende gemeenten; in de provincie Brabant: de omstreken van Assche, namelijk Maxenzeel, verder St-Martens-Bodegem, Brussegem en Humbeek; in Oost-Vlaanderen: Sleidinge en enkele aanpalende gemeenten; in de provincie Henegouwen: de omstreken van Thuin; in de provincie Antwerpen: Broechem en enkele aanpalende gemeenten. (Fig. 34.)

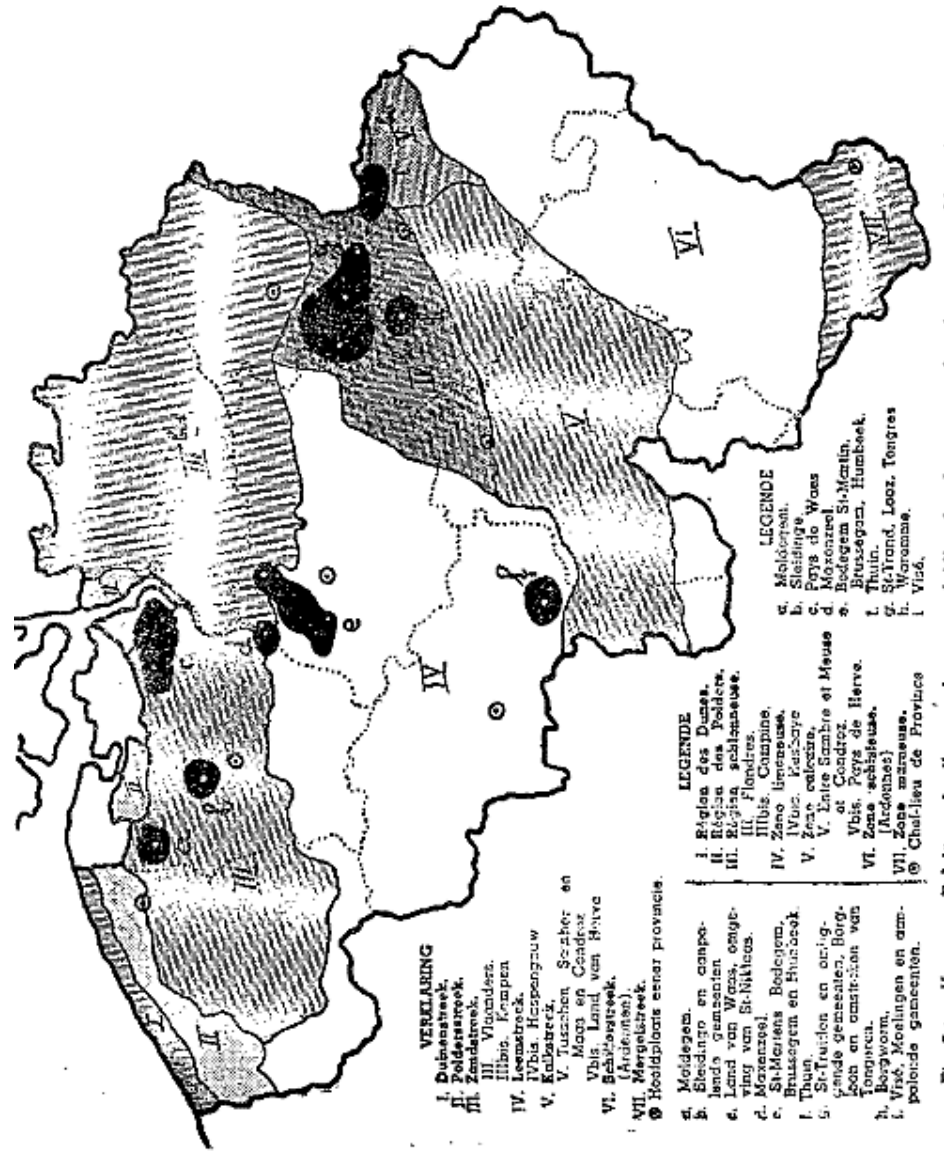

Fig. 34 — Kaart van België met landbouwstreken en aanduiding der plaatsen waar kerseboomen geteeld worden.

VERMENIGVULDIGING.

De kerseboom wordt vermenigvuldigd door zaaien, door veredelen, door markotteeren en door wortelscheuten.

Het zaaien.

Het zaaien wordt gedaan voor het aankweken van onderstammen en het winnen van nieuwigheiden. De steenen worden verzameld van rijpe vruchten, ze worden in December gelaagstapeld, dit wil zeggen: vermengd met twee- tot driemaal een zelfde hoeveelheid vochtig zand of licht zandachtigen grond, met het doel de steenen en de kernen tegen uitdroging te vrijwaren. De gelaagstapelde steenen worden bewaard in een koele, tijdens den winter vorstvrije plaats, waar de temperatuur weinig veranderlijk is: in de maand April als de grond eenigszins verwarmd is worden ze uitgezaaid. Een kilogram vogelkerssteenen bevat ongeveer 6.000 steenen, voor Mahaleb heeft men benaderd 10.000 steenen per kilogram.

Het uitzaaien wordt gedaan in wel bewerkt en verkruijmden grond, het voordeeligt in rijen op een onderlingen afstand van 15 tot 18 cm. en op bedden van 1,25 m. breed; in de rijen zaait men de steenen op een gemiddelden afstand van 2 tot 3 cm. Na het uitzaaien dekt men met verkruijmden grond in verhouding van 2 1/2 maal de dikte der steenen en de grond wordt aangedrukt in verhouding zijner vastheid en zijn graad van vochtigheid.

Als de plantjes uitstaan wordt de grond lichtjes geharkt en men dient verder de gewone en noodige onderhoudszorgen toe tot op het einde van het jaar. Bij het vallen van de bladeren, in November, worden de zaailingen uitgedaan. Men sorteert en klasseert ze in groepen volgens de dikte aan den wortelhals.

Al de gezonde recht uitgegroeide zaailingen welke een minimum doormeter hebben van 5 mm. kunnen als onderstam gebruikt worden, men klasseert ze volgens dikte in 2 of meer

groepen of diktematen, namelijk in de dikten van 5-7, 8-9, 10-12 mm. enz.; ze worden ingeregeld en zijn bestemd om in de kwekerij geplant te worden als onderstam. Voor het uitplanten in de kwekerij wordt de pinwortel ingekort alsook de zijdelingsche wortels op ongeveer de helft hunner lengte; bij de zaailingen bestemd voor laagstammige kerseboomen wordt de stengel ingekort op ongeveer 35 cm. lengte; deze bestemd voor half- en hoogstammige boomen, worden op gansch de stengellengte behouden en men zal er voor zorgen het eindooft niet te beschadigen. Dit oog alleen heeft de eigenschap een goeden rechten scheut te geven voor de stamvorming, want voor stamkerseboomen wordt de stam altijd gevormd met den onderstam. De aldus gesorteerde en bereidde kersenzaailingen worden in de kwekerij geplant op afstandige lijnen van minimum 0,50 m. en op 0,40 m. in de lijn, om aldaar vervolgens veredeld te worden.

De zaailingen welke op gebied van gezondheid en ontwikkeling niet al de vereischte voorwaarden bezitten om als onderstam gebruikt te worden zijn te verwerpen; deze welke op alle gebied goed zijn, doch niet de gewenschte dikte hebben om in de kwekerij te worden geplant, worden op wachtbedden verspeend op afstandige lijnen van 0,35 m. en op 0,10 tot 0,12 m. in de lijn. Na een jaar verspening zullen ze voldoende ontwikkeld zijn om op hun beurt in de kwekerij als onderstam te worden geplant.

Als men zaait met het doel nieuwigheiden te bekomen, dan worden de zaailingen geplant om tot zaailingboom op te groeien tot wanneer men over de kwaliteit der vruchten kan oordeelen.

Het veredelen; enten en oculeeren.

Het veredelen door enten of griffelen en oculeeren of schildgriffelen wordt gedaan voor de vermenigvuldiging der variëteiten. Het enten kan gedaan worden met schietend oog in de lente bij het hernemen van den groei. Maart-April.

ofwel met slapend oog bij het afgaan van den groei in de maand September; het oculereen heeft plaats einde Juli en gedurende de maand Augustus.

Het veredelen door enten wordt algemeen gedaan op stamhoogte, dus voor den aankweek van stamboomen, men gebruikt de Engelsche plakenting, de enkele of dubbele spleetenting en kroonenting, de ingevoegde spleetenting of de driehoeksenting, naar gelang de dikte van de stammen. Kerseboomen zijn, zooals alle steenfruitboomen, gevoelig aan groote verwondingen, deze veroorzaken dikwijls het zoogenaamde gommen. Men gebruikt daarom het voordeeligst, benevens de Engelsche plakenting, de ingevoegde spleetenting of de driehoeksenting. (Fig. 35.)

Het enten in de maand September, is eenigszins aan te bevelen omdat alsdan de enten aangegroeid zijn vóór den winter en in de eerstkomende lente niet zooveel te lijden zullen hebben van droge schale winden, zooals dit het geval kan zijn bij de lenteënting; in het algemeen schieten de najaarsenten ook krachtiger door dan wel deze van de lenteënting. Als men in de lente ent, is het aan te bevelen de enten door een papieren zak, een fruitzakje bijvoorbeeld, te omhullen om ze tegen de nadeelige inwerking van de gebeurlijke droge schrale Noorden- en Oostenwinden te beschutten; de kersenenten zijn daar zeer gevoelig aan. Als de enten beginnen te groeien worden de zakjes geleidelijk weggenomen. (Fig. 36.)

Het oculereen wordt in algemeenen regel toegepast voor het veredelen tegen den grond, zooals dit het geval is voor laagstammige boomen. Men oculereert einde Juli en eerste helft Augustus als men oculereert op vogelkersonderstammen; en einde Augustus begin September als men op Mahaleb of Sint Lucia hout oculereert, zie onderstammen.

Het enten komt niet alleenlijk in aanmerking voor het vermenigvuldigen in de boomkwekerij en het aankweken van jonge kerseboomen; doch ook in de bestaande culturen

kan deze bewerking groote diensten bewijzen, namelijk voor de herenting of hergriffeling, als de variëteiten niet aan het beoogde doel beantwoorden of als men om de eene of andere reden van variëteit wenscht te veranderen. De kerseboomen kunnen tot op een leeftijd van gemiddeld 25 jaar deze gebeurlijke bewerking ondergaan. (Fig. 37.)

Het markotteeren.

Her markotteeren wordt gedaan voor de vermenigvuldiging van de vegetatief vermenigvuldigende geïdentificeerde vogelkerstypen. *Mazzards*, genaamd: ten einde deze in eenvormige zuivere sortimenten te gebruiken.

Om hiermede goede uitslagen te bekomen handelt men als volgt. Jonge plantsoenen ingekort op 0,80 m. lengte worden als toekomstige moederplanten schuin geplant op 0,80 m. in de lijn en 1,25 m. tusschen de lijnen, men laat ze het eerste jaar vrij groeien. Het tweede jaar, vóór het hernemen van den groei, als de oogen beginnen te zwellen, wordt de stam tegen den grond gelegd, de zijtwijgen gelijklopend er naast op enkele cm. afstand en men bedekt met 4 cm. fijn verkruiden grond. Op deze wijze zullen de jonge scheuten welke zich op de platliggende moedertakken bevinden, door het laagje grond groeien en de basis zal geëtioloerd zijn; dit geëtioloerd gedeelte wortelt gemakkelijk in. Als de scheuten 12 tot 15 cm. lang zijn begint men aan te aarden, en dit wordt dan geleidelijk voortgezet, naarmate de scheuten in lengte toenemen, tot wanneer men een aanaarding heeft van ongeveer 15 cm. hoogte.

Op het einde van dit jaar, als de bladeren gevallen zijn, worden de twijgen van de aanaarding ontbloot, de moedertak wordt van de moederplant weggesneden en de ingewortelde twijgen van den moedertak afgesneden. Men moet er voor zorgen, bij het afsnijden van den moedertak, dat er 2 tot 3 nieuwe scheuten aan de moederplant vastblijven, deze

moeten als nieuwe moedertakken dienen voor het volgende jaar. Ze zullen bij het hernemen van den groei plat tegen den grond gelegd worden en vervolgens ingedekt met 4 cm. fijn verkruiden grond; alzoo vernieuwt men jaarlijks de moedertakken welke de jaarlijksche opbrengst van jonge onderstammen moeten geven.

Het afnemen van wortelscheuten.

Deze vermenigvuldigingswijze kan in aanmerking genomen worden voor sommige soorten van kersen, welke de eigenschap hebben wortelscheuten te ontwikkelen; dit is namelijk het geval voor de *Schaarbeeksche krieb*. Als men van wortelechte boomen wortelscheuten neemt, dan zet men met deze de eigenschappen voort, er hoeft dan verder niet geënt te worden. Door wortelscheuten aangekweekte boomen hebben echter het nadeel dat ze ook op hunne beurt wortelscheuten zullen ontwikkelen, hetgeen de boomen uitput en bijkomend werk vraagt voor het wegnemen van deze.

ONDERSTAMMEN VOOR KERSEBOOMEN

Zooals voor alle veredelde fruitboomen speelt de onderstam ook bij den kerseboom een groote rol in de cultuur. De ontwikkeling der boomen, het weerstandsvermogen tegen het gommen en tegen den vorst, de aanpassing aan de grondsoort, dit alles wordt hoofdzakelijk door den onderstam beïnvloed. Zonder aarzelen mogen we zeggen dat de invloed van den onderstam in de kersencultuur doorslaande is, zooals dit trouwens ook het geval is voor de andere veredelde fruitboomen zooals appels, peren, pruimen en perziken.

Voor de kerseboomen gebruikt men zaailingonderstammen en vegetatief vermenigvuldigde onderstammen. De selectie van onderstammen is hier nog niet zoo ver doorgevoerd en men heeft nog niet zulke vaststaande gegevens als voor de onderstammen van appels, peren en pruimen; dit sluit niet uit dat, gezien de groote rol welke de onderstammen te vervullen hebben, dit ook reeds ernstig voor de kersencultuur wordt in overweging genomen.

Wij moeten voor de kersencultuur een onderscheid maken tusschen de onderstammen voor de zoete kersen en de onderstammen voor de zure kersen; voor de zoete kersen zou men ook nog dienen onderscheid te maken tusschen eigenlijke *Kersen* en *Knapkersen*.

ONDERSTAMMEN VOOR DE ZOETE KERSEN.

Vogelkers (Prunus-Cerasus avium).

Als best geëigende onderstammen voor zoete kersen, eigenlijke *Kersen* en *Knapkersen*, kan men zonder twijfel de *Vogelkers* en hare stamvormen noemen. De *Vogelkers* is in Europa algemeen verspreid en wordt gewoonlijk door zaad vermenigvuldigd.

Door het zaaien bekomen we alle mogelijke afwijkingen, deze afwijkingen zijn dan ook oorzaak van onregelmatigheden in de cultuur op alle gebied. Alhoewel door het zaaien het denkelijk onmogelijk zal zijn zuivere sortimenten onderstammen te bekomen, kunnen we door het uitkiezen van stamboomen van vogelkerstypen, waarvan het zaad afzonderlijk zal uitgezaaid worden en waarvan verder de zaailingen nauwkeurig zullen gesorteerd worden, eenvormigheid en zuiverheid in min of meer groote mate benaderen.

Voor de vermenigvuldiging door het zaaien, voor onder-

stammen, kieze men de echte Vogelkers met bleeke en gladde schors, met kleine vruchten en welke niet gekruist is met andere misschien ongewenschte vormen. Voor het winnen van zaad, zou het dus wenschelijk zijn deze afzonderlijk te planten, verwijderd van andere kerseboomen. Kweekers welke zich speciaal met het zaaien bezig houden kunnen dit doen, bijv. als wegebplanting ofwel langs den buitenkant van boschplanting, enz.

Verder moet er gelet worden bij het uitkiezen van stamboomen voor zaadragers op krachtigen groei, weerstandsvermogen tegen het gommen en strenge vorst. Als men zaad of vogelkerszaailingen moet aankopen, elders dan in de streek waar men ze wenscht aan te kweeken, dan zal men deze zich eerder aanschaffen in koudere dan in warmere streken, vergeleken met deze waar men den aankweek wenscht te doen.

Er bestaan typen van Vogelkers weerstandbiedend aan het gommen, zoowel bij deze met bleeke als met donkere schors; dat sluit echter niet uit, dat zaailingen voortkomende van stamboomen welke in hun streek weerstandbiedend zijn, toch door gomziekte aangetast worden als ze in andere streken of gronden zullen aangekweekt worden.

Gezien de mogelijkheid van aanpassingsvermogen van bepaalde vogelkerstypen aan bepaalde cultuurgronden en -streken is het van belang dat in de boomkwekerijen en cultuurstreken van kersen, vogelkerszaailingen van verschillende herkomst, ook van inlandsche stamboomen, beproefd worden. Eens dat de meest weerstandbiedende typen voor een bepaalde streek zouden vastgesteld zijn, zou men dan verder de zaailingen hiervan in de streek zelf aankweeken. Dit is werk van langdurigen aard, doch hoe verdienstelijk zou het niet zijn voor de toekomst van de kersencultuur.

Er dient nu verder opgemerkt dat zaailingen van bleekschorsige vogelkersstamboomen verdonkeren als ze in andere

gronden aangeplant worden; dit heeft echter geen groote beteekenis. In Frankrijk zouden, volgens de onderzoekingen van den heer *Puinguet-Guindon*, de zaailingen van de roodvruchtige Vogelkers betere uitslagen geven voor de zure kersen en deze van de zwartvruchtige Vogelkers voor de Knapkersen; terwijl de eigenlijke Kersen zich onverschillig gedragen op de zaailingen van beide typen van Vogelkers; dit volgens een verslag voorgedragen op het Pomologisch Congres te Valenciennes in October 1926. (Fig. 38.)

Mahaleb of St. Luciahout (*Prunus-Cerasus Mahaleb*).

Zaailingen van Mahaleb kunnen als onderstam gebruikt worden voor zoete kersen, voor den aankweek van kerseboomen in struikvorm. Voor stamboomen is hij echter niet geschikt.

Op Mahaleb geënt is de groeikracht van de kerseboomen in het algemeen matig, de boomen zijn goed vruchtbaar en men bekomt schoone, dikke en smakelijke vruchten: Mahaleb is weinig eischend, gedijt in alle gronden zelfs in droge steenen kalkachtige bodems.

Alhoewel Mahaleb als onderstam van zoete kersen hoedanigheden bezit, wordt hij in de kwekerij weinig gebruikt. De meeste variëteiten van zoete kersen hebben een tekort aan affiniteit hiermede, het lukken der enten en oculaties is zeer wisselvallig en in 't algemeen onbevredigend.

Mahaleb heeft een laattijdigen groei, daarom zal het oculieeren op het einde van het oculatie-seizoen plaats hebben, dit is einde Augustus of eerste helft September. Als op dit tijdstip de groei nog te sterk is, zal men het uiteinde der scheuten innipen.

Zaailingen van gekweekte variëteiten.

De zaalingen van gekweekte variëteiten moeten als minderwaardige onderstammen aangezien worden; op zulke

onderstammen heeft men groote onregelmatigheden en zijn de boomen onderhevig aan het gommen, geven veel droog hout en zijn niet langlevend.

ONDERSTAMMEN VOOR ZURE KERSEN.

In algemeenen regel kan men voor de zure kersen ook de vogelkerszaailingen als onderstam gebruiken zooals voor de zoete kersen.

In Duitschland waar de kersenteelt het meest uitbreiding heeft genomen en waar ook de teelt van zure kersen van groote beteekenis is, oordeelt men volgen der wijze over de hiervoor te gebruiken onderstammen.

« Voor hoogstam- en halfstamboomen gebruikt men » meestal vogelkerszaailingen, voor struikvormen Mahaleb. » Doch dit mag niet als algemeenen vasten regel, alsof dit » zoo moet zijn aangenomen worden; de hoedanigheid van » den grond, de boomvorm en nog andere punten dienen » hiervoor in aanmerking genomen te worden.

» Goede vruchtbare en vochthoudende gronden zijn voor » vogelkersonderstammen geschikt. Mahaleb is aangewezen » voor steenachtige droge gronden. In zwaren voedingsrijken » grond groeit Mahaleb te sterk, zoodat afbreken aan de » entplaats en andere stambeschadigingen zich voordoen.

» Mahaleb wordt het best gebruikt voor kriecken vooral » Noordkriecken. Voor hoog- en halfstamboomen kan Maha- » leb rechtstreeks niet dienen, daar hij niet geschikt is voor » stamvorming. Voor het aankweken van stamkriecke- » boomen op Mahaleb, dient men gebruik te maken van een » tuschenveredeling voor het vormen van den stam; men ge- » bruikt dan het voordeeligst de bleekschorrige Vogelkers.

» In Duitschland gebruikt men ook voor zandgronden » de zaailingen of wortelscheuten van bepaalde zuurkers- » soorten of variëteiten. Men heeft zelfs vastgesteld, dat

» Noordkriecken op onderstam van zuurkers in zandgrond » geplant, beter gedijen en vruchtbaarder zijn dan op Maha- » leb en dat verder alle zuurkersen gezien de nauwere ver- » wandschap goed groeien op zaailingen van zuurkers.

» De ontwikkeling der boomen hierop veredeld is niet » zoo sterk en de boomen nemen niet zoo een groote kruin- » omtrek dan wel op Vogelkers.

» Er dient nu vooral de aandacht getrokken te worden » op het feit, dat voor het gebruik van zuurkerszaailingen » deze moeten afstammen van bepaalde uitgekozen soorten, » welke afzonderlijk worden uitgezaaid; hetzelfde geldt voor » de wortelscheuten welke als onderstam gebruikt worden. » In Altenweddingen bij Maagdenburg bijvoorbeeld wordt de » Leitszuauer Sauerkirsche als onderstam zeer gewaar- » deerd. » (1)

VEGETATIEF VERMENIGVULDIGDE ONDERSTAMMEN.

Door de vegetatieve vermenigvuldiging is het mogelijk de planten met al hun eigenschappen voort te zetten en als deze dan in zuivere sortimenten gebruikt worden, de grootste mogelijke eenvormigheid in de cultuur te verkrijgen.

Daarom zou het ook voor de kersenteelt, als voor de andere fruitsoorten zooals appels, peren, pruimen en perziken, zeer gewenscht zijn vegetatief vermenigvuldigde kersenonderstammen te gebruiken.

Dit is ook verzocht geworden op het proefstation te East Malling in Engeland. Verschillende typen van vogelkersonderstammen, Mazzards genoemd, hebben de eigenschap zich vegetatief door markotteeren gevolgd van aanaarding te

(1) Sante E. : *Das Deutsche Kirschenbuch*, 1936.

vermenigvuldigen, ze zijn aangeduid door letters en cijfers. Naar gelang hun groeikracht worden ze gerangschikt in drie groepen, namelijk : zeer sterkgroeiende, sterkgroeiende en matig groeiende onderstammen.

Wij hebben in de kweekrij der Rijkstuinbouwschool te Vilvoorde de volgende typen in onderzoek :

Zeer sterkgroeiende : F. 2/1 ; F. 5/1 ; F. 5/2 ; F. 12/1.

Sterkgroeiende : F. 1/1 ; F. 2/2 ; F. 5/3 ; F. 12/4.

Matig groeiende : F. 5/4 ; F. 9/1.

De vegetatieve vermenigvuldiging hiervan kan als bevredigend aangezien worden. De onderstammen zijn reeds het voorwerp geweest van vermenigvuldigingsproeven in de kweekrij en wij mogen besluiten dat het hernemen der plantsoenen, alsmede den groei en het hernemen der enten en oculaties zeer bevredigend is. De zeer sterkgroeiende en de sterkgroeiende typen vormen ook zeer goede stammen ; de matiggroeiende typen kunnen vergeleken worden in groeikracht aan den sterktegroei van Mahaleb. Het zeer sterkgroeiende type F 12/1 met bleke schors onderscheidt zich voornamelijk op gebied van stamvorming. (Fig. 39 en 40.)

Aangaande de gedraging in de cultuur van geënte variëteiten op deze geïdentificeerde vegetatief vermenigvuldigde kersenonderstammen hebben we nog geen gegevens, wij beschikken voor 't oogenblik over geen grond om hiermede een proefcultuur aan te leggen, zooals we dit hebben kunnen doen met de onderstammen van appels, peren, pruimen en perziken. Dit sluit niet uit dat we toch onze volle aandacht schenken aan deze onderstammen en dat bij de eerste gelegenheid ze ook het voorwerp zullen zijn van proefcultuur, ten einde hun waarde als onderstam te bepalen in het belang van de kersen-teelt in ons land.

Hier volgen de aanteekeningen welke we reeds hebben kunnen doen voor de onderstammen zelf :

F. 5/1

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : groot, breed lang ovaal, puntig toeloopt aan de spits, afgerond aan de basis, in neerhangenden stand ten opzichte van de twijg. *Bladranden* : lichtjes opgeheven, licht gegolfd, gezaagd tot dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee klieren, somtijds één op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, ofwel staat één klier op den bladsteel en één op de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel. *Bladsteel* : 3 cm. lang, steunblaadjes ontbreken.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterke groei, lang. *Kleur* : dofbruin met grijze stippels en vlekken. *Knoppen* : conisch puntig, middelmatig dik, kastanjebruin, in half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 2,5 tot 3 cm.

Groeieigenschappen. — Middelmatig sterk tot sterk, middelmatige zware vertakkingen, bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : midden seizoen.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Heeft nog geen vruchten gegeven.

F. 2/1

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, ovaal met neiging van verbreed vlak voor de bovenhelft van het blad, in horizontalen tot half neerhangenden stand ten opzichte van de twijg. *Bladranden* : hoorden lichtjes opgeheven, regelmatig dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee boonvormige bruinroze tot bruinoranje kleurige klieren op den bladsteel meestal dicht tegenaan de basis van de bladschijf, somtijds zijn er drie klieren en bij uitzondering één. *Blad-*

steel : middelmatig dik, bruinrood, gegroefd, gemiddeld 3 tot 3,5 cm. lang, steunblaadjes ontbreken.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk tot sterk, middelmatig lang. *Kleur* : aschgrijs met bruine vlekken. *Knoppen* : ovaal puntig, middelmatig dik tot dik, bleekbruin, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 2,5 tot 3 cm.

Groeieigenschappen. — Sterke groei, zware vertakkingen, veel bijvertakkingen, dicht groeiende opgaande bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

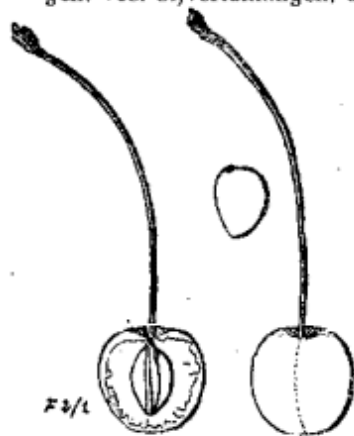
Betrekkelijke bloeitijd : vroeg.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : begin Juli. *Vruchsteel* : gemiddeld 52 tot 55 mm. lang; ondiepe steelholte. *Vorm* : stomp conisch rond, afgeplat langs de twee vlakken. *Dikte* : gemiddeld 16,5 mm. in dwarse doorsnede en 15,5 mm. in lengtedoorsnede.

Vruchthuid : half blinkend. *Huidkleur* : doorschijnend rosezalmkleurig, roodzalmkleurig genuanceerd, fijn gestippeld met weinig opvallende fijne streepjes. *Stempelmerk* : klein, donkergrijs, in een zeer kleine indeuking geplaatst. *Rugnaad* : onregelmatig en onderbroken, rood van kleur. *Vruchtvleesch* : zacht, rose roomkleurig, doorschijnend, sappig, niet kleurend sap, aangenaam zoet van smaak. *Vruchtsteen* : zeer weinig aan het vruchtvleesch klevend.

Opmerking. — De vruchten hebben overeenstemming met deze van de eigenlijke kersen voor wat smaak en vastheid van het vruchtvleesch betreft en anderzijds met de vruchten van amarellen voor het uitzicht.

F. 12/4

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, elliptisch of langwerpig ovaal, regelmatig puntig toeloopend aan de spits, afgerond aan de basis, in neerhangenden stand ten opzichte van de twijg. *Bladranden* : lichtjes opgeheven, regelmatig dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee bleek bruinroode of donker roodbruine klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, bij uitzondering is er maar één klier. *Bladsteel* : middelmatig dik, bleekbruin gekleurd, gegroefd, gemiddeld 4 cm. lang, de steunblaadjes ontbreken.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : matig sterk, middelmatig lang. *Kleur* : donker bruingrijs. *Knoppen* : ovaal rond, stomppuntig, middelmatig dik, donkerbruin, in half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 2,5 tot 3 cm.

Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke groei, middelmatig sterke en matig veel zware vertakkingen, bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig laat.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Heeft nog geen vruchten gegeven.

F. 5/2

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : groot, lang en breed ovaal, regelmatig puntig toeloopend aan de spits, afgerond of puntig afgerond aan de basis, in horizontalen of licht neer-

hangenden stand ten opzichte van de twijg. *Bladranden* : bladvlak vlak of randen lichtjes opgeheven, dubbel gezaagd. *Bladklieren* : één, twee of drie helroode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand. *Bladsteel* : dik, bleek bruinrood, gegroefd, gemiddeld 3,5 cm. lang steunblaadjes ontbreken.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : sterk, gedrongen. *Kleur* : dofgrijs met onregelmatige bruine vlekken. *Knoppen* : rond ovaal, stomppuntig, middelmatig dik, bruin tot licht bleekbruin, in opgerichten stand tot half opgerichten stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 2 tot 2,5 cm.

Groei-eigenschappen. — *Sterke groei*, veel zware vertakkingen, opgaande groeiwijze.

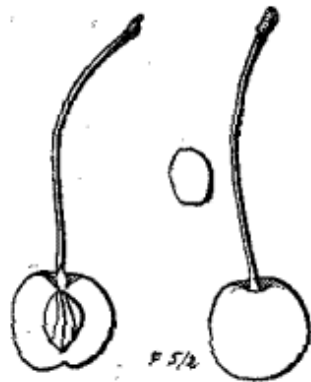
PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig vroeg tot middenseizoen.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : begin Juli. *Vruchtsteel* : gemiddeld 49 mm., middelmatig diepe en middelmatig breede steelholte. *Vorm* : rond, licht afgeplat langs de twee kanten. *Dikte* : gemiddeld 15 mm. in dwarse doorsnede en 14 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend.

Huidkleur : donkerviolet tot zwart, fijn grijs gestippeld. *Stempelmerk* : bleekgrijs, in een betrekkelijk diepe indeuking geplaatst. *Rugnaad* : ondiep, zwart violet, weinig opvallend. *Vruchtvliesch* : zacht, donker violetkleurig, sappig, kleurend sap, aangenaam zoet. *Vruchtsteen* : klein, afgerond, aan het vruchtvliesch klevend.

F. 5/3

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, ovaal, puntig toeloopend aan de spits, afgerond aan de basis, in horizontalen of half neerhangenden stand ten opzichte van de twijg. *Bladranden* : lichtjes opgeheven, licht gegolfd, gezaagd tot dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee bruinroode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, of op de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel, somtijds staat één klier op den bladsteel en één op de basis van den bladrand, bij uitzondering zijn er drie klieren of slechts één. *Bladsteel* : middelmatig dik, licht bruin getint, gegroefd, lengte onregelmatig verschillend van 2,5 tot 3,5 en zelfs 4 cm., steunblaadjes ontbreken.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : matig sterk, tamelijk dun en tamelijk lang. *Kleur* : bruingrijs met bruine vlekken. *Knoppen* : conisch scherppuntig, eerder klein, bruin, in opgerichten tot half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : onregelmatig 2,5 tot 4 cm.

Groei-eigenschappen. — Middelmatig zwakke groei, enkele middelmatig zware vertakkingen; bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig vroeg.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Heeft nog geen vruchten gegeven.

F. 5/4

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, elliptisch, regelmatig smalpuntig toeloopend aan de spits, pun-

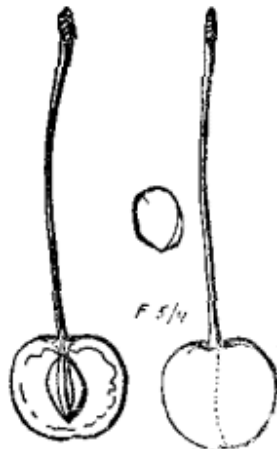
tig atgerond aan de basis, in half neerhangenden stand ten opzichte van de twijg. *Bladranden* : lichtjes opgeheven, regelmatig enkel of dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee bleekbruine of roodbruine klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, somtijds is er maar één klier en bij uitzondering zijn er drie. *Bladsteel* : tamelijk dik tot dik, bleek bruinrood, gegroefd, gemiddeld 2,5 tot 3,5 cm. lang, steunblaadjes ontbreken.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk. *Kleur* : bleek aschgrijs. *Knoppen* : rondovaal, stomp, bleekbruin, middelmatig dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 2 cm.

Groei-eigenschappen. — Matig sterke tot matig zwakke groei, weinig zware vertakkingen, opgaande groeiwijze.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig vroeg tot midden seizoen.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : tweede helft Juli. *Vruchtsteel* : gemiddeld 46-49 mm. lang; middelmatig diepe en middelmatig breede steelholte. *Vorm* : stomp conisch, afgeplat langs de twee zijden, licht hoekig. *Dikte* : gemiddeld 16 mm. in dwarse doorsnede en 15 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : blinkend. *Huidkleur* : levendig kersrood, donker violet kersrood gestreept en gemarmerd. *Stempelmerk* : grijs, in een tamelijk diepe en breede indeuking geplaatst. *Rugnaad* : duidelijk geteekend, donker violet-rood. *Vruchtvliesch* : vast, krakend, roomkleurig rose genuanceerd, zoete sataak. *Vruchtsteen* : aan het vruchtvliesch klevend.

F. 12/1

MORFOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, ovaal dikwijls met verbreed vlak aan de bovenhelft, regelmatig puntig toeloopend aan de spits, afgerond of puntig afgerond aan de basis, in horizontalen of licht neerhangenden stand ten opzichte van de twijg. *Bladranden* : boorden licht opgeheven, regelmatig gezaagd of dubbel gezaagd. *Klieren* : twee boonvormige helder donkerroode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, somtijds is er maar één klier. *Bladsteel* : middelmatig dik tot dik, bruinrood, gegroefd, gemiddeld 3 cm. lang; steunblaadjes ontbreken.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, tamelijk dun, eerder lang. *Kleur* : aschgrijs met bruinroode vlekken of bruinrood met aschgrijze vlekken. *Knoppen* : kort stompovaal, bruin tot licht bruinrood, middelmatig dik, in opgerichten tot half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 2,5 tot 3 cm.

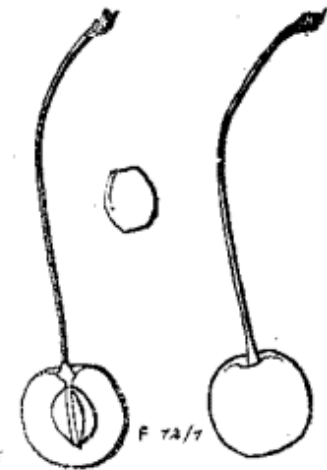
Groei-eigenschappen. - Sterk, zware vertakkingen, breed opgaande groeiwijze.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig vroeg tot middenseizoen.

VRUCHTBESCHRIJVING.

— *Klas* : knapkers. *Rijpheidstijdstip* : begin Juli. *Vruchtsteel* : gemiddeld 50 mm. lang, middelmatig diepe en middelmatig breede steelholte. *Vorm* : conisch stomp, licht afgeplat langs het rugvlak. *Dikte* :

gemiddeld 14,7 mm. in dwarse doorsnede en 13,5 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : zeer donker violet tot zwart, zeer fijn grijs gestippeld. *Stempelmerk* : klein, grijs, in een ondiepe indeuking geplaatst. *Rugnaad* : zeer fijn geteekend. *Vruchtvliesch* : tamelijk vast, violetkleurig, kleurend sap, zoet met zuren bitteren nasmaak. *Vruchtsteen* : aan het vruchtvliesch klevend.

F. 2/2

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, breed ovaal, gewoon puntig toeloopend aan de spits, afgerond aan de basis, in horizontalen of in licht opgerichten stand ten opzichte van de twijg. *Bladranden* : bladvlak vlak of somtijds met licht opgerichte boorden, gezaagd tot dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee bleek bruinrose klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, of op de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel, somtijds is er maar één klier. *Bladsteel* : middelmatig dik, donker bruinrood, gegroefd, gemiddeld 2 tot 3 cm. lang, steunblaadjes ontbreken.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : matig sterk, middelmatig lang. *Kleur* : grijs met bruinen doorschijn en bleekgrijze stippels. *Knoppen* : conisch, stomppuntig, dik, donkerbruin, in half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 2 tot 2,5 cm.

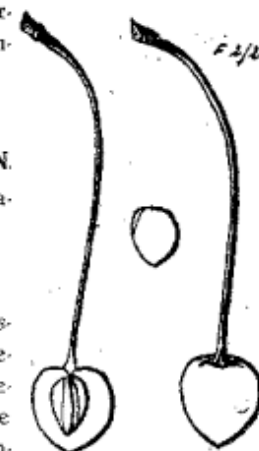
Groei eigenschappen. — Matig sterke groei, middelmatig zware vertakkingen, opgaande bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig vroeg tot midden seizoen.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : begin Juli. *Vruchtsteel* : gemiddeld 39 mm. lang, middelmatig diepe en middelmatig breede steelholte. *Vorm* : conisch, puntig, afgeronde kanten. *Dikte* : gemiddeld 11 mm. in dwarse doorsnede en 12 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : eenvormig bleek kersrood, zeer fijn bleekrood gestippeld. *Stempelmerk* : grijs, op het uiteinde van de punt der vrucht zonder indeuking. *Rugnaad* : fijn, rood, weinig opvallend. *Vruchtvliesch* : zacht, rose roomkleurig, niet kleurend sap, aangenaam zoet. *Vruchtsteen* : niet aan het vruchtvliesch klevend.

F. 1/1

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

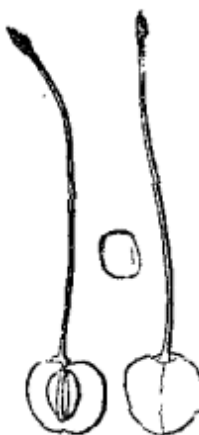
Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig klein tot klein, elliptisch ovaal, scherppuntig toeloopend aan de spits, puntig licht afgerond aan de basis, in neerhangenden stand ten opzichte van de twijg. *Bladranden* : opgeheven, fijn dub-

bel gezaagd. *Bladklieren* : twee helroode of bruinroode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, dicht met elkaar vereenigd of lichtjes van elkaar staande, somtijds is er maar één klier. *Bladsteel* : eerder dun, licht bruinrood getint, gegroefd, gemiddeld 2 tot 2,5 cm. lang, steunblaadjes ontbreken.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, middelmatig dun en tamelijk lang. *Kleur* : aschgruis met roodbruine vlekken. *Knoppen* : ovaal, scherppuntig, dik, bruin, in opgerichten tot half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 2,5 tot 3 en 3,5 cm.

Groeieigenschappen. — Middelmatig sterke groei, enkele middelmatig zware vertakkingen, bolronde half opgaande kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : middelmatig laat.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : amarel. *Rijpheidstijdstip* : begin Juli. *Vruchtsteel* : gemiddeld 46-48 mm. lang; geen merkbare steelholte. *Vorm* : rond tot licht conisch stomp, afgeplat langs de twee zijden en ingedeukt aan de twee polen. *Dikte* : gemiddeld 12,5 mm. in dwarse doorsnede en 11 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchthuid* : half blinkend. *Huidkleur* : abrikoosrood, vermiljoen kersrood genuanceerd, licht doorschijnend, zeer fijn donkerder rood en grijs gestippeld, de rugzijde is gewoonlijk donkerder rood gekleurd. *Stempelmerk* : donkergrijs, in een tamelijk diepe en breede indeuking geplaatst. *Rugnaad* : rood, zeer fijn, weinig opvallend. *Vruchtvliesch* : zacht, roomkleurig rose getint, sappig, niet kleurend sap, aangenaam zuur zoet met licht bitteren nasmaak. *Vruchtsteen* : klein, rond, zeer weinig aan het vruchtvliesch klevend.

F. 9/1

MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : middelmatig groot, elliptisch, scherppuntig toeloopend aan de spits, puntig afgerond aan de basis, in half neerhangenden stand ten opzichte van de twijg. *Bladranden* : lichtjes opgeheven, gezaagd tot dubbel gezaagd. *Bladklieren* : twee helroode of donkerroode klieren op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, somtijds staat er één klier op den bladsteel en één op de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel. *Bladsteel* : middelmatig dik, somtijds dik, dof roodbruin gekleurd, gegroefd, gemiddeld 3 cm. lang, steunblaadjes ontbreken.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, tamelijk lang. *Kleur* : roodbruin met grijze vlekken. *Knoppen* : rondovaal, stomppuntig, bruin tot licht roodbruin, matig dik, in verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : gemiddeld 2 tot 2,5 cm.

Groeieigenschappen. — Matig zwakke groei, enkele matig zware vertakkingen, bolronde kruinontwikkeling.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : vroeg tot middelmatig vroeg.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Heeft nog geen vruchten gegeven.

MAHALEB

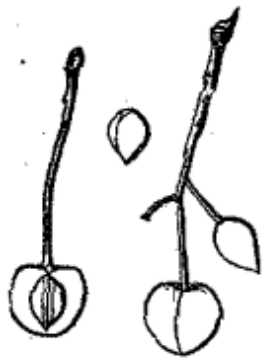
MORPHOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Bladbeschrijving. — *Bladschijf* : klein vergeleken met gewone kerseboomen, gewoon groen, ovaal hartvormig, puntig toeloopend aan de spits, verbreed afgerond aan de basis. *Bladranden* : meestal in opgeheven stand, somtijds licht ge-

golfd, fijn getand, *Bladklieren* : meestal één groene kleine klier op den bladsteel dicht tegenaan de basis van den bladrand, somtijds staat ze op de basis van den bladrand dicht tegenaan den bladsteel, bij uitzondering zijn er twee klieren, bij vele bladeren ontbreken ze. *Bladsteel* : tamelijk fijn, groen, fijn gegroefd, gemiddeld 1, 2 cm. lang, steunblaadjes ontbreken.

Winterkenmerken. — *Twijgen* : middelmatig sterk, middelmatig lang. *Kleur* : aschgrijs met bruine doorschijnende vlekken en punten, ruwschorsig. *Knoppen* : conisch puntig, tamelijk klein, donkerbruin, in opgerichten stand of in licht half verwijderden stand ten opzichte van de twijg. *Internodiën* : 1 tot 1,5 cm.

Groei-eigenschappen. — Sterke groei, zware vertakkingen, veel bijvertakkingen, opengespreide groeiwijze.

PHYSIOLOGISCHE EIGENSCHAPPEN.

Betrekkelijke bloeitijd : laat; zeer kleine welriekende bloempjes in tuitjes vereenigd.

VRUCHTBESCHRIJVING.

Klas : eigenlijke kers. *Rijpheidstijdstip* : einde Juli. *Vruchtsteel* : gemiddeld 10-20 mm., de vruchten ontwikkelen zich in trosjes, kleine ondiepe steelholte. *Vorm* : hartvormig, puntig aan het uiteinde. *Dikte* : gemiddeld 10 mm. in dwarse doorsnede en 9,5 mm. in lengtedoorsnede. *Vruchtkleur* : violetzwart, fijn grijs gestippeld. *Stempelmerk* : zwart, klein, aan het puntig uiteinde der vrucht. *Rugnaad* : fijn, in een lichte groef. *Vruchtvliesch* : zacht, violetzwart, sappig, kleurend sap, onaangenaam bittere wrange smaak. *Vruchtsteen* : puntig, aan het vruchtvliesch klevend.

CULTUURWIJZEN

De kerseboom wordt gansch het land door gekweekt hetzij in boomgaarden gepaard gaande met den landbouw, hetzij in liefhebberstuinen, ook de laatste jaren heeft de kerseboom bij enkele belangstellende fruitkweekers in de belangstelling gestaan voor de laagstammige cultuur.

Het aannemen van een bepaalde cultuurwijze staat volgens het beoogde doel, nauw in verband met het kader der cultuureischen en groei-eigenschappen van iedere fruitsoort in het bijzonder.

De kerseboom vraagt benevens de eischen welke hij stelt aan den grond, een vrije ontwikkeling, de onderhoudszorgen toe te dienen aan het fruit zijn gering, van vruchtendunning is er practisch geen sprake; het plukken vraagt veel handarbeid en moet met veel zorg gedaan worden, doch kan geschieden door seizoenarbeiders of seizoenplukkers; kersen zijn zomervruchten, niet geschikt voor bewaring in verschen toestand, het is bijgevolg seizoenfruit; sommige soorten althans worden ook op groote schaal gebruikt in de nijverheid.

Gezonde krachtige boomen geven in een aangepast midden goede opbrengsten van kwaliteitsfruit, voor den kweeker zelf vragen de kerseboomen merkkelijk minder vakkundigheid en onderhoudszorgen dan wel de andere fruitsoorten o. a. appels en peren. Anderzijds beschouwd, is de kerseboom gevoelig aan ziekten waartegen tot nu toe geen practische bestrijdingsmiddelen bestaan, namelijk het gommen en de loodglanzziekte, hetgeen ook een groot bezwaar is voor de zuivere gespecialiseerde speculatieve cultuur.

Uit deze enkele beschouwingen en nog andere van dien aard, blijkt dat de kerseboom uit economisch oogpunt beschouwd, voor de handelscultuur hoofdzakelijk aangewezen is tot de boomgaardcultuur, onder den vorm van half- of hoogstamboomen, welke gepaard gaat met den eenen of anderen

tak van landbouw en veeteelt, namelijk in die streken waar grond en klimaat er voor geschikt zijn.

De kerseboom is bijgevolg op de eerste plaats voor de handelscultuur een geschikte fruitsoort voor den aanleg van grasboomgaarden, op voorwaarde dat de grond voldoende vochthoudend zij en het grondwater voldoende tot aan de oppervlakte kan stijgen, om de bovenste grondlagen vochtig te houden en de boomen van het noodige water te voorzien.

De grasboomgaarden zullen het voordeeligst afgegraasd worden en niet gemaaid. In gemaaide boomgaarden komt het meermaals voor dat de boomen in den zomer lijden door gebrek aan water. Kersen zijn immers sappige vruchten, welke voor hun ontwikkeling veel water noodig hebben en dit op een tijdstip dat de verdamping door het warme zomerweder het grootst is.

Alhoewel kerseboomen in grasland goed kunnen gedijen moet toch het gras als een zeker nadeel aangezien worden, het belet de grondbewerking, waardoor deze min goed verlucht zal zijn, verder is het een belemmering voor de doelmatige bemesting; vooral voor jonge boomen is het gras nadeelig.

Om goede resultaten te bekomen met den aanleg van graskerseboomgaarden, zal men de eerste jaren en dit wel tot het achtste jaar, den grond rond de stammen zwart houden, dit wij zeggen vrij van gras et dit op een cirkelvormige oppervlakte met een straal van minstens 1 m. tot 1,50 m. Deze oppervlakte zwarte grond wordt geregeld bewerkt, na den winter gespit, in den zomer los gehouden en eenigszins vrij van onkruid; het is ook hierop dat de jaarlijksche bemesting geregeld zal toegediend worden.

Deze doenwijze zal een kenmerkenden invloed hebben op de ontwikkeling der boomen; het jonge wortelgestel kan zich krachtig ontwikkelen dank zij de verluchting van den grond en het volledig genieten van den toegedienden mest en de meststoffen. Het is slechts als de boomen een zekere

ontwikkeling zullen hebben en het wortelgestel reeds verder en dieper in den grond is doorgedrongen, dat men het gras tot tegen de boomen zal laten groeien. In afgegraasde boomgaarden zal men ook zorgen dat de boomen een degelijke beschutting hebben tegen mogelijke veebeschadiging.

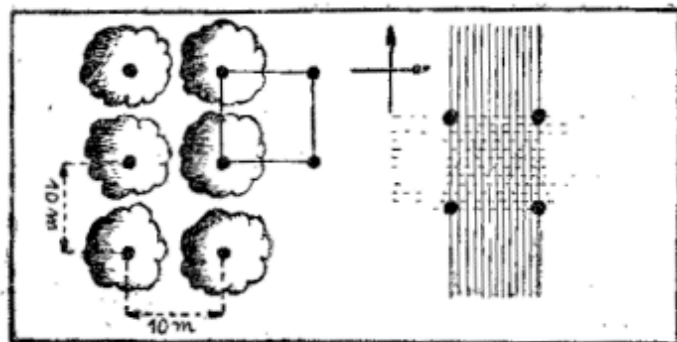
AANPLANTINGEN VAN ZOETE KERSEN.

Voor den aanleg van kerseboomgaarden komen hoofdzakelijk in aanmerking de eigenlijke kersen en de knapkersen. De plantingsafstand is 10, 12 tot 14 m. De planting kan gedaan worden in het vierkant of in het verband met een gelijkbeening of een gelijkzijdigen driehoek. (Fig. 41.) De planting kan eventueel geïntensiveerd worden door een tusschenplanting van *krieken*.

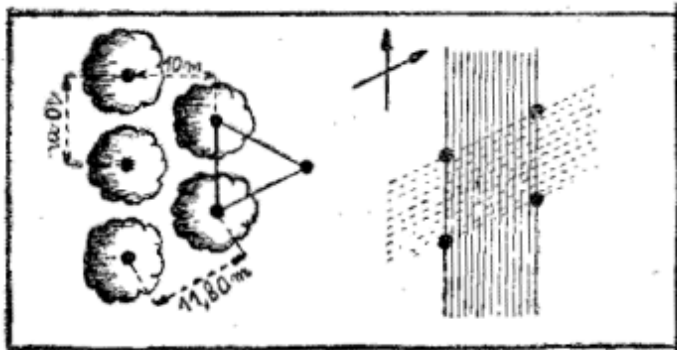
Als men geen tusschenplanting doet zal men het voordeeligst de planting doen in het verband met een gelijkbeening of een gelijkzijdigen driehoek. De planting in het verband is het voordeeligst omdat de boomen langs alle kanten beter belicht staan, hetgeen van belang is voor een normale ontwikkeling en tevens bijdraagt voor een beteren gezondheidstoestand. De gelijkzijdigen driehoek laat toe de plaats intensiever te benuttigen en een grooter aantal boomen te kunnen planten op een bepaalde oppervlakte als zulks gewenscht wordt.

Er dient nu opgemerkt te worden dat voor graskerseboomgaarden men niet uitsluitend mag streven naar een zoo mogelijk dichte beplanting; het gras moet ook eenigszins van het zonlicht kunnen genieten. Het planten op 10 of 12 meter, of zelfs nog verder, alsmede de planting in het verband met gelijkbeening of gelijkzijdigen driehoek, hangt af van de waarde welke men hechten zal aan de graszode, als de boomen hun normale ontwikkeling zullen hebben. Wenscht men alsdan ook nog een behoorlijke afgrazing te hebben dan zal men eerder op ruimeren afstand moeten planten.

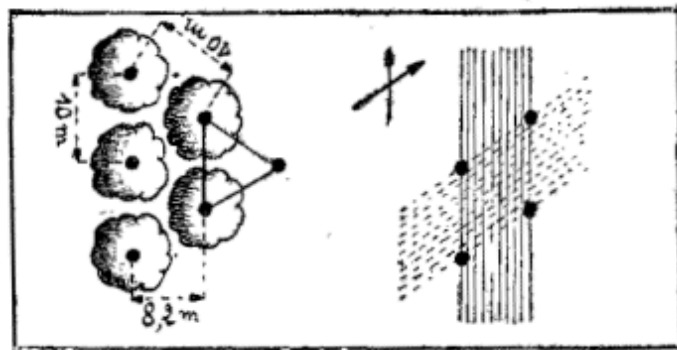
Niet alleen voor het gras moet gezorgd worden, maar ook

A) Planting van kerseboomen in het vierkant.

B) Planting van kerseboomen in het verband : ongelijkbeenige driehoek.

C) Planting in het verband : gelijkbeenige driehoek.

Fig. 41.

voor een algeheele verlichting van de kruin der boomen. Als de boomen te dicht geplant staan dan is een gedeelte der kruin onttrokken aan het zonnelicht, de boomen zullen minder vruchtbaar zijn of toch ten minste een mindere kwaliteit fruit geven en er zal zich een gunstig midden vormen voor ziekten en insecten. (Fig. 42.)

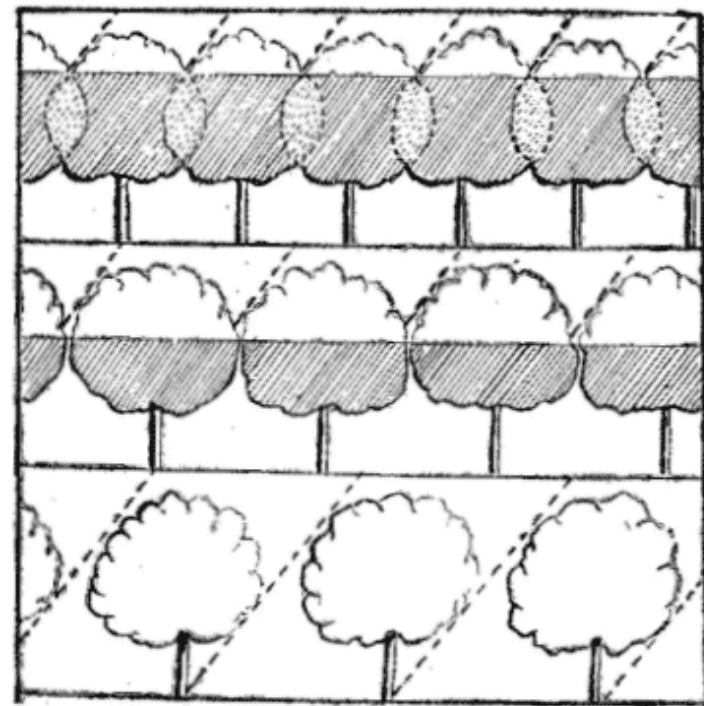
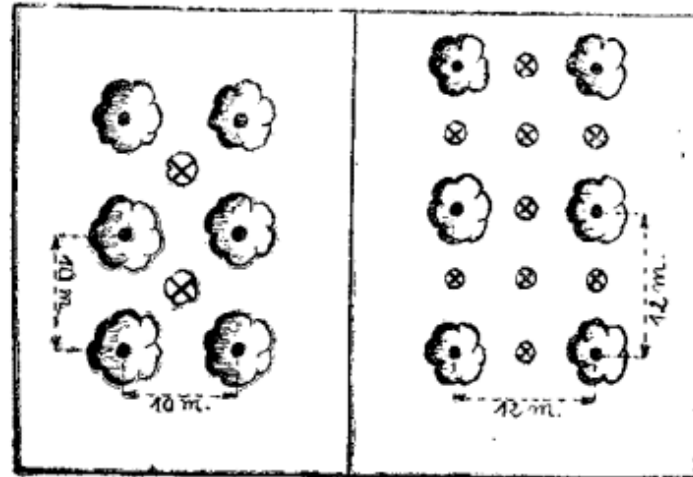

Fig. 42. — Voorstelling van plantingsafstanden in opzicht der verlichting van de kruin der boomen.

- A) Te dicht geplant : de $\frac{2}{3}$ der kruinen zijn belommerd.
- B) Op te juiste afstand geplant, de helft der kruinen blijft nog belommerd.
- C) Op voldoende afstand geplant, gansch de kruin staat in het bereik van het zonlicht.

Als men den boomgaard wenscht te intensiveren door het tusschenplanten van kriecken, dan plant men het voordeeligst in het vierkant en dan wordt er een kriekeboom geplant op het kruispunt van vier boomen; de kriekeboomen aldus geplant ter intensivering noemt men kruiswijkers.

Benevens deze enkele tusschenplanting, namelijk met één kruiswijker tusschen vier blijvende boomen, kan men ook een dubbele tusschenplanting doen, dit is een boom der tusschen-

A) Enkele tusschenplanting. Fig. 43. B) Dubbele tusschenplanting.

planting tusschen iederen blijvenden boom op de lijn en dan een gansche lijn der tusschenplanting tussche twee lijnen blijvende boomen. (Fig. 43.) De dubbele tusschenplanting kan aangenomen worden als men voor de blijvende boomen den maximum plantingsafstand aanneemt, terwijl met een middelmatigen plantingsafstand men slechts de enkele tusschenplanting zal aannemen en als men een minimum plantingsafstand aanneemt voor de blijvende boomen, dan zal men zich van de tusschenplanting onthouden.

De intensivering kan goede resultaten geven en bijdra-

gen tot de rendabiliteit van den boomgaard gedurende de eerste 20 tot 25 jaren.

Men mag echter niet uit het oog verliezen dat de boomen van de tusschenplanting zullen moeten verdwijnen als de blijvende boomen de plaats vragen en vóór dat ze door de tusschenplanting gehinderd worden. Op deze voorwaarde alleen kan een tusschenplanting als goed aangezien worden, zoo niet is ze af te keuren.

In de liefhebberstuinen worden zoete kersen ook aan geplant als half- of hoogstamboomen. Doch hier zou men de voorkeur moeten geven aan halfstamboomen of struikvormen, daar deze lager blijvende vormen merklijk het plukken vergemakkelijken. Het is alsdan ook mogelijk op eene meer doeltreffende wijze het een of andere middel als vogelverschrikker aan te wenden. Het moeilijk plukken bij hooge boomen en het rooven door de vogels zijn wel de twee punten waarover de liefhebbers zich het meest beklagen voor de kerseboomen.

Voor een mogelijke kruisbestuiving zal men in de liefhebberstuinen er steeds voor zorgen twee of drie kerseboomen te planten, behorende tot variëteiten welke ongeveer op hetzelfde tijdstip bloeien.

Als men om de eene of andre reden den kerseboom zou willen aanplanten onder den vorm eener intensieve cultuur op zwartgehouden grond, dan kieze men hiervoor den struikvorm of den halfstamboom. De plantingsafstand zal ongeveer 8 meter zijn en men plant bij voorkeur in 't verband; deze cultuurwijze vermindert met 50 % de plukarbeid.

Het aankweken van zoete kersen in leivormen is niet gewenscht, de kerseboomen zijn gevoelig aan min of meer strenge soeijingen welke meestal het gommen veroorzaken.

AANPLANTINGEN VAN ZURE KERSEN.

De zure kersen, eigenlijke kriecken, amarellen en morellen, worden weinig gebruikt voor het aanleggen van boomgaarden,

ze zijn in het algemeen min langlevend. Sommige sterkgroeiende variëteiten worden in de kerseboomgaarden wel als blijvende boomen aangeplant in vermenging met de zoete kersen; boomgaarden uitsluitend met zure kersen aangeplant vindt men weinig. Wenscht men dit toch te doen, dan plant men op 6 à 8 m. afstand volgens de soorten.

De zure kersen, welke in het algemeen min sterkgroeiend zijn dan de zoete kersen en bijgevoig zulke groote ontwikkeling niet nemen, kunnen in den kerseboomgaard gebruikt worden voor een tusschenplanting.

De amarellen, waaronder hoofdzakelijk de zogenaamde Kleine Waalsche, en de morellen, maar bijzonder de Noordkriek, kunnen gebruikt worden als beschuttingslijn langs den noordkant en voor tusschen beschuttingslijnen in de intensieve appel- en pereculturen; men plant ze dan onder den vorm van hoogstamboomen op gemiddeld 6 m. afstand.

In de liefhebberstuinen kan men ook de zure kersen planten onder den vorm van half- en hoogstamboomen maar eveneens als struikvorm; deze laatste vergemakkelijkt het plukken. De zure kersen, in het bijzonder de morellen, kunnen op min begunstigde plaatsen geplant worden dan de zoete kersen. De morellen worden ook gebruikt voor het benutten van noordermuurvlakken, het is hiervoor de aangewezen klassieke fruitsoort. De boomen worden dan in waaivorm opgeleid en geplant op gemiddeld 2 à 4 m. afstand, volgens de hoogte van den muur.

De amarellen en morellen worden in sommige streken, welke hoofdzakelijk geschikt zijn voor de steenfruitcultuur, gebruikt ter intensiveering van pruimenculturen. Men plant ze dan als kruiswijkers tusschen 4 blijvende pruimeboomen. Alhoewel we voorstander zijn van de monocultuur, kan zulke tusschenplanting toch niet veroordeeld worden. De onderhoudszorgen vooral voor wat de besputtingen betreft zijn dezelfde voor beide fruitsoorten.

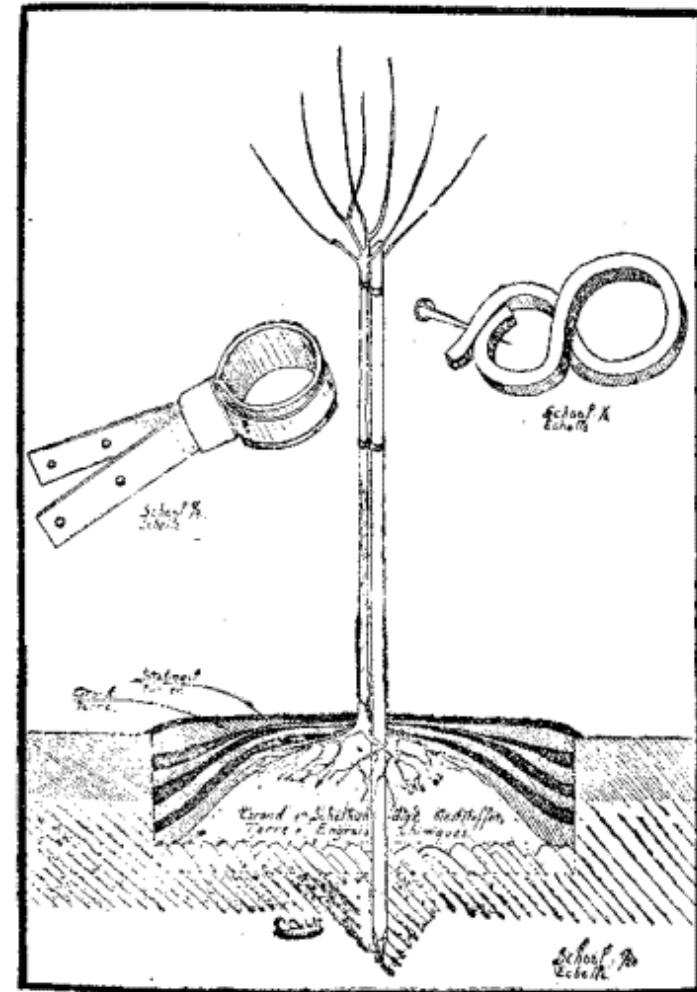

Fig. 44. — Plantingsschema in plantputten, met steunstok en stevige bindels, voor het aanbinden van den stam aan den steunstok.

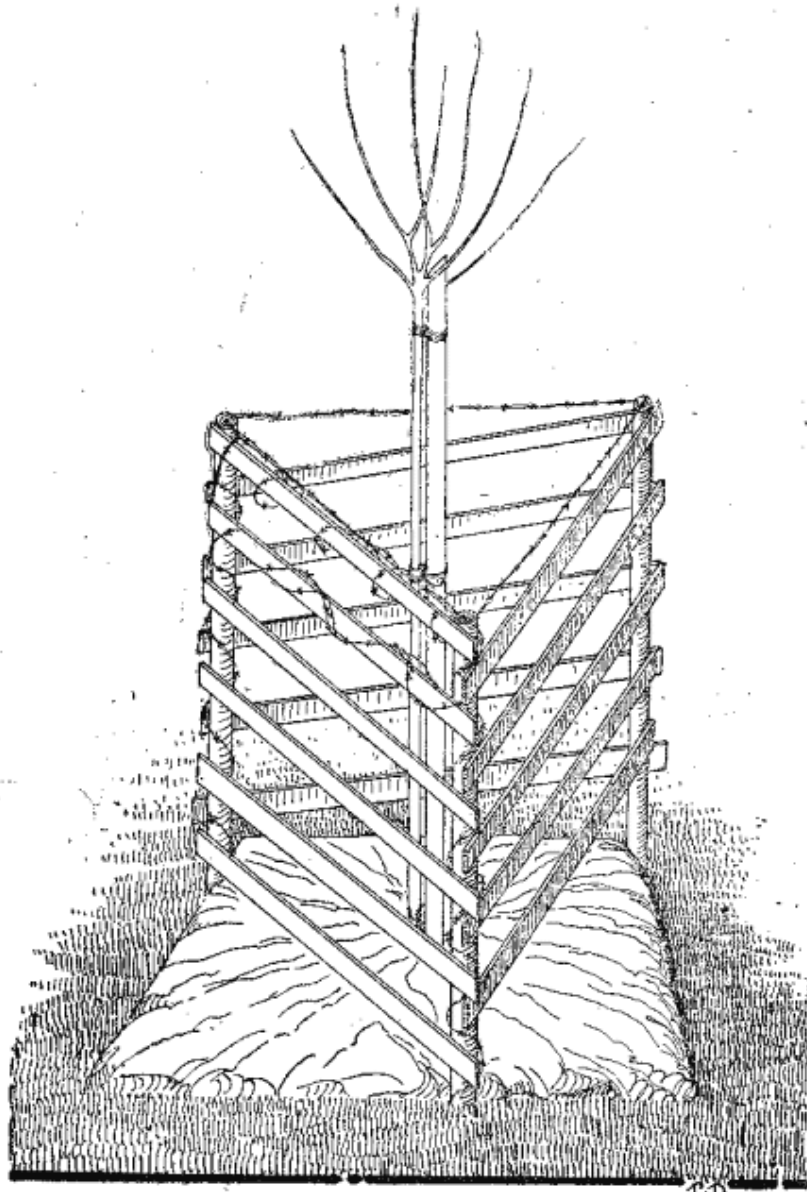

Fig. 45. — Voordeeligste beschuttingswijze van den boom tegen veebeschadiging.

ONDERHOUDSZORGEN

De onderhoudszorgen na de planting zijn voor kerseboomen dezelfde als voor de andere fruitsoorten; het planten wordt eveneens op dezelfde wijze gedaan. *Boomen* geplant in grasland, dat moet dienen voor afgrazing, dienen degelijk gesteund en beschut te worden tegen veebeschadiging en het voordeeligst op zulke manier dat de oppervlakte van den plantput ook vrij blijft. (Fig. 44 en 45.) In geen enkel geval mag de beschutting het voorwerp worden van verwondingen op den stam, waaraan de kerseboomen zeer gevoelig zijn en waardoor meestal het *gommen* ontstaat. Het omwinden van de stammen met ijzerdraad, mazendraad maar vooral pinnendraad moet absoluut veroordeeld worden.

HET SNOEIEN.

De geplante kerseboomen moeten gesnoeid worden het jaar der planting, op het einde van den winter vóór het hernemen van den groei. *Kerseboomen* zooals alle steenfruitboomen schieten moeilijk of onregelmatig uit op twee- en meerjarig hout, vandaar de noodzakelijkheid van het snoeien het jaar der planting, om de scheutontwikkeling te bekomen met de oogen welke staan op het éénjarige hout.

De eerste drie jaren en gebeurlijk ook nog het vierde jaar moet de vormingssnoei toegepast worden. Deze is een min of meer *korte snoei*, in verhouding tot de groeikracht der boomen en de sterkte der twijgen, ten einde een stevig geraamte te bekomen. De natuurlijke ontwikkeling van den kerseboom is in 't algemeen bolvormig; bij de vormingssnoei zal men hiermede rekening houden; de snoeiprincipes hiervoor zijn deze van de vorming van de struikpyramide. (Fig. 46 en 47.) Als de basis van de jonge kruin voldoende stevig gevormd is laat men vrij groeien, van dan af bestaat het

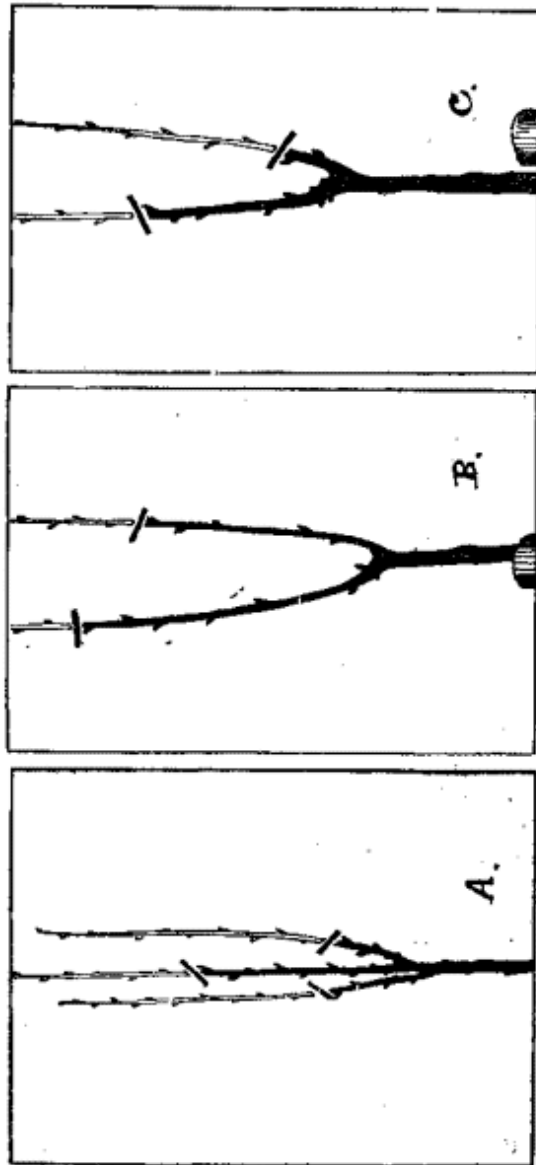

Fig. 46. — Eerste vormingsnoei voor de vorming van de kruin.

A) Goed. — B) Slecht. — C) Goed.

jaarlijksch onderhoud in het uitdunnen en sleunen. Kerseboomen mogen dichter van hout staan dan pere- en appelboomen, bijgevolg zal het sleunen en uitdunnen hier min streng toegepast worden, dit sluit echter niet uit te zorgen dat de kruinen voldoende luchtig staan.

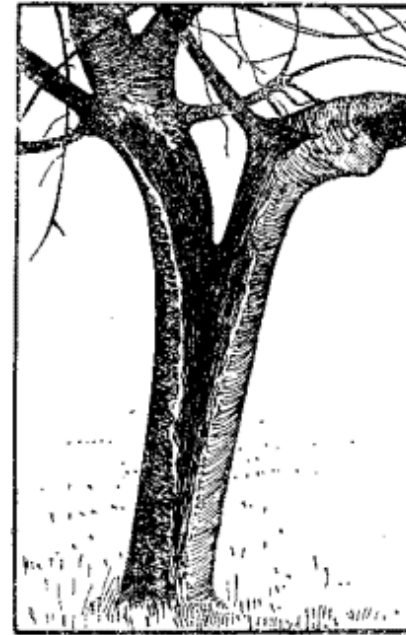

Fig. 47. — Gekloven kersenstam
tengevolge van een slechten aanleg van de kruin.

Het wegnemen van twijgen welke overbodige takken zouden worden, vooral rond de verlengissen; alsook van het overtollig klein hout kan gedaan worden gedurende de rustperiode; dan immers ziet men best wat dient weggenomen

te worden. Dit uitdunnen wordt het best gedaan op het einde van den winter, als de eigenlijke vorstperiode voorbij is. (Fig. 48.)

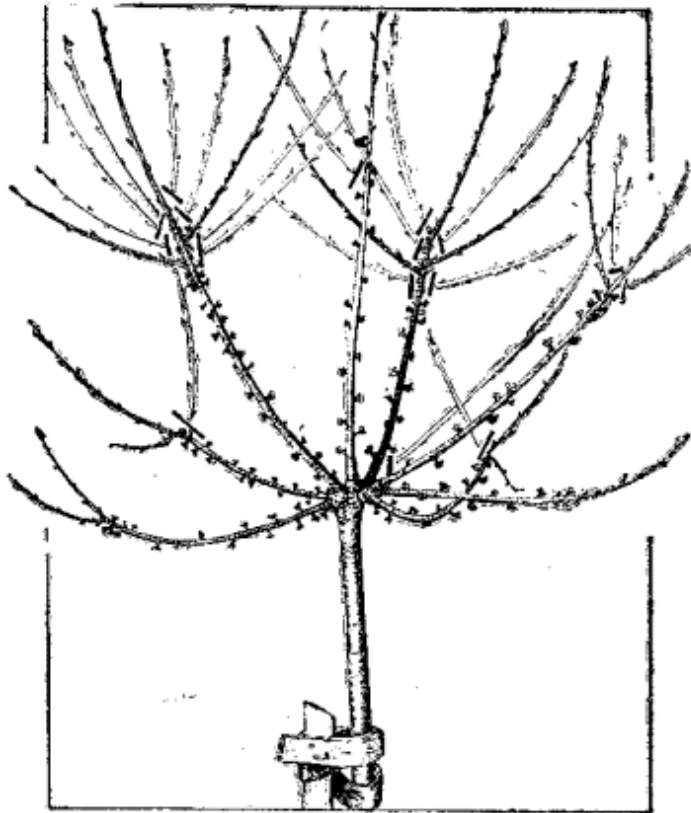

Fig. 48. — Het uitdunnen van de twijgen, welke kransgewijze staan, rond de verlengenis van de gesteltakken.

Het eigenlijke sleunen dat bestaat in het wegnemen van min of meer ontwikkelde takken, voor zooveel dit zou noodig zijn, wordt het voordeeligst gedaan gedurende den groei, na

het plukken der vruchten; op dit tijdstip gedaan voorkomt men gomziekte, terwijl het sleunen tijdens de rustperiode in de meeste gevallen gomziekte voor gevolg heeft.

Als de boomen geen vruchten dragen dan zal men het voordeeligst het sleunen toepassen in de maand Juni, als voorkomend bestrijdingsmiddel tegen de loodglansziekte. Volgens onderzoekingen zou deze ziekte, welke in de kersencultuur groote verwoestingen begint aan te richten, zich niet of slechts in geringe mate voortplanten gedurende dit tijdperk.

Altijd wanneer het sleunen wordt toegepast, zal men de eenigszins groote wonden onmiddellijk met roode loodmenie bestrijken, ook als voorkomend bestrijdingsmiddel tegen de loodglansziekte. Deze ziekte, veroorzaakt door de zwam « *Stereum purpureum* » is een wondparasiet en kan alleenlijk langs de wonden, de weefsels van het hout aantasten.

DE JAARLIJSCHE BEMESTING.

De jaarlijksche- of onderhoudsbemesting is voor kersboomen, zooals overigens voor alle fruitboomen, van groot belang, ten einde een normalen groei en een goede opbrengst te verkrijgen. Ten minste moet men jaarlijksch aan den grond terug geven datgene wat de boomen door hun wortels er uitgenomen hebben, voor de ontwikkeling van den boom in zijn geheel en voor de vruchten welke hij gegeven heeft.

Het is niet gemakkelijk in de fruitteelt juist berekende bemestingsformulen op te geven, omdat we min dan in de landbouw- en de groenteteelt, over positive gegevens beschikken nopens de voedselbehoefte onzer fruitboomen. Verder moet de bemesting aangepast zijn aan den aard van den grond, aan den ouderdom en de groei-kracht der boomen, en ze moet daarbij rationeel zijn. Door een rationeele bemesting verstaat men, het geven van al de noodige voedende bestanddeelen in voldoende hoeveelheden en in goed aangepaste verhoudingen.

De volgende punten komen hiervoor in aanmerking :

1° De absolute behoeften welke de boomen noodig hebben voor hun normale ontwikkeling en vruchtgeving ;

2° De rol welke de verschillende voedende bestanddeelen te vervullen hebben ;

3° Het verloop der voedselopname en het verbruik hiervan, dit wil zeggen het tijdstip waarop de voedende stoffen het nuttigst gebruikt worden ;

4° Het kennen van mest en meststoffen ;

5° De vorm en het tijdstip waaronder mest en meststoffen het voordeelgigst worden aangewend.

Verschillende onderzoekers hebben zich met dit belangrijk vraagstuk reeds bezig gehouden. Voor wat de onderzoekingen betreft ter vaststelling van de voedselbehoeften van pit- en steenfruitboomen, verdient het werk van Dr Steglich en Barth vermeld te worden, tot het opstellen van een basis voor een degelijke bemesting.

In het Nederlandsch handboek van Claessen en Hazeloop, vindt men een tabel welke de benodigde voedingsstoffen opgeeft per jaar en per boom in grammen uitgedrukt. Deze tabel is opgesteld met de uitkomsten van het onderzoek van Dr Steglich en Barth, aangevuld met de onderzoekingen gedaan door Dr Hotter, Dr R. Otto en Prof. Reichelt. Ze volgt hieronder zooals ze opgenomen is in Tuinbouwbes-

Voedingsstoffen.	LEEFTIJD DER BOOMEN.				
	5 à 10 jaar.	10 à 20 jaar.	20 à 25 jaar.	25 à 30 jaar.	30 jaar en ouder.
	<i>Gemiddelde stamomvang.</i>				
	10 cm.	20 cm.	36 cm.	64 cm.	80-100 cm.
	<i>Gemiddelde uitgestrektheid der kruin.</i>				
	30 m ²	45 m ²	60 m ²	80 m ²	90 m ²
	<i>Voedingsstoffen.</i>				
Stikstof	102	147	213	302	346
Phosphorzuur	28	40	58	82	94
Potasch	94	137	202	289	332
Kalk	156	216	307	428	489

tingsleer door L. Van Hove, 1939 ; voor wat de voedselbehoefte betreft van kers- en kriekeboomen.

Bij een aandachtig onderzoek zal men uit deze tabel kunnen afleiden dat dit zeer geringe hoeveelheden voedingsstoffen zijn welke de kerseboomen zouden noodig hebben, terwijl men in de practijk bemerkt dat de kerseboomen evenals de andere fruitboomen dankbaar zijn voor sterke bemesting, op voorwaarde dat ze rationeel en wel aangepast is. Wij mogen deze theoretisch vastgestelde voedselbenoedigheden dan ook maar als een theoretische basis aannemen, terwijl we in de practijk deze hoeveelheden moeten verhoogen.

Het verhoogen van de toediening van voedende bestanddeelen kan volgens de omstandigheden verdubbelen, verdriedubbelen en zelfs nog meer, maar zal moeten plaats hebben in de verhouding van de theoretische gegevens, welke ons door deze tabel worden gegeven. De verhoudingen kunnen volgender wijze samengesteld worden :

1 voor phosphorzuur ; 3,5 voor potasch ; 3,6 voor stikstof ; 5,2 voor kalk.

Dit is ook weer een theoretische verhouding, in de practijk zal men dienen rekening te houden met de rijkheid van den grond aan voedende bestanddeelen. Heeft men bijvoorbeeld een grond welke rijk is aan kalk of aan potasch dan zal men logischer wijze deze voedende bestanddeelen in minder groote hoeveelheden hoeven toe te dienen, tegenover andere voedselstoffen waaraan de grond arm zou zijn. Om dit te weten en bijgevoelg rationeel te kunnen bemesten is het noodig den grond te laten ontleden op gebied van voedselgehalte.

Theoretisch beschouwd zou men kunnen aannemen dat de kerseboomen merklijk minder behoefte hebben aan phosphorzuur tegenover andere voedselstoffen ; en volgens Amerikaanse onderzoekingen ook, zouden in het algemeen onze fruitboomen viermaal zooveel potasch en stikstof noodig hebben als phosphorzuur. Wij mogen echter niet vergeten dat in vele

gevallen onze gronden arm zijn aan phosphorzuur. Anderzijds, dient er opgemerkt te worden, dat jonge boomen welke nog niet in opbrengst zijn minder phosphorzuur noodig hebben, dan boomen welke hunne normale ontwikkeling bereikt hebben en waarvan men regelmatige fruitoogsten verwacht.

Er dient verder voor wat phosphorzuur en ook potasch betreft, opgemerkt te worden dat deze voedselstoffen sterk door den grond worden weerhouden en men te zorgen heeft dat hiervan een zekere verzadiging in den grond aanwezig is ten behoeve van de boomen; phosphorzuur kan in den grond ook onoplosbaar worden.

Benevens deze beschouwingen, welke moeten als basis aangenomen worden voor een rationeele bemesting, bestaan er veel redenen om geregeld zwaar te bemesten. Immers men moet rekening houden met het feit dat al de voedselstoffen, welke onder den vorm van bemesting worden toegediend, niet ten goede komen voor de voeding der boomen; dat verder in met grasbegroeide boomgaarden een groot gedeelte van de voedselstoffen door het gras wordt opgenomen en dat het gras een belemmering is voor het doorzakken der voedselstoffen; en ten slotte dat in boomgaarden waar het gras gemaaid en gehooïd wordt, het voedselverlies voor de boomen het grootst is.

Wij mogen beslist het besluit trekken dat onze fruitboomen voor hunne normale ontwikkeling gepaard gaande met normale vruchtbaarheid, overvloedig over voedsel moeten kunnen beschikken en dat we sterke maar vooral gelijkmatige bemestingen moeten toedienen.

Alhoewel het nu niet mogelijk is, een juiste vastbepaalde bemestingsformule op te geven, daar dit van menigvuldige omstandigheden en factoren afhangt, kunnen we de volgende formule, per hectare, als basis aannemen:

A. — Minerale bemesting.

Elk jaar 700 tot 800 kg. ijzerslakken of een overeenstemmende hoeveelheid phosphorzuurmest.

500 tot 600 kg. zwavelzure potasch of 1.000 tot 1.200 kg. zwavelzure potasch magnesia (Patentkali);

B. — Stikstofbemesting.

Elk jaar, aangepast aan den groeitoestand der boomen, 500 tot 750 kg. kalknitraat of ammoniaknitraat of daarmee overeenstemmende stikstofmest;

C. — Organische bemesting.

Om de twee of drie jaar, 30 tot 40.000 kg. stalmest, aangepast aan de physische samenstelling van den grond; het humusgehalte van den grond moet gemiddeld 10 % bedragen;

D. — Kalkbemesting.

Om de twee of drie jaar, 1.200 tot 2.500 kg. landbouwkalk, in afwisseling met de organische bemesting, volgens de omstandigheden aangepast aan den zuurheidsgraad (PH) en physische samenstelling van den grond.

Enkele opmerkingen.

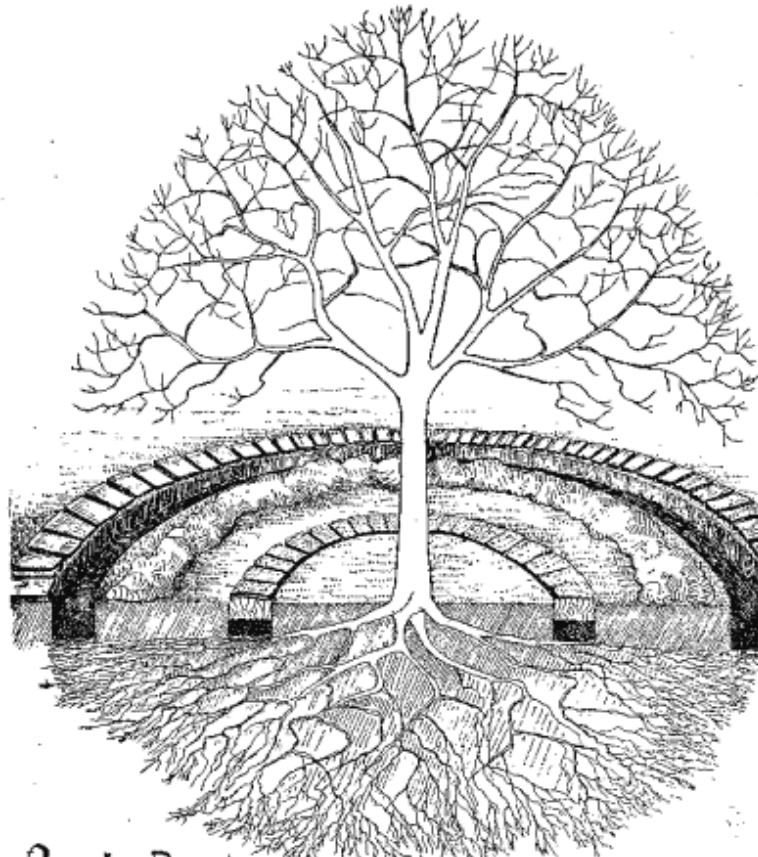
1) Deze bemestingsformule geldt alleen voor de kersboomen; afgezien van de behoefte aan voedselbestanddeelen van het gras, of andere gewassen welke onder de boomen zouden geteeld worden. Indien de grond met gras begroeïd is, of als andere gewassen onder de boomen worden gekweekt, zal men de bemesting in de mate van de voedselbehoefte dezer, moeten verhoogen.

2) Het jaar dat men stalmest toedient kan de minerale en stikstofbemesting ongeveer met 2/10 verminderd worden.

3) Men beschikt somtijds over hoeveelheden vloeïmest; deze kunnen zeer goed gebruikt worden vooral voor de stikstofbemesting; het is moeilijk te bepalen welke hoeveelheid vloeïmest dient gebruikt te worden, daar de samenstelling hiervan zeer sterk uiteenlopend is.

Het toedienen van mest en meststoffen.

De minerale bemestingsstoffen, potasch, phosphorzuur en de kalk worden het voordeelïgst toegediend in 't begin van

Speciale Bemesting in cirkelvormige Voedervoren —
 Fumure spéciale en rigoles nourricières circulaires —

den herfst, einde October en November. Als minerale scheikundige meststoffen en kalk dienen toegediend, dan geeft men eerst de kalk en ongeveer drie weken nadien de minerale meststoffen. In weide-boomgaarden, wordt de stalmest het voordeeligt zoo vroeg mogelijk toegediend, ongeveer drie weken na de minerale meststoffen; hij wordt zoo gelijkmatig mogelijk over de graszode opengespreid. Op bewerkten grond, wordt de stalmest gegeven ofwel in November-December ofwel in Januari-Februari en hij wordt ondergewerkt.

De stikstofbemesting wordt gegeven op het einde van den winter of in de vroege lente, einde Februari tot einde Maart. Het is geraadzaam de $\frac{2}{3}$ toe te dienen op het vermeldte tijdstip en $\frac{1}{3}$ te geven in den zomer als de goed afgespeende vruchten goed beginnen te dikken.

De stikstofbemesting moet zoo nauwkeurig mogelijk toegepast worden naar gelang den groeitoestand der boomen. Is de groei boven het normale peil dan zal men de als basis opgegeven dosis verminderen en de bijbemesting in den zomer laten wegvallen.

In weide-boomgaarden wordt steeds het uitstrooien van mest en meststoffen aan de oppervlakte van de graszode gedaan, het is zeer aan te bevelen na de uitstrooïng de oppervlakte te behandelen met de weide-egge, om de uitgestrooide meststoffen zoo goed en snel mogelijk met den grond in aanraking te brengen. In beplantingen met zwart gehouden grond, worden de uitgestrooide meststoffen lichtjes ingewerkt.

De bemesting zooals hierboven uiteengezet kan voorzeker als goede bemesting aangezien worden. Niettegenstaande dat, kan het gebeuren dat spijs deze bemesting, de boomen nog te kort hebben aan voedsel.

In grasboomgaarden genieten te boomen niet ten volle van de toegediende bemesting; het gras neemt er een groot gedeelte van en is ook een belemmering voor het doorzakken der voedselstoffen. In boomgaarden waar de boomen hun volle ontwikkeling hebben en als de groeiocracht eenigszins

Speciale Bemesting in cirkelvormige Voedervoren.
Fumure spéciale en Rigoles nourricières circulaires.

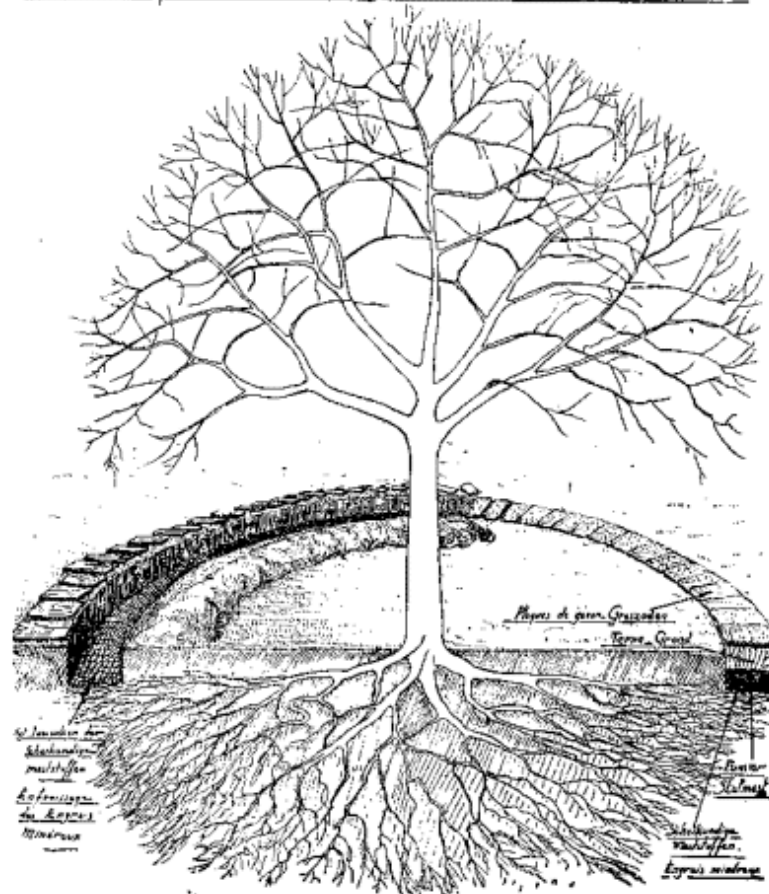

Fig. 50.

mocht te wenschen over laten, zal het geraadzaam zijn, zelfs noodig, van tijd tot tijd de boomen op een speciale wijze van voedsel te voorzien. Hiervoor is het noodig de mest en meststoffen in het onmiddellijk bereik der wortels te brengen. Dit kan gedaan worden in zoogenaamde voedervoren.

Deze kunnen gemaakt worden met de graszode kringsgewijze onder het uiteinde der takken af te steken en op zij te leggen; vervolgens wordt eene voor uitgegraven derwijze de bovenste wortels ongeveer te benaderen. De mest en meststoffen worden dan op den bloot gekomen grond opengespreid en ondergewerkt; de voor wordt gevuld, de graszoden komen vervolgens opnieuw op hun plaats en worden vastgerold. In groote boomgaarden kan dit ook gedaan worden met ploeg en paarden; de graszode wordt kruisgewijze tusschen de boomenrijen door, onder de buitenste kruintakken afgereden, vervolgens rijdt men eene voor grond uit, waarin mest en meststoffen dan worden toegediend, waarna de voor wordt gevuld en opnieuw bedekt met de graszode.

De hoeveelheden mest en meststoffen welke voor deze bemestingswijze gebruikt worden is gemiddeld voor een volwassen boom: 2 kg. ijzerslakken, 2,5 kg. zwavelzure potasch magnesia of 1,250 kg. zwavelzure potasch, 120 kg. stalmeest en 1 Hl. vloeimest; deze laatste wordt toegediend in de maand Maart.

Deze speciale manier van bemesten wordt om de 3 à 4 jaar gedaan; het is een omslachtig werk doch zeer aan te bevelen voor het in stand houden van de groeikracht der boomen. Sedert het in gebruik komen van motorsproeiers met hoogen druk, is het beproefd geworden hiermede oplossingen van scheikundige meststoffen, door de hoogdrukklansen van de motorsproeiers in den grond te persen, hetgeen merkkelijk het werk vereenvoudigt. (Fig 49, 50, 51.)

Door de jaarlijksche bemesting moet men er voor zorgen den groei der boomen normaal in stand te houden; vrucht-

baarheid en groeikracht, groeikracht en vruchtbaarheid moeten samengaan, als dit zoo is, zullen de fruitboomen renderend zijn.

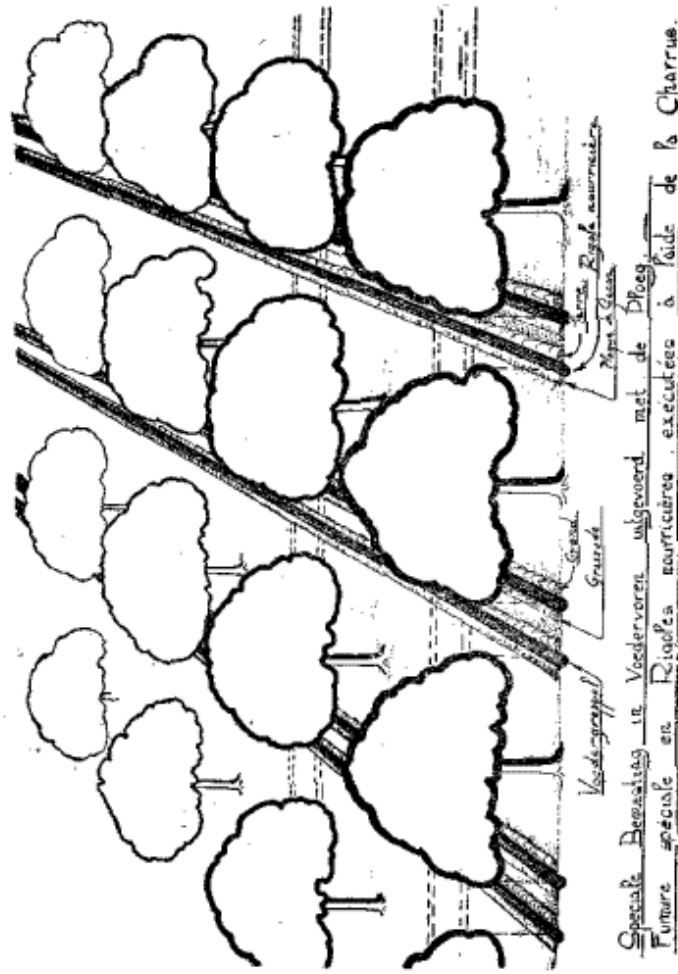

Fig. 51.

KEUS DER VARIËTEITEN

Over de belangrijkheid van den keus der variëteiten dient hier niet meer verder uitgeweid, daar dit voldoende op het voorplan gebracht werd in het eerste hoofdstuk. Voor den keus der variëteiten raadplege men hoofdzakelijk het ontwerp van het Belgisch standaard *sortiment* op bladzijde 165 en verder ook de beschrijving der variëteiten in het eerste hoofdstuk.

VERDEELING EN RANGSCHIKKING DER VARIËTEITEN BIJ DE PLANTING.

Zooals uit de beschrijving der variëteiten, onder de rubriek *physiologische eigenschappen* blijkt, zijn in 't algemeen de eigenlijke kersen en de knapkersen zelfsteriel; onder de eigenlijke krieken en amarellen zijn er variëteiten welke gedeeltelijk zelffertil zijn; de morellen mogen als voldoende zelffertil beschouwd worden, althans toch onze veelgekeurde Noordkriek.

Daar de kersenaanplantingen in hoofdzaak bestaan uit variëteiten van *eigenlijke kersen* en *knapkersen*, is het van overwegend belang dat de keus der variëteiten berust op een mogelijke kruisbestuiving en kruisbevruchting en dat ze ook zoo gerangschikt worden dat al de variëteiten normaal kunnen vruchtbaar zijn.

De gekozen variëteiten zullen volgens, en in volgorde van hun respectievelijk bloeitijdstip te samen geplant worden. Ten einde de kruisbesuiving en de kruisbevruchting in de hoogst mogelijke mate te begunstigen, plant men de variëteiten van iedere bloeitijdsgroep zooveel mogelijk door mekaar, het voordeeligst in afwisselende lijnen; in elk geval plant men niet meer dan twee lijnen van één variëteit naast elkaar.

De waarde van het stuifmeel is bij kersenvariëteiten over het algemeen als goed te beschouwen. Doch bij kersen hebben wij meer dan bij andere fruitsoorten af te rekenen met inter-

steriliteit of kruissteriliteit. Voor vele variëteiten werden reeds kruisingsproeven gedaan en kunnen we daarop steunende, degelijke samenstellingen maken met het oog op een mogelijke verzekerde kruisbevruchting. Doch om de bevruchtingsmogelijkheid in de hoogste mate te verzekeren, zal men er voor zorgen dat iedere bloeitijdsgroep als het kan drie variëteiten omvat, welke dan op behoorlijke wijze door mekaar geplant zullen worden.

Met het doel de goede verdeling der variëteiten te vergemakkelijken, laten we hieronder een samenvattende lijst volgen met de resultaten welke tot nu toe verkregen werden door onze kruisbestuivingsproeven te Vilvoorde (Fig. 52) :

Bestoven variëteit	Bestuivende variëteiten	Aantal onderzoekingen	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Früheste der Mark</i>	Early Rivers	2	21.5
	Ramon Oliva	2	12.1
	Früheste der Mark	2	1.2
<i>Cerise Arlicot</i>	May Duke	1	4.3
	Cerise Arlicot	1	4.1
	Reine Hortense	1	3.9
	Amarelle Royale hâtive	1	3.3
<i>Guigne d'Annonay</i>	Abbesse de Mouland	1	36.7
	Early Rivers	1	18.9
	Guigne d'Annonay	1	0
<i>Précoce de Boppard</i>	Ramon Oliva	2	36
	Early Rivers	2	16.3
	Abbesse de Mouland	2	1.3
<i>Guigne hâtive de Berny</i>	Early Rivers	2	9.8
	Ramon Oliva	2	6.9
	Bigarreau Gros Rouge	1	2.4
	Abbesse de Mouland	1	0.7
<i>Early Rivers</i>	Polsche	1	45.2
	Guigne d'Annonay	1	38.7
	Abbesse de Mouland	2	26.0
	Guigne hâtive de Berny	1	24.1
	Blanquette	1	23.4
	Ramon Oliva	2	19.8
	Schrecken's Kirsche	1	18.0

Bestoven variëteit	Bestuivende variëteiten	Aantal onderzoekingen	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Moreau</i>	Early Rivers	1	46.6
	Abbesse de Mouland	1	40.0
	Ramon Oliva	1	
<i>Ramon Oliva</i>	Blanquette	1	43.4
	Polsche	2	34.9
	Bigarreau Gros Rouge	1	26.8
	Abbesse de Mouland	2	16.5
	Early Rivers	2	14.2
<i>Schrecken's Kirsche</i>	Früheste der Mark	2	13.5
	Ramon Oliva	2	42.0
<i>Ohio's Beauty</i>	Early Rivers	2	18.1
	Abbesse de Mouland	2	17.6
	Bigarreau Bordron	2	17.2
	Hedelfinger Riesenkirsche	2	14.0
	Reine Hortense	2	5.5
	Bigarreau Esperen		1.2
	Schrecken's Kirsche	1	34.2
	Early Rivers	1	28.8
<i>Polsche</i>	Cerise Noble	1	25.8
	Bigarreau Napoléon	1	23.5
	Bigarreau Gros Rouge	1	18.7
	Early Rivers	1	34.5
	Früheste der Mark	1	11.4
<i>May Duke</i>	Ramon Oliva	2	5.3
	Waalsche	1	4.4
	Waalsche	2	12.6
	Cerise Arlicot	1	10.9
<i>Amarelle Royale hâtive</i>	Reine Hortense	3	7.3
	Amarelle Royale hâtive	1	5.6
	May Duke	2	5.3
	Reine Hortense	1	28.0
	Waalsche	1	19.6
<i>Montmorency à courte queue</i>	Cerise Arlicot	1	15.1
	Amarelle Royale hâtive	1	10.3
	May Duke	1	2.7
	Waalsche	1	0
<i>Waalsche</i>	Schrecken's Kirsche	1	24.6
	Hedelfinger Riesenkirsche	2	10.4
	May Duke	2	4.8
	Bigarreau Bordron	1	1.6
	Amarelle Royale hâtive	1	1
	Montmorency à courte queue	1	1
	Reine Hortense	2	0

Bestoven variëteit	Bestuivende variëteiten	Aantal onderzoekingen	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Reine Hortense</i>	Cerise Arlicot	2	12,5
	May Duke	2	7,4
	Amarelle Royale hâtive	2	5
	Bigarreau Bordron	1	0
	Hedelfinger Riesenkirische	1	0
	Bigarreau Esperen (Capucienen)	1	0
<i>Bigarreau de Montauban</i>	Early Rivers	1	27,0
	Ramon Oliva	1	17,0
	Abbesse de Mouland	1	6,7
<i>Bigarreau Esperen</i>	Hedelfinger Riesenkirische	1	65
	Bigarreau Bordron	1	35
<i>Bigarreau Gros Rouge</i>	Hedelfinger Riesenkirische	1	60,0
	Early Rivers	1	55,3
	Ramon Oliva	1	47,5
	Bigarreau Empereur François	2	9,8
<i>Bigarreau Napoléon</i>	Early Rivers	1	65
	Ramon Oliva	1	55,5
	Abbesse de Mouland	1	35,5
	Bigarreau Bordron	2	35,3
<i>Abbesse de Mouland</i>	Frühste der Mark	1	40,7
	Guigne hâtive de Berny	1	29,3
	Guigne d'Annonay	2	20,9
	Ramon Oliva	2	14,7
	Early Rivers	2	8,6
	Polsche	1	7,5
	Précoce de Boppard	1	5,5
<i>Hedelfinger Riesenkirische</i>	Early Rivers	1	60
	Ramon Oliva	1	42,2
	Bigarreau Gros Rouge	1	35,2
	Bigarreau Empereur François	1	28,5
	Schrecken's Kirsche	1	18,7
	Bigarreau Esperen	1	18,1
	Reine Hortense	1	12,0
	Bigarreau Bordron	1	10,2
	Waalsche	1	9,7
	<i>Bigarreau Empereur François</i>	Hedelfinger Riesenkirische	1
Bigarreau Gros Rouge		3	5,1
<i>Bigarreau Gros Cœur</i>	Early Rivers	1	34,1
	Guigne d'Annonay	1	30,1
	Ramon Oliva	1	29,1
	Frühste der Mark	1	16,3

Bestoven variëteit	Bestuivende variëteiten	Aantal onderzoekingen	Gemiddeld % vruchtzetting
<i>Bigarreau Bordron</i>	Schrecken's Kirsche	2	27,3
	Bigarreau Napoléon	2	20,5
	Hedelfinger Riesenkirische	1	14,8
	Bigarreau Gros Rouge	1	14,0
	Bigarreau Esperen	2	9,1
	Cerise Noble	3	6,5
	Reine Hortense	1	0
<i>Bigarreau Gustave Dupau</i>	Bigarreau Gros Rouge	1	38,3
	Ohio's Beauty	2	30,4
	Schrecken's Kirsche	1	15,7
	Bigarreau Napoléon	1	14,1
	Bigarreau Bordron	1	7,7
	Cerise Noble	1	7
<i>Cerise Noble</i>	Bigarreau Gustave Dupau	1	14,4
	Ohio's Beauty	1	14,2
	Bigarreau Bordron	2	7,2

De gekozen variëteiten dienen vervolgens gerangschikt te worden derwijze dat de kruisbestuiving en kruisbevruchting op behoorlijke wijze kunnen plaats hebben. Het voordeeligt zullen de verschillende variëteiten elkaar per lijn afwisselen, ten hoogste plant men twee lijnen van één variëteit naast elkaar; de derde lijn moet steeds een andere variëteit zijn.

Enkele voorbeelden van rangschikking zullen de in acht te nemen punten verduidelijken.

Men wenscht een kersenaanplanting te doen met de volgende variëteiten:

Variëteiten	Aanduidingsletter	Bloeijsijd
<i>Early Rivers</i>	R	Middelmatig vroeg
<i>Polsche</i>	P	Midden seizoen
<i>Kerniëlsche</i>	K	Vroeg
<i>Bigarreau Esperen</i>	E	Middelmatig laat
<i>Hedelfinger Riesenkirische</i>	H	Middelmatig laat
<i>Bigarreau Gros Cœur</i>	C	Midden seizoen

Eerste voorbeeld. — Men wenscht een gelijklopende productie te hebben van iedere variëteit.

A

```

K R P C E H K R P C E H
K R P C E H K R P C E H
K R P C E H K R P C E H
K R P C E H K R P C E H
K R P C E H K R P C E H
    
```

B

```

R K K R P P C C E H H E R K K R P P C C E H H E R
R K K R P P C C E H H E R K K R P P C C E H H E R
R K K R P P C C E H H E R K K R P P C C E H H E R
R K K R P P C C E H H E R K K R P P C C E H H E R
R K K R P P C C E H H E R K K R P P C C E H H E R
    
```

De samenstelling A vraagt weinig commentaar, er wordt een lijn geplant van ieder der gekozen variëteiten, zorgende dat de vroeg en middelmatig vroegbloeiende, middenseizoen bloeiende en middelmatig laat en laatbloeiende variëteiten naast elkaar geplaatst worden.

In samenstelling B wordt er gestreefd in de mate van het mogelijke de variëteiten per twee lijnen te groepeeren; de rangschikking is voorgesteld met de bedoeling de kruisbestuiving in de hoogst mogelijke mate te bevorderen. Om die reden plant men op de eerste lijn de variëteit Early Rivers, dan vervolgens twee lijnen Kernielsche en dan wederom een lijn Early Rivers; op deze wijze staan vroeg- en middelmatig vroegebloeiende variëteiten naast elkaar en kunnen ze langs weerszijden elkaar bestuiven. Dan vervolgens twee lijnen Polsche en twee lijnen Gros Cœuret; dit zijn variëteiten welke bloeien op het middenseizoen, welke dus elkaar wederzijds kunnen bestuiven en ook wederzijdsche bestuiving kunnen hebben met middelmatig vroeg en middelmatig laat bloeiende variëteiten. Naast de middenseizoen bloeiende variëteiten volgen dan de twee middelmatig laat bloeiende variëteiten; één lijn Bigarreau Esperen, twee lijnen Hedelfinger Riesenkirische en één lijn Bigarreau Esperen.

De planting wordt nu op dezelfde wijze in dezelfde orde voortgezet tot wanneer de gansche oppervlakte zal beplant zijn.

Moest men nu de twee lijnen Bigarreau Esperen naast elkaar planten vóór Hedelfinger Riesenkirische dan zou één lijn Bigarreau Esperen in de naast mogelijke nabijheid staan van Gros Cœuret en de andere naast Hedelfinger Riesenkirische; dan zou anderzijds de eerste lijn Hedelfinger naast Bigarreau Esperen staan en de andere lijn Hedelfinger naast Early Rivers. Welnu, Hedelfinger met Hedelfinger is steriel en de bloeitijd van Hedelfinger, middelmatig laat zijnde, zoude nauwelijks aanvangen als de bloeitijd van Early Rivers reeds grotendeels voorbij is. Dezelfde beschouwing kan eenigszins gemaakt worden voor de variëteit Early Rivers en Kernielsche.

Tweede voorbeeld. — Er wordt een dubbele productie beoogd van de variëteiten Early Rivers, Polsche en Hedelfinger Riesenkirische tegenover de variëteiten Kernielsche, Bigarreau Esperen en Bigarreau Gros Cœuret.

```

K. R R. P P. C. H H. E. K R R. P P. C. H H. E. enz...
K. R R. P P. C. H H. E. K R R. P P. C. H H. E. enz...
K. R R. P P. C. H H. E. K R R. P P. C. H H. E. enz...
K. R R. P P. C. H H. E. K R R. P P. C. H H. E. enz...
    
```

Derde voorbeeld. — Men wenscht een blokcultuur aan te leggen met Early Rivers; men voegt hieraan toe twee mogelijk bestuivende en bevruchtende variëteiten, o. a. Kernielsche en Polsche; dit kan gedaan worden in de verhoudingen van 2/12, 2/8 en 2/6 naar gelang de productie welke men wenscht te hebben van deze twee toegevoegde variëteiten.

<pre> R R R R R R R K R R K R R P R R P R R R R R R R </pre>	<pre> R R R R R K R K R P R P R R R R </pre>	<pre> R K R R K R R P R R P R R K R R K R R P R R P R </pre>
2/12	2/8	2/6

ze zullen op dezelfde basis moeten samengesteld worden, met andere rangschikkingen kunnen gedaan worden, doch de bedoeling de kruisbestuiving in de hoogst mogelijke mate te verzekeren.

Voor het verzekeren van de kruisbestuiving mag de factor « overbrengen van stuifmeel » niet uit het oog verloren worden. De kerseboomen behooren tot de groep planten, welke door de insecten moeten bestoven worden. Onder de insecten welke in aanmerking komen voor het overbrengen van het stuifmeel, zijn het de bijen welke de voornaamste zijn en de zekerste kruisbestuiving geven; daarvoor zijn drie normaal bevolkte bijenkorven of -kassen per hectare noodig.

INSECTEN EN ZIEKTEN

De kerse- en kriekeboomen worden evenals onze andere fruitboomen door verschillende parasieten aangetast.

Deze worden onderverdeeld in insecten en ziekten welke ofwel de bladeren, de vruchten, de scheuten of het hout aantasten.

Onder de voornaamste schadelijke insecten welke de bladeren aantasten hebben we: de *wintervlinders*, de *bladluizen*, de *roode spin*, en de *slakvormige bastaardrups*. De vruchten worden aangetast door de *kersenvlieg* en den *pruimenboorder*. De scheuten door de *scheutafstekers*; de bloemen door de *rupsjes van de wintervlinders* en van de *kersenbloesemmot*; het hout door *schildluizen* en den *ongelijken houtschorskever*.

Onder de voornaamste ziekten welke de kerseboomen aantasten hebben we voor het hout: het *gommen*, *Verticilliumziekte*, *bastziekte* of *bacteriënbrand*, de *Rijnlandsche ziekte*, de *loodglasziekte* en de *heksenbezems*. Voor de bladeren: de *hagelshotziekte*, de *Gnomoniaziekte*, en de *geelziekte*. De vruchten worden aangetast door *Monilia* en het zogenaamde *kersenschurft*.

I. — VOORNAAMSTE INSECTEN EN HUN BESTRIJDING.

De kleine Wintervlinder.

Operophtera brumata (*Cheimatobia brumata*).

De groote Wintervlinder.

Hybernia defolaria (*Fidonia defolaria*). Orde der Schubvleugeligen.

De vlinders van dof bruingrijze kleur verschijnen van einde September begin October tot in December, alsook nog wel later. De vrouwelijke vlinders hebben geen vleugels en kunnen niet vliegen, ze kruipen langs den stam naar het

takgestel om hun eieren te leggen op de éénjarige twijgen, waaruit in de lente kleine groene rupsjes te voorschijn komen welke men spanrupsen of trekmaden noemt. Deze kleine rupsjes tasten de zwellende botten en vervolgens de bloemen aan en vernietigen de geslachtsorganen, hoofdzakelijk den stamper; de aangetaste bloemen blijven half gesloten en verdorren. Men begrijpt allicht dat de aangetaste bloemen onvruchtbaar zijn, en dat bij erge aantasting deze insecten oorzaak kunnen zijn van steriliteit.

Na den bloei vreten de rupsjes aan de bladeren, in Juni laten ze zich met een fijn draadje op den grond zakken om zich op enkele centimeters diepte te verpoppen en opnieuw als volmaakt insect te voorschijn te komen op het einde van September of begin October. De kleine wintervlinder komt het meest voor.

Bestrijding. — Als natuurlijke bestrijding kunnen de lijmanden nog goede diensten bewijzen. Ze worden rond de stammen gelegd op 1,50 m. hoogte en dit in de tweede helft der maand September. Men gebruikt goede rupsenlijm welke de eigenschap heeft goed en lang kleverig te blijven, desnoods moet men de banden eens met een nieuw laagje lijm overstrijken. Ze blijven rond de stammen tot omstreeks den bloeitijd, dan worden ze afgenomen en verbrand. (Fig. 53 en 54.)

De chemische bestrijding, of de bestrijding door bespuitingen, wordt gedaan met vruchtboomcarbolineum in verhouding van 5 tot 7 1/2 % volgens de merken. De bespuiting moet gedaan worden tijdens den rusttijd vóór dat de botten beginnen te zwellen. Vruchtboomcarbolineum kan vervangen worden door kleurstoffen en hiermede mag men spuiten als de botten beginnen te zwellen. Door carbolineum en door kleurstoffen vernietigt men de eieren, en daar deze gelegd worden hoofdzakelijk op de éénjarige twijgen is het volstekt noodig dat gansch het takgestel wordt bevochtigd.

Door de winterbespuiting vernietigt men de gelegde

eitjes, als nu de bespuiting vroegtijdig gedaan wordt kan het nog gebeuren dat eitjes gelegd worden na de bespuiting en verder zijn er wellicht ook eitjes welke aan de bespuiting ontsnappen. Als men gewoonlijk veel last heeft van de wintervlinders, is het geraadzaam de winterbespuiting aan te vullen door een bespuiting met loodarsenaat 400 gr. op 100 l. water vóór den bloei, om de jonge wretende rupsjes door vergiftiging te dooden.

Deze loodarsenaat bespuiting kan gepaard gaan met de kopervoorjaarsbespuiting tegen te ziekten, hoofdzakelijk de Monilia- en hagelshotziekte, zie verder de bestrijding hiervan.

De Bladluizen.

Er zijn verschillende soorten van bladluizen welke de verschillende fruitsoorten en ook de meest gekweekte planten aantasten. De kerseboom wordt vooral aangetast door de zwarte bladluis: *Myzus cerasi*; Orde der Halfvleugeligen. (Fig. 55 en 56.)

Bladluizen zijn kleine zuigende insecten, welke vooral de weke plantendeelen aantasten, ze leven vooral aan de onderzijde van de bladeren en de uiteinden der jonge scheuten. De aangetaste bladeren krullen om, de scheuten misvormen zich en worden in hun ontwikkeling tegen gehouden. Bladluizen kunnen groote schade veroorzaken; ze vermenigvuldigen zich snel, de overwintering heeft plaats onder den vorm van ei, dit zijn zwarte ronde puntjes welke zich vooral op de éénjarige twijgen bevinden.

Bestrijding. — De bladluizen moeten hoofdzakelijk in hun eivorm, dit is in den winter, bestreden worden. De bestrijding wordt gedaan door een bespuiting met vruchtboomcarbolineum gedurende den rusttoestand, vóór de botten beginnen te zwellen; ofwel door kleurstoffen als de botten reeds beginnen te zwellen. De bladluiseieren bevinden zich op de éénjarige twijgen, bijgevolg dienen ook hiervoor gansch

den boom en de twijgen op gansch hun lengte met de sproei-stof bevochtigd te worden.

Door een goede winterbespuiting reinigt men de boomen van de bladluiseieren en zullen de boomen in de lente vrij zijn van dit ongedierte. In den zomer echter kan aantasting optreden. Zoo gauw men deze waarneemt bespuit men met contactgiften hoofdzakelijk met nicotine 95-98° zuiver, te gebruiken hoeveelheid 1 ‰. De zwarte kersenuis is een der hardste luizen, men zou de hoeveelheid nicotine tot 1 1/4 ‰ kunnen verhoogen.

Deze bespuiting dient herhaald te worden telkens blad-luisaanstasting waar te nemen is; de bespuiting is doeltreffend op voorwaarde dat men in tijds spuit, vóór dat de bladeren zijn omgekruild; als de bladeren reeds gekruild zijn ontsnappen gewoonlijk een gedeelte der luizen aan de bespuiting. Het resultaat der bespuiting wordt verhoogd door toevoeging van een uitvloeiër gewoonlijk 0,75 tot 1 ‰, daar-door worden de luizen beter getroffen.

Roode Spin of Plantenmijt.

Paratetranychus pilosus, Orde der Spinachtigen.

Uit onderzoekingen van Zacher en andere is gebleken dat er verscheidene soorten plantenmijten bestaan, zoo zou de plantenmijt of roode spin welke kerseboomen aantast behoreen tot de soort *Tetranychus viennensis*.

Alhoewel de kerse- en kriekeboomen door roode spin worden aangetast, lijden ze niet zoozeer door deze aantasting als bijvoorbeeld appelboomen, druivelaars of perzikboomen. De schade welke aangericht wordt is nochtans dezelfde.

De overwintering heeft plaats onder den vorm van ei, deze worden in groepjes gelegd in de oksels van takken en twijgen of onder knop- en schorsschubben, waar ze kleine roode veldjes vormen, van helderroode ronde eitjes, nauwelijks met het bloote oog zichtbaar. In de maand Mei komen de

larfjes uit, welke dadelijk naar de onderzijde van het blad kruipen en beginnen te zuigen. De aangetaste bladeren krijgen een grijsgroene kleur, worden geel en verdorren; bij sterke aantasting vallen de bladeren vroegtijdig af.

De roode spin veroorzaakt groote schade, vermindert de groei-kracht en bijgevolg de vruchtbaarheid.

Bestrijding. — De winterbespuiting met carbolineum of kleurstoffen is niet afdoende. Bij sterke aantasting dient een aanvullende winterbespuiting gedaan te worden als de botten beginnen te zwellen, met minerale oliën ook genaamd petroleum- of witte oliën, in verhouding van 4 tot 6 ‰ volgens de merken. Deze bespuitingsoliën kunnen vereenigd worden met de kleurstoffen, men heeft dan de zoogenaamde gele oliën waarvan reeds een handelsmerk bestaat: Shell Universal Winter Wasch. Door het gebruik hiervan kan dan de carbolineum bespuiting ter zijde gelaten worden, hetgeen de winterbehandeling vereenvoudigt, als een bijkomende bespuiting tegen roode spineieren noodig blijkt.

In den zomer kan men de roode spin bestrijden door zwavelpreparaten, kalkpolysulfiden en bariumpolysulfiden. Doch deze bespuitingen zijn eenigszins bij kerseboomen ten nadeele van de kwaliteit van de vruchten, welke er door bezoedeld worden; ze worden daarom doorgaans niet toegepast. Trouwens zooals reeds gezegd, lijden de kerseboomen niet zoo sterk door de roode spinaantasting, zoodat het practisch kan volstaan (bij noemenswaardige aantasting waar te nemen door de aanwezigheid van eitjes op het hout), de bestrijding te beperken tot de witte oliënbespuiting bij het zwellen der botten.

Slakvormige Bastaardrups of de Echel- of Slakrups.

Eriocampoïdes limacina: Orde der Vliesvleugeligen.

Het volmaakt insect is een glanzende zwarte wesp van 5 mm. lang, welke vliegt in de maand Juni en haar eitjes legt op de bladeren. Uit de eitjes komen kleine gele bastaard-

rupsjes van 3,8 mm. lang te voorschijn, welke met een zwart slijm omringd zijn. Ze wreten de bovenste opperhuid der bladeren met het bladmoes weg, de aangetaste bladeren gelijk op bruine bladskelleten. De verpopping en de overwintering hebben in den grond plaats. Bij sterke aantasting veroorzaken ze schade, daar ze merklijk de werking van het blad verhinderen hetgeen remmend werkt op de groei van de boomen.

Bestrijding. — De klassieke bestrijding der slakvormige bastaardrups is een bespuiting met loodarsenaat 400 gr. op 100 L. water. Doch deze bespuiting kan in vele gevallen bij de kerseboomen niet uitgevoerd worden, daar ze zou moeten gedaan worden als de kersen aan 't rijpen zijn en de vruchten dan door de sproeistof bezoedeld worden en ook om reden dat loodarsenaat giftig is. De loodarsenaat bespuiting zal dus maar alleenlijk toegepast worden na den pluk. Bij sterke aantasting vóór dat de vruchten geplukt zijn, kan men bespuiten met nicotine 95-98° zuiver in verhouding van 1 $\frac{0}{100}$ met toevoeging van een uitvloeiër.

Kersenvlieg.

Ragoletis cerasi; Orde der Tweevleugeligen.

Het volmaakte insect verschijnt in Mei-Juni, het wijfje legt één of somtijds twee eieren op de jonge kersen onder de vruchthuid, de larven die hieruit voortkomen dringen dieper in, leven in de vruchten en geven de wormstekige kersen. De verpopping en overwintering heeft in den grond plaats. Onnoodig te zeggen dat dit insect groote schade kan veroorzaken. De late variëteiten voornamelijk de knapkersen worden gemakkelijk aangetast. In meer zuiderlijke streken kan dit insect groote schade veroorzaken, vooral tijdens warme zomers. Naarmate men meer naar het Noorden gaat is de aantasting minder.

Bestrijding. — De bestrijding van dit insect is niet gemakkelijk, de natuurlijke en biologische bestrijdingswijzen zijn tot nu toe nog wel de voornaamste gebleken, te weten:

De aangetaste vruchten verzamelen en verbranden; de hennen verslinden een groot gedeelte poppen (bruine tonnetjes), hoofszakelijk als men den grond omgeploegd of gespit heeft in September, October en November; het afplukken der vruchten vóór het verschijnen van de volmaakte insecten kan de aantasting en uitbreiding tegenhouden.

De vruchten van *Berbéris* en *Lonicéra* worden ook door de kersenvlieg aangetast, het verwijderen van deze heesters in de buurt van de kersencultuur draagt ook bij tot de bestrijding.

De aantasting verschilt merklijk volgens de variëteiten; de zuur-zoete kersen of eigenlijke krieken worden weinig aangetast, onder de knapkersen welke het meest aangetast worden zijn er variëteiten welke door het insect meer gezocht zijn dan andere, bijvoorbeeld *Bigarreau Napoléon* staat in Frankrijk geboekt als zijnde altijd sterk aangetast, terwijl de variëteiten *Moreau* en *Bigarreau Marmotte* weinig aangetast worden; in Italië waar de kersenvlieg ook groote verwoestingen kan aanrichten zou de variëteit *Durone* ook niet aangetast worden.

Het uitstrooien van levende kalk op den grond wordt ook als bestrijding aangezien, alsook het vastdrukken van den grond rond de boomen in de maand Mei vóór het uitkomen der volmaakte insecten.

De chemische bestrijding door bespuitingen heeft tot nu toe nog geen afdoende resultaten gegeven, het bespuiten met nicotine of met rotenone producten, op het tijdstip van het verschijnen der volmaakte insecten is nog niet als afdoende gebleken; het product *Gésarol* in 1 % gebruikt is belovend voor de toekomst. Het ontsmetten van den grond met kaliumsulfocarbonaat kan in aanmerking genomen worden.

Gelukkiglijk komt bij ons de kersenvlieg weinig of niet voor, terwijl in sommige streken van Frankrijk, Italië en ook Duitschland, dit insect groote schade aanricht, en er gevreesd wordt, zooals bij ons de appel- en peremede.

Pruimenboorder.

Rhynchites cupreus, Orde der Schildvleugeligen.

Dit klein kevertje van 3,5 tot 4,5 mm. lang, brons- of koperkleurig tast ook de jonge kersevruchten aan, men zou het dienvolgens ook kersenboorder kunnen noemen. Het verschijnt in April Mei, en legt zijn eitjes in de vruchten en wel ieder afzonderlijk. Tast eerst de kersen aan wanneer deze de dikte hebben van een kerssepit, later — als de kersen te groot geworden zijn — legt het zijn eitjes in pruimen welke hoogstens de dikte hebben van een amandel.

De vruchtsteel wordt eerst half doorgeknaagd, vervolgens boort de kever een gaatje in de vrucht en schuift het eitje, dat voorafgaandelijk op de vrucht werd gelegd, in dit geboorde gaatje. De aangetaste vruchten vallen af, de larve welke uit het eitje komt voedt zich met het vruchtvleesch en als ze volwassen is kruipt ze in den grond om te verpoppen. Als de boomen sterk door dit insect aangetast zijn kan het groote schade aanrichten. Als het insect in den boomgaard huist en er geen vruchten op de boomen zijn, dan legt het zijn eitjes in de scheuten zooals vermeld wordt voor den scheutafsteker.

Bestrijding. — De bestrijding wordt gedaan door natuurlijke middelen zooals vermeld is voor den scheutafsteker.

De bespuitingen zijn als nog niet afdoende gebleken, noch tegen den scheutafsteker noch tegen den pruimenboorder. De loodarsenaat- en nicotinebespuitingen welke gebeurlijk na den bloei worden toegepast dragen bij tot de bestrijding, doch als klassieke bestrijding kunnen ze niet aangeteekend worden.

Scheutafsteker.

Rhynchites conicus, Orde der Schildvleugeligen.

De kerseboomen kunnen ook door den scheutafsteker aangetast worden; bij sterk optreden en bij de ontwikkelde boomen is de schade wel noemenswaardig, doch ze is het grootst bij jonge kerseboomen welke nog in vorming zijn.

Het volmaakt insect snijdt de jonge scheuten door, boort er een gaatje in waarin het ei wordt gelegd; de aangetaste scheuten vallen af, of blijven met een paar vezels aan de twijg hangen; als de larve volwassen is kruipt ze uit de scheut en verpopt in den grond.

Bestrijding. — De aangetaste scheuten verzamelen en verbranden. 's Morgens de kevers uit de boomen schudden. Vangbanden plaatsen is ook geraadzaam. De sluipwespen zijn natuurlijke vijanden en kunnen er een groot aantal doden.

De Kersebloesemmot.

Argyresthia ephipella, Orde der Kleinvleugeligen.

De beschadiging door dit insect is dezelfde als deze door de wintervlinders. De eieren worden gelegd in den zomer op de vruchttakken, hoofdzakelijk in de spleten der vertakkingen, zeer vroeg in de lente dringen de kleine rupsjes in de ontlukende oogen en in de bloembotten, waarin ze de inwendige organen vernietigen. Het verpoppen heeft plaats in den zomer. De vroege variëteiten zouden het meest aangetast worden.

Bestrijding. — De winterbehandeling vernietigt de eieren, bij het zwellen der botten kan de winterbehandeling aangevuld worden door een bespuiting met loodarsenaat, vóór dat de rupsjes in de botten zijn binnengedrongen. Het is dus dezelfde behandeling als voor de wintervlinders.

Schildluizen.

Aspidiotus osteaeformis (Oestervormige schildluis)
en *Lepidosaphes ulmi* (Kommavormige schildluis),
Orde der Halfvleugeligen.

Onder de verschillende schildluizen zijn het deze welke ook de kerseboomen aantasten, alhoewel kerseboomen nooit zoo sterk door schildluizen worden aangetast als wel de andere fruitboomen.

De gele oestervormige schildluis heeft een rondachtig 2 mm. groot schild van grijs- of groenachtig zwarte kleur met een bruingele vlek, de luis zelf welke onder het schildje zit is geel. De kormavormige schildluis heeft den vorm, zooals de benaming het aanduidt, van een komma.

De schildluizigen beewgen zich weinig en zuigen het plantensap op, bij erge aantastingen lijden de boomen er sterk onder.

Bestrijding. — De bespuiting met carbolineum is gedeeltelijk afdoende; de doeltreffendste bespuiting is echter deze met petroleumoliën op het einde van den Winter.

De ongelijke Houtschorskever.

Xyleborus dispar, Orde der Schildvleugeligen.

Men noemt deze keversoort *dispar* omdat de beide geslachten in grootte en vorm van elkaar verschillen. Het mannetje is kleiner, 2 mm., en is bijna bolvormig, het wijfje is grooter en meer langwerpig, 3 à 3,5 mm.; beide zijn bruin of zwart van kleur.

De ongelijke houtschorskever ontwikkelt zich in bijna alle loofhoutboomen dus ook in fruitboomen. De volwassen insecten (de kevertjes), verschijnen in April-Mei, de wijfjes graven onder de schors in het jonge hout gangen die zich gewoonlijk vertakken. De eitjes worden in hoopjes aan den ingang der zijgangen gelegd; de larven leven in de gangen en voeden zich met het sap der houtvezels. Het verpoppen heeft in de gangen plaats, de jonge kevers zijn volwassen in Juli-Augustus en blijven in de gangen om eerst in 't volgend voorjaar te voorschijn te komen.

Deze kevers kunnen veel schade veroorzaken, daar zij vooral jonge boomen aantasten, sterk aangetaste boomen sterven ervan.

Bestrijding. — Bij nauwkeurig toekijken kan men de boorgaten aan de buitenoppervlakte van den stam waarnemen,

dikwijls echter zijn ze eenigszins verdoken door schorsschubben.

Bij erge aantasting is het geraadzaam de boomen zoo spoedig mogelijk te verwijderen en te verbranden. Zijn de boomen slechts weinig aangetast, dan kan men de boomen behouden op voorwaarde dat men verdere aantasting voorkomt; dit kan gedaan worden met de zoogenaamde Leinewebersche pap.

Leinewebersche pap wordt volgenderwijze bereid: men neemt 2 1/2 kg. slechte tabak waarop men 30 liter warm water giet, men laat dit op een warme plaats 24 uren trekken. Daarna perst men het tabaksextract goed uit, waarbij men dan een gelijke hoeveelheid runderbloed voegt. Men neemt nu zuivere koedrek en giet daarop kalkwater tot wanneer men er een dunne pap van heeft verkregen, geschikt om met een borstel op den boomstam open te smeren. Bij deze koedrekpap giet men nu het mengsel van tabakswater en bloed, en roert alles goed en duchtig dooreen. Men laat deze massa eenige dagen staan gisten op een warme plaats en men roert van tijd tot tijd eens duchtig door mekaar; is de pap te dik om met een borstel open te strijken dan voegt men er water bij, is zij te dun dan voegt men er koedrek aan toe.

Het bestrijken van stammen met deze zoogenaamde Leinewebersche pap is niet alleen een goed middel tegen houtschorskevers maar ook tegen den ringworm en in 't algemeen tegen insecten welke als larve tusschen bast en hout leven.

Benevens de vermelde insecten kunnen de kerseboomen nog wel door andere insecten aangetast worden, doch deze aantasting is dan ófwel in 't algemeen niet van zoo grooten omvang of veroorzaakt geen bijzondere schade, ófwel worden ze tegelijkertijd bestreden door de bestrijding welke gedaan wordt voor de verschillende beschreven insecten.

II. - VOORNAAMSTE ZIEKTEN EN HUN BESTRIJDING.

Het Gommen.

Eenieder die eenigszins met de steenfruitboomencultuur vertrouwd is, kent het verschijnsel dat algemeen den naam draagt van gomziekte.

Bij deze ziekte komen uit de schors van den stam en zelfs van jonge twijgen heldergele of bruingele dikvloeibare gommassa's te voorschijn welke tot druppel- of knolvormige massa's verstijven. Soms vindt men ook gompareltjes op de vruchten vooral bij de pruimen.

De gomziekte doet de takken welke er door aangetast zijn verkwijnen en min of meer snel afsterven, is de stam aangetast dan kan de geheele boom er door dood gaan. De bladeren van de aangetaste takken, en van den geheelen boom als de stam er door aangetast is, worden geel en vallen vroegtijdig af. Het gommen kan groote schade veroorzaken.

In de meeste gevallen en misschien wel altijd, beginnen de boomen gomziekte te vertoonen tengevolge van de eene of andere oorzaak of aantasting, zoodat we zouden mogen voorop stellen dat het eigenlijk onjuist is van gomziekte te spreken, en dat het bekende verschijnsel van gomziekte juist benaamd is door het woord « Gommen ».

Het gommen kan veroorzaakt worden door verwondingen, sappenstremmingen, vorstbeschadigingen, verstopping van vaatbundels tengevolge van zwamwoekeringen, ongeregelde bemesting, onvoldoende ontwatering, ongeschikte bodemmiddelen en nog andere gekende en niet gekende oorzaken, daarbij in aanmerking nemende dat de eene variëteit gemakkelijker gomt dan de andere. Het is een algemeen verschijnsel dat de knapkersenvariëteiten gemakkelijker gommen dan de variëteiten van andere rassen.

Verder bestaan er ook meningsverschillen betreffende de oorzaken van het gommen; zoo blijkt uit Beijerink's en Adersold's onderzoekingen dat het gommen door besmetting met de zwam *Clasterosporium carpophilum* kan worden in 't

leven geroepen; alhoewel het anderzijds bewezen is dat niet altijd bij het gommen de vermelde zwam aanwezig is. Andere onderzoekers meenen dat ook het gommen zijn oorzaak vindt in een ophooping van te veel voedende stoffen welke niet voor de vorming van nieuwe weefsels worden gebruikt.

Wat er nu ook van zij, het gommen is gevaarlijk en kan het leven van den boom of van de aangetaste deelen in gevaar brengen.

Bestrijding. — Bij het ontstaan van het gommen zal de kweker op de eerste plaats moeten nagaan welke de oorzaak hiervan zou mogen zijn en allereerst zien of de ontwatering van den grond en de bemesting in orde zijn. Wat de bemesting betreft, de kerseboom vraagt een volledige evenwichtige bemesting, dus ook stikstof; het is verkeerd te denken dat de stikstofbemesting het gommen zou in het leven roepen. Wij zouden zelfs mogen zeggen dat men in 't algemeen te weinig stikstof geeft en dit als gevolg van het algemeen verspreide sprookje « kerseboomen verdragen slecht de stikstofmesten ». Dit sluit niet uit dat éézijdige stikstofbemesting, als er in den grond gebrek is aan potasch, phosphorzuur en kalk, alsdan geen nadeeligen invloed op de gezondheid van kerseboomen kan uitoefenen.

Verder zal men tegen het gommen de verwondingen van allen aard zooveel mogelijk vermijden. Het sleunen, vooral het wegnemen van gebroken en overtollige takken, zal men het best doen in den Zomer na het plukken van het fruit. De wonden zullen bestreken worden met roode loodmenie, op deze wijze zullen de sleunwonden gezoomd zijn vóór den Winter en vermijdt men ziektebesmetting langs de wonden. Het sleunen van kerseboomen tijdens de rustperiode kan het gommen voor gevolg hebben.

Als jonge kerseboomen op den stam beginnen te gommen, gebeurlijk tengevolge van een sappenstremming veroorzaakt door het sleunen van den stam in de kwekerij, of door de hardbastigheid der schors, dan kan men het euvel verhelpen

door het maken van langwerpige insnijdingen op gansch de lengte van den stam en door de gomwonden, bij stammen welke een zekere dikte hebben maakt men meerdere insnijdingen op een onderlingen afstand van 5-6 cm.; bij het maken van langwerpige insnijdingen vermijde men het hout te raken. Deze langwerpige insnijdingen kunnen goede resultaten geven voor zoover alle andere groeivoorwaarden in orde zijn; het kan ook gebeuren dat het resultaat negatief is en het gommen toeneemt (fig. 57 en 58).

Benevens een onjuiste behandeling van de boomen, door ongunstige bodemgesteldheid, onevenwichtige bemestingen, kan het gommen ook door ziekte veroorzaakt worden, zooals door *Verticillium*, *Clasterosporium*, *Monilia* en Bacteriënbrand. Er dient nu opgemerkt te worden dat deze ziekten juist het eerst en het sterkst optreden als de grond en de ontwatering niet in orde zijn; kerseboomen stellen hooge eischen aan den grond.

Verticillium.

Het is menig fruitkweker wel bekend dat het kan voorkomen dat kerseboomen plotseling verwelken als men enkele dagen te voren nog niets abnormaals bemerkte. Dit ziekteverschijnsel zou toe te schrijven zijn aan de genaamde *Verticillium* ziekte; hetgeen men in de fruittelerstaal ook wel geraaktheidsziekte noemt. De bladeren aan het ondereinde van sommige takken worden in Juli-Augustus geel en vallen af, dikwijls slechts aan één zijde van den boom. Het hout, zoowel van de zieke takken als van den stam en de wortels, vertoont een bruine verkleuring.

Het mycelium leeft in de houtvaten, deze blijken verstopt te zijn, de boomen beginnen te gommen en onder de gom-mende plaatsen ontwikkelen zich dikwijls nieuwe scheuten. Het optreden dezer ziekte is zeer wisselvallig, dikke takken, geheele boomen zelfs, sterven in enkele weken geheel af. Als de ziekte begint op te treden kan men in de meening verkeeren dat de gansche aanplanting er zal door ten onder gaan en

een tijd nadien houdt de aantasting op. Boomen die reeds half dood zijn, sterven niet verder af, de gezonde heift blijft over en kan na enkele jaren opnieuw een kruin vormen. Boomen van 10 tot 15 jaar worden het meest aangetast.

Uit onderzoekingen in Holland, welke begonnen werden door V. D. Lek en voortgezet werden door Mej. v. d. Meer, schijnt te mogen worden afgeleid dat het afsterven van kerseboomen door *Verticillium*, in zijn verschijnselen sterk overeenkomt met hetgeen door Aderhold in de Duitse Rijnstreek en door Wormald in Engeland aan *Valsa leucostoma* toegeschreven wordt; ziekte welke men ook Rijnlandsche ziekte noemt.

De zwam « *Verticillium* » die het afsterven van de kerseboomen voor gevolg heeft woekert ook op de aardappelen. Het is niet onmogelijk dat in kerseboomgaarden waar de boomen door *verticillium* afsterven, deze ziekte zich eerst gevestigd heeft op de aardappelen.

Bestrijding. — Er bestaan geen afdoende bestrijdingsmethoden. Men zorgte vooral voor een gezond grondmidden, zooals dit behandeld is voor de gomziekte.

Bastziekte of Bacterienbrand.

Ook genaamd bacteriën-brandziekte. *Bacillus spongiosus*. Deze ziekte tast vooral jonge kerse- en kriekeboomen aan en is waar te nemen rond half Mei. Op den stam of de takken ontstaan grootere of kleinere doode plekken in den bast waaronder het hout afsterft. De doode gedeelten schrompelen ineen waardoor platte plekken en barsten ontstaan; aan de randen der doode plekken is dikwijls *gomming* waar te nemen, alhoewel dit niet altijd het geval is; scheuten en twijgen verdorren; de geheele boom of de zieke takken sterven.

De besmetting geschiedt langs de wonden, door den wind, den regen, de insecten, door de menschen en de werktuigen.

Bestrijding. — Bij het begin van het waarnemen der ziekte, de zieke deelen tot op het gezonde hout wegsnoeien

en verbranden. De zieke plekken op de stammen uitsnijden, en het uitsnijdsel verbranden. De wonden bestrijken met entwas of roode loodmenie.

Sterk aangetaste boomen uitdoen en insgelijks vernietigen. In aanplantingen waar de ziekte voorkomt, de snoeituigen ontsmetten alvorens er gezonde boomen mee te behandelen. Evenals gezegd is voor de zoo genaamde gomziekte, zorgen voor een geschikten en gezonden bodemtoestand.

Rijnlandsche ziekte.

Valsa leucostoma.

Deze ziekte is voor de kerseboomen bekend gemaakt als zijnde de oorzaak van het afsterven der kerseboomen in de Duitse Rijnstreek, en wordt volgender wijze beschreven.

Geheele takken of zelfs geheele boomen sterven plotseeling af en dit op gelijk welk tijdstip van 't jaar. De boomen of takken die in 't voorjaar of in den zomer afsterven, kwamen dikwijls in de lente nog normaal in groei ofwel onregelmatig. Soms worden de bladeren vóór dat ze verwelken, geel of rood. Bij boomen welke in den Winter zullen sterven, verschijnt de herfsttint der bladeren in den nazomer vroegtijdiger en deze vallen ook te vroeg af.

Aan de zieke takken is de grens tusschen de doode, donkerbruin gekleurde hout- en bastdeelen gewoonlijk scherp afgeteekend. Dikwijls ontwikkelen zich onder de gestorven deelen veel gulzige scheuten en heel dikwijls ontstaat er groote gomvloeijing. Het gommen is één der meest in 't oogvallende verschijnselen der ziekte.

Aderhold stelde verder vast dat de zwam niet kan binnendringen in onbeschadigde gezonde gedeelten van takken of stammen, en dat ze eerst leeft op doode plekken om vervolgens de levende bast- en houtweefsels aan te tasten, om dan het afsterven van gedeelten van den boom of van gansch den boom voor gevolg te hebben.

Soortgelijke ziekteverschijnselen zijn ook wel bij ons te vinden in de kerseboomgaarden als men ze nauwkeurig zou

onderzoeken. In Holland ook zijn deze ziekteverschijnselen waargenomen; het is nochtans de laatste jaren gebleken dat men in Holland in de meeste gevallen zou te doen hebben met de Verticilliumziekte.

Bestrijding. — Er is tot nu toe practisch nog niets tegen te doen, dan de algemeene voorzorgsmaatregelen wel in acht te nemen, zooals vermeld is voor het gommen, voor Verticillium- en bastziekte.

Loodglansziekte.

Stereum purpureum.

De aanwezigheid van deze ziekte is allereerst waar te nemen door de verkleuring van de bladeren. Deze verliezen hun groene kleur en krijgen een dof, witachtige kleur welke het meest op lood gelijk is. Deze bladverkleuring is het gevolg van de aanwezigheid van lucht tusschen de oppervlakte en het palissadenweefsel van het blad, waartusschen de samengang verbroken is. Deze verkleurde bladeren zijn broos, ze breken en scheuren gemakkelijk.

De zwam *Stereum purpureum* welke er de oorzaak van is, leeft niet in de bladeren maar wel in het hout, dat zich bruin verkleurt. De aantasting gebeurt ófwel gansch den boom door en dan sterft deze spoedig, ófwel bepaalt de aantasting zich in den beginne tot enkele takken; ieder jaar wordt de toestand slechter en sterven er meer takken en ten slotte sterft ook de gansche boom. In sommige uitzonderlijke gevallen gebeurt het ook dat de boomen zich herstellen.

Bij de kersen en krieke is het nog niet vastgesteld geworden dat de eene variëteit vatbaarder is dan een andere; hetzelfde mag gezegd worden voor de onderstammen. Het staat vast dat in de natuur de ziekte optreedt, na besmetting met sporen welke gevormd worden op de vruchtlichamen van de zwam; de ziekte zou zich niet overzetten door den grond.

De vruchtlichamen zijn eenvoudig gevormde paddenstoelen, die bestaan uit een paarsachtig, eenigszins omgebogen

korstje; zij staan meest altijd dicht bij mekaar. Zij vormen zich alleen op dood hout, op palen, stukken stam en ook op de door haar eigen werking gedooide boomen of takken. De vruchtlichamen verschijnen in den herfst, blijven maanden lang in leven, zijn bestand tegen koude en uitdroging en gaan bij bevochtiging telkens weer opnieuw sporen afzonderen.

De sporen kunnen slechts aantasting bij groeiende boomen veroorzaken langs de wonden, de besmetting kan ook overgezet worden door snoeituigen als men hiermede zieke boomen en daarna gezonde boomen behandelt.

Bestrijding. --- Het is niet gemakkelijk loodglansziekte te bestrijden en mogen zonder aarzelen zeggen dat geen afdoende bestrijdingsmiddelen bestaan. Het is bijgevolg op een voorkomende manier dat men besmetting zal moeten vermijden.

Aangezien er weinig kans bestaat aangetaste boomen te redden worden deze zoo gauw mogelijk uit de cultuur verwijderd en verbrand, om vorming van vruchtlichamen te voorkomen. Is een boom slechts gedeeltelijk aangetast dan neemt men de aangetaste deelen weg tot op de gezonde gedeelten, dit is tot daar waar het hout geen bruine verkleuring meer vertoont.

Het snoeihout dient uit de planting verwijderd te worden zoowel het gezonde als het besmette; want de vruchtlichamen vormen zich op alle soorten van dood hout.

Dooide takken moeten geregeld uit de boomen verwijderd worden; de stammen of takken van besmette boomen zal men niet als omheiningspalen gebruiken. Ontwaart men vruchtlichamen op omheiningspalen of ander dood hout in de buurt, dan al men deze onschadelijk maken door de vruchtlichamen te verbranden.

De boomen zal men zoo mogelijk van aantasting vrijwaren door zoo weinig mogelijk wonden te maken; gemaakte wonden worden onmiddellijk bestreken met roode loodmenie. Bij ontwikkelde boomen zal het snoeien en sleunen zooveel

mogelijk gedaan worden na den oogst in de maand Juni of begin Juli, naar gelang het vroeg- of laatrijpende variëteiten geldt. Volgens onderzoekingen zou het gebleken zijn dat de ziekte zich niet of slechts in geringe mate voortplant gedurende de maand Juni en begin Juli.

In de kweekerij zal men na het snoeien ook de wonden bedekken met roode loodmenie; gelijk op welk tijdstip het snoeien moge plaats hebben, nooit gebruike men snoeituigen waarmede aangetaste boomen gesnoeid werden, zonder deze te ontsmetten alvorens hiermede gezonde boomen te behandelen. De boomkweekers hebben den plicht de door loodglansziekte aangetaste boomen onmiddellijk te verwijderen, ten einde geen aangetaste boomen aan hun klanten af te leveren, want eens de bladeren gevallen, kan men de zieke boomen van de gezonde niet meer onderscheiden.

De agenten van den plantenziektkundigen dienst zullen tijdens hun bezoeken bij de kweekers, deze attent maken op de loodglansziekte en op de mogelijke besmettingsaarden welke zich ter plaatse zouden mogen bevinden. Het is een gevaarlijke ziekte welke groote onherstelbare verwoestingen kan veroorzaken en dus dient bestreden te worden door gemeenschappelijke actie.

Als bestrijdingsmiddel bij aangetaste boomen hebben we op de Rijkstuinbouwschool tot nu toe volgende resultaten mogen boeken, dit na vier jaar behandeling op de volgende wijze. Zoo gauw de aantasting te herkennen is, door de verkleuring van het blad, einde Mei begin Juni, de boomen duchtig gieten in gietvoren, bijvoorbeeld in twee gietvoren rondom de kruin van den boom; één gietvoor op een afstand van den stam overeenkomstig de buitenste kruintakken, een tweede gietvoor 1,50 m. tot 2 m. meer binnenkant van de kruin. Met het gietwater vermengt men per 100 L. water 500 gr. eener stikstofinhoudende meststof, zooals kalknitraat, ammoniaknitraat, zwavelzure ammoniak of sodanitraat. Voor eenigszins ontwikkelde boomen geeft men 400 tot 600 liter

water, een paar dagen na het gieten maakt men de gietvoren opnieuw dicht. Bij eenigszins sterk aangetaste boomen kan dit gieten dan ook gepaard gaan met een gedeeltelijk inkorten der kruintakken.

Alhoewel wij nog niet de conclusie mogen trekken dat deze behandeling beslist afdoende is en dat de boomen zich zullen herstellen, toch blijven de behandelende aangetaste boomen normaal in leven, alhoewel ze de ziekteverschijnselen vertoonen; sommige boomen hebben zich zelfs het volgende jaar hersteld, nog geen enkele behandelende boom is doodgegaan. Wij zetten regelmatig deze behandelingen voort en de toekomst zal uitwijzen of het werkelijk als bestrijding kan gelden.

Heksenbezems.

Taphrina cerasi.

Het mycelium van deze zwam leeft en verblijft in houtoogen, de ontwikkeling van deze aangetaste oogen is meest altijd abnormaal en gekenmerkt door een opreinhooping van dicht bij elkaar staande onvruchtbare takken welke op een bezem gelijken.

Bestrijding. — Zorgvuldig afzagen.

Hagelshotziekte.

Clasterosporium carpophilum; Aderh.

(*Coryneum Beijerincki*; Oud).

Deze zwam behoort tot de groep Fungi imperfecti, dit is van onvolledig bekende zwammen. Ze is te herkennen door de vorming van kleine, bruine, gewoonlijk ronde vlekken, welke afsterven en vervolgens uit het blad vallen en een rond gaatje achterlaten alsof het blad door een hagelkorrel zou doorboord zijn, vandaar de naam van hagelshotziekte. De aantasting is van beteekenis als vele bladeren aangetast zijn, waardoor de bladfuncties erg belemmerd worden en zulks zich doet gevoelen op de algeheele ontwikkeling van den boom. Als men deze ziekte niet bestrijdt, dan neemt ze

geregeld uitbreiding waardoor ten slotte de boomen min of meer erg beginnen te lijden. Door deze groeibelemmering ontstaat vaak bij steenfruitboomen het gommen. De zwam vestigt zich ook op de vruchten, welke hierdoor zwarte vlekken vertoonen, in groei achterblijven en gemakkelijk rotten.

Bestrijding. — De koperbespuiting vóór den bloei welke ook ter bestrijding van andere ziekten wordt toegepast is ook bestrijding voor de hagelshotziekte. In geval van sterke aantasting doet men een tweede koperbespuiting op het einde van den Zomer in de maand September.

Het bruinworden der bladeren.

Gnomonia erythrostoma.

Deze ziekte veroorzaakt ook groote schade, en door de stoornis welke in de werking van de bladeren hierdoor ontstaat, kan ook gomuitvloeiing plaats hebben.

De bladeren vertoonen roestbruine vlekken met langs den onderkant zwarte stippels, de aangetaste bladeren worden geel of kastanjebruin en verdorren, ze krullen om en blijven verdroogd aan het hout hangen tot in den Winter. (Fig. 59, en 60.) De zwarte stippels aan den onderkant van het blad zijn de peritheciën der zwam waarin de sporen zich bevinden, welke in de lente de nieuwe besmetting veroorzaken.

Ook de vruchten worden er door aangetast, ze verschrompelen, zijn slechts sappig aan één kant, barsten, rotten en vallen vóór de rijpheid af.

Bestrijding. — Zooveel mogelijk de aangetaste bladeren verzamelen en verbranden.

Het kalken van den grond is ook als voorkomend- en als bestrijdingsmiddel te aanzien.

Als chemische bestrijding is de koperbespuiting vóór den bloei als bestrijdingsmiddel aangewezen. Deze bespuiting moet trouwens als een noodzakelijke bespuiting aangezien worden, daar ze geldig is ook voor andere ziekten.

Geelziekte.

Deze physiologische ziekte of dit ziekteverschijnsel kan zich voordoen bij alle fruitboomen, het is een teeken van verzwakking die verschillende oorzaken kan hebben, namelijk : ongeschikt grondmidden, te kort aan voedsel, althans aan sommige voedende bestanddeelen, enz.

Bestrijding. — De geelziekte moet hoofdzakelijk voorkomend bestreden of vermeden worden; door een op alle gebied aangepast grond- en groeimidden, door rationeele bemestingen. In sommige gevallen kan de gele bladkleur normaal worden door een toediening van fijngemalen ijzer-sulfaat bijvoorbeeld 35 gr. per m², welke na de uitstrooiing wordt ingegoten.

Monilia (Moniliarot).*Sclerotinia (Monilia) cinerea,**Sclerotinia (Monilia) fructigena.*

De vruchten door het mycelium van deze ziekte aangetast verrotten en bedekken zich met geelachtige of grijze schimmelkussentjes welke in meer of minder duidelijke concentrische kringen geplaatst zijn. Op deze kussentjes ontstaan conidiën welke door den wind verspreid worden en de besmetting voortzetten. Onder dezen vorm kan de ziekte groote schade aan het fruit veroorzaken en is algemeen gekend onder den naam van Monilia, het is trouwens de Moniliavorm van de zwam. (Fig. 61.) In den Zomer houden de zwamkussentjes op conidiën af te zonderen en veranderen in sclerotiën, in dezen toestand heeft de overwintering plaats; dit is de sclerotiënvorm van de zwam.

Als de vruchten in onrijpen toestand door de zwam besmet worden, schrompelen deze ineen en worden steenhard. Deze verschrompelde gemummificeerde vruchten, blijven voor een gedeelte van den Winter aan het hout vast, hierop ontstaan in 't voorjaar ook conidiënhoopjes waaruit de besmetting opnieuw ontstaat.

Benevens het verrotten van de vruchten kan de ziekte, ook bij de kersen maar vooral bij de Noordkrieken, groote schade veroorzaken aan de bloemen en de jonge bladeren. Dit is opvallend tijdens den bloeitijd door het bruinworden van meeldraden en stampers, het verdorren van bloemen en jonge blaadjes. Als de ziekte ernstig optreedt wordt een Noordkriekboom in *weinig dagen* tijds van zijn bloeiend sieraad beroofd en vertoont slechts verschrompelde naar beneden hangende bloemresten en verdorde bladeren en doode twijgen.

Wanneer de zwam zich van de bloemen uit in de twijgen vestigt, leeft zij aanvankelijk uitsluitend in de cambiumlaag, later worden ook bast- en houtlagen aangetast. De zieke twijgen vertoonen neiging tot gommen.

Bestrijding. — *Vooreerst* zal men alle aangetaste vruchten zoo zorgvuldig mogelijk verzamelen en verbranden. De aangetaste verdroogde deelen welke op den boom zijn blijven hangen, insgelijks verzamelen en verbranden. In de lente na den bloei snijdt men zorgvuldig al de verdorde twijgen met de verdorde bladeren en bloeiresten weg tot in het gezonde hout en dit wordt ook verbrand.

Men zorge steeds voor voldoende verluchting van de kruin der boomen, want het is opvallend dat bij boomen waar de wind goed door de kruin kan, men minder aantasting heeft dan wel wanneer de kruinen te dicht van hout staan. Hetzelfde kan gezegd worden van boomen welke te veel ingesloten geplant staan; een opene luchtige standplaats is dus ook eenigszins afwerend tegen de ziekte.

Op zware kleigronden worden Noordkriekboomen en verder alle kersen- en kriekenvariëteiten meer aangetast dan op lichtere, losse, goed doorlatende gronden.

Als bespuitingen, heeft de carbolineum bespuiting een gunstige uitwerking tegen de ziekte, zonder dat men mag aannemen dat het een rechtstreeksch bestrijdingsmiddel is. De koperbespuiting vóór den bloei, vooral met Bordeauxsche

pap 1 1/2 tot 2 % kopersulfaat, is als een noodzakelijke bespuiting aan te schrijven.

Kersenschurft (het zwart worden der kersen).

Fusicladium Cerasi.

De groene kersen welke nog niet half ontwikkeld zijn, zijn met zwarte fluweelachtige vlekken overdekt. De aangetaste vruchten worden hierdoor sterk in hun ontwikkeling belemmerd en verdorren langzamerhand. Het vochtig weder is gunstig voor het optreden dezer ziekte, ook is de eene variëteit er meer gevoelig aan dan de andere.

De kersen en kriekeken kunnen ook aangetast worden door de zwam *Clasterosporium carpophilum*, deze welke het blad aantast en waaraan men de naam geeft van *hagelschot*-ziekte. De aantasting hiervan is op de vruchten ook gekenmerkt door zwarte vlekken, de vruchten blijven in groei ten achter en gaan bij vochtig weder snel tot rotten over.

Bestrijding. — Als voorkomend bestrijdingsmiddel bespuiten met Bordeleesche of Bordeausche pap vóór den bloei, ter sterkte van 1,5 tot 2 % kopersulfaat op 100 liter water.

SPROEISCHEMA VOOR KERSEBOOMEN.

Winterbespuiting. — *Carbolineum* : 7 1/2 % tijdens den rijsttijd, of *kleurstoffen*, 1 % bij het zwellen der botten. Eventueel bij het zwellen der botten petroleumoliën 4 à 6 %, als men speciaal roode spin te bestrijden heeft. Deze bespuiting kan een gemengde bespuiting zijn, minerale oliën vermengd met kleurstoffen, zoogenaamde gele oliën, bijvoorbeeld U. W. 6 %.

Lentebespuiting. — *Koperbespuiting* : voornamelijk Bordeausche of Bordeleesche pap 1 1/2 tot 2 % kopersulfaat + de noodige hoeveelheid levende versche kalk ; ongeveer 750 gr. tot 1 kg. Voor de gereed gemaakte koperproducten uit den handel gebruikt men de voorgeschreven dosis door de firma's opgegeven. Met deze koperbespuiting kan men loodarsenaat vermengen 0.400 kg. %, om terzelfdertijd te strijden tegen vretende insecten.

Zomerbespuiting. — Na den bloei eventueel bespuiten met loodarsenaat tegen de vreterij van wintervlinders. Als aantasting van bladluizen zich voordoet bespuiten met nicotine 95-98° zuiver 1 tot 1 1/4 ‰ ; deze bespuiting herhalen volgens noodwendigheid, ze dient ook tegen de slakvormige bastaardrups ; bij sterke aantasting van de slakvormige bastaardrups kan men bespuiten met loodarsenaat 0.400 kg. % na den oogst der vruchten.

Voor de bijzonderheden, de natuurlijke en biologische bestrijding, zie voorgaanden tekst betreffende de insecten en ziekten in het bijzonder. (Fig. 62.)

De Nachtvorstbestrijding

Onder de ongunstige factoren van het Belgisch klimaat nemen de laattijdige nachtvorsten en de rijmvorsten wel een belangrijke plaats in. Hun wisselvalligheid en de tijd waarin ze voorkomen, kunnen ernstige schade aan de *fruitteelt* berokkenen. Het is dan ook ieder jaar met een zekere bekommernis dat de fruitteeler, het lieve lentetijdstip waarop de fruitboomen in bruidstooi zullen pronken, ziet aanbreken. Immers van het verloop van den bloeitijd hangt de fruitoogst af; één nacht met vorst, omstreeks den bloeitijd, volstaat om alles te vernietigen.

Kan men tegen laattijdige nachtvorsten en rijmvorsten kampen?

Het moet wel zijn, vermits er regelmatig aan nachtvorstbestrijding gedaan wordt in verschillende streken van Amerika. In Europa ook heeft men in verscheidene landen o. a. Engeland, Frankrijk, Zwitserland, Duitschland, de nachtvorstbestrijding bestudeerd en in toepassing gebracht in de practijk. In Nederland ook heeft men *dit de laatste jaren* onderzocht. In België hebben we ook reeds enkele kleine proeven daarmede ondernomen, en alles laat vermoeden dat er in de toekomst, als op grond van meer practische ontdekking deze strijd rationeel zal kunnen georganiseerd worden, men wel tegen nachtvorst zal kunnen kampen. Bij fruitsoorten welke vroeg bloeien en bijgevolg meer dan andere aan nachtvorst zijn blootgesteld, zooals kersen, kan dit wel van ernstige betekenis wezen.

Het blijft nu te zien of de nachtvorstbestrijding bij groote hoogstammige kerseboomen zooals deze gewoonlijk voorkomen in onze kerseboomgaarden, hetzelfde resultaat zal kunnen geven als in een laagstammige fruitcultuur; want de nachtvorstbestrijding zooals ze in het buitenland in sommige landen en streken van toepassing is, wordt gedaan in laagstammige culturen.

In afwachting dat wij desaangaande bepaalde gegevens bezitten is het toch niet van belang ontbloeit, dit vraagstuk eens in 't algemeen te behandelen.

Het bestrijden van nachtvorst kan volgender wijze samengevat worden.

In de laagvlakten zijn de nachtvorsten, vooral de rijmvorsten, het meest te vreezen; men vermijde dus op de eerste plaats kersen aanplantingen op dergelijke plaatsen aan te leggen.

In zwartgehouden culturen, dit wil zeggen grond waarop men geen gras laat groeien, zal men geen grondbewerking toepassen rond het tijdstip van den bloei, dit om de uitstraling van den grond zooveel mogelijk tegen te houden. Men zal ook zorgen dat de grond zuiver weze, dus niet begroeid zij met onkruiden of iets dergelijks, daar ook dit de uitstraling van den grond bevordert.

De eigenlijke bestrijding kan gedaan worden door:

1° Rookvuren.

Deze kunnen aangelegd worden door middel van stoffen welke veel rook geven, bijvoorbeeld met kaf, lemen, dit is afval van vlas, houtafval, oude autobanden, gras, afval van hooi, dit alles begoten met teer, oude afgewerkte olie of ook bestrooid met ruwe naphthaline. Deze rookgevende vuren worden aangelegd in gordel langs den buitenkant der cultuur en langs den kant van de heerschende koude winden, dit zal dus zijn langs den Noord- en Noord-Oostkant; verder ook nog in de cultuur zelf om in geval van nood, van bij het aansteken zoo snel mogelijk de gansche cultuur met een rookwolk te omgeven.

Men zal de beste resultaten bekomen door het aanleggen van kleine vuren, over het geheele terrein der cultuur verdeeld, zonder den buitenkant te verwaarloozen langs den Noord- en Noord-Oostkant.

Door middel van rookvuren kan men nachtvorsten van 11/2° tot 2 1/2° C. bekampen. Teneinde het aansteken en

verder het regelmatig branden te vergemakkelijken, legt men de brandstof en de rookstoffen op een greppeltje. Men verkoopt ook in den handel rookbriketten.

2° Luchtverwarming.

De zekerste nachtvorstbestrijding wordt verwezenlijkt door luchtverwarming. Men kan hiervoor verschillende brandstoffen gebruiken zooals cokes, koolbriketten, bruinkool, als ook elektrische verwarming; het voordeeligst is het gebruik van ruwe olie d. i. mazout.

Deze wordt verbrand in zoogenaamde oliebranders, welke een inhoud hebben van 8 tot 10 en zelfs tot 12 liter. Het is aan te raden deze te gebruiken van 10 tot 12 liter inhoud, ten einde een ganschen nacht te kunnen branden zonder te moeten bijvullen.

Het zijn eenvoudige, emmervormige reservoirs, uit plaatstaal autogeen gelascht en van een deksel voorzien. Er bestaan verschillende modellen met of zonder schoorsteen (fig. 63, 64, 65); de gemiddelde afmetingen zijn 26 tot 30 cm. hoogte; groote doormeter 38 tot 40 cm.; kleine doormeter 29 tot 30 cm.; op ongeveer 8 cm. van den bovenkant bevinden zich 4 tot 6 gaatjes van 3 cm. doormeter voor den toevoer van lucht tijdens de verbranding der olie. Ieder brander is voorzien van een wiek in amiante voor het aansteken. Het dooven wordt eenvoudig verkregen door het deksel er op te zetten. Als de bloeitijd aanbreekt worden deze oliebranders in de cultuur verdeeld en moet men over den noodigen voorraad brandstof beschikken.

Voor een verzekerde doeltreffende bekamping van nachtvorsten, plaatst men 150 tot 200 dezer branders per hectare. Een lijn hiervan wordt voordeelig in gordel geplaatst rond de cultuur, vooral langs den Noord- en Noord-Oostkant; verder worden ze regelmatig in de cultuur verdeeld. (Fig. 66.)

Voor de kersboomen welke gewoonlijk op grooten afstand geplant staan, gemiddeld 10 m., plaatst men twee of drie branders per boom, ongeveer gelijk met de buitenste

kruintakken en langs de kanten, derwijze dat de wind de warmteafgifte en den rook in de kruin jaagt. (Fig. 67.)

Als men op de eene of andere manier, aan nachtvorstbestrijding doet, maar in 't bijzonder door luchtverwarming, dan moet men tijdens den bloeitijd 's nachts waken en gedurende den dag zijn rust nemen. Het moet nauwkeurig en zoo profijtig mogelijk gedaan worden, zooniet zal het resultaat niet bereikt worden. Men kan zich bedienen van bethermometers om het sein tot aansteken te geven, doch het zekerste is waken.

Men moet zich bedienen van enkele thermometers op verschillende plaatsen in de cultuur opgehangen, alsook één of twee thermometers buiten het te beschermen terrein.

Als de thermometers tot één graad boven nul gedaald zijn, is het aan te raden reeds aan te steken en men steekt 1 of 2 branders aan, daalt verder de temperatuur tot ongeveer nul, dan steekt men de overige branders aan; bij de branders voorzien van een schouwpijp, kan men volgens de noodwendigheid de intensiteit der verbranding regelen door het schouwte min of meer open te zetten of toe te schuiven. Opmerksaamheid en nauwkeurigheid in de behandeling is hoofdzaak, om zoo goedkoop mogelijk de bestrijding te doen.

Het aansteken gebeurt door middel van een brandend oliefakkeltje: het deksel van den oliepot wordt afgenomen en de wiek aangestoken, welke men in de olie van den pot hangt. Eén man kan in 20-25 minuten de branders van een hectare aansteken.

Als de thermometer buiten het behandelde terrein opnieuw tot één graad boven nul aanwijst, is het nachtvorstgevaar geweken en kan men de branders dooven, door middel van het deksel. De branders blijven in de cultuur staan en worden zoo noodig gedurende den dag bijgevuld voor den volgenden nacht. Het verbruik kan op 1 1/2 liter per uur en per brander geschat worden, dit verschilt nochtans naar gelang de windsterkte.

Het is begrijpelijk dat alleen de goede culturen, aangelegd op geschikte plaatsen, met prima handelsvariëteiten en welke verder ook goed onderhouden zijn, de onkosten van nachtvorstbestrijding zullen kunnen dragen.

BESCHOUWING OVER DE KERSENCULTUUR.

De kersenteelt is een meer wisselvallige teelt dan bijvoorbeeld de appel- en de perecultuur, omwille van den vroegen bloei; op dit tijdstip hebben we dikwijls ten onzent ongunstig weder en lentevorsten. Tegen lentevorsten kan men eenigszins kampen door het aanleggen van rookvuren maar vooral door het gebruik van oliebranders voor luchtverwarming; tegenover koude regens en koud-regenachtig lenteweder staan we onmachtig. Verder worden de kerseboomen aangetast door ziekten, waarvoor tot op heden geen doeltreffende bestrijding bestaat, en die het afsterven der boomen voor gevolg kunnen hebben; o. a. het gommen en de loodglansziekte. De vogels ook veroorzaken jaarlijks aanzienlijke schade.

Gezien de bijzondere eischen welke de kerseboom stelt wat het klimaat aangaat, en vooral zijn groote eischen betreffende den grond is de kersencultuur aangewezen tot centralisatie, namelijk in die streken welke er zich het gunstigst voor aanstellen.

In die streken kan men zeker de aanplanting van kerseboomen in overweging nemen, des te meer omdat ze door de centralisatie der cultuur het voorwerp is van een belangrijken groothandel, hetgeen den afzet van de productie gemakkelijk ter plaatse verzekert. Verder ook begeven zich rond het tijdstip van plukken, de seizoenplukkers naar die streken om er het plukseizoen door te maken.

Voor de uitbreiding van de kersenteelt dient nu vooral de aandacht gevestigd te worden op een grondige verkiezenkeus; men kiese de beste uit de goede en derwijze dat ze elkaar regelmatig in rijpheidstijdstip opvolgen; vooral de fijne vroege kersen en verder de half late en late knapkersen zijn

voor uitbreiding aangewezen. Gedurende het volle seizoen is de markt voldoende bevoorrad. De minderwaardige variëteiten zouden dienen afgeënt te worden of vervangen, deze bederven de markt.

Voor den afzet van de kersen dient standaardisatie en mogelijke snelle distributie in aanmerking genomen te worden.

Centralisatie, selectie en standaardisatie moeten den grondslag vormen voor de verdere uitbreiding der kersencultuur en voor den goeden afzet.

Voor de bestaande culturen moet betere verzorging op alle gebied ernstig in acht genomen worden.

DE VITAMINE C WAARDE VAN KERSEN

DOOR M. A. BAUWEN, LANDBOUW ING.

Sinds de klinische ervaringen met menschen en het experiment met dieren, heeft men systematisch het vitamine C gehalte bepaald van talrijke producten. Aanvankelijk kon dit slechts met behulp van proefdieren geschieden, doch naderhand konden chemische methodes op punt gezet worden, waarmede in vele gevallen overeenstemmende waarden met deze der dierproef konden bekomen worden.

Zoo ontstond in de laatste jaren een omvangrijke literatuur, waarin het vitamine gehalte van de meest uiteenlopende producten werd vastgelegd. Het bleek echter spoedig dat zelf bij het gebruik van éénzelfde onderzoekstechniek, de vitamine bepalingen van soortgelijke producten zeer dikwijls niet met elkaar overeenstemden. Dit is niet alleen het geval voor die producten die in verschillende, soms verafgelegen landen voorkomen, maar ook voor deze welke men rechtstreeks met elkaar meende te kunnen vergelijken.

Vele onderzoekers nemen aan in de laatste jaren dat de groeivoorwaarden van beslissenden invloed zijn op het vitamine gehalte. Grondsoort, klimaat, aard van bemesting; enz., spelen een rol, doch vooral bestaan zeer groote variëteitsverschillen.

Buitenlandsche literatuurgegevens nopens vitamine gehalten zijn dus niet zonder meer over te dragen op soortgelijke producten in eigen land. Wij waren in de gelegenheid de vitamine C gehalten te bepalen van een reeks kersenvariëteiten, welwillend ter onzer beschikking gesteld door den Heer Edm. Van Cauwenberghe, Leeraar aan de Rijkstuinbouwschool te Vilvoorde en met de welwillende toestemming van den Heer A. Vanwijngaarden, Bestuurder der school.

BEPALINGSTECHNIEK.

De methode is gebaseerd op het titreeren van vitamine C bij middel van een oxydeerende kleurstof 2,6-dichlorophenol-indophenol, in een aangepast milieu. Vitamine C wordt uitge-

trokken door fijn wrijven met gewasschen zand in aanwezigheid van ijs-metaphosphorzuur. De werking van ascorbinezuur oxydasen tijdens de bepaling zelf, wordt aldus uitgeschakeld.

De techniek is als volgt: een juist afgewogen éénvormig staal wordt in een mortier fijn gewreven onder bijvoeging van een gelijk volume koude metaphosphorzuuroplossing van 5 % en gewasschen zand. De brei wordt dan in twee centrifugeerglaasjes overgebracht en gedurende circa vijf minuten gecentrifugeerd. Het extract wordt afgegoten in een maatkolffje van 50 cc. en de neerslag wordt gewasschen met 20 cc. metaphosphorzuur 2 %. Na krachtig mengen met de neerslag wordt opnieuw gecentrifugeerd en deze waschingsoperaties worden 2 à 3 maal herhaald. Alle alzoo bekomen extracten worden voorzichtig in hetzelfde maatkolffje van 50 cc. gebracht en dit wordt tenslotte tot het maatstreepje aangevuld met gedistilleerd water. Hiervan worden nu, al naar gelang de vitaminerijkheid, 1, 5, 10 of 25 cc. getitreerd met een gekende 2,6-dichlorophenol-indophenol oplossing als indicator. Hiertoe wordt bij kersen extracten die sterk gekleurd zijn, gebruik gemaakt van enkele druppels nitrobenzol volgens de methode van Liebert. Het eindpunt is bereikt wanneer de rood geworden indicator in de nitrobenzol laag overgaat.

Resultaten: De gevonden cijfers geven het gehalte zuiver ascorbinezuur aan, t. t. z. de vitamine C vorm onmiddellijk titreerbaar met 2,6-dichlorophenol-indophenol. De hydroascorbinezuur is in kersen niet aanwezig. De gehalten aan vitamine C worden uitgedrukt in mgr. per 100 gr. geplukte vrucht. De ontleding werd gedaan onmiddellijk na het plukken, en dus op het oogenblik waarop de vruchten rijp genoeg werden geoordeeld voor hun verkoop op de markt. In onderstaande tabel worden de respectievelijke cijfers weergegeven voor de proefjaren 1942-1943. Voor de variëteiten die elk van deze jaren konden onderzocht worden, zijn de gemiddelden aangegeven.

VITAMINE C - GEHALTE VAN KERSEN

100 gr. versoh vruchtvliesoh bevtten mgr. vit. C.	1942	1943	Gemiddeld
Abbesse de Moutland of Eysdensche	72,6	35,75	54,17
Amarelle Royale hâtive	16,2	14	15,1
Black Eagle	31,8	25	28,4
Blanquette	60,4	—	—
Bigarreau Bordron	26,26	26	26
Schrecken's Kirsche	11,8	10,6	11,1
Bigarreau Empereur François	20,38	16,5	18,44
Bigarreau Esperen	—	11	—
Bigarreau Gros Coeuret	10,88	—	—
Bigarreau Gros Noir	—	25	—
Bigarreau Gros Rouge	14,8	17	15,9
Bigarreau Gustave Dupau	10,2	9,2	9,7
Bigarreau Jaboulay	11,22	8,4	9,8
Bigarreau Montauban	31,4	19	25,2
Bigarreau Napoléon	36,4	23	29,7
Bigarreau Noir de Moravie	—	7,5	—
Bigarreau Noir de Pfimann	—	24	—
Schneider's späte Knorpelkirsche	21	—	—
Montmorency à courte queue (Brugsche kortsteel)	—	24,5	—
Cerise Arlicot	7,72	—	—
Cerise Guigne hâtive de Berny	16,6	13,2	14,6
Cerise Noble	15,92	21	18,46
Ohio's Beauty	15,58	9,6	12,59
Early Rivers	18,4	20,2	19,3
Früheste der Markt	13,17	—	—
Glazen	20,8	10,2	15,5
Guigne d'Annonay	—	11,2	—
Hedelfinger Riesenkirsche	12,18	20,5	16,34
Kernielsehe	36,5	22,0	29,2
Late Zwarte Kraker	20,66	32,5	26,58
May Duke	—	8,4	—
Moreau	12,5	15	13,7
Morello	12	—	—
Napoléon	31	—	—
Noordkriek	15,18	12,5	14,89
Polsche	12,78	15,5	14,4
Ramon Oliva	13,7	14,8	14,2
Reine Hortense	—	8,5	—
Schaerbeeksehe kriek	—	25,5	—
Simonis	—	36	—
Vroeg Kraker C 10	18,24	13,5	15,8
Vroeg Stuyvenbergsche	—	30	—
Vroeg Zwarte Kraker	—	20	—
Waalsche	40,4	15,5	27,8

100 gr. versoh vruchtvliesoh bevtten mgr. vit. C.	1942	194	Gemiddeld
Witte Kraaibek	34,2	12,5	23,3
A 17	10,3	24,8	17,5
A 46 (Vroeg Bigarreau)	24,2	21,2	18,9
A 47	—	23,5	18,9
B 25	17,86	17,5	17,68
B 27	43	17,8	30,4
B 28 (Capucien)	18	17,75	18,37
B 32 Portugeezen	8,76	11,5	10,13
B 38	—	18	—
C 25 Ossekoppen	31,44	31	31,22
D 1	—	29	—

Bij het overschouwen van deze resultaten doet men den indruk op, dat benevens het variëteitsverschil inderdaad nog andere factoren moeten bestaan, die een grooten invloed uitofenen op het vitamine C gehalte, althans bij sommige variëteiten.

Verschillen in groeivoorwaarden, bemesting, klimaat, grondsoort, enz., houden hier weinig of geen steek, gezien al deze variëteiten gelijk bemest werden, en geteeld worden op een betrekkelijk kleine oppervlakte, zoodat de boven- en ondergrond practisch van éézelfde natuur zijn. Of éézelfde klimaat op het vitamine C gehalte voordeelig kan inwerken bij één variëteit, terzelfdertijd onvoordeeling bij een andere variëteit, schijnt « à priori » niet onmogelijk, alhoewel hiervoor nog geen afdoende bewijzen voorhanden zijn.

Het gemiddeld vitamine C gehalte berekend voor de 43 variëteiten onderzocht in 1942, ligt wel *hooger dan* dit berekend op 48 variëteiten onderzocht in 1943. De respectievelijke cijfers zijn inderdaad *21,17 mgr.* tegenover *18,7 mgr.* per 100 gr. vruchtvliesoh. De vraag of dit verschil van 2,48 mgr. nu van werkelijke betekenis is, of enkel te wijten is aan het toeval, valt nog niet met zekerheid te beantwoorden. Het gemiddelde echter der vitamine C gehalte der 34 variëteiten die

gedurende twee opeenvolgende jaren konden onderzocht worden, bedraagt 20,34 mgr. cijfer dat een middenplaats inneemt tusschen de vorige berekende gemiddelden.

Hiermede kan aangenomen worden, dat het gemiddelde vitamine C gehalte aan versch geplukte kersen ongeveer 20 mg. bedraagt per 100 gr. vruchtuleesch.

Eigen doorgevoerde afval bepalingen op enkele kersenvariëteiten gebruikt voor bovenstaande vitamine C onderzoek gaven volgende resultaten :

Variëteiten	Aantal kersen	Gewicht	Steen en steel	Afval %
A 47	13	40 gr.	3 gr.	7,5 %
Vroege Stuyvenbergsche ...	12	49 gr.	6 gr.	12,2 %
Bigarreau Jaboulay	13	55 gr.	5 gr.	9,0 %
A 17	15	62 gr.	7 gr.	11,2 %
Moreau	12	53 gr.	5 gr.	9,4 %
Polsche	16	58 gr.	5 gr.	8,0 %
B 32 Portugeezen	15	43 gr.	4 gr.	9,3 %
Gemiddeld :	13,7	51 gr.		9,5 %

Gerekend in ronde cijfers zouden dus gemiddeld 26 kersen 100 gr. wegen, waarbij 9,5 gr. afval geleverd wordt. Dit beteekent dat 109,5 gr. hetzij 28 à 29 kersen den verbruiker gemiddeld 20 mg. vitamine C kiemen leveren. Een volwassen persoon zou dus practisch zijn vitamine C behoefte kunnen dekken met een half pond kersen per dag. Rekening houdende van de vitamine C toevoer langs aardappelen — 12,5 mg. in dat seizoen — zou de C behoefte nog volledig gedekt zijn bij een dagelijksch verbruik van min of meer 200 gr. kersen per dag.

Alhoewel deze vaststelling belangrijk genoeg is op zich zelf, omdat het pleit voor een groot kersenverbruik in ons land, verwerft het daarneven een buitengewoon groote beteekenis,

wanneer men bedenkt dat kersen de verse vruchten zijn der groote cultuur, die den verbruiker kunnen ter beschikking gesteld worden, op het oogenblik waarop zijn vitamine C reserves zoo goed als uitgeput zijn. Een grootere productie gevolg door een grooter verbruik van vroege kersenvariëteiten vooral, zou toelaten het hypovitaminose C seizoen merklijk te verkorten, ten bate van de algemeene volksgezondheid en onze nationale kersenteelt.

Van denzelfden schrijver :

Standaardisatie van de Onderstammen.

Standardisation des Sujets Porte-greffes.

(Gepubliceerd door het Ministerie van Landbouw ; uitgeput.)

Nieuwere zienswijzen over de Handelsfruitteelt in België.

Considérations nouvelles sur l'Arboriculture commerciale fruitière en Belgique.

(Gepubliceerd door het Ministerie van Landbouw ; uitgeput.)

Etude systématique et Sélection des Sujets Porte-greffes pour Arbres fruitiers. (Uitgeput.)

Vade-Mecum voor het Trieeren en Verpakken van Appels en Peren. (Uitgever : A. Bieleveld, Brussel.)

Vade-Mecum pour le Triage et l'Emballage de Pommes et de Poires. (Uitgever : A. Bieleveld, Brussel.)

De Roos. - Le Rosier.

(Gepubliceerd door de Koninklijke Federatie der Tuinbouwmaatschappijen van België.)

Arboriculture fruitière.

In samenwerking met A. Lecrenier in « Encyclopédie agricole belge ». Uitgever : Bieleveld, Brussel.)

Studie en Selectie van Fruitboomonderstammen.

(1940. Uitgeput.)

Etude et Sélection des Sujets Porte-greffes pour Arbres fruitiers. (1940. Uitgeput.)

Monographie, Standaardisatie en Cultuur van Pruimen.

(1941. Uitgeput.)

Monographie et Standardisation des Prunes. Culture du Prunier. (1942. - Prijs : fr. 68,75 te bekomen bij den schrijver, Groenstraat, 41, Vilvoorde en bij de boekhandelaars.)